

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**



**SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ESAD EFENDİ
3301'DEKİ İNŞÂ METİNLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Şeyma Olcay KAPLAN

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim HAKSEVER

SAMSUN

2022

TEZ KABUL VE ONAYI

Şeyma Olcay Kaplan tarafından, Dr.Öğr. Üyesi Halil İbrahim Haksever danışmanlığında hazırlanan “Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301’deki İnşâ Metinleri” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 25.2.2022 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Prof. Dr. Yavuz BAYRAM		☒
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi		Kabul
	Fen Edebiyat Fakültesi		☐
	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı		Ret
Üye (Danışman)	Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim		☒
	HAKSEVER		Kabul
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi		☐
	İlahiyat Fakültesi		Ret
	Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı		
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Avni ERDEMİR		☒
	Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi		Kabul
	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi		☐
	Anabilim Dalı		Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY

... / ... / ...

Prof. Dr. Ali BOLAT

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

İmza

... / ... / 2022

Şeyma Olcay KAPLAN

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı: Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301'deki İnşâ Metinleri

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 03.01.2022 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 3

Tek kaynak oranı : % 1 çıkmıştır.

İmza

... / ... / 2022

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim HAKSEVER

ÖZET

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ESAD EFENDİ 3301'DEKİ İNŞÂ METİNLERİ

Şeyma Olcay KAPLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Yüksek Lisans, Şubat/2022
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim HAKSEVER

Münşeâtlar klasik Türk edebiyatının kuruluş dönemiyle birlikte görülmeye başlamış süslü nesir metinleri olup bu edebiyat ile de ömrünü sürdürmüştür. XIV-XIX yy. arasında çok sayıda münşeât eseri kaleme alınmıştır ve bu eserler yazıldıkları dönem için sosyal, siyasi ve tarihi anlamda kaynak niteliği taşımalarından dolayı klasik Türk edebiyatında oldukça önemli bir yere sahiptirler. Tıpkı divan şiirinin kendilerine özgü geleneği ve kuralları olduğu gibi münşeâtlar da kendine has kaideleri olan inşâ yazılarından oluşan inşâ mecmualarıdır. Klasik Türk edebiyatında nazım daha çok önemsenmiş olsa da pek çok şair ve yazar nesir/inşâ yazıları kaleme almaktan geri durmamıştır. Kütüphanelerde kayıtlı yüzlerce yazma eser, klasik edebiyatımızda inşâ tarzının da pek ihmal edilmediğini göstermektedir.

Çalışmamıza konu olan münşeât metni Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301'de kayıtlıdır. Eserde 230 adet mektup bulunmaktadır. Mektupların büyük bir çoğunluğunun muhatap olarak kime gönderildiği ve kim tarafından kaleme alındığı bilinmemektedir. Bunun yanında birkaç mektup isimsiz ve başlıksızdır. Mektupların çoğu, devletin çeşitli makamlarında görev olan kimselere yazılmış ve genellikle teahhüt-nâme, teşekkür-nâme, dua-nâme, muhabbet-nâme, istişfa'-nâme, tavsiye-nâme niteliği taşıyan mektuplardır.

Tezde, oldukça süslü ve ağıdalı bir dile sahip olan münşeât metninin günümüz harflerine aktarılıp transkripsiyonlu çevirisi verilmiş; metin içerisindeki mektuplar dil, üslup ve muhteva yönünden incelenerek edebiyat tarihimizin biraz daha aydınlanmasına katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Klasik Türk Edebiyatı, İnşâ, Münşeât, Mektup, Nesir

ABSTRACT

CONSTRUCTION TEXT IN THE SULEYMANIYE LIBRARY ESAD EFENDİ
3301

Şeyma Olcay KAPLAN
Ondokuz Mayıs University
Institute of Graduate Studies
Department of Turkish Language and Literature
Master, February/2022
Supervisor: Assist. Prof. Dr. Halil İbrahim HAKSEVER

Munşeât are ornate prose texts that started to be seen with the establishment period of classical Turkish literature and continued their life with literature. Between the XIV-XIX centuries a large numbers of works were written and these works have a very important place in classical Turkish literature because they are social, political and historical sources for the period the were written. Just as divan poetry has its own traditions and rules, munşeât are construction texts consisting of construction writings with their own rules. Although verse was given more importance in classical Turkish literature, many poets and writers did not hesitate to write prose/construction writings. Hundreds of manuscripts registered in libraries show that the style of construction is not neglected in our classical literature.

The text of the munşeât which is the subject of our study is registered in the Esad Efendi 3301 of the Süleymaniye Library. There are 230 letters in the work. It is not known to whom the majority of the letters were sent as the addressee and by whom they were written. In addition several letters are anonymous and untitled. Most of the letters are written to people who work in various position of the state and generally have the characteristics of tehniyet-nama, thanks-nama, prayer-nama, conversation-nama, istişfa'-nama, advice-nama.

In the thesis, the text of the munşeât which has a very ornate and luscious language has been translated into today's letters and translated with transcription; by examining the letters in the text in terms of language, style and content, it has been tried to contribute to the enlightenment of our literary history.

Keywords: Classical Turkish Literature, İnşa, Munşeat, Letter, Prose

ÖN SÖZ

Münşeât geleneği Osmanlı Devleti’nde tüm resmî ve gayri resmî yazışmaların ortak bir ismi olarak kullanılmıştır. Süslü nesirin bir örneği olarak görülen inşâ metinlerinin bir araya getirilmesiyle oluşan eserlere de münşeât adı verilmektedir.

Eski Türk edebiyatında münşeâtlar ile ilgili yapılan çalışmalar nisbeten azdır. Metinlerin çok büyük bir kısmı Arapça Farsça kelime ve terkiplerle yüklü yazılardır. Münşeâtlar edebî, kültürel, tarihi, sosyal, siyasi birçok anlamda kıymetli bilgiler ihtiva etmelerinden dolayı edebiyatımızın kıymetli hazineleridir ve bu değerli eserleri ortaya çıkarıp günümüze aktarmak da oldukça önemlidir.

Klasik Türk edebiyatının gelecek nesillerce anlaşılmasını sağlamak için Osmanlı döneminde kaleme alınmış eserlerin günümüze aktarılması önemlidir. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi nüshası 3301’de kayıtlı olan münşeât metninin çevirisini yaparak araştırmacılara ve meraklılarına sunuyor, bilinmeyen bir eseri gün yüzüne çıkararak edebiyatımıza küçük de olsa bir katkı sağlamayı arzuluyoruz.

Çalışmamız giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Öncelikle giriş kısmında tezin problemi ortaya konmuş; daha sonra çalışmanın konusu, amacı, önemi ve kapsamı belirtilmiştir. Birinci bölümde “inşâ, münşî ve münşeât” kavramlarıyla birlikte münşeât geleneği üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde nüsha tanıtımı yapılmış, ardından mektuplar önce dil, üslup ve muhteva yönünden değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Ve son olarak dördüncü bölümde değerlendirme ve sonuç kısmı vardır. Ayrıca çalışmamızın sonuna orijinal metinden bazı örnek sayfalar da eklenmiştir.

Tez yazım sürecimde, tez arama kısmından başlayıp konunun belirlenmesi, el yazması metnin çevirisinin yapılması ve hataların düzeltilmesi gibi hususlarda tezimin tüm aşamalarında pandemi koşullarına rağmen ihtiyaç duyduğum her anda büyük bir sabır ve dikkatle bana yol gösteren kıymetli danışmanım Dr.Öğretim Üyesi Halil İbrahim HAKSEVER’e, engin bilgi ve görüşlerinden istifade etme fırsatı veren Prof.Dr. Yavuz BAYRAM’a, beni daima motive eden ve maddi manevi her türlü desteği sağlayan aileme teşekkürü borç bilirim.

Şeyma Olcay KAPLAN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Tezin Amacı ve Önemi.....	1
1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi	2
1.4. Araştırmanın Aşamaları.....	2
2. EDEBİYATIMIZDA MÜNŞEÂT GELENEĞİ.....	3
3. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ESAD EFENDİ 3301'DEKİ İNŞÂ METİNLERİ	10
3.1. Eserin Tavsifi.....	10
3.2. Dil ve Üslup Özellikleri.....	11
3.2.1. Manzumeler.....	13
3.2.2. Kalıplaşmış İfadeler ve Dua İbareleri.....	15
3.3. Muhteva.....	19
3.3.1. Talep, İstek, Rica Mektupları	21
3.3.2. Teşekkür-nâmeler.....	23
3.3.3. Tehniyet-nâmeler.....	25
3.3.4. Muhâlesat-nâmeler/Meveddet-nâmeler	26
3.3.5. Tavsiye-nâmeler	27
3.3.6. Diğer Mektuplar	29
5. SONUÇ	34
KAYNAKÇA.....	35
4. ÇEVİRİ YAZI.....	36
4.1. Metnin Çevirilmesinde Dikkat Edilen Hususlar	36
4.2. Çeviri Yazı Alfabetesi	37
4.3. Çeviri Yazılı Metin.....	38
EKLER	181
Ek1. Eserin Kapağı	181
Ek2. Eserin Zahriyyesi.....	182

Ek3. Eserden Bir Sayfa	183
Ek4. Eserin Son Sayfası	184
ÖZ GEÇMİŞ.....	185



KISALTMALAR

a.g.e	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
Ar.	: Arapça
Bkz.	: bakınız
C.	: cilt
ev.	: Çeviren
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
ed.	: editör
Fars.	: Farsça
haz.	: hazırlayan
İA	: İslam Ansiklopedisi
Ktb.	: kütüphane
s.	: sayfa
ss.	: sayfa sayısı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb.	: ve benzeri
yay.	: yayınları
yy.	: yüzyıl

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Mektuplarda geçen isimler, rütbe, makamlar ve mektupların yazılma maksatları	32
---	----



1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi

Günümüzde Latin asıllı Türk alfabesi kullanıldığı için geçmiş yüzyıllarda kaleme alınan eserlerin yeni nesillerce okunup anlaşılması oldukça güçtür. Eski edebiyata karşı artan bir ilgi olduğu görülmektedir. Araştırmacılar ve meraklılarınca geçmiş yüzyıllara ait eski harfli metinlerin anlaşılabilmesi için bu eserlerin günümüz harflerine aktarılması gerekmektedir. Zira halen kütüphanelerde okunmayı bekleyen nice kıymetli el yazması eserler vardır. Bu birbirinden kıymetli eserlerin gün ışığına çıkarılmasıyla Arap asıllı Türk alfabesine vakıf olmayan yeni nesillerce de eserlerin okunması mümkün olacaktır.

Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301’de kayıtlı münşeât metni; kıymetli, el yazması bir eserdir. Eserin hangi yüzyılda kaleme alındığı ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir. Eser Arap asıllı Türk alfabesi ile kaleme alınmıştır. Bizi bu araştırmaya yönlendiren, klasik Türk edebiyatı içerisinde münşeât mecmuaları üzerine yapılan çalışmaların azlığıdır. Bu denli az çalışma yapılmış olan alanda, bilinmeyen bir eseri çevirerek bu yolla daha sonra münşeâtlarla ilgili çalışma yapacak olan kimselere bir nebze de olsa katkı sağlamak amaçlanmıştır.

1.2. Tezin Amacı ve Önemi

Bu çalışmada Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301’de kayıtlı olan inşâ metinleri günümüz harflerine aktarılacaktır. Bunun yanında mektupların dil ve üslup özellikleri üzerinde durulacak, ardından mektupların kim tarafından yazıldığı, kime yazıldığı ve ne maksatla yazıldığı ile ilgili içerik değerlendirmesi yapılacaktır. Bu yolla eski edebiyatımızda bugüne kadar bilinmeyen yeni bir eser daha ortaya çıkarılarak meraklılarına sunulacaktır.

Çalışmamızda; dil ve üslup unsurları, yazışmalardaki incelikler, kalıp ifadeler, hitap şekilleri ile ilgili yapılan tespitler neticesinde bundan sonra yapılacak olan çalışmalara küçük de olsa katkı sağlayabilmek gaye edinilmiştir. Klasik Türk edebiyatı içerisinde münşeât metinleri bize yazıldıkları dönemle ilgili sosyal, siyasi, kültürel, edebî birçok alanda bilgi sunmalarından dolayı önemlidirler. Edebiyatımıza kazandırılan bu tarz metinlerle farklı bir alanda belirsiz olan bir bilginin mektuplar içerisinde geçtiğinde netlik kazanma şansı olacaktır.

1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Çalışmamızda Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301’de kayıtlı toplam 137 varaklık münşeât metninin yalnızca ilk 97 varağı incelenmiştir. Çünkü 97. varaktan 137. varağı kadar olan kısımda, Arapça Farsça olarak kaleme alınmış olan yazışmalarda dikkat edilecek hususlarla ilgili bilgiler, Arapça Farsça mektuplarda kullanılan mektuba giriş beyitleri, mektup gönderme yöntemleri gibi hususlarda yazılmış metinler vardır. Bu sebeple eserin yalnızca ilk 97 varaktaki inşâ metinleri üzerine çalışılmıştır. Münşeât metninde toplam 230 adet mektup vardır. Bu mektupların genel manada dil ve üslup özelliklerine değinilmiş, akabinde yazıların tebrik, dua, muhabbet, talep gibi hangi maksatla kaleme alındığı tespit edilmiştir.

1.4. Araştırmanın Aşamaları

Öncelikle eski harflerle kaleme alınan eserin transkripsiyonlu çevirisi yapılmıştır. Ardından eser dil ve üslup açısından ele alınarak kalıp ifadeler, Arapça Farsça mısra ve beyitler, mektupların giriş ve bitiş cümleleri gibi unsurlar tespit edilmiştir. Daha sonra eserin içeriğinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla mektupların muhtevaları ile ilgili bilgiler verilmiş ve mektupların kim tarafından yazıldığı, kime yazıldığı ve ne maksatla yazıldığı ayrı bir tablo halinde gösterilmiştir.

2. EDEBİYATIMIZDA MÜNŞEÂT GELENEĞİ

Günümüzde klasik Türk edebiyatı denildiği zaman akla mesnevi, gazel, kaside ve divanlardan oluşan “nazım edebiyatı” olduğu fikri gelse de klasik edebiyatımızda nesir ile yazılmış olan yüzlerce kıymetli eser vardır. Klasik edebiyat da şair ve yazarlar hem edebî hem de şahsî yazılarında anlatılan hususları öyle süslü bir üslupla ifade etmişlerdir ki bu yolla “ilm-i inşâ” denilen bir bilim dalı vücuda getirmişlerdir. Şair ve yazarların ardından resmî yazışmaları kaleme alan kâtipler de bu geleneğe uyup süslü ve ağdalı bir üslup kullanmıştır. Ve bu gelenekle birlikte birçok kalıplaşmış ifade ortaya çıkmış olup bu tarz yazılar kaleme alma hususunda öğretici bilgiler de içeren öğretici/didaktik münşeât kaleme alma geleneği oluşmuştur.

İnşâ kelimesi Arapça “neş’e” kökünden türemiştir. “neş’e” lügatte “yükselmek, dirilmek, gelişip büyümek, yeniden peydâ olup hayat bulmak” gibi anlamlara gelmektedir.¹ Yine “inşâ” kelimesi “yapma, vücuda getirme, imal, edebiyat kaidesine tatbiken ve nesir olarak edilen ifade-i tahririye, hüsn-i kitabet, nisbet-i hariciyesi olmayan kelim, cümlede sözlerin sıralanış düzeni, güzel nesir yazma veya yazılmış güzel nesir”² manalarına gelir.

Ayrıca “enşe’e ve inşâ” kelimeleri Kur’ân-ı Kerim’de Gerçekten de biz hurileri apayrı biçimde yeni yarattık.³; De ki sizi yaratan O’dur.⁴ ayetlerinde de “yaratma” manası ile geçmektedir.

Sözlükte önceleri “ortaya çıkarma, icat ve ihdas etmek, yaratmak” mânalarına gelen inşâ daha sonra “kurmak, üretmek ve yazmak” gibi anlamlarda kullanılmış; bu ikinci kullanımdan hareketle “yazmak, yazma sanatı ve kompozisyon” gibi anlamlar kazanarak zaman içerisinde resmî ve özel yazışmaların belirli bir usule göre yapılmasının inceliklerini ve mektup yazma sanatını ifade eden bir terim hâline gelmiştir.⁵

Çeşitli tanımlardan da anlaşılacağı üzere edebiyat, dilbilim gibi alanlarda yaygın bir kullanımı olan inşâ kelimesinin birbirine çok yakın manalarda kullanıldığı

¹ Mütercim Asım, *Kâmus Tercemesi*, C.1, İstanbul 1374, s.109.

² Sami Şemsettin, *Kâmus-ı Türkî*, İstanbul 1966, s.178; Naci Muallim, *Lügat-i Naci*, İstanbul 1995, s.127; Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 1990, s.527.

³ Vakıa, 56/35.

⁴ Mülk, 67/23.

⁵ İsmail Durmuş, “İnşâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.22, İstanbul 2000, s.334.

görülmektedir. Bu anlamlardan yola çıkarak inşâ teriminin ıstılâhî tanımını kısaca, “belirli kurallara uyularak mektup yazma işi, mektup yazma üslubu ve sözü belâğata uygun söyleme sanatıdır.” şeklinde belirlemek mümkündür.⁶ Ancak bu geniş anlam yelpazesinin yanı sıra inşâ daha çok edebiyat yönüyle dikkat çekmiş olup kendine özgü süslü üslup ve kalıplaşmış ifadelerle bir ilim olarak kabul edilmiştir. İnşâ ilmi Divan edebiyatının kuruluşu ile ortaya çıkmış, bu edebiyat ile gelişimini sürdürmüş ve bu edebiyat ile ömrünü sonlandırmıştır.

İnşâ ilmi, yüksek bir kültür seviyesi gerektirdiğinden dolayı inşâ tekniğinde kişinin üslubu, yazışmalarda muhataba ne kadar değer verildiğinin bir göstergesi sayılmıştır. Bir divan şairinin, belirli kalıp ve kaideler içerisinde sanatını ortaya koyarken gösterdiği ustalığı, inşâ yazarı da nesrinde gösterme zorunluluğunu hissetmiştir.⁷

İnşâ ilminde aslolan, nesirle kaleme alınan yazılardaki güzel söz söyleme becerisini ve buna karşın yazılardaki olumsuzlukları tespit edebilmektir. Klasik Türk edebiyatının, Arap edebiyatı ve Fars edebiyatından önemli ölçüde etkilendiği açıktır. Bu edebiyat içerisinde kaleme alınan eserler Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır.

Tıpkı klasik Türk edebiyatının kendine özgü kaideleri olduğu gibi inşâ yazarken de uyulması gereken belli başlı kurallar vardır. Bu kurallar çerçevesinde inşâ tekniğine uygun olarak yazılar kaleme alan, inşâyı bir ilim olarak görüp bu tarz yazılar yazmakla meşgul olan kişiler ise münşîlerdir. İnşâ ilminin gereği olan süslü ve ağıdalı bir dille, sanatkârane bir üslupla metinler vücuda getirmek mensur eserler kaleme alan her şairin başarılı olabileceği bir husus değildir. Münşîler bunu layıkıyla yapabilen sanatkâr kimselerdir.

Münşî sözlükte “bir konuyu düz yazıyla ustaca kaleme alan kimse, düz yazı ustası”⁸ anlamına gelmektedir. Kelime manası olarak “İnşâ eden, yapan; yazısı üslubu güzel olan, iyi kâtip; edebî kurallara göre yazı yazan, güzel üsluplu kâtip; bir

⁶ Hasan Gültekin, *Türk Edebiyatında İnşâ Tarihi Gelişim-Kuram-Sözlük ve Münşeât-ı koca Râgıb Paşa*, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara 2015.

⁷ Halil İbrahim Haksever, *Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisi'nin Münşeâtı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 1995, s.4.

⁸ Mertol Tulum, “*Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü*”, İstanbul: Kapı Yay., 2013, s.620.

konuyu düzyazıyla ustaca kaleme alan kimse, düzyazı ustası”⁹ gibi anlamlarda kullanılmaktadır.

Münşîlerin, nesri en güzel şekilde yazabilen sanatkârlar olduğu ve bir münşînin en belirgin özelliğinin güzel yazı yazmak olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca münşîlerin çeşitli ilim dallarına da iyi derecede vakıf olmaları gerektiği, Arapça ve Farsçaya son derece hâkim, söz sanatlarını en başarılı şekilde kullanabilen, ayet ve hadis konusunda iyi derecede bilgisi olan kimseler olmaları gerektiği de ifade edilmiştir.¹⁰

Pek çok kaynakta münşîler dört gruba ayrılmaktadır. Arapça ve Farsça ile me’ânî, bedî’, beyan vs edebî ilimleri bilen, belâgat ve fesahat kitaplarını çok incelemiş olan, hafızası ayetler, hadisler ve hikmetli mesellerle dolu olup galat tabirleri kullanmayanlara hakiki münşî denmektedir. Bunlar birinci grup münşîlerdir. İkinci grup münşîler, inşâ kudretine sahip olmamakla beraber belâgat sahiplerinin terkiplerini zabt u rabt edebilenlerdir. Üçüncü gruptakilerin, büleganın fıkralarını cem’ edip aralarında irtibat kurdukları hâlde lafzın akıcılığını sağlamaya kudretleri yoktur. Sonuncular ise bülega fıkralarını rabtedemedikleri hâlde ettiklerini zannedenlerdir.¹¹

Kısaca münşîler yazı yazma ve sanatlı üslup hususunda belirli özelliklere sahip olması gereken kişilerdir. Yani bir münşî cümle içi kafiyeyle çok iyi derecede hâkim olmalı ve bunun yanında Arapça, Farsça ve Türkçeden meydana gelen tamlamaları süslü ve ağdalı olarak muntazam bir şekilde kullanabilmelidir. Gerçek anlamda münşî olan kimseler estetik şekilde yazılar kaleme alan değil nesre önemli ölçüde vakıf olan ve yazılarında da bunu en farklı ve en güzel şekilde ifade ederek kelimeleri başarılı bir şekilde kullanan kişilerdir.

Sözlükte düz yazı, nesir anlamındaki inşâ masdarından türeyen münşeât kelimesi; münşî adı verilen, devlet teşkilatı bünyesindeki divan, kalem ve ketebe gibi resmî dairelerde çalışan nişancı, tevkî yahut kâtiplerin yazdığı çoğu musanna resmî

⁹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 29. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012, s.965; Mehmet Kanar, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü* C.1, Say Yayınları, İstanbul 2009, s.2594.

¹⁰ Halil İbrahim Haksever, *Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisi’nin Münşeâtı*, s.15.

¹¹ Halil İbrahim Haksever, *Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisi’nin Münşeâtı*, ss.13-14.

yazılarda mektuplar yanında şair ve edebiyatçıların kaleme aldığı her çeşit sanatlı düz yazıya ve bu yazıların toplandığı kitaplara ad olmuştur.¹²

Sözlüklerde münşeât kelimesi “müsvedde ve inşâ ettikleri kâğıt ve yelkeni açılmış gemi”¹³ anlamlarına da gelmektedir.

Münşeât kelimesi Kur’ân-ı Kerim’de de “gemi” anlamıyla geçmektedir.¹⁴

Münşeât, edebiyat değeri taşıyan nesirlerin toplandığı eserlere denir. Metinlerde çeşitli konularla ilgili mensur yazılar, sanatla ilgili yorumlar ve mektuplar toplanmıştır.¹⁵

İnşâ kelimesinden türeyen münşeât, inşâ ilminin kaidelerine uygun olarak kaleme alınan metinlerdir. Bu metinler, inşâ ilminde uyulması gereken belirli başlı konular ile ilgili bilgiler vererek bu tarz yazıların nasıl yazılacağını öğretmek amacıyla didaktik bir mahiyet de taşımaktadırlar. Bu didaktik münşeâtların dışında herhangi bir öğretici niteliği olmayan yalnızca süslü ve ağdalı bir üslup kullanarak güzel ve sanatlı metinler vücuda getirmek maksadıyla kaleme alınan münşeâtlar da vardır.

Klasik edebiyatımız içerisinde nazım kadar nesirinde önemli olduğu kaleme alınan mensur eserlerden anlaşılmaktadır. Bu edebiyat içerisinde nesir türünün en kıymetli ve en güzel örneklerine münşeât metinlerinde rastlanmaktadır. Güzel nesir yazma fikrinin oluşmasıyla birlikte inşâ yazma geleneği doğmuş olup bu gelenek en başlarda yalnızca süslü ve sanatkârane bir üslupla nasıl güzel nesir yazısının yazılabileceğini gösteren öğretici bir mahiyette iken daha sonra inşânın gelişimiyle beraber muhtevası çeşitlenerek sanat yapma amacı ağır basmıştır.

Münşeât mecmuaları sanatlı nesirin en güzel örneklerinin görüldüğü ve bunu yazabilmenin yollarının öğretildiği eserler olup, bu eserlerde birçok kez resmî ve şahsî yazışma örneklerini gördüğümüz gibi bazen de tarihi, dini, edebî makaleler, kıymetli nazım parçaları ve diğer pek çok faydalı bilgiye de rastlayabiliriz. Münşeât

¹² Mustafa İsmet Uzun, “Münşeât” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2006, C.32, s.18.

¹³ Lisânü’l-Arap, C.1, Beyrut, 1990, s.170.

¹⁴ Rahman,55/24. “Denizde yüce dağlar gibi yükselen gemiler de onundur”.

¹⁵ Kânî Ebu Bekir, Hirre-nâme, Büyük Türk Klâsikleri, C.7, İstanbul 1985, s.254.

eserleri, Türk edebiyatında divanlar kadar itibar görüp müelliflerinin şairler ile bir tutulduğu kitaplardır.¹⁶

Klasik edebiyatımız ortaya çıktığı günden bu yana nazımda; klasik anlayış, sebk-i hindi üslubu, Türkî-i basit akımı, hikemi anlayış, tasavvuf gibi birçok değişiklik geçirmiştir. Ancak söz konusu nesir olduğu zaman ve nesir yazılarının en önemli türlerinden biri olan münşeâtı düşündüğümüzde durum tamamen farklıdır. Çünkü münşeâtların kaleme alınan ilk örneklerinden bu yana belirli kurallar çerçevesinde birbirine oldukça benzerlik gösteren eserlerin kaleme alındığı görülmektedir.

Münşeât, sözün en güzel ve en sanatkârane şekilde ifade edilmesinin öğretildiği bir türdür. Bu tarz yazıların kendine has kuralları olduğu ve münşîlerin de bu kurallara uyma zorunluluğundan dolayı inşâ ilminde başından beri geçerli olan kaidelere sadık kalındığı ve bu kaidelerin muhafaza edildiği görülmektedir.

Münşeât metinleri içerisinde çeşitli maksatlarla kaleme alınan mektuplar bazen yazan kişiler tarafından bazen de başkaları tarafından toplanmış inşâ metinlerinden meydana gelmektedir. Tanınmış şairler, dostlarına veya devlet adamlarına yazmış oldukları mektuplarının suretlerini çoğu zaman bizzat kendileri bir araya getirmişlerdir, fakat yazdığı mektupları bir mecmua halinde bir araya getirmeyen şairlerin mektupları bazen başkaları tarafından bir devlet büyüğünün isteği ile bazen de müstensihler veya şairlerin dostları tarafından bir araya getirilmiştir.¹⁷

Klasik Türk edebiyatı içerisinde kaleme alınan münşeâtlara bakıldığında zaman üslupların, mektuplara giriş ve bitiş cümlelerinin dahi aynı kalıp ifadeler çerçevesinde, birbirine oldukça benzerlik gösteren eserler olduğu görülmektedir. Bunun yanında mektupların muhtevalarının ve kaleme alınma maksatlarının birbirini tekrar eden “tebrik mektubu, teşekkür mektubu, dua mektubu, muhabbet mektubu, tavsiye mektubu, istek mektubu” gibi türler olduğu görülmektedir.

Münşeâtlar içerisinde yazılan mektuplar kaleme alınış maksatlarına göre başlıklar altında toplanmaktadır. Bu doğrultuda da klasik Türk edebiyatında mektup yazma geleneğinde mektup türleri ortaya çıkmıştır. Mesela karşı taraftan görülen bir iyilik neticesinde kaleme alınmış mektuplar genellikle teşekkür mektubu mahiyeti

¹⁶ Halil İbrahim Haksever, Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisi’nin Münşeâtı, s.16.

¹⁷ Hasan Gültekin, *Türk Edebiyatında İnşâ*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, s.249.

taşımakta, yine yeni bir makam veyahut göreve getirilen bir kimseyi kutlamak maksadıyla yazılmış olanlar tebrik mektupları vardır. İşinde iyi olduğu düşünülen bir kimsenin belirli bir makamdaki başka bir kimseye önermek maksadıyla yazılmış olanlar tavsiye mektubu, belirli bir konuda bir isteği ifade etmek maksadıyla yazılanlar ise rica mektubu mahiyeti taşımaktadır.

Genellikle mektupların bir araya getirilmesiyle oluşan münşeâtlar, klasik edebiyat da birçok kıymetli şair ve yazarlarımız tarafından kaleme alınmıştır. Münşeât mecmuaları, sayıları gittikçe artış göstererek XVI. asırda 38, XVII. asırda 55, XVIII. asırda 77, XIX. asırda 51 münşeât kaleme alınmıştır. XVI. yüzyılda kaleme alınan en ünlü münşeât Feridun Bey'in *Münşeâtü's-Selâtîn* adlı eseridir. Bunun yanında aynı yüzyıl içerisinde Lâmiî Çelebi'nin *Münşeât-ı Lami'î* ve *Münşeât-ı Kınalı-zâde Ali Efendi* adlı eserler meşhurdur. XVII. yüzyıl münşeâtlarına geldiğimizde ise Nabî, Veysî, Nergisî gibi ünlü şair ve yazarlar karşımıza çıkmaktadır. Bunlar arasında en çok *Münşeât-ı Nabî*, *Münşeât-ı Veysî* ve *Münşeât-ı Nergisî* adlı eserler bilinmektedir. XVIII. yüzyılda en bilinen eser ise *Münşeât-ı Kanî*'dir. Bunun yanında *Münşeât-ı Koca Râgıb Paşa* adlı eser de bilinmektedir.¹⁸

XIX. yüzyılda Tanzimat dönemiyle birlikte birçok alanda kendini gösteren yenilikler edebiyat alanında da hissedilmiştir. Bu yüzyılda kaleme alınan münşeâtlarda XVII. ve XVIII. yüzyıllarda yazılanlara göre daha sade ve anlaşılır bir dil kullanışı görülmektedir. Bunun yanında bu yüzyıldaki münşeâtlarda kimisi mekteplerde okutulmak üzere, kimisi kitabete başlayacak olanlara faydalı olmak düşüncesiyle teorik inşâ bilgisinin yanında uygulamada kullanılacak örneklerin bulunduğu ve ağırlıklı olarak didaktik düşünce ön plandadır.¹⁹ XIX. yüzyıl münşeâtlarından *Münşeât-ı Hayret*, *Münşeât-ı Enverî*, *Münşeât-ı Âsım*, *Münşeât-ı Hacı Râsim*, *Münşeât-ı Ebu Bekr Rif'at*, *Dîvânü'l-İnşâ*, *Münşeât-ı Es'ad*, *Münşeât-ı Celâleddîn*, *Münşât-ı Celâl* gibi eserler ünlüdür.²⁰

Ayrıca münşeât mecmuaları konularına göre sınıflandırılmaktadır.²¹ Bu sınıflandırmaya göre:

¹⁸ Hasan Gültekin, *Türk Edebiyatında İnşâ*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, ss.98-99.

¹⁹ Halil İbrahim Haksever, *Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisî'nin Münşeâtı*, s.155.

²⁰ Hasan Gültekin, *Türk Edebiyatında İnşâ*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, s.168.

²¹ Agah Sırrı Leved, *Türk Edebiyatı Tarihi*, C.1, Ankara 1989, ss.113-114.

1. Resmî yazıların toplandığı mecmualar: Yahya b. Mehmet Kâtib, Menâhicü'l-inşâ; Feridun Bey, Münşeâtü's-selâtîn gibi farklı asırlarda yazılmış birçok münşeât bu gruptadır.

2. Sadece bir şairin mektuplarının toplanmış olduğu mecmualar: Lâmiî, Şeyhü'l-İslâm Ebusuud, Gelibolulu Alî, Nâbî, Ali Şir Nevâî gibi birçok şairin kaleme aldığı münşeâtlar bu türdendir.

3. Münşeât ya da mecmuâ adı altında ‘‘ümerâ, hükemâ, havâtin, sadaât, şuarâ, ulemâ, kuzât, meşâyih, vüzerâ için yazılacak yazılar başlıkları, hâtimleri, bu yazılara uygun düşecek cümleler ve örnekler veren eserler; Nâbî, Râzi, Râşid, Fasîh Ahmed Dede'nin münşeâtları bu türdendir.

4. Farklı şairlerin kaleme aldığı mecmualarının bir araya getirilmesi suretiyle oluşturulan mecmualar: Okçuzâde, Nergisî, Şerif, Sabri, Veysî gibi şairlerin münşeâtları bu gruba girmektedir.

Yukarıda yapılan gruplandırmadan da anlaşılacağı üzere münşeât mecmualarının büyük bir kısmının, resmî ve özel mektupların bir araya getirildiği eserlerden oluştuğu görülmektedir. Münşeâtlar, yazıldıkları dönemle ilgili sosyal, siyasi, tarihi ve kültürel birçok alanda bilgi sunmasından dolayı kıymetli eserlerdir. Münşeâtlardaki mektuplar, o dönemde yaşayan insanların ilgi duydukları alanları, kültürel birikimlerini ve makamlarının hangisinin hangisinden üstün olduğunu dahi anlamamıza imkân sağlamaktadırlar.

Ayrıca münşeâtlarda devletin adlî veya idarî makamında görev alan kimseler kaleme aldıkları mektuplarda, görevde bulundukları şehrin durumunu ve o şehirdeki sorunları ifade etmektedirler. Bundan dolayı devletlerarası yazılan mektuplar dahi inşâ değeri taşımaktadır ve bu mektuplardaki bilgiler tarihi anlamda da önem teşkil etmektedir. Bunun yanında mektuplar, kişilerin özel iletişim araçları olduğu için bizlere ilk ağızdan, doğru bilgiler sunar. Mektupların bir araya getirilmesiyle meydana gelen münşeât mecmuaları da Tanzimat edebiyatına kadar divan şiiriyle birlikte var olmuş ve yine divan şiiriyle birlikte ömrünü tamamlamıştır.

3. SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ ESAD EFENDİ 3301'DEKİ İNŞÂ METİNLERİ

3.1. Eserin Tavsifi

Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301'de kayıtlı olan münşeât metni toplam 137 varaktan oluşmaktadır. Tezimizde yalnızca 1. varaktann 97. varağa kadar olan inşâ metinleri üzerine çalışılmıştır. 97. varaktan 137. varağa kadar olan kısımda ise Arapça Farsça olarak kaleme alınmış, farklı meslek gruplarına yazılmış beyitler, yazışmalarda dikkat edilecek hususlarla ilgili notlar, Arapça Farsça mektuplarda kullanılacak mektuba giriş beyitleri, mektup gönderme yöntemleri ile ilgili metinler vardır. Yine bunların dışında inşâ yazılarında dikkate alınması gereken uyarı bilgileri, değişik makamlardaki kimselere yapılacak dualar ve inşâ kaleme alacak olan kişiler için dualar, mektup bölümleri, kalıp ifadelerle ilgili örnek cümleler listesi verilmiştir. Yazma eserin sonunda da rakamlar ve birkaç toplama çıkarma işlemi yapılmıştır. Biz bu kısmı çeviriye dâhil etmeyerek yalnızca ilk 97 varaktaki inşâ metinlerini ele aldık.

Eserde her on sayfada bir varakların sol tarafında sayfa numarası verilmiştir. Ayrıca birinci varağın ilk sayfası ve son iki varağın 3 sayfası boş bırakılmıştır. Her sayfa kırmızı cetvellerle sınırlandırılmıştır. Eserin fiziksel niteliği ise 21st.; 210*135, 145*73 mm'dir. Eserde toplam 230 adet mektup bulunmaktadır ve mektuplar bu kırmızı çerçeveler içerisinde her biri 21 satır olmak üzere ta'lik yazı ile kaleme alınmıştır. Mektupların başlıkları kırmızı renkte yazılmıştır ve yine mektuplar içerisinde geçen beyit ve mısraların yalnızca başlığı kırmızı renkte مصرع, نظم, بيت gibi şekillerde yazılmıştır. Ayrıca bu beyitleri ayırmak için bazen kırmızı renkle nokta bazen de yine kırmızı renkle mim harfi yazılmıştır.

Eserde tamamı ilk kırk varak içerisinde bulunan toplam otuz bir varakta derkenâr bölümlerinde kaleme alınmış inşâ metinleri bulunmaktadır. Bu inşâ metinlerinin başlıkları da yine kırmızı renkte eski harfle yazılmış olup bazılarında mektuplar içerisinde geçen kelimelerinin anlamı verilmiş, bazıları birkaç farklı isme ait yarım kalmış mektup şeklinde inşâ metinleri ve birkaçı da tamamen Arapça Farsçadan oluşan metinlerdir. Ayrıca derkenâr kısımlarında kaleme alınmış olan bu inşâ metinlerinin satır sayısı 8-11 satır arasında değişmektedir. Mektupların hiçbirinde tarih kaydı yoktur.

3.2. Dil ve Üslup Özellikleri

İnşâ metinlerinin tamamında teşbih, mecaz, istiare ve secilerle dolu süslü nesir ile yazılmış cümle yapısı görülmektedir. Çevirdiğimiz kısımda bulunan 230 adet mektupta Türkçe kelimelerin çok kısıtlı sayıda kullanıldığı, buna karşın Arapça Farsça kelime ve terkiplerle yüklü bir Osmanlı Türkçesi hakimdir.

Mektupların çok büyük bir kısmı şeyhülislam, müftü, kazasker, vezir gibi devletin adli/idarî makamlarında bulunan kimseler için kaleme alınmıştır. Buna bağlı olarak mektuplardaki muhatap yüksek kültür seviyesinde bulunan bir kimse olduğu için duygu ve düşünceler son derece süslü ve ağdalı bir dille ifade edilmiştir. Bu üslup, münşeât yazma geleneği içerisinde sıklıkla rastlanan bir durumdur. Önemli bir mevkiide bulunan kimselere yazılan mektuplarda cümlelerin çok daha uzun ve oldukça sanatlı şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Münşeât metni içerisinde kullanılan süslü ve ağdalı dilin yanında üslubun son derece kusursuz olduğu görülmektedir. Mektuplarda ifade edilmek istenen duygu ve düşüncelerin dolaylı yoldan, sanatkârane bir üslupla ifade edildiği görülmektedir.

Mektuplar içerisinde kullanılan süslü dilin yanında Türkçe kelime ve unsurlar da göze çarpmaktadır. Türkçe unsurların Arapça Farsça unsurlara nazaran oldukça kısıtlı sayıda olduğu görülmektedir. Bunun yanında Türkçe unsurların genellikle cümle sonlarında fiillerin çekimlenmiş halleri, sıfat, zarf, edat gibi unsurlardan meydana geldiği görülmektedir. Mesela “-ol” fiili münşeât metni içerisinde; olup, olunmuşdur, oldukda, olmakdur, olmayup, olunmadığındandır, olmamışdur, olmuşamdur, olalar, olunmuşidi, olmadan olmayalar, olunur şeklinde geçmektedir. Bunun yanında “-kıl” fiilinin de farklı çekimlenmiş halleri geçmektedir; “kılınmak, kılınur, kılınmışdur, kılınmak, kılındığı, kılınup, kılınmakda, kılınmak, kılınmışdur, kılınmakdan”. Yine bir başka fiil çekimi “-eyle” ise “eyleye, eyledi, eyledükden, eyleyüp, eylediği, eylemişsiz” gibi çekimlerde, “-et” fiili “itmek, idüp, etmişlerdür, itdükde, itmişdür, iden, itmezsiz, itdükçe, itdigi, itmemekle, itmeleriyle, itmede, itdigüm”. Bunların dışında birkaç yerde “-gör” fiiline “görünüp, görilürse”, “-buyur” fiili “buyurmaları, buyurulmak, buyurulup, buyurmayup, buyurulmuş, buyurdılar, buyurulmagla, buyurmaları” ve “-bul” fiili birkaç yerde “bulmak, bulup, bulunmagile”, “-ver” fiilinin ise “virilmişdür, virildükte” şeklinde az da olsa kullanıldığı görülmektedir.

Mektuplarda genellikle cümle sonlarında kullanılmış olan Türkçe çekimli fiillerin yanında bazı Türkçe sıfatlara da yer verilmiştir: Metinde; “Semahatli sultanum, semahatlü efendim, inayetlü sultanım, şefkatlü efendimüz, hoş-aheng dualar, devletlü efendim, saf saf hücum, yegan yegan selâm, yeni dünya, menfaatlü efendim” gibi örnekler karşımıza çıkmaktadır.

Bunların yanında mektuplar içerisinde ağırlıklı olarak Arapça ve Farsça sayı sıfatları kullanılsa da bazı yerlerde Türkçe sayı sıfatlarına da rastlanmaktadır: “bir zaman-ı hayret-fermâ”(2a), “bir mertebede memnun u mahfûz olunmuşdur”(6b), “bir kaç beyit ile keyfiyyet-i hâli i’lâya”(9a), “bir miqdâr cerâye içün”(12b), “on sekizinci sebt günü”(16b), “üç seneden mütecaviz”(17b), “toksan sekiz senesinde”(18b), “bir buçuk sahîfesi beyâz kalmış”(19a), “reng-â-reng-i medâyiğden iki şahîfedür”(23b), “yigirmi otuz miqdârı eskileri”(26b), “bir taraftan ‘adem-i iktidâr”(41a), “bir kaç gündür ki”(47b), “rikkat ü hâl iktizâsıyla birkaç gün”(56b), “ile on yedibuçuk akçe vazîfe-i merâhim-i şehriyârîden”(77b), “zi’l-ka‘deti’ş-şerîfenüñ on sekizinci günü”(96a).

Mektuplarda Türkçe sıfat filler de kullanılmıştır. Bunlar: “olan, oldukça, çekülen, buyurduklarının, olmuş, düşdükçe, kılınmış, etmişler, gördüğüm, itdükde, kılındukdan, itdügi, yazdıkları, olunan, idecek, bulmuşdur, sürdükten, virmiş, itmişdük, eyledükde, didükte, çekdük, bulan, geldükde” gibi örneklerle mektuplar içerisinde tesadüf edilmektedir.

Yine Türkçe zarf fillerden “olup, görünüp, olmanın, olmayup, buyurulup, idüp, kılunup, görülmeyüp, eyleyüp, itmegin, virüp, gelüp, eylemegin, olunmasın, buyurup, itmeyüp, getirmeyüp, gösterüp” şeklinde kullanımlar vardır.

Bunların dışında mektuplar içerisinde Türkçe zaman zarflarından “henüz, sonra, şimdi, nice, berü, halen” gibi zarflara da nadiren de olsa rastlanmaktadır.

Türkçe ve Türkçelemiş bazı edatlara da mektuplar içerisinde tesadüf edilmektedir. Bunlardan bazıları: “lakin, değül, gibi, yoksa, ama, yani, eğerçi, üzre, deyü, elbette, dek” gibi edatlardır.

İnşâ metinlerinde herhangi bir deyim veya atasözü geçmemektedir. Buna karşın yalnızca birkaç mektupta Araf suresi, Yasin suresi, Bakara suresinden kısa kısa ayetler verilmiştir. Bunun yanında mektuplarda Arapça Farsça Türkçe

manzumeler kaleme alınmıştır. Manzumelerden Arapça Farsça olanlar eski harflle verilmiş, Türkçe yazılanlar ise latin harfli ve italik yazıyla verilmiştir.

3.2.1. Manzumeler

Mektuplar içerisinde Arapça Farsça ve Türkçe olarak yazılmış bazı mısra, beyit ve kıtalar vardır. Bunların bazıları mektupların başında bazıları da mektupların içerisinde veya sonunda verilmiştir. Bu manzumeler ağırlıklı olarak Arapça Farsça'dır ve Türkçe manzumeler Arapça Farsça manzumelere nazaran hayli kısıtlı sayıdadır.

Mektuplarda geçen manzumelerin genellikle yazı muhtevasına uygun ve konu ile mütenasip olarak yazarın duygu ve düşüncelerini pekiştirmek maksadıyla kaleme alındığı görülmektedir.

Manzumelerin büyük bir kısmı nesirle bütünleşen bir şekilde yazılmıştır. Bu manzumeler bazen mısra başlarındaki kırmızı renkle yazılan “beyit, mısra, kıt’a, nazm” ibarelerinden bazen de “ع” harfinden anlaşılmaktadır. Ayrıca tıpkı mektupların büyük bir kısmının kim tarafından yazıldığı bilinmediği gibi manzumelerin de şairleri yazılı değildir.

Manzumelerin konusu mektubun kaleme alınma maksadına göre değişkenlik göstermektedir. Mesela bir mektup, makamında yükselme gibi bir rütbe istemek maksadıyla kaleme alınmış ise manzume bu konuyla ilgilidir. Veya mektup bir kimseyi övmek, karşı tarafa duyulan sevgi ve muhabbeti ifade etmek maksadıyla kaleme alınmış ise içerisindeki manzumedeki mektubun genelinde olduğu gibi yine o kişinin erdem ve faziletinden, güzel ahlakından, saygınlığından bahsedilerek övüldüğü görülmektedir.

Çalışmamızda münşeât metni içerisinde geçen Arapça Farsça manzumeler eski harflerle, Türkçe manzumeler ise latin harfleriyle verilmiştir. Bu manzumelerde kullanılan dilin genellikle daha sade olduğu görülmektedir. Mesela, isim zikredilmeyen bir mektupta öncelikle karşı tarafa olan bağlılık ifade edilerek kendisine Şam rütbesi verilmesi hususunda ricacı olunmuştur. Mektup, Türkçe kaleme alınan, övgü ve dua ifadeleriyle yüklü bir manzume ile başlamıştır:

Ey mecma‘-ı fezāyil ü ey menba‘-ı kerem

Hemvāre ‘ömr ü devletüñ itsün Hudā ziyād

Şāyeste-i nigāhuñ idüp ‘arz-ı hālını

Lütfuñla eyle fāyız-i nā-kāmı ber-murād (2b)

Yine aynı mektup içerisinde “kıt’a li-münşi’ihī” ifadesinden sonra yetkili makamdan Şam ile ilgili bir görev talep edilmektedir. Arzu edilen bu görev için bir diğer Türkçe manzume kaleme alınmış ve amaç burada da doğrudan ifade edilmiştir.

Şām-ı āmālūmi pür-nūr eyle

Pāye-i şām ile mesrūr eyle

Dest-i mi‘mār-ı keremle lütf it

Dil-i vīrānumı ma‘mūr eyle (2b)

Veziriazam Kara Hüseyin Paşa tarafından Bursa’daki şeyhülislama yazılan ve kendisine ulaştırılan bir haberdan dolayı teşekkür edilen mektubun içerisinde; “şafā-yı hātırum oldur seni şafāda görem”(11b) şeklinde bir mısra kaleme alınmıştır.

Devletin yüksek bir makamında bulunan kimseden bir hususta ricacı olmak maksadıyla yazılan mektupta Türkçe beyit kaleme alınmıştır;

Mir’āt-ı Sikender gibidür tab‘-ı laṭīfūñ

Bāḳī ne diyem k’olmaya ma‘lūm-ı şerīfūñ (15b)

Fasih Dede Mevlevi’’ başlığı ile kaleme alınan sevgi ve muhabbet mektubunda ise Türkçe bir mısra kaleme alınmıştır;

Oldı mektüb-ı muḥabbet ‘aceyle inşā’ (20b)

Adı zikredilmeyen bir şeyhülislamın kendisine ve bulunduğu makama övgülerle yazılan bir diğer mektuptaki manzume de şudur:

Ben du‘ā eyleyicek devletüñe Rūḥu’l-emīn

Sıdkıla küngüre-i ‘arşdan diye āmīn (29a)

İçinde bulunulan kötü halden şikâyet edip yakınmak amacıyla kaleme alınan mektupta ise yine mektubun içeriğiyle paralel olan Türkçe manzumeler kaleme alınmıştır;

Nice takrīr ideyim ḥālūmi sulṭānum kim

Ġam-ı māziyi ḳomaz dilde ġam-ı müstakbel (41a)

Aynı mektubun devamında iki yerde daha Türkçe manzume kaleme alınmıştır. Bunlardan biri;

Bu vaz‘-ı nā-pesendüñ rûzgār eyler mükāfâtın

Muḳaddem itdiği küstāhlık ma‘zûr olur bir gün (41b)

Diğer mısra ise;

Dil-perîşān olanuñ fikri de çendān olmaz

Âb cûnbān olıcaḳ ‘aksi nûmāyān olmaz (41b)

Nâbî Efendi için kaleme alınan oldukça uzun ve nükteli mektup içerisindeki manzumede,

Bülendî merhemüñ keyfiyyeti ey yâr-ı bî-pervā

Bu merhemden yine ol zaḥma ḳā’ildür dil-i şeydā (89a)

Kaleme alınan bu manzumelerden de anlaşıldığı üzere münşeât metni içerisinde yazılmış olan Türkçe manzumelerin tıpkı Arapça Farsça manzumelerde olduğu gibi mektubun kaleme alınma maksadına göre çeşitlilik gösterdiği görülmektedir.

3.2.2. Kalıplaşmış İfadeler ve Dua İbareleri

Mektupların giriş bölümünün hemen hemen birbirinin aynı olan kalıp ifadelerle kaleme alındığı görülmektedir. Bu ifadelerin hemen hepsi karşı tarafa duyulan saygıyı ve hürmeti göstermek amacıyla yazılmış övgü ve hitap ifadeleridir.

Mektupların neredeyse tamamına “sā’adetlü, semāḥatlü, ‘ināyetlü, mekremetlü, fesāḥatlü, belāḡatlü, himmetlü, ‘atıfetlü, devletlü, merḥametlü, kerāmetlü, ‘ināyetlü, re’fetlü, meveddetlü, fazîletlü, ‘izzetlü” gibi hitap kelimeleriyle başlanmıştır.

“Sā’adetlü semāḥatlü ‘ināyetlü et-tavdü’l-eşem ve’l-baḥru’l ḥaşam sultānum ḥazretleri” (2a)

“Semāḥatlü sa’adetlü ‘atıfetlü zu‘afā vü bî-kesāne merḥametlü veliyyü’n-ni‘am efendim” (7a)

“Fazîletlü semāḥatlü sultānum ḥazretlerinüñ” (19b)

“‘İzzetlü fazîletlü ref’etlü efendi ḥazretlerinüñ” (25b)

“Sa’adetlü meveddetlü mekremetlü semāḥatlü vezîr-i ‘ālî-şān ḥazretleri” (32b)

“Devletlü mekremetlü semāhatlü sa‘ādetlü ‘ālī-himmetlü celiyyü’l-kerem sulṭānum ḥāzretleri” (33a)

“Semāhatlü sa‘ādetlü ‘āṭıfetlü mekremetlü celiyyü’l-himem efendim sulṭānum ḥāzretleri” (34a)

“Devletlü feşāhatlü belāğatlü sa‘ādetlü efendim sulṭānum ḥāzretleri” (38b)

“Kerāmetlü semāhatlü mekremetlü meveddetlü ḥāzretleri” (43a)

“Devletlü sa‘ādetlü mekremetlü oğlum paşa-yı mükerrrem celīlü’ş-şān ḥāzretleri” (52b)

“Fazīletlü semāhatlü meveddetlü mekremetlü efendi ḥāzretleri” (66a)

“Sa‘ādetlü semāhatlü mekremetlü oğlum efendi ḥāzretleri” (70a)

“Devletlü merḥametlü efendim sulṭānum ṭāle beḳāhü ḥāzretleri” (88a)

“Semāhatlü sa‘ādetlü ‘āṭıfetlü ḳarındaş-ı ekremüm pāşā-yı celīlü’ş-şān ḥāzretleri” (96b)

Bu kalıplaşmış ifadeler dışında yalnızca birkaç mektup doğrudan Arapça Farsça dualar ile başlamış olup yine bunların dışındaki birkaç mektupta da süslü ve sanatlı ibareler ile giriş yapıldığı görülmektedir.

“Ḥāzretlerinüñ rumüz-şinās-ı feylesof-istīnās müşkil-güşā-yı ḥalāl-terkīb” (4a)

“Bu gül-gün-ı ferş-i muḥabbetde nesīm-i çemen-pīrā-yı niyāzmendī sünbül-pāş-ı ‘ibāret olmağa bā‘iş oldur ki” (4b)

“‘Arşa-i bārgāh-ı mecd ü iclāl ve sāḥa-i pāye[-i] dergāh-ı ‘izz ü iḳbāllerine ki veche-i vüçūh-ı erbāb-ı ḥācāt ve maṭmaḥ-ı enzār-ı aştāb-ı derecātdur” (5a)

“Rüy-māl-i şaff-ı ni‘āl-i meclis-i ‘ālī ‘adālet-penāh-ı şadāret-destgāh-ı irtiyābları ki” (5b)

“Ḥamden lillāhi Te‘ālā āftāb-ı ‘ālem-tāb-ı mevhibe-i ḡaybī burcü’s-sa‘āde-i ‘ināyet-i Rabbāniden” (7b)

“Rüy-māl-ı bārgāh-ı āstān-ı bülend-kehkeşān mānend-i kemā-hüve’l-vācib taḳdīm olunup” (13b)

“Ḥāzretlerinüñ nādī-i lütf-ı dil-peżīr ve maḥfil-i şerīf-i İrem-nazīrleri şavb-ı bülend-evbine” (17a)

“melāz-ı hācetmendān olan āstān-ı sāmī mekān-ı veliyyü’n-ni‘am lā-zāle melce’ü’l-enām sāhasına”(25a)

“Pā-māl-i şebdīz-i reft ü rüb-ı hīdmet-i ‘ubūdiyyetleri oldıgum” (41a)

Münşeât metinleri içerisinde mektubun kaleme alındığı kişinin rütbesine, mevkiine göre değişkenlik gösterebilen bir üslupla sık sık dua edildiği görülmektedir. Bu durum mektubun muhatabının samimiyetine göre şekillenmektedir. Bir aile ferdi için yazılan mektuptaki dua ibareleri çok daha samimi bir üslupla kaleme alınmışken devletin yüksek bir makamında görev alan kimse kişi için yazılan mektuplarda çok daha resmi ve sanatlı bir üslup hissedilmektedir.

Mektuplarda kullanılan dua ibareleri mektupların bazen başında bazen de ortasında ve sonunda kullanılmıştır. Münşeât metninde kaleme alınan 230 mektupta hangi maksatla yazılmış olursa olsun hemen hepsinde dua ibarelerine yer verildiği görülmektedir. Mektuplar içerisinde ağırlıklı olarak Arapça ve Farsça’dan alınan kalıplaşmış dua ibarelerinin kullanılmasının yanında sayıca çok az da olsa bazı mektupların sonunda Türkçe dua ibarelerinin de kullanıldığı görülmektedir.

Mektuplarda ağırlıklı olarak kullanılan Arapça Farsça dua ibarelerinin birçoğu birbirinin tekrarı niteliğindedir. “Bākī sa‘ādet bād-ā-bād, Bākī der-mesned-i sa‘ādet dā’im bād, Bākī mesned-ārā-yı sa‘ādet ü ikbāl bād, Bākī sa‘ādet bād, Bākī der-mesned-i ‘izzet bād, Bākī gönçe-i murādāt şüküfte bād, Bākī der-mesned-i mühīm-sāz müstedām bād, Bākī hemvāre der-mesned-i ‘atīfet dā’im bād, Bākī der-mesned-i fazīlet muḥalled ü dā’im bād” gibi kalıplaşmış dua ifadeleri olduğu görülmektedir. Bu kalıp dualarda genel olarak mektubun yazıldığı kimsenin ömrünün ve makamının daim olması gibi dileklerde bulunulmuştur.

Bunların yanında:

Ebā Eyyūb adlı kasabaya tayin olmak isteğini ifade etmek için kaleme alınan mektubun sonunda şu dua edilmiştir:

“Hemvāre Cenāb-ı feyyāz-ı zıll-i zālil ḥıyām-ı ‘izz-i sa‘ādetlerin mefāriḥ-ı enām üzre ber-devām eyleye bi-mennihi ve keremihi Bākī gönçe-i imtiyāz küşāde bād.” (2b)

Bursa da şeriat makamındayken yanlış işler yapıldığı gerekçesiyle görevden alınan bir kimsenin şeyhülislam hazretlerine yazmış olduğu mektubun sonunda edilen dua ise:

“Bāķī āftāb-ı devlet tābende bād.” (11a)

İstanbul kazasına gönderilme umuduyla kaleme alınan bir muhabbet mektubunun sonunda ise:

“Bāķī ümmīd-ı hāh-ı iķbāl ü sa‘ādet ziyād” (19a)

Manisa da İshak Paşa Medresesi’nde görev talep etmek amacıyla kaleme alınmış bir başka mektupta:

“Bāķī der-bülend-eyvān müstedām bād.” (43b)

Selanik şehrinde şeriat makamında bulunan kimse için kaleme alınmış mektubun sonunda şu dua edilmiştir:

“Bāķī hemīşe der-mesned-i ‘izz ü sa‘ādet bād bi-rabbi’l-‘ibād” (71b)

Arapça Farsça dua ibarelerinin yanında bazı mektuplar içerisinde Türkçe dua ifadelerine de rastlanmaktadır. Kullanılan bu Türkçe ifadeler de Arapça Farsça dua ibarelerinde olduğu gibi çeşitli kalıplaşmış ifadeler şeklinde kullanılmıştır. Örneğin “eyleye āmīn, olmadan olmayalar hālī, üzerine memdūd eyleye, zaferler müyesser ide āmīn, üzerinden dūr u zā’il eylemeye, dūr u mehcūr buyurmayalar, muvaffakun bi’l-hayr eyleye āmīn, muķadder eyleye āmīn, āfiyet olalar, üzerimüzden dūr eylemeye” gibi kalıplaşmış ifadelerdir.

Önceden sadrazamlık görevinde bulunmuş ve daha sonra Halebü’s-şehbâ’da himaye edilen ismi zikredilmemiş bir vezir için kaleme alınmış mektubun sonunda Türkçe dua ibaresi geçmektedir:

“hūrşīd-i a’lām-nām cāh u celālleri tebāşīr-i sa‘ādetden tālī’ ve evc-i raķam-ı refī’-i a’dā vü ma‘deletde rahşende vü lāmi’ olmadan olmayalar hālī” (55b)

Yine ismi verilmeyen ancak Mısır-ı Kahire eyaletinde görev yaptığı bilinen bir vezire duyulan sevgi ve hürmeti ifade etmek maksadıyla kaleme alınan mektupta:

“Dā’imā cevher-i vücūd-ı girān-māyeleri zīb-kerden-i zamān ve āşār-ı kilik-i dürrer-rīz-i fevā’id-feşānları sermāye-baķş-ı muhtācān-ı me‘ānī-i ‘irfān olmakdan hālī olmayalar”(65a)

Yeni bir göreve yükselmek, tayin olmak ricasıyla Darüssaade Ağası Alim Efendi'ye teşekkür etmek maksadıyla yazılan mektupta ise şu şekilde dua edilmiştir:

“sāye-i merḥamet ü şefkatlerin üzerimüzden dūr ü zā'il eylemeye āmīn” (66a)

Kudüs-şerif kadısı için kaleme alınan kısa bir mektubun sonunda ise:

“umūrlarında mazḥar-ı tevfiḳ-ı Hudā-yı müte'âlde tūl-ı 'ömr ile mu'ammer olalar” (75a) şeklinde Türkçe dua ibarelerine tesadüf edilmektedir.

3.3. Muhteva

Münşeât mecmuaları, mektupların bir arada toplandığı eserlerdir. Üzerine çalıştığımız münşeât mecmuası içerisinde de aynı şekilde birden fazla kişiye ait olan toplam 230 adet mektup bulunmaktadır. Bu mektuplar devlet erkânı veya yakın dostlar olmak üzere birbirinden farklı her türlü makama ve kişiye yazılmış mektuplardır. Bunun yanında mektupların hemen hemen hepsinin kim tarafından yazıldığı ve ne zaman yazıldığı bilinmemektedir. Münşeâtlarda çoğunlukla mektupların yazılış tarihleri kayıtlı değildir ve istinsah edilirken mektupların tarihi dikkate alınmamıştır. Bu metinler müstensihler tarafından güzel yazı(inşâ) metni olarak düşünülmüş olmalı ki, tarihi değerini gösterecek ve günün tarihini gösterecek kayda rastlanmaz.

230 mektubun çok büyük bir kısmı kim tarafından yazıldığı ve kime yazıldığı bilinmeyen mektuplardır. Ayrıca 13 adette başlıksız mektup bulunmaktadır ve bu mektupların içerisinde de herhangi bir özel isim geçmemektedir. Eserde oldukça hacimli bir yere sahip olan bu isimsiz ve başlıksız mektupların çoğunda devletin belli makamında görev alan vezir, kadı, şeyhülislam gibi kimselerin bazen adı bazen de makamları geçmektedir. Bunun yanında birkaç mektup içerisinde yine özel ismi zikredilen yakın bir dosta yazılan mektuplar olduğu anlaşılmaktadır.

Mektuplarda şeyhülislam, kadı, vezir, müftü gibi devlet makamlarında görev alan kırktan fazla kişinin adı geçmektedir. Bu kimselerin ismi genellikle mektupların ortasında veya sonunda, nadir olarak da doğrudan başlıklarda verilmiştir.

Bazı mektuplar içerisinde hem şahıs ismi hem de adı geçen kimsenin bulunduğu makam verilmiştir. Mesela, Kâmî Efendi başlıklı bir mektupta “yâr-ı gâr-ı kadîm Ahmed Efendi” adı zikredilmiştir. İki ayrı mektupta “Veziriazam Kara Hüseyin Paşa” adı geçmektedir. Yine farklı farklı mektuplarda “Merhum

Şeyhülislam Muhammed Efendi, Bursa Kadısı Rıfkı Efendi, Şeyhülislam Çelebi Efendi, Kapucubaşı Hüseyin Ağa, Şeyh Muhammed Efendi, Şeyh Mes'ud, Sultan Selim'in şeyhi Rızvânullâh Efendi, Anadolu Kazaskeri Muhammed Efendi, İrşeve Kadısı Nevâzî Mustafa Efendi, Nakîp es-Seyyîd Mustafa Efendi, Humus Kadısı Muhammed Efendi, Antâkiye Müftüsü Ali Efendi, Muhafız Nasuh Paşa, Şeyh Muhammed Murâd Efendi, Merhum Zülfikar Paşa, Şeyh Osman, Medine-i Münevvere Kadısı Muhammed Efendi, Şeyh İsmâ'il Efendi, Hafız 'Abdullah Efendi, Şeyh Ali Efendi, Şeyh Salâhaddin" gibi kimselerin isimleri zikredilmiştir. Bu kişiler genellikle "şeyh, kadı, müftü, şeyhülislam, kazasker, veziriazam" gibi devletin çeşitli kademelerinde görevli kişilerdir.

Mektuplar içerisinde bazılarının ise yalnızca ismi zikredilmiştir. "Râşid Efendi, Alî Merhum, Tâcu'ddîn Efendi, 'Abdurrahmân Çelebî, Ubeydullâh Efendi, Ahmed Agâ, Fakir Muhiddîn, Muhammed Efendi, Abdullah Çelebi, Üsküdârî Efendi, Sa'id Efendi, Abdurrahmân Efendi, İbrahim Efendi, Medine-i Münevvere mücâvirlerinden Ahmed Efendi, İbrâhim Aga, es-Seyyîd Abdullah, Medine-i Münevvere havalisinde Hasan Agâ, el-hâc Halil Efendi, Ömer Efendi, Mahir Efendi, Tabanlı Hüseyin, Ömer Efendi, es-Seyyid Nureddin Efendi, Gurânî Ahmed Efendi, Zekeriyâyâ Efendi, Hacı Muhammed Halebî" mektuplarda adları geçen kişilerdir.

Bunların dışında bazı mektuplarda belirli bir yerde görev alan kimseden bahsederken onun yalnızca yaptığı iş söylenerek "falan kimesne, falan kimse, falan efendi" şeklinde geçmektedir. Mesela bir mektupta; "Sâbıkan müneccimbaşı olan falan efendi merhûmuñ" (46a) şeklinde müneccimbaşı olduğu belirtilmiş olsa da isim verilmemiştir. Bir başka mektupta "Üsküb kâdısı falân efendi" (80a) şeklinde yine bulunduğu görev verilmiş fakat özel isim zikredilmemiştir. Ayrıca isim veya herhangi bir makamdan söz edilmeyen bütün mektuplarda da sık sık "sultanım hazretleri" ifadesi geçmektedir.

Eserdeki 230 adet mektupta kırktan farklı şehir ismi geçmektedir. Bu şehir isimlerinden "Şam, Medine, Halep, Mısır, Bursa" gibi bazı adlar farklı mektuplar içerisinde sık sık geçerken bazı şehir isimleri ise yalnızca bir veya iki mektupta geçmektedir. Adı geçen bu şehirler genellikle orada görev alan bir kimseden bahsederken zikredilmiştir. Şehirler; "Ebâ Eyyub, Şam, Harem-i Muhterem, Irak u Sıfahân, Bursa, Halebü's-Şehba, İstanbul kazası, Arab u Acem, Nişâbur, Irak u Sıfahan, Erzurum, Geli kazası, Niğbolu, Zerzene kazası, Midilli ceziresi, Manisa,

Edirne, İrşeve, Medine-i Münevvere, Mısır, Trâblusu’ş-Şâm, Humus, Medine-i İzmir, Antâkiye, Medine-i Burusa, Nebî Yusuf kazası, Özi, Mahrusa-i Selânîk, Kandiye, Yenişehir-i Fener, Medine-i Dimaşki’ş-şâm, Medine-i Sofya, Mahrusa-i Sakız, Eyâlet-i Musul, Harşova, Cidde, Halep” gibi şehir isimlerine tesadüf edilmektedir.

Münşeât metnindeki 230 adet mektup, muhtevaları esas alınarak 6 ayrı başlıkta incelenmiştir. Birinci bölümde mektuplardan talep, istek ve rica niteliği taşıyanlar, ikinci bölümde, görülen bir iyilik neticesinde karşı tarafa duyulan minneti ifade etmek için yazılan teşekkür-nâmeler, üçüncü bölümde yeni bir göreve getirilen kimseleri tebrik, kutlama amacıyla yazılmış tehniyet-nâmeler, dördüncü bölümde sevgi ve samimiyet mektupları olan muhabbet-nâmeler, beşinci bölümde, bir görev veyahut makam için bir kimseyi önermek maksadıyla kaleme alınan tavsiye-nâmeler ve son olarak altıncı bölümde de özel bir ismin zikredildiği, başlıksız ya da sayıca az duâ-nâme, ubudiyyet-nâme mahiyetinde olan çeşitli maksatlarla kaleme alınmış mektuplar verilmiştir.

3.3.1. Talep, İstek, Rica Mektupları

Münşeât metni içerisinde toplam 12 mektup bir istekte bulunmak maksadıyla kaleme alınan talep-nâme niteliği taşımaktadır. Bu mektupların başında, karşı tarafa övgü dolu ifadelerle iltifatlar edilerek arzu edilen husus dile getirilmiştir. Ayrıca mektupların sonunda talepte bulunulan kimseye karşı bağlılık dile getirilip kendisine ve bulunduğu makama dualar edilmiştir. Bunlar içerisinde, bir işin görülmesi için muhataptan aracı olması istenen şefaath-nâmeler de vardır.

Mektupların tamamının devletin belirli bir makamında görev alan bir kimsenin bazen yeni bir şehre bazen de bulunduğu görevden daha üst bir makama terfi etme arzusuyla kaleme alındığı görülmektedir. Mesela mektuplardan biri “Ebâ Eyyubî” kasabasına tayin olmak ricasıyla kaleme alınmıştır. Mektubun kim tarafından veyahut kime yazıldığı bilinmemektedir. Ayrıca Şam rütbesi talep etmek maksadıyla kaleme alınmış iki ayrı mektup bulunmaktadır. Bu mektuplardan ilkinin kime yazıldığı veyahut kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Mektupta yalnızca “sultanım hazretleri” şeklinde hitap edilen kimseye olan bağlılık dile getirilmiş, ardından bu kişiden Şam şehrinde bir rütbe talep edilmiştir. Bu talep hem mektubun içerisinde hem de yine mektubun sonuna doğru bir manzumede tekrarlanmıştır.

İkinci mektup ise adı verilmeyen bir şeyhülislam için kaleme alınmış ve kendisinden Şam rütbesine tayin edilmesi hususunda ricacı olunmuştur. Mektup içerisinde “bu dā‘ī-i qādīm-i devām-cūyların hāzīz-i hāksārīden evc-i ibtihāca terfī’ ile tekrīm buyurmaları derh‘āstedür.(4a)” cümlesiyle bu istek dile getirilmiştir.

Bunların dışında münşeât içerisinde Anadolu’da sadrazamlık yapan bir kimseye yazılan talep-nâme mahiyetinde bir mektup vardır. Mektup, Zerzene²² kazasına tayin olan kişi tarafından İstanbul’a daha yakın bir yerde görevlendirilme talebiyle yazılmıştır. Bu istek “İstanbul’a qarīb bir münāsib maḥalle tebdīl buyurmalarıyla merķūm bendelerin mesrūr ve ḥulūskārların fevķa’l-melḥūz memnūn buyurular. (38b)” şeklinde ifade edilmiştir.

Bir başka rica mektubu ise ‘Abdurrahman Efendi adlı kişiye yazılmış olup Manisa’da İshak Çelebi Medresesi talebiyle kaleme alınmıştır.

Münşeât metninde bulunan rica mektuplarının hemen hepsinde yukarıda geçen örneklerden de anlaşılacağı üzere belli bir makam, rütbe talepleri belirtilmiştir.

Münşeât metninde yer alan şefaât mektuplarında öncelikle karşı tarafa övgü ifadeleriyle söze başlanmış ardından yaşanan zorluklar, kötü talih gibi hususlar ve bunların doğurduğu sıkıntılar ifade edilmiştir. Mektupların sonunda da karşı taraftan bir iş için aracılık yapılması talep edilerek, o kimsenin hem şahsına hem de makamına iyi dileklerde bulunmaktadır.

Bir diğer mektup, es-Seyyid Abdullah adlı kimseye yazılmış şefaât-nâmedir. Mektupta Seyyid Abdullah’ın daima duacısı olduğu ve kendisine olan bağlılık ifade edilmiştir. Ayrıca “Haḳ celle ve ‘alā şāye-i sa‘ādetlerin üzerümüzden zā’il eylemeye” (34a) şeklinde cümlelere yer verilerek karşı taraftan inayet ve duaları arzu edilmiştir.

Mektuplardan biri, daha önceden işlenmiş bir kabahatin affedilmesi için kaleme alınmıştır. Mektubun kim tarafından ve kime yazıldığı bilinmemekle birlikte yalnızca “evliyā-yı ni’am efendilerimiz” şeklinde hitap edilen kimselerden istekte bulunduğu anlaşılmaktadır. Mektupta önceden işlenmiş kabahatten duyulan mahcubiyet dile getirilip mektubun muhatabından kendisine merhamet edilmesi istenmiştir. Bu istek; “evliyā-yı ni’am efendilerimiz ḥazarātınūñ sūnūh-ı ‘avāṭıf-ı

²²Günümüzdeki Bartın şehridir.

rahm ü şefkatlerine ihtiyâcumuz şad çendân olmağla tevessül ü istiğâşeye ictirâ olundu” (36a) şeklinde ifade edilmiştir.

Münşeât metni içerisinde 45a-46a varâğı arasında üç ayrı istişfâ’ mektubu kaleme alınmıştır. Mektuplardan ilki Anadolu kazaskeri Muhammed Efendi tarafından vezirler için kaleme alınmıştır. Mektupta kendisinden “kuzât-ı muteşerri’in zümresinden hâlen mahrûsa-i falanda nâ’ibümüz olan işbu bâ’iş-i varâka-i niyâz-perverî falân efendi” şeklinde bahsedilen kimse için şifa istenmiştir.

İkinci mektup ise kadılara yazılmış istişfâ’ mektubudur. Mektup içerisinde İrşev kadısı olan Nevazi Mustafa Efendi’nin eniştesi olan adı zikredilmeyen kimse için, üçüncü mektup ise İbrahim Efendi adlı kişiye yazılmıştır.

Bir başka mektupta Medine-i Münevvere sakinlerinden Ahmed Efendi’nin duacılarından önceden müneccimbaşı olarak görev almış kimsenin, elindeki paranın bir kısmını çeşitli sebeplerden dolayı yitirmesi nedeniyle kendisinden bu yıl tahsil edilecek para için karşı tarafın şefkat ve merhametine sığınıldığı dile getirilmiştir.

Bu mektuplarında dışında münşeât metni içerisinde kaleme alınan mektuplardan biri de İbrahim Aga’nın Mısır kafilesıyla birlikte Haccü’l-Muhteremeyn arzusuna kavuşması hususunda duacı olunması maksadıyla kaleme alınmıştır.

Ayrıca Hirevi Fayiz Efendi tarafından Hindi Şeyhi olan Muhammed Efendi’ye gönderilen şefaât mektubu, dostlar için dua istemek maksadıyla yazılmış bir diğer mektup gibi genellikle karşı taraftan belirli bir hususta dua istemek maksadıyla yazılmış mektuplar da bulunmaktadır.

3.3.2. Teşekkür-nâmeler

Münşeât metni içerisindeki 14 mektup teşekkür-nâme niteliği taşımaktadır. Teşekkür mektuplarının iki mektup dışında kime gönderildiği veya kim tarafından gönderildiği bilinmemektedir. Diğer 12 mektupta ise herhangi bir isim zikredilmemekle birlikte mektubun yalnızca “şeyhülislam, darüssade ağası, veziriazam” gibi bir devlet görevlisine yazıldığı anlaşılmaktadır. Mektuplar içerisinde genellikle karşı taraftan arzu edilen bir şeyin yerine getirilmesi, devletin belirli bir makamında görev alan kimseden istenen yere tayin edilme gibi bir talebin yerine getirilmesi sonucu veya sefere çıkan bir kimsenin bu seferden muzaffer bir

şekilde dönmesinden dolayı yazılan teşekkür mektubu şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Teşekkür mektupları içerisinde özel bir ismin zikredildiği mektuplardan ilki Râşid Efendi tarafından şeyhülislama gönderilen teşekkür mektubudur. Mektubun başında Râşid Efendi şeyhülislam hazretlerine ve makamına övgüde bulunulmuş ardından kendisine “falan bir kazaya” tayin edildiği için memnuniyetini ifade ederek teşekkür etmiştir. (2b)

Bir diğer mektup ise Veziriazam Kara Hüseyin Paşa tarafından Bursa’da şeyhülislamlık yapan kimseye gönderilmiştir. Veziriazam Kara Hüseyin Paşa’nın mektubu kaleme alma maksadı ise şeyhülislam hazretlerinin kendisine çok beklediği bir haberi ulaştırmasıdır. Mektubun sonunda aldığı haber neticesinde memnuniyetini ifade eden Kara Hüseyin Paşa, şeyhülislama teşekkürlerini sunmuştur.

Münşeât metni içerisinde geçen teşekkür-nâme mahiyetindeki diğer mektuplar içerisinde herhangi bir özel isim zikredilmemiş olup mektupların bazı devlet görevlilerine gönderildiği anlaşılmaktadır. Mesela adı zikredilmeyen bir kimsenin çıktığı seferden başarılı bir şekilde dönmesinden dolayı kendisine teşekkür edilmiştir. Yine mektupta bu kişinin hem şahsına hem de bulunduğu mevkinin daim olması için dualar edilmiştir.

Bir diğer mektup, daha önce mektup gönderen kimsenin karşı taraftan çok değerli bir fidan istemesi ve bu isteğinin yerine getirilip arzu ettiği fidanın kendisine ulaştırılması üzerine yazılmış bir teşekkür-nâmedir.

Ayrıca biri nakiplik makamına gelişi üzerine yazılmış diğeri Anadolu’da sadrazamlık makamına gelişi için yazılmış ve her ikisinde de özel bir isim zikredilmemiş olan iki teşekkür mektubu bulunmaktadır. Bunların yanında şeyhülislam hazretlerine yazılmış 2 adet teşekkür mektubu vardır ve bu mektupların da kim tarafından gönderildiği bilinmemektedir.

Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere yazma eser içerisinde kaleme alınan teşekkür-nâme niteliğindeki mektuplar genellikle bir isteğin, arzunun yerine getirilmesinden dolayı gönderilen ya da yüksek mevkiide bulunan bir kimsenin şehre gelişi üzerine yazılan teşekkür mektuplarıdır.

3.3.3. Tehniyet-nâmeler

Münşeât metni içerisinde toplam 18 mektup karşı tarafı bir konuda kutlamak, tebrik etmek maksadıyla yazılan tehniyet-nâme niteliğindedir. Mektupların, üzerine çalıştığımız münşeât metni içerisinde diğer birçok mektupta olduğu gibi kim tarafından ve kime yazıldığı bilinmemektedir. Bunun yanında tehniyet-nâmelerde herhangi bir özel isim zikredilmese de mektupların genellikle “sadrazam, vezir, nakip, kazasker, şeyhülislam, kadı” gibi devletin belirli bir makamında görev alan kimseler tarafından yazıldığı ve aynı şekilde bu makamlarda bulunan kimselere gönderildiği görülmektedir. Mektupların içeriğinde ise belirli görevlerde bulunan kadı, nakip gibi kimselerin bir şehre gelişi, çıktığı seferde başarılı netice elde etmesi, yeni bir şehre tayin edilme, yeni bir göreve getirilme, bir üst makama terfi etme gibi hususlar çerçevesinde kaleme alındığı anlaşılmaktadır.

Münşeât içerisinde kaleme alınan tehniyet-nâmelerden birinde mektubun kim tarafından kaleme alındığı bilinmemekle birlikte ismi zikredilmeyen kimsenin şeyhülislamlık makamına getirilmesinden dolayı yazıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca mektup içerisinde herhangi bir isim veya şehir adı geçmemektedir.

Tehniyet-nâmelerin kaleme alınma maksatlarından biri de bayram, düğün gibi özel bir günü kutlamaktır. Münşeât içerisinde bir mektubun, kim tarafından yazıldığı bilinmemekle beraber adı zikredilmeyen bir şeyhülislamın bayramını kutlamak amacıyla yazıldığı anlaşılmaktadır. Mektubun başlığında “Tehniye-i ‘îd-ı sa‘îd için şeyhu’l-İslâm-ı sellemehü’s-selâma terkîmdür”(9a) şeklinde doğrudan bu maksat belirtilmiştir.

Bir diğer mektup, Harem kadısının çıktığı seferden başarı bir şekilde dönmesinden dolayı kaleme alınmıştır. Mektupta Harem kadısının bu başarısından duyulan memnuniyet ifade edilmiş olup daha sonra İstanbul’a (astâne-i saadet) bu zaferle sonuçlanan seferin müjdesi verilmiştir.

Bunların dışında kaleme alınan tebrik mektuplarının; Halebü’ş-şehbâ’dan Molla Hazretlerine gönderilen bir kutlama mektubu, sadr-ı Rum’dan sadrazama yeni görevini kutlamak maksadıyla yazılan bir tebrik mektubu, fetva makamıyla şereflendirilen kimseye yazılan bir başka mektup, Erzurum görevine getirilen ve burada daha yüksek bir makama terfi edilen kimseyi kutlamak amacıyla yazılmış bir mektup, “sultanum hazretleri” şeklinde hitap edilen ve bu kimsenin Anadolu’ya teşrif

etmesini kutlamak amacıyla yazılan bir diğer tebrik mektubu, sadrazamlık makamına getirilen bir kimseyi yeni görevinde kutlamak amacıyla yazılan bir tebrik mektubu bulunmaktadır.

Ayrıca münşeât metni içerisinde yine adı zikredilmeyen kazasker, şeyhülislam gibi kimselere yeni getirildikleri görevleri kutlamak amacıyla yazılmış 4 ayrı tehniyet-nâme niteliği taşıyan mektup bulunmaktadır.

3.3.4. Muhâlesat-nâmeler/Meveddet-nâmeler

Muhâlesât-nâmeler veya bir diğer adıyla meveddet-nâmeler karşı tarafa duyulan içten samimi duyguların ifade edildiği, sevgi ve muhabbet mektuplarıdır. Bu tarz mektuplar içerisinde genellikle samimi bir hava hâkim olup sevecen, dostane bir üslupla mektubun kaleme alındığı kişiye duyulan sevgi ifade edilmektedir. Münşeât metni içerisinde kaleme alınan toplam 16 mektup karşı tarafa duyulan içten, samimi sevgiyi ifade etmek maksadıyla yazılmış muhabbet mektubu niteliği taşımaktadır. Mektuplardan yalnızca birkaç tanesinde özel bir isim zikredilmiş olup bunların dışında kalan diğer mektupların ise kim tarafından yazıldığı veya kime yazıldığı bilinmemektedir.

Mektuplardan birinin kim tarafından kaleme alındığı bilinmese de “Ubeydullah Efendi” adlı kişiye yazıldığı anlaşılmaktadır. Mektubun tamamında Ubeydullah Efendi’ye övgü dolu ifadelerle iltifat edilmiş olup sonunda ise adı geçen kişinin ömrünün uzun olması için dua edilmiştir. Özel bir ismin zikredildiği diğer mektup ise “Abdurrahman Efendi” adlı kimse için kaleme alınmıştır. Bu mektupta da Abdurrahman Efendi’ye iltifatlar edilerek kendisine gönülden duyulan saf ve derin sevgi ifade edilmiştir.

Bir mektupta, herhangi bir isim geçmemekle birlikte karşı tarafa duyulan gönülden sevgi ve muhabbet ifade edilmiş olup ardından bu kişiye İstanbul kazasında bir görev elde etme arzusu dile getirilmiştir. Mektubun sonuna doğru bu istek “efendimizüñ mekârim ü elîfâlarından bu def’ada mazhar-ı ‘inâyetleri olup İstanbul kazâsı ihsânı ile fakîrlerin kâm-revâ ve bu dil-mürde-i ekdâr-ı du’â-güyların ihyâ buyurmaları mercû vü me’mulümüzdür” şeklinde ifade edilmiştir.

Bir diğer muhabbet mektubunun yine kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Buna karşın mektubun hitabet ve üslubundan da anlaşıldığı üzere oldukça yakın bir arkadaşına yazılan samimi bir muhabbet mektubu olduğu

anlaşılmaktadır. Mektupta Muhammed Efendi adlı kimse ile bir yola çıkmaya hazırlanan kişi, içinde bulunduğu durumu ifade etmiş ve bazı talihsizliklerin yaşandığını ve kötü talihinin buna izin vermediğini ve bazı engellerden dolayı gelemediğini ifade etmiştir. Bu durum mektupta ifade edilmiş ardından “Elden ne gelür çāk-i girībān-ı elemde şadākatlü ‘Abdullāh Çelebi biraderimūze ve’sā’ir şeref-yāb-ı hīdmet-i veliyyū’n-ni’amı olan kapu yoldaşlarımıza yegān yegān selam ve du‘ālar olup” şeklinde mektup sonlandırılmıştır.

Münşeât metni içerisinde kaleme alınan diğer muhabbet mektuplarının ise adı zikredilmeyen ve “vezir-i asaf” şeklinde hitap edilen dönemin vezirlerinden birine yazılmış 4 ayrı muhabbet mektubu yine “kazasker hazretlerine” şeklinde hitap edilen kimseye yazılan iki ayrı mektup, Mısır’da muhafızlık görevini ifa eden ve yine ismi zikredilmeyen kişiye yazılan bir başka muhabbet-nâme, sadrazamlık makamında bulunan kimseye yazılmış bir mektup, doğrudan meveddet-nâme başlığı ile kaleme alınmış ve herhangi bir isim veyahut makam adı zikredilmeyen bir mektup, Medine-i Sofya’da, Medine-i İzmir’de ve Medine-i Şam’da şeriat makamında bulunan kimselere yazılmış 3 ayrı muhabbet mektubu bulunmaktadır. Bu mektuplarda da aynı mahiyette olan diğer tüm mektuplar gibi karşı tarafa duyulan sevgi samimi bir şekilde ifade edilmiştir.

3.3.5. Tavsiye-nâmeler

Münşeât metni içerisinde toplam 9 mektup tavsiye-nâme niteliği taşımaktadır. Tavsiye mektuplarının da genellikle kim tarafından yazıldığı kayıtlı değildir. Mektuplarda bazen tavsiye edilen kişinin adı bazen de kim için tavsiyede bulunulmuş ise o kimsenin adı zikredilmektedir. Bunun yanında mektupların çoğu bir görev için uygun olduğu düşünülen kimseyi önermek maksadıyla yazılmış olsa da birkaç mektubun da gidilecek yeni bir sefer veya yeni bir şehirle ilgili tavsiyelerde bulunmak amacıyla kaleme alındığı görülmektedir.

Mektup eğer bir göreve bir kimseyi tavsiye etmek maksadıyla kaleme alındıysa mektubun başında tavsiye edilen kimsenin içinde bulunduğu durum, eğitimi ve nitelikleri ifade edilmektedir. Mesela söz konusu kimse zor bir durum içerisindeyse öncelikle bu hal dile getirilmiş ardından adı geçen kişinin erdem ve faziletlerinden, güzel ahlakından, iyi huylarından bahsedilerek göreve ne denli uygun olduğu belirtilmiştir.

Münşeât metnindeki mektuplardan biri adı zikredilmeyen ve kendisinden “vezir-i âsaf” şeklinde bahsedilen vezirlerden birine yazılmış tavsiye mektubudur. Mektupta Niğbolu sakinlerinden Şeyh Muhammed Efendi duacılarından olan bir kimse tavsiye edilmiş olup bu bahsi geçen kişinin oldukça iyi bir eğitim aldığı ve söz konusu iş için son derece uygun olduğu ifade edilmiştir. Mektupta bu durum “Niğbolu sâkinlerinden eş-Şeyh Muhammed Efendi dâ‘îleri zâtında du‘â-yı hayrile iğtinâm olunur maķûlesinden olduğundan mâ‘adâ bu dâ‘îlerine ihtisâs-ı tām olmağın hüsni naẓar-ı âşafâneleri şâmil-i hâl-me‘âli buyurulmaķ e‘azz-i me’mûl ve aķşâ-yı mes’ûldür”(34b) şeklinde ifade edilmiştir.

Bir başka tavsiye mektubu ise Tâcuddîn lakabıyla bilinen bir kimse hakkında Molla hazretlerine yazılan mektuptur. Mektup içerisinde öncelikle Tâcud-din adlı kimsenin içinde bulunduğu kötü durum ifade edilerek perişan bir ahvalde olduğu ve kendisine merhamet edilmesi dile getirilmiştir. Ardından mektubun sonuna doğru “Abdurrahmân Çelebi’ye Şâhin Lâlâ medresesi yâhûd müdânî bir medrese ihsânı teselli-bahş-ı fakîr olur” (12a) şeklinde bir görev talebinde bulunulmuştur.

Bunların dışında münşeât metni içerisinde nakibüleşraf tarafından kaleme alınan iki ayrı tavsiye mektubu bulunmaktadır. Mektuplardan biri adı zikredilmeyen bir nakibüleşraf tarafından Mısır-ı Kahire’ye nakiplik görevi için tavsiye edilen es-Seyyid Mustafa Efendi ile ilgili kaleme alınmıştır. Diğer mektup ise yine adı geçmeyen bir nakibüleşraf tarafından yazılan tavsiye mektubu olup burada da Muhammed Çelebi adlı kimsenin bahsi geçen makama uygun olduğu dile getirilerek tavsiye edilmiştir. Her iki mektupta da adı geçen kimselerin erdem ve faziletlerinden bahsedilerek söz konusu makamlara uygun oldukları ifade edilmiştir.

Ayrıca Beytü’l Haram’da hac yapmayı arzu eden ve Edirne’de Sultan Selim’in şeyhi olan Rızvanullah adlı kimseye gitmek istediği kutsal yerle ilgili tavsiyelerde bulunmak maksadıyla kaleme alınmış bir tavsiye mektubu da bulunmaktadır.

Son olarak bir diğer tavsiye mektubunda da Şark seferi esnasında belirli hizmetlerde çalıştırılan kimseyi önermek maksadıyla kaleme alınmıştır. Mektupta “hakķında sünûh iden kerem ü ihsânlarından be-ğâyet memnun u maķzûz olmamız emr-i muķarrerdür.”(51a) şeklinde adı verilmeyen fakat kendisinden ve yaptığı hizmetlerden oldukça memnun olunduğu dile getirilen kimse tavsiye edilmiştir.

3.3.6. Diğer Mektuplar

Yukarıda ayrı ayrı başlıklarda tasnif ettiğimiz mektupların dışında üzerine çalıştığımız münşeât metni içerisinde yer alan ve sayıca az “duâ-nâme, cevab-nâme, ubudiyyet-nâme, şikâyet-nâme” gibi mahiyetlerde kaleme alınmış mektuplarda bulunmaktadır. Mesela yazma eser içerisinde ismi verilmemekle birlikte yalnızca “şeyhülislam hazretlerine” şeklinde kaleme alınmış olan 12 ayrı mektup vardır. Bu mektuplar içerisinde yalnızca birinde “Merhum Şeyhülislam Muhammed Efendi” nin adı verilmiş olup bunun dışında herhangi bir özel isim geçmemektedir. Bu mektup dışında şeyhülislama yazılmış diğer tüm mektuplarda özel bir isim belirtilmemiş, yalnızca “şeyhülislam hazretlerine” ifadesi kullanılmıştır. Şeyhülislam için kaleme alınan mektuplar genellikle fetvalarının daim olması, fetvalarının muvaffak olması şeklinde iyi dilek ifadeleriyle dolu mektuplardır. Ayrıca mektuplar içerisinde çoğu zaman bahsi geçen şeyhülislamın hem ömrünün hem de bulunduğu makamın daim olması için dualar edilmiş olup bazı mektuplarda da karşı tarafa içinde bulunulan zor durum ifade edilerek yardım talebinde bulunulmuştur.

Bunun dışında münşeât metninde bir adet karşı tarafa olan gönülden bağlılığı ifade etmek maksadıyla Bursa’dan Molla Hazretlerine gönderilen ubudiyyet-nâme niteliği taşıyan bir mektup bulunmaktadır.

Üç adet içinden bulunulan zor durumdan şikâyet edilen, kaderden ve kötü talihten yakınmak maksadıyla kaleme alınan şikâyet-nâme mahiyetinde mektup, iki adet de daha önceden gönderilen mektupların cevabı olduğu anlaşılan cevab-nâme mahiyetinde mektuplar bulunmaktadır.

Ayrıca münşeât metni içerisinde altı adet de dua başlığı taşıyan mektup bulunmaktadır. Bu dua mektupları, genellikle devletin belirli bir makamında görev alan “şeyhülislam, kadı, muhafız” gibi kimseler için kaleme alınmış mektuplardır. Mektupların içerisinde herhangi bir özel isim zikredilmemiş olmakla birlikte sadrazamlık makamında bulunan kimse için yazılmış bir dua mektubu, vezirlerden birine yazılan dua mektubu, şeyhülislam için yazılan bir dua mektubu ve Şam’da muhafızlık görevini ifa eden kimse için kaleme alınmış bir dua mektubu bulunmaktadır. Mektuplar içerisinde genellikle hem bahsi geçen kimseye hem de onun bulunduğu makamda daima muvaffak olması için dualar edilmiştir.

Bunların dışında münşeât içerisinde dönemin vezirlerinden birine yazıldığı anlaşılan on iki mektup bulunmaktadır. Bu mektuplar içerisinde herhangi bir isim zikredilmemiş olup yalnızca “vezir-i âsaf/vezir- âsaf nazîr” şeklinde geçen mektubun yazıldığı dönemdeki vezirlerinden biri için kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Bu hitabetle yazılan bir mektupta vezirlerden birinin çıkacağı seferden başarılı bir şekilde dönmesi için “ser-‘asker olan vezîr-i âşaf-nazîr-i muvakkâr ki sefer ü hâzarda zaferler müyesser ide âmîn” (28b) şeklinde dua etmek maksadıyla kaleme alındığı anlaşılmaktadır.

Geli kazasında muhafız olan dönemin vezirlerinden birine gönderilen bir başka mektup, yine vezirlerden birine, adı geçmeyen bir kişi tarafından yazılan ve kendisine bahşedilen arpalıkların yetersiz olduğu dile getirilen mektup, seraskerlik rütbesinde olan ve Özi Sancağında muhafızlık görevini ifa eden dönemin vezirlerinden birine yazılmış dua mektubu, Mısır-ı Kahire’de görev alan bir vezire yazılmış hem tarafına hem makamına övgüler yağdırılan bir mektup, Kandiye’de muhafızlık yapan vezir için kaleme alınmış sevgi ve muhabbet mektubu, Rum’da muhafızlık yapan bir başka vezirin makamına ve tarafına dualar edilen bir mektup gibi birçok örnek vardır. Mektupların çoğunun kaleme alınma maksadı ise bahsi geçen vezirin iyi ve güzel ahlakının övüldüğü, bulunduğu görevdeki başarısı, cömertliği, erdemi gibi özelliklerinden bahsetmektedir.

Münşeât metni içerisinde birbirinden farklı makamlara yazılmış mektuplar bulunmaktadır. Bu mektupların kim tarafından veyahut kime yazıldığıyla ilgili herhangi bir isim zikredilmese de hemen hepsinde yazan veyahut yazılan kimsenin bulunduğu şehir veya bulunduğu rütbe verilmiştir. Mesela; Edirne kadısına gönderilen bir mektup, Harem kadısına, Şam valisine, Anadolu sadrazamlığına, Ordu-yı hümayun kadısına, Trablus-Şam valisine, Anadolu sadrazamlığından Mısır-ı Kahire kadısına gibi çeşitli makamlarca veyahut makamlara gönderilen mektuplardır.

Mektuplar, karşı tarafa duyulan saygıyı ve hürmeti ifade etmek maksadıyla, tahsil edilemeyen bir paranın kendisine verilmesi için, yazılan kimsenin makamına ve kendine dua etmek maksadıyla gibi çeşitli amaçlarla kaleme alınmıştır. Örneğin bir mektupta Ömer Efendi’nin duacılarından olan bir kişinin Yeniçeri ordusuna kassam olarak tayin edildiği için kaleme alınmış, bir başka mektupta Muhammed Efendi ve duacılarına yazılan sevgi ve muhabbet mektubu, Rum sadrazamlığına yazılan bir diğer mektupta ise Tekfur Güli muvakkıti duacılarından olan ve

muavakkıtı olduğu şehrin mutaşarrıfı olan ‘Ali Efendi’den daha önce kendisine verilen sözü tutmasını ifade etmek amacıyla yazılmış bir mektup vardır.

Münşeât içerisinde “Mevlevilik, dervişlik” gibi konularda yazılmış 2 mektup bulunmaktadır. Bunlardan biri Sufilerin diliyle ilgili bir hususta Mevlevilere gönderilen mektup, diğeri ise bir tarikatın şeyhi olan kimse için kaleme alınmıştır. Mektup içerisinde “Gülşeniyye ve Ruşeniyye” isimleri zikredilmiş olup yazılan kimseye ve irşad ettiğı tarikata dua edilmiştir.

Ayrıca Kudüs-i Şerif Kadısına ithafen yazılmış üç ayrı mektup bulunmaktadır. Bu mektuplarda da Kudüs-i Şerif Kadısı’nın hem kendisine hem de yüce, kıymetli makamına övgüler yağdırılmış olup bulunduğu makamda muvaffak ve daim olması için iyi dileklerde bulunulmuştur. Adı geçen diğeri iki mektubun konusunu ise yeniçeri otağlarına ağa tayin edilmesi hususu oluşturmaktadır.

Münşeât içerisinde on üç adet başlıksız mektup bulunmaktadır. Bu başlıksız mektupların münşeât metni içerisinde kaleme alınan diğeri mektuplara nazaran oldukça kısa olduğı görülmektedir. Mektuplar, genellikle içinde bulunulan durumu ifade etmek maksadıyla kaleme alınmış olsa da bazen mustarip olunan bir hususu dile getirilip karşı taraftan yardım istemek bazen de mektubun kaleme alındığı kimseye karşı duyulan sevgi ve muhabbeti ifade etmek maksadıyla kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Başlıksız mektupların hemen hepsinde herhangi bir şehir veya yer ismi zikredilmemiş olup yalnızca bir mektupta, özel isim olarak “Seyyid Hâmidü’ddîn Efendi” ismi geçmiş ve Seyyid Hâmidüddîn Efendi’ye duyulan hürmet ifade edilmiştir.

Bunların dışında münşeât içerisinde başlıklarda birçok farklı isim zikredilmektedir. Başlıklarda adı en fazla zikredilen kişi 17. Yüzyılın en önemli Mevlevi şairlerinden biri olan Fasîh Ahmed Dede’dir. Fasîh Ahmed Dede isminin geçtiğı on yedi inşâ metni bulunmaktadır. Bu inşâ metinlerinin bazıları mektup mahiyeti taşıırken bazıları da bir kelimenin açıklaması veya iki üç satır şeklinde kaleme alınmış kısa yazılardır.

Bu başlıkların içeriğinde, Fasîh Ahmed Dede’ye ait olan bir tane fıkra metni vardır. Bunun dışında bir mektupta yeni göreve başlayan bir kimseye görevinin daim ve muvaffak olması için iyi dileklerde bulunulmuş olup yine şeyhülislamlık makamda bulunan fakat adı zikredilmeyen kimseye karşı bulunduğu makamın daim

olması maksadı ile hayır duaları edilmiş müsvedde şeklinde yazılar vardır. Mesela; “izzet ve şeref makamı her daim kendisine ait olarak kalsın” şeklinde bir ifade vardır. Ve yine verdiği fetvadan dolayı kendisine iyi dileklerde bulunduğu “fetvalarında muvaffak, Allah’a yakın olalar” şeklindeki ifadeler metinlerde geçmektedir.

Bunun yanında bir müsvedde içerisinde “dergahları mübarek olsun” diyerek yine adı zikredilmeyen kişinin erdem ve faziletinin cennet bahçelerinin güzelliği ile boy ölçüştürecek kadar yüce olduğu ifade edilmiştir. Fasîh Ahmed Dede dışında adı geçen diğer birçok isim mektuplar içerisinde bir veya iki yerde zikredilmektedir. Bu sebeple yukarıda verilen bilgilerin dışında mektuplarda bazen doğrudan geçen isimleri bazen de rütbe veya makamları ve mektupların yazılma maksatları aşağıda tablo üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 2.1. Mektuplarda geçen isimler, rütbelere, makamlar ve mektupların yazılma maksatları

Mektubu Yazan Veya Yazdıran	Mektubun Yazıldığı Kişi Veya Makam	Yazılış Amacı
Râşid Efendi	Şeyhülislam hazretleri	Teşekkür
?	Şeyhülislam hazretleri	İstek(Şam rütbesi isteği)
Harem Kadısı	Astane-i Saadet (İstanbul)	Tebrik(İstanbul’a gelişi tebriği)
?	Şeyhülislam hazretlerine	Teşekkür
Kâmî Efendi	Ahmed Efendi	Muhabbet
?	Şeyhülislam hazretleri	Teşekkür
?	Çeşmizâde	İstek(Teşrif etme arzusu)
?	Şeyhülislam hazretleri	Tebrik(tayin tebriği)
?	Şeyhülislam hazretleri	Bayram tebriği
Eskiden şariat makamında bulunmuş bir kimse	Şeyhülislam hazretleri	Azledildiği göreve tekrar dönme talebi
Arif Efendi	Abdül’bakî	Rica
Veziriazam Kara Hüseyin Paşa	Şeyhülislam hazretleri	Teşekkür
?	Molla hazretleri	İstek(medrese görevi isteği)
Neylî Efendi	?	Talep
?	Molla hazretleri	Bağlılık bildirimini
Halebü’s-şehba’	Molla hazretleri	Tebrik
?	Şeyhülislam Muhammed Efendi	Talep
?	Ubeydullah Efendi	Muhabbet
?	Şeyhülislam Muhammed	Talep
Muhammed Kâmî	?	Bağlılık bildirimini
Fakir Muhiddin	Vüzera	Talep
Sadr-ı Rum	Sadrizam	Tebrik
?	Vezirlerden biri	Dua
?	Geli Kazası Muhafızı	Rica Mektubu(arpalık)
?	Vezirlerden biri	Tavsiye(göreve)
?	Vezirlerden biri	Dua
Abdurrahman Efendi	?	Rica(Medresi İhsanı)
Anadolu Kazaskeri Muhammed Efendi	Vezirler	İstişfa’
?	Vezirlerden biri	Dua
?	Kazasker hazretleri	Muhabbet
?	Vezirlerden biri	Dua

İbrahim Aga	?	İstişfa'
?	Mora Muhafızı	Muhabbet mektubu
Nakibüleşraf	?	Tavsiye(göreve)
?	Edirne Kadısı	Dua
?	Trablusu's-şam Valisi	Talep
Sadr-ı Anadolu	Mısır-ı Kahire Kadısı	İstek(Yardım)
?	Şeyhülislam	Dua
?	Ordu-yı Hümayun Kadısı	Teşekkür(Kassam tayini)
?	Abdurrahman Efendi	Muhabbet
?	Trablusu's-şam Muhafızı	Dua
?	Mısır Muhafızı	Muhabbet
?	Özi Sancağı Muhafızı	Muhabbet
?	Şam Muhafızı Nasuh Paşa	Dua
?	Darü's-saade Ağası	Teşekkür
?	Kandiye Muhafızı	Meveddet
Kuzat-ı Asakir	İki Tuglı Paşa	İstek (Yardım)
?	Dostlar için	Şefaaf
?	es-Seyyid Muhammed Efendi	Muhabbet
?	Medine-i Münevvere Kadısı Muhammed Efendi	Muhabbet
?	Kudüs-i Şerif Kadısı	Dua
?	Anadolu Kazaskeri	Tebrik
Şam-ı Şerif Kadısı	Şeyhülislam	İstek (Yardım)
?	Rumeli Kazaskeri	Durumunu ifade etmek
?	Nabi Efendi	Nükteli, hicivli bir mektup
Hirevi Fayiz Efendi	Hindi Şeyh Muhammedi	Şefaaf
?	Vezirlerden biri	Dua
?	Hacı Muhammed Halebi-nam	Şefaaf

5. SONUÇ

Münşeât metinleri, kaleme alındıkları dönemin sosyal, siyasi, tarihi, kültürel birçok alanında kaynak niteliği taşımasından dolayı edebiyatımızın gizli hazineleridir. Bunun yanında münşeât metinleri içerisinde kaleme alınan mektuplar, birçok hususta bilgi barındırması açısından hayli önem teşkil etmektedir.

Eski Türk edebiyatı denilince ilk olarak akla şiir gelmesi ve nesirle ilgili yapılan çalışmaların nazıma göre az olmasından dolayı Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 3301’de kayıtlı olan münşeât metni günümüz harflerine aktararak, edebiyat tarihimize ve münşeât eserleri üzerine yapılacak çalışmalara bir nebze de olsa katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Münşeât metninde geçen mektupların dil ve üslup özellikleri açısından incelenmesi sonucunda diğer birçok münşeât mecmuasında olduğu gibi Arapça Farsça tamlamalarla yüklü oldukça ağır bir dil kullanıldığı görülmüştür. Buna karşın bazı alt makamlara veya yakın bir dosta yazılan mektupların ise daha sade bir dille kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Ayrıca mektupları kaleme alan ve mektupların gönderildiği kişilerin makamlarına göre dil ve üslup açısından farklılıklar olduğu ve bu farklılığın, mektubun yazıldığı kişinin makamına veya samimiyetine göre giriş cümlelerindeki ifadelerde dahi anlaşıldığı görülmektedir.

Münşeâtda kaleme alınan mektupların, genellikle yeni bir makama veya göreve atanan kimseler için yazılmış tebrik mektupları, görülen bir iyilik neticesinde kaleme alınmış teşekkür mektupları, bazen yeni bir göreve tayin edilme bazen de arpalık istemek amacıyla yazılmış talep mektupları, mektubun yazıldığı kimseyle arasını iyi tutmak maksadının sezinlendiği dua mektupları gibi farklı amaçlar doğrultusunda kaleme alındığı görülmektedir.

Sonuç olarak mektuplarda karşı tarafa meramını anlatmak için dilin her türlü sanatlı tabirlerinden yararlanılmış ve Arapça Farsça Türkçe beyitler ve manzumelere de yer verilmiştir. Bu bağlamda üzerine çalıştığımız münşeât metninin dil, üslup özellikleri ve eserde geçen birçok özel isim, şehir ve yer adları gibi hususlar hem dil bilimciler hem de tarihçiler tarafından incelenebilecek önemli bir kaynaktır.

KAYNAKÇA

- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 29. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012.
- Durmuş, İsmail, “İnşâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.22, İstanbul 2000.
- Gültekin, Hasan, “Türk Edebiyatında İnşâ: Tarihi Gelişim-Kuram-Sözlük ve Münşeât-ı Koca Râgıb Paşa”, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara 2015.
- Haksever, H. İbrahim, *Eski Türk Edebiyatında Münşeâtlar ve Nergisi'nin Münşeâtı*. İnönü Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya 1995.
- Kanar, Mehmet, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, C.1, Say Yayınları, İstanbul 2009.
- Kânî, Ebu Bekir, *Hırre-nâme*, *Büyük Türk Klâsikleri*, C.7, İstanbul 1985.
- Kubbealtı Lugatı, www.lugatim.com , (09.12.2021)
- Leved, Agah Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*'' C.1, Ankara 1989.
- Manzur, İbn, *Lisânü'l-Arap*, C.1, Beyrut 1990.
- Muallim, Naci, *Lügat-i Naci*, İstanbul 1995.
- Mütercim, Asım, *Kâmus Tercemesi*, C.1, İstanbul 1374.
- Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Akçay Yayınları, Ankara 1995.
- Sami, Şemsettin, *Kâmus-ı Türkî*, İstanbul 1966.
- Tulum, Mertol, “*Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü*”, Kapı Yayınları, İstanbul 2013.
- Uzun, Mustafa İsmet, “*Münşeât*” *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.32, İstanbul 2000.

4. ÇEVİRİ YAZI

4.1. Metnin Çevirilmesinde Dikkat Edilen Hususlar

1. Metin yazılırken Gentium Plus yazı tipindeki transkripsiyon harfleri kullanılmıştır.
2. Varak numaraları kalın punto ve köşeli parantez [] içinde gösterilmiştir.
3. Metinde geçen Arapça Farsça ibareler ve ayetler italik yazılmıştır.
4. Metin içerisinde bulunan ayetlerin çevirisi Diyanet İşleri Başkanlığı'nın <http://kuran.diyaret.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
5. Metinde sonradan eklenen ve yapılan düzeltmeler [] köşeli parantez içine alınmıştır. Fazladan yazılan harfler ve ekler ise () parantez içinde gösterilmiştir.
6. Metinde yazımı eksik veya yanlış olan kelimeler, düzeltilerek yazılmıştır.
7. Metin içerisinde sayfa kenarlarına yazılan 41 adet derkenar bulunmaktadır. Bu derkenarlardan bazılarında metnin içerisinde geçen kelimelerin manaları verilmiştir. Bunlar, kelimenin bulunduğu yere dipnot olarak eklenmiştir. Ayrıca kelime manası Arapça verilmiş ise Arap harfleri ile dipnota eklenmiştir.
8. Derkenarlar, sayfa devamını sağlamak, karışıklığı engellemek ve sayfa takibinin düzgün bir şekilde yapılabilmesi amacıyla, metin aynı sayfada bitip diğer sayfaya geçmediyse hemen arkasından verildi. Ancak metin karşı sayfaya geçtiyse sayfa içi yazıya geçmeden verildi ve daha sonra sayfa içi yazı [] içerisinde devamı olduğu belirtilerek verilmiştir.
9. İki üç kelimelik Arapça ibareler Latin harfli ve italik verilmiştir. Cümle, mısra ve beyit halinde olan Arapça Farsça ibareler ise orijinal haliyle yazıldı.
10. İsimlerden sonra gelen Arapça dua ibareleri ve isimlerden önce gelen sıfat niteliğindeki Arapça ibareler italik değil, düz olarak yazıldı.

4.2. Çeviri Yazı Alfabetesi

ا (أ)	a, ā	ص	ş
ا (إ)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, ḏ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	’

Osmanlı Türkçesi (Osmanlıca) transkripsiyon alfabesi

4.3. Çeviri Yazılı Metin

[1b] Şeyhu'l-İslām müfti'l-enām hazretlerinin āstān-ı sa'adetlerine Rāşid Efendi merhūmuñ firistāde eylediği teşekkür-nāme-i nāmī-i belāğat-sāmīleridür.

Hāk-i rāh-ı tūtiyā-ḥāşiyeti sürme-i dīde-i ibtihāc-ı mübāhātum olan devletlü mekremetlü 'ātıfetlü veliyyü'n-ni'am-ı 'ālem efendim sultānum mette'anallāhü bi-devāmi devletihi hazretlerinin her cāy-ı da'vāt-ı erbāb-ı ḥācāt ve mültecā-yı ṭabakāt-ı aşhāb-ı murādāt olan 'atebe-i 'aliyye-i merāhim-penāh ve südde-i seniyye-i mekārim-destgāhları türābına mūrā'āt-ı merāsım-i istikānet ü ibtihāl birle ferş-i nāşıye-i ubūdiyyet ü tekrīm ve leb-i şerm ü edeb birle bisāt-ı kūşe-i bezmgāh-ı cāh ü celālleri mülteşem olup sādīs-i ḥamse-i mefrūza meşābesinde ve zimmet-i 'ubūdiyyetümüze müteḥattem olan du'ā-yı beḳā-yı ömr ü devletleri ri'āyet-i erkān-ı tefhīm ü tebcil ile edā vü tekmil kılınmak hilālinde ikbāl-cuy-ı müstedimleri oldur ki bu 'abd-i ḳadīmlerine göre ḳurb-ı ḥuşul-ı maḳşad u mes'ul eğerçi şūret-i zāhirde görünüp lākin cünbiş-i cāme-i 'adl ü mürāsātlarına i'tizār ile çeşm-i ümmīd-i ḥalka-i bāb-ı taraşşud u intizār iken el-ḥamdülillāh sehm-i muşib-i ḳān-ı vāşık-ı 'abd-i faḳırları nişāne-i işābetden muhtelif olmayup muḳtezā-yı şīme-i kerīme-i ināyet-sirişterleri üzre ḳānūn-ı 'adl u merḥamet mūrā'āt ve bu 'abd-i nāḳızlarınūñ mazīḳ-ı ṭarīḳde müşādif olduğu müştāḳ-ı sī-sāleye fevkāl-ḥad mükāfāt buyurulup ḳazā-i falān gibi bir manşib-ı vālā ile çerāğ u ihyā buyurulduğunu ḥāvī vürūd iden emr-i 'ālī vāşıl-ı dest-i mufāḥaret-i dā'īleri olduğda gerek terāküm-i sürūr u ḥubūr ve gerek edā-yı vācibe-i şükrinde 'acz ü ḳuşūr [2a] bir zaman-ı ḥayret-fermā-yı 'akl u şū'ur olduğdan soñra ifāḳat fi'l-cümle şāḥv müyesser olup ḥasbe'l istiṭā'a bu vech üzre āğāze-i zemzeme-i du'ā olunmuşdur ki Ḥazret-i mücīb-i da'vāt-ı āmmе-i berāyāya maḥz-ı rahmet olan vücūd-ı mes'ud-ı merḥamet-nümūdların mesned-i mu'allā-yı üftāde mā-te'ākabe'l-eyyām ber-ḳarār idüp yed-i mü'eyyed-i veliyyü'n-na'māyelerin hezār bu bendeleri gibi müstmendānı ḥişşamend-i ni'met-i 'ināyet-i şāmīle cūd u iḥsān ve mede'z-zamān āstān-ı adāletlerin melāz-ı ālem ü ālemiyān amīn eyleye²³

1b Der-kenār

'Ālī merhūmuñ inşā-yı sihr-beyānlarıdır

²³ "Eyleye amin" olması gerekirken, metinde "amin eyleye" şeklinde yazılmış.

Nev-bāfte-i kārghāh-ı sihr-āşār olan kulengār-ı niyāzmendī pāy-endāz-ı şāh-rāh-ı pīşgāh-ı hūdāvendī kılindukdan şoñra bihzād-ı pīşe-i hāme-i gencīne-nişān bu resme nigāriş-i permiyān-ı beyān oldur ki bu kulları kātib-i şākird olup eltāf-ı ‘aliyyelerinden derh’āst eyler ki hāme-i serī‘u’l-cereyān ki raḥş-ı müşgīn-lukām-ı kāfursār-ı şahīfedür meydān-ı ‘anberīn ferş-i kitābetde ruḥşat-ı cevelān bula ya‘ni gonçe-küşā-yı çemen-i ārzū olan nesīm-i nev-bahār-ı ‘ināyetleri cilveden nihāl-i sitāre-bār-ı hāme olmağla dāmān-ı temennī lebrīz-i nev-bāde-i ümmīd ola. تاخمة خیال که نفس معنویست مدح تو بر صحیفه هستی کند رقم خصمت که هست صورت تعیین کریان و بیقرار نکونسار چون قلم باقی ایام دولتت بر مزید باد

[2a Devamı]

Bu dahı zımn-ı şefā‘atde Ḥazret-i Ebā Eyyübı falāna manşib olmak niyāzıyla terķīm ü taḥrīr eylemişlerdür

Sā‘adetlü semāḥatlü ‘ināyetlü et-ṭavdü’l-eşem ve’l-baḥru’l ḥaşam sultānum ḥazretlerinüñ vecḥetü’l-āmālī olan nādī-i refīru’ş-şān-ı ‘ālīleri sāḥasına ithāf-ı tuḥaf-ı da‘vāt-ı fakīrāne ve ihdā-yı kālā-yı nāḥīzāne ile mesāmi’-i ḥuddām-ı kirāma me‘āl-i ḥāl-i dā‘ī-i ḥālīsu’l-bālleri bu vech üzre dībāce-i unvan-ı maḳāl olunur ki kāffe-i müslimīne re‘fetli sultānum ḥazretlerinüñ zāt-ı maḥfūfun bi’l-mekārimi ve’l-ināyātı mesned-i refī‘i izz ü ikbāle bi’l-istihāl şeref-baḥş oldukları ḥaber-i meserret-eşer āmme-i enāme neşāt-baḥş oldığı hengāmda bu du‘ā-gūy u devām-cūylarına çendān mūcīb-i inbisāt u ibtihāc olmuşdur. Ḥazret-i Feyyāz-ı müyessirü’l-āmāl reşehat-ı kālem-i fāyīzu’r-rakamların sīr-āb-sāz-ı mezāri’-i āmāl-i aşḥāb-ı hācāt ve āstāne-i mekārim- [2b] āşiyānelerin maḳsem-i erzāk-ı kā’ināt olmak üzre ber-devām-ı şebāt itmek du‘āsına müdāvim olduğumuz ma‘rūz-ı pīşgāh-ı me‘ālī-penāhları kılınur eger baḥr-i zehḥār-ı mekārim-i eltāfları mütemevvic olup bu ihlāşkār-ı sadākat-şi‘ārın aḥvāl ü etvārından istiḥbār-ı pīrāmen-güzār-ı ḥāṭır-ı mekārim-şi‘ār buyurılırsa muḥriz-i rütbe-i enşār-ı ḥazret-i Ḥālīd-i kerem-şi‘ār raḍıyallāhü ‘anhü cenāblarına intisāb ile ma‘rūf u şöhret-yāb olan kaşaba-i Ebā Eyyüb‘de evliyā-yı ni‘amuñ meşgale-i ed‘iye-i icābet-ḳarīn-i ‘ömr ü devletleri ile güzārende-i evķāt olundığı ma‘rūz-ı ḥāk-i pāy-ı şeref-ḳarīn-i devlet-āğınleri kılınur. Hemvāre Cenāb-ı feyyāz-ı zıll-i zalīl ḥıyām-ı ‘izz-i sa‘ādetlerin mefāriķ-ı enām üzre ber-devām eyleye bi-mennihi ve keremihi Bākī gonçe-i imtiyāz küşāde bād.

2a Der-kenār

İnşā-perdāz-ı Merhūm Faṣīḥ Dede

Edīb-i süḥanver-i çehre-i dehān ki zebān-ı nükte-senc ü medīḥa-ḥʿāndan kināyetdür bender-i evṣāf-ı zāt-ı feẓāil-ittiṣāflarında ne kadar sa'y ü iḳdām ve kūṣiṣ-i ihtimam eyleye. Yine ser-furū-perde-i ḥabīb-i 'acַz ü şermendegī ve şāhbāz-ı lāne-i ser ki murğ-ı tīz-i pūr-endiṣeden 'ibāretdür. Midḥat-ı cenāb-ı mekārım-sıfātlarında ne mertebe 'ālī-perdāz ise yine ḥayret-engīz-i engüşt-ber-dehān ḳalur. Şebnem-i ma'ārıfleri küṣād bād. [saḥn-ı dergāh-ı mu'allā-bargāh-ı sipihr-i erkāna şebbetallāhü ile'l-ḥaṣri ve a'lā şānehü 'azze sāmānühü 'arz-ı dā'ī-i kemterīn ve i'lām-ı devlet-ḥʿāh-ı dīrīn-i 'ubūdiyyet-ḳarīn oldur ki resānende-i raḳīyyet falan dā'īleri evlād-ı 'ulemādan olup.]²⁴

2b Der-kenār

Müsvedde-i Merhūm Faṣīḥ Dede

Velāyet-penāh-ı şāh-ı müftī-i tahtgāh mekremetlü himmetlü efendim ṭāle beḳāhü ḥazretlerinüñ pişgāh-ı ma'rifet-i destgāhlarına gül-berg-i şād-āb-ı gülşen-i rāz devr-i ḥoş-ı āb-ı maḥzen-i niyāz dest-i i'zāz birle pāşīde ḳılınmaḳ siyāḳında 'arza-dāşt-ı muḥlis-i şad-efkārı oldur ki pürsiş-i ḥāl-i muḥibb-i ḥālisu'l-bāl olursa el-minnetü lillāhi Te'ālā ve teḳaddes ḥücre-niṣīn-i tekyegāh-ı beden ki cānda henüz livā-yı sāmī'a-pīrā-yı nār-ı liḳā ile pūr-vecd ü ḥāl olup semā'-engīz-i zevḳ-ı şafā mülāḥaza buyurula. Bāḳī hemīşe ḡonçe-i dil-āgāhları serāb-ı şebnem-i ma'ārif-i ilāhī ve ḥaḳıḳat-bīn-i sırr-ı nā-mütenāhī olmadan olmayalar ḥālī.

[2b Devamı]

Temennī-i dil-ḥʿāh-ı merām-ı ümmīd ile recā-yı meṭālib ricāsı siyāḳında terkīmdür

Ey mecma '-ı feẓāyil ü ey menba '-ı kerem

Hemvāre 'ömr ü devletüñ itsün Hudā ziyād

Şāyeste-i nigāhuñ idüp 'arz-ı ḥālını

Lütfuñla eyle fāyız-i nā-kāmı ber-murād

²⁴ Arada bir kelime sözlük bilgisi var, burası üst ve alt ile irtibatlandırılmadı.

Hüdāvendā sa‘ādet-destgāhā ahālī-perverā fetvā-penāhā hāl-i pür-melāl-i dā‘ī-i şikeste-bāl ma‘lūm-ı tab‘-ı mekārīm-iştīmālleri olup belki nakş-ı hātır-ı şahīfe-i şigār u kibār ve tanīn-endāz-ı nüh-kāse-i devvār olmağın neşr-i tūmār-ı ser-güzeşt-i fakīre tecāsür olmayup sermāye-i ser ü sāmānum veliyy-i ni‘am efendim sultānum hāzretlerinüñ devlet-hānelerine kadem-i ‘ubūdiyyetüme binā’en küstāhāne kalem-i şikeste-i fakīr bu vechile raqam-pāş-ı şahīfe-i recā vü niyāz oldur ki bu dil-hāste-i maraz-ı ekdār devā-yı mübtelā-yı neyyir-i endüh olan nüşdārū-yı ‘ināyetleriyle şifā-yāb ve şürezār-ı hātır-ı pür-inkisār reşehāt-ı kalem-i nāmīleriyle ser-sebz ü şād-āb olmak dā‘iyesinde olup zaḥm-hürde-i [3a] hased-pīşegān-ı zamāneye ‘ilāc-ı ber’ü’s-sā’a olan merhem-i Süleymānī-merḥamet ü şefkatleri bī-dirīg buyurılıp kıt’a li-münşi’ihī

Şām-ı āmālūmi pür-nūr eyle

Pāye-i şām ile mesrūr eyle

Dest-i mi ‘mār-ı keremle lütf it

Dil-i vīrānumı ma‘mūr eyle

mefhūmına müsā‘ade-i lütf u merḥametleriyle bu devlet-h‘āh-ı devām-cūyların ihyā buyurmaları derḥ‘āstedür. Haḳ sübhānehü ve Te‘ālā zıll-ı zālil-i merḥametlerin mefāriḳ-ı du‘ā-gūyān üzre memdūd idüp devḥa-i zāt-ı mekārīm-ittişāfların pāydār-ı sāḥa-i ḥulūd eyleye bi-mennihi ve kemā-kāne keremihi.

[3a Devamı]

El-kerīmü izā va‘ade vefā nuṭḳ-ı mu‘ciz-beyānı zımn-ı istişfā‘a taştīr ü terkīm eyleyüp niyāz-ı sebak-āmūz-ı va‘di recā siyākındadır

بندegān-penāhā reft ü rūb-ı āstān-ı devlet-āşiyānları havāle-i cārūb-ı müjgān ve bisāṭ-būsī-i nādī-i ircā ve nediyyü’l-hevāları sipāriş-kerde-i leb-i dil ü cān kılınmışdur. Mefhūmı üzre istiḥbār-ı hāl-i zār-ı كهی زخسته ولان یاد میتوان کردن dil ü cān kılınmışdur. Mefhūmı üzre istiḥbār-ı hāl-i zār-ı كهی زخسته ولان یاد میتوان کردن pīrāmen-güzār-ı hātır-ı me‘ālīm-dārları olursa henüz māh-ı serī‘u’l-ufūl ḥayāt giriftār-ı muḥān olmayup cilve-perdāz-ı menāzil-i işrāk olmağla ber-mukteżā-yı ‘ubūdiyyetkārī du‘ā-yı cenāb-ı zāt-ı melekīyyü’s-şifāt oldığı merfū‘-ı mesāmi‘-i ḥuddām-ı kirām kılınmak siyākında bu vechile neşr-i tūmār-ı mā-fi’l-bāl olunur ki ḥ‘ān-ı na‘mā-yı eltāf-ı bī-müzd ü imtinānları mebzūl-ı ‘ālemiyān iken ba‘īd-i bisāṭ-būsī-i meclis-i ‘ālīleri olup bu ‘abd-i ḥālişu’l-velā bi-‘ināyeti’l-mevlā

hişşamend-i nevāle-i hoş-güvār-ı ihsānları olmamak [3b] emr-i ba‘iddür bā-huşūş *el-kerīmū izā ‘ahede vefā* mantūkınca muḳaddemen tebşīr-i ḥazret-i sūtūde-şiyem ḥafeżakūmüllāhū bi’s-sa‘ādeti ve’l-kerem ‘ilāve-i sedād-ı mefhūm mezkūr olduğu zāhirdür ancak baht-ı nā-müsā‘id-i fakīr bā‘iş-i nihāde-i tākçe-i nisyān olur ihtimālī dağdağa-endāz-ı dil-i nā-be-sāmān olmağın taraf-ı bāhirü’ş-şeref veliyyü’n-ni’am-ı keşīru’l-himeme irsāl buyurulan mülattaife-i kirāmīlerinde teraḥḥumen işāret ü tezķīr ricāsıyla taşdı‘a tecāsür olunmuşdur. از قافله مانندیم بمقصد رسیدیم ای حضرت و باری مددی باز. Bākī der-mesned-i iķbāl bād-ā-bād.

3b Der-kenār

Müsvedde-i Faşīḥ Dede Mevlevī

Ḥazret-i mekremetlü sultānum ḥazretlerinüñ tabakçe-i pür-le‘āl-i muḥabbet ve şīşe-i pür-gül-i meveddet ārayiş-i pīşgāh-ı feżā’il-penāhları kılındukdan soñra sadākat-ı pür-kār-ı ‘abd-i şenākarları oldur ki.

Müsvedde-i Faşīḥ Dede

Eger kamer-i münīrleri revzene-i su‘āl-i devlet-cūylarına pertev-endāz olursa bi-‘avniḥi Sübhānehü ve te‘ālā henüz ḥ‘ān-ı lezīzü’n-nevāl-i cāndan sır olmayup nemek-i du‘ā-yı zāt-ı kirāmīleri ile ḥalāvet-baḥş-ı beyān olduğumuz zā’iķa-i ‘irfānlarına nümāyāndur.

Şām pāyesi ricāsıyla Şeyḥu’l-islām ḥazretlerine sebķ-i ‘arz-ı ḥālde niyāzāne taştīr ü terķīmdür

ایا حمیده صفاتی که از ستایش تو زبان نادره سنج زبان بود el-ḥāķ ol fażl-ārā-yı Zimaḥşeriyyü’l-edā ki sīmīn-hokķa-i şāf-ı māh-ı sa‘ādet ü iķbāl devāt-ı pīş-tahte-i fażl u efzālī ve ḥıyṭu’ş-şu‘ā‘-i mihr-i tevfiķ-ı zū’l-celāl zerrin-ķalem-i dest-i kerem-peyvest-i keşīrū’n-nevālī olmağa şāyāndur pīşgāh-ı sa‘ādet-iştimāllerine nāşiye-sāyī-i ibtihālden soñra bu vechile neşr-i tūmār-ı aḥvāl-i dā‘ī-i şikeste-bāl olunur ki bu devlet-ḥ‘āhları mūşıla-i süleymāniyye rütbesinde çār sāl neķbet ü ķarār idüp süleymāniyye bi-ḥasebi’t-ṭarīķ dest-dāde-i tevfiķ olmak rū-nümā-yı mir’āt-ı zuḥūr olmağa ķarīb olmuş iken بشکست درهم بال و طایر دل بود در فکر پریدن ناکهان تیر غدی آمد و mantūkınca bu fakīr-i şikeste-zāmīr ne mertebe zaḥm-ḥūrde-i şemşīr-i ğadr u ḥayf olduğu ma‘lūm-ı devletleri olup ḥāl-i pür-melālüm naķş-ı şaḥīfe-i şıġār u kibār belki ṭanīn-endāz-ı nūḥ kāse-i devvār olmağın ümmīd-i merhem-i ‘āṭīfet ü merḥamet ile ḥālen revnaķ-baḥş-ı nūzhetgāh-ı meşīḥat-i islāmiyye olan zāt-ı bī-hemālī [4a] kaffe-i

enāma ‘atıyye-i sübhānī ve faẓl ü efẓālī reşk-āver-i Seraḥsī vü Kirmānī cā-niṣīn-i erīke-i müctehidīn yegāne-i zemān u zemīn ḥazretlerinüñ devlet-ḥānelerine ḳadem-i ‘ubūdiyyetüme binā’en vesāṭat-ı cenāb-ı ‘ālī-ḥazret-i şāḥib-i mekremetle küstāḥāne īṣāl-i ‘arz-ı ḥāl olunup taṣdī‘-i ser-i devlet-penāḥa tecāsür olundu himmet-i ‘aliyyeleri der-kār buyurulup bu dā‘ī-i ḳadīm-i devām-cūyların ḥazīz-i ḥāksārīden evc-i ibtihāca terfī ile tekrīm buyurmaları derḥāstedür. Ḥaḳ sübhānehü ve Te‘ālā ḥıyām-ı devlet ü iḳbāllerin merbūt-ı evtād-ı devām ve zıll-i zālīl-i mekremetlerin mefāriḳ-ı du‘ā-gūyān üzerine memdūd u müstedām eyleye āmin bi-ḥürmeti nebiyyi’l-emīn. دمت فی دولته و اقبال هر ساله مجدك العالی

4a Der-kenār

Faṣīḥ el-mevlevī

Ḥazretlerinüñ rumūz-şinās-ı feylesof-istīnās müşkil-güşā-yı ḥalāl-terkīb ve daḳīka-dān-ı şerḥ u mütün u kenār endişe-āşinā-yı cedvāl evzān-bīn-i rāzdārān-ı pergār olan ‘atebe-i ‘aliyye-i ‘ināyet-güsterlerine cebhe-fersā-yı zemīn ü zamān ḳılınup maḳdem-i cāḥ ü celālleri hemvāre reşk-āver-i melekūtü’s-semāvātī ve’l-‘arzeyn olup te’yīd-i devlet ü iḳbālleri izdiyādına āşinā vü bīgāne rū-nihāde-i ḥāḳ-i pāk-i dergāḥ-ı kibriyāda dest-güşā-yı temennā olunmaḳ vazīfe-i nazīfemüzdür. Bākī bā-sa‘ādet müstedām bād

[4a Devamı]

Sibāk-ı ‘arz-ı ḥāl-i niyāz-ı mā-fi’l-bāl üzre veliyyü’n-ni‘amīde hem-meclis olunduḳda ḥüsn-i terbiye ve kelime-i ṭayyibeleri ricāsında terḳīm olunmuşdur

Semāhatli mekremetli ‘āṭıfetli efendim sultānum ḥazretlerinüñ büsegāḥ-ı erbāb-ı cāḥ ü celāl ve mültecā-yı aşḥāb-ı kemāl olan ‘atabe-i ‘aliyye-i bī-hemāllerine ḳarā’at ü ibtihāl ile cebhe-i ‘ubūdiyyet nihāde ve rūy-ı niyaz-ı fütāde ḳılınup enāmīl-i deryā-nevālleri taḳbīl olunmaḳ siyāḳında lāzım-ı māhiyyet-i bendegān olan du‘ā-yı devām-ı devletleri evḳāt-ı ḥamsede belki her ān-ı ḡayr-ı münḳasimde vird-i zebān-ı dā‘ī-i ‘izzet-ḥāḥları oldıḳı merfū‘-ı mesāmi‘-i ḥuddām-ı kirām ḳılınur. Ḥaḳ sübhānehü ve te‘ālā zāt-ı ḥuceste-simātların dest-yār-ı bī-kesān olmaḳ üzre devlet ile ber-devām-ı ‘ömr idüp hemvāre lābis-i elbise-i fāḥire-i şıḥḥat ve zīnet-yāb-ı cevher-i ‘izzet eyleye mercūdur ki bu dā‘ī-i devlet-ḥāḥların ḥişşamend-i ḥān-ı eltāf-ı [4b] ‘ālem-şümülleri buyurup düşdükçe meclis-i veliyyü’n-ni‘amda ḥüsn-i terbiye ile nā’il-i merām olmamuza himmet-i ‘aliyyeleri mebzūl buyurmalarıyla bu ḥālīşu’l-

vālâların ihyâ buyurular ma'lûm-ı sa'âdetleridür ki semâhatlü efendimden gayrı ol tarafda bu dâ'î-i devlet-h'âhları hakkında himmet-i 'alîyelerin mebzûl buyurur kimsemüz yokdur hemân cenâb-ı kibriyâ sultânüm hazretlerinüñ sâha-i devha-i 'izz ü ikbâllerin mefârık-ı enâm üzre memdûd ve hayyâm-ı mu'allâ maqâm-ı sa'âdet ü iclâlleri evtâd-ı devâma meşdûd olmağ üzre mesned-i 'izz ü sa'âdetde müstedâm eyleye bi-mennihi ve keremihi.

4b Der-kenâr

İnşâ-yı velvele-ârâ-yı Faşîh Dede

Bu gül-gün-ı ferş-i muhabbetde nesîm-i çemen-pîrâ-yı niyâzmendî sünbül-pâş-ı 'ibâret olmağa bâ'îş oldur ki çerâğ-ı pür-envâr-ı dîdârları encümen-pîrâ-yı nigâh olmayaldan merdüm-i çeşm ki hindü-yı nighbân-ı serâ-perde-i bäsırdur ol mertebe eşk-bâr-ı hasret olmışdur ki yâkût-ı kân-ı leb-rîz-i şafağ-gün olup bâliş-i endîşe-güzâr-ı hicrân ile pey-der-pey çekdügi düd-ı âh-ı bî-câmı bu güne nümâyiş bulmışdur ki güyâ çeşmesâr-ı hûn üzre berend-i benefşe bir sâye-bân-ı kebûd-reng efrâhte kılınmış müjgân ise hûn-ı ciğer ile bir nihân-ı nihâl-i erguvân ve eşk-i dîde-i hûn-âlûd bir seyl-i revân olmışdur. Niyâzmendüz ki bir dağ-ı dest-i nigh ol benefşe-pîrâ-yı bağ-ı nûrdan gül-çin-i müşâhede ola. Bundan ziyâde şâhid-i şu'le-hırâm-ı kalem bu lâle-sitân-ı semende cilveger-i handân kılına. Bâki hemîşe lâle-i bağ-ı meserret küşâde bād.

[4b Devamı]

Şu'le-i iştiyâkâne 'arzû-yı vuşlat u meveddeti beyân zımnında derûndan istib'ad olunmamağ ricâsıyla tahrîr olunmuşdur

Devletlü semâhatlü sa'âdetlü mekremetlü sultânüm hazretlerinüñ 'izz ü huşûr-ı 'âlî-i me'âlî-mevfûr ki menba'-ı feyz-â-feyz-i mâ'u'l-hayât-ı lütf u kemâl ve mecma'-ı üns-â-üns-i 'izz ü ikbâldür pîşgâh-ı mu'allâ-pâygâh-ı sa'âdet-destgâhları sâhasına feyz-yâb-ı nisyân-ı hulûş u meveddet olan le'âlî-i girân-kadr-ı 'ubûdiyyet ithâfiyla inhâ-yı merâsim-i i'zâm u tebcîl kemâ-yenbağî mü'eddâ kılınmağ ma'rızında bu vechile neşr-i tûmâr-ı mâ-fî'l-bâl olunur ki ber-mukteza-yı 'ubûdiyyetkârî ba'd ez-edâ-yı hizmet-i du'â-yı şehriyârî inâyetlü ve zu'afâya merhametlü şâhib-i devlet efendimüz hazretlerinüñ ve sa'âdetlü sultânüm hazretlerinüñ du'â-yı icâbet-ğarîn-i 'izz ü rif'atleri hizmetine iştiğâl üzre güzârende-i evkât olundığı merfû'-ı pîşgâh-ı me'âlî-penâhları kılınur. Hağ sübhânehü ve te'âlâ

müstmendân-ı bî-kesâne şefkatlü şāhib-i devlet efendimüz hāzretlerin dest-yār-ı bî-kesân olmak üzere şadr-ı sa‘âdetde ber-devām idüp sulṭānum [5a] hāzretlerine herhâlde tevfiḳın refiḳ eyleye bi-mennihi ve keremihi ve bu sene-i mübārekede gerek şāhib-i devlet efendimüz hāzretleri ve gerek cenāb-ı mekremet-nişābları cemī‘-i ğuzāt-ı müslimîn ile mansûren ‘avdet ile ‘āmmē-i mü‘minîn mesrûr u şād-kām olmak için dest-i du‘ā berdāşte-i dergāh-ı kibriyā oldığı bî-irtiyābdur. Bākī hemîşe baht bekām u felek ğulām.

Harem-i muhterem kaḍısı tebrîk-i sefer zımnında āstāne-i sa‘âdete firistāde idüp manşûr u muzaffer olmalarını tebşîrdür

‘Arşa-i bârgāh-ı mecd ü iclāl ve sāḥa-i pāye[-i] dergāh-ı ‘izz ü iḳbāllerine ki veche-i vüciḥ-ı erbāb-ı hācāt ve maṭmaḥ-ı enṣār-ı aşḥāb-ı derecātdur cebhe-i ‘ubūdiyyet ü ihlās sūd u fersûde kılınmak siyākında pīştāk-ı bülend-revāḳa ‘arza-dāşt-i dā‘ī-i nā-çiz oldur ki emṭār-ı mütāba‘atü’l-kaṭarāt-ı iḥsānları mezāri‘-i āmāl-i erbāb-ı ṭarīḳa’ el-ḥaḳ ṭarāvet-baḥş olup *ve li’l-arḳı min-ke’si’l-kirami naşībün* mışdāḳınca bu faḳīr-i ḥaḳīr-i keşīrū’t-taḳşīrūñ dahı mezra‘a-i ümmīdi ol kaṭarātdan ḥişsa-i rabbānī ile ṭarāvet-yāb olmağın nazm

حمدلله که ان نقش که خاطر میخواست

آمد از اخر زبس پرده تقدیر پدید

maḳālī ile leb-cünbān olup nefis-i insanīye nazm

بمازا تقابل با نفسا لنظری

احسانه الجلی ف فعلی ما تفعلی

nazmı ile ḥiṭāb olunduğda

ولقد هممت فما وجدت غیران

او عواله بدعاء غیر مردوم

mażmūnıyla cevāb-dād olup du‘āda maḳdûr-ı beşerī olan mertebe mücāhede olundu. *İnnellāhe ‘alā mā-yeşā’ü ḳadīr* ve bi-icābet-i da‘vāt-ı ‘ibāda cedīr kerem-vārā bende-perverā bu dā‘īlerini bir vechile şermende-i kerem ü iḥsān etmişlerdür ki ta‘bīri ‘uhde-i ḳalem-i şikeste-zebānda degüldür her bün-i müy-ı dehen şükür-ğüy olsa edā-yı şükride ol dahı ‘āciz-i ārīdür. [5b] İnşā’allahül-mevlā ol harem-i cennet-İremde ḥidmet-i şer‘-i Muḥammedī ‘aleyhi minallāhi’s-selāmi’s-sermedī müyesser

oldukda hāṣṣaten emākin-i müteberrikede ‘ināyetlū sultānum ḥazretlerine ve evlād-ı kirāmlarına du‘ā āvāzesi ile ṭās-ı ser-nigūn-ı eflāki ṭanīn-endāz kılmaga ‘azīmet-i ṣādiḳāne olmuştur. Hudā-yı müte‘āl iḳdār eyleye ve dergāh-ı refī‘-i Hāḳdan derh‘āstdur ki sefer-i şerīflerini mübārek ü meymūn ve naşr u zafere maḳrūn eyleyüp sālimen gānimen ‘avdi muḳḳadder eyleye. Nazm و هذا دعاء لا يرد لأنه دعاً لا تداع بریه شامله bundan ziyāde itnābı ol zāt-ı melekiyyü’s-şıfātı it‘āb olmağla *iktefeynā bi zālike’l-mikdār*.

5b Derkenar

Bu ebyāt derūn-ı mektub-ı belāgat-mashūbdandır.

(بَقِيَتْ وَلَا يَبْقَى لَكَ الدَّهْرُ كَأَشْيَاهَا)

الكاشح الزى يظمر لك العداوت يقال كشح له باعداوت كشح يكشح فعل يفعل

(فانك في هز الزمان وحيد)

المعصم موضع السرر من اساعته مختار العلا والعلا الر فعه والمرتبته والتعرف مختار

(علاكَ سوار و المالك معضم)

السوار يكسر السنين بمعن بلازك مختار

(وَجُودُكَ طَوْقٌ وَالْبَرِيْتُ جَيِّدٌ)

الجيد بمعنى العنق ولجمع احياد

[5b Devamı]

Şāhib-i devlet-i ebed-peyvend teşrīf-i sefer-i meserret-maḳrūndan iḳtizā-yı ḥāl-i zafer-maḳāl teşekkür-i nuşret-intizāmına terkīm olunmuştur

Rūy-māl-i şaff-ı ni‘āl-i meclis-i ‘ālī ‘adālet-penāh-ı şadāret-destgāh-ı irtiyābları ki pīşgāh-ı erbāb-ı ‘izz ü cāh ve müzdaḥim-i cibāh-ı gerdem-keşān-ı muraşşa‘-kemer ü zerrīn-kelāmdur kemā-hüve’l-vācib taḳdīm olundukdan şoḡra na‘l-i yekrān-ı āteş-‘inān-ı şabā-refṭāra ‘arza-dāşt-i bende-i dermānde-i bī-ḳāre oldur ki bu ‘abd-i ḥālīşu’l-vālāları şeref-yāfte-i cebin-fersā-yı āstān-ı sa‘ādetleri olaldan bu zamāna dek devlet-i rüz-efzūnları ki sermāye-i istirāhat-ı ‘ālem ü ‘ālemiyāndur teraḳḳī-i merātib-i a‘dād gibi izdiyād bulmaḳ ed‘iyyesine iştiḡāl-i dībāce-pīrā-yı dīvān-ı a‘māl olup hemīşe dest-i tazarru‘ u niyāz berdāşte-i dergāh-ı re‘fet-penāh-ı ḳāre-sāz idi bi-fazlihi Sübhānehü ve te‘ālā du‘ā-yı bī-riyā-yı niyāzmendāne müstecāb ve ḳarīn-i ḳabūl-i rabbü’l-erbāb olmağla zāt-ı kirāmī-şıfātları maṭla‘-ı şadāret-ı kübrādan ḥurşid-i

rahşān gibi ‘ālem ü ‘ālemiyāna feyz-resān ve hūsn-i tedbir-i işābet-pezīrleri sebeb-i [6a] şulh u şalāh olmağın re’sü’l-māl-i rāhat-ı dūr u nezdīk ve terk ü tākīk olup bā’iş-i āsāyış-i hālk-ı cihān olmuştur. El-hāk tāk-ı ebrū-yı merdānelerinden çeşm-i şikeste-dilān-ı niyāz-ı erbāb-ı isti’dād dā’imā manzūr-ı kūşe-i çeşm-i iltifāt ve pīrāhen-i hırmen-i ihsānlarından hişsa-dār-ı zekāt olup lūtf-ı bende-nevāz-ı çāre-sāz dest-gīr-i ūftādegān ve meded-resān-ı bī-kesān olmağdır. Beyit تو دستگیر شوای حضر بی خجسته که Bende-perverā mūjde-i sūr-ı pūr-sūrūr-ı hūmāyūnları bir vechile şafā-bahş-ı hālk-ı ‘ālem ve meserret-resān-ı ecnās-ı ümem olmuştur ki nergis-i seyr-efkende-i şebnem-i nā-resīdeden ğayride eşer-i ğam görülmeyüp ol zemzeme[-i] tāze[-i] bülend-āvāze gūş-güzār olduğda nevā-yı nev-āheng-i ceng-i nāhīd²⁵ mülhāk-ı şarīr-i bāb-ı tanīn-i zūbāb olmuştur. Dergāh-ı icābet-penāh-ı İlāhīden derhāst-ı niyāzmendān oldur ki dā’imā gerdiş-i eyyām ber-merām-ı ecrām rām olup ārāyış-i āmāl manaşsa-i zuhūrda cilve-sāz ve erġanūn-ı hoş-āheng-i emānī-i tīz-perde-i bülend-āvāz ola. Bākī sa’ādet-i tū efzūn bād.

6a Der-kenār

Fıkra-i bī-nāzīr-i Faşīh Dede

Ḥāzretlerinūñ gül-geşt-i çemen budur bā-hūr-ı cünne-i huld-i berīnde bir melek-cūdur reşk-āver-i her ins-i beşer ḥayr-cūdur sipīhr-i tāk-ı nūh-āsmānda nīk-baht her cenāb-ı cānib-i ser-der-i perde-gūşā-yı hacle-nişīn-i edeb vāşıl-ı ser-menzil-i de’b-i dest-dāde-i hūnerdür tarīk-ı rast-hāha rehberdür.

Zımn-ı şūret-i şecere talebkār-ı dil-hāh-ı merām vaşıl-ı dest-i hāhişger olduğda şūkrāne-i melhūz-ı tab‘ oldığı ecilden terķīm-i meveddet-nāmedür

Semāhatlū sa’ādetlū sultānum ḥāzretlerinūñ reşk-āver-i ravzātü’l-me’vā olan meclis-i fezā’il-serālarına gül-i āl du’ā ve ğonçe-i āl-i ‘ālū’l-‘āl-i şenā ki perveriş-yāfte-i ḥadīka-i muḥabbetdür ithāf u ihdā kılınmak siyākında menhā-yı muḥabbet-i ḥālīşu’l-velā budur ki nesīm-i hoş şemīm-i su’āl ile ğonçe-i nā-şüküfte-i ḥāl kūşāde buyurulmak ruḥşat-dāde-i cenāb-ı bā-kemāl buyurulur ise [6b] el-ḥamdü lillāhi’l-meliki’l-müte’āl şecere-i vücūd-ı cenāb-ı feyz-nümā-yı ‘āfiyet birle hemīn naḥlistān-ı bekāda pā-ber-cā olup şubḥ u mesā ber-dāşte-i dest-i du’ā[-yı] İzid ü ‘alīm ü dānāyuz ki mihr ü münīr-i māh-ı şeb-ārā-yı ‘ömr ü devlet ve sa’ādet-pīrāları ilā-yevmi’l-cezā

²⁵ ناهید بمعنی نجم زهره نعمه الله

küsûf u hüsûf-ı ekdâr-ı dehr-i bî-vefâdan pâkîze vü müberrâ ola âmîn fîmâ-ba'd benüm sulţânüm cenâb-ı şerîflerinden niyâz olunan sûret-i şecere ki münthe'li-merâm-ı dil-i bî-ğıll idi vâsıl olup bir mertebede memnun u maḥfûz olunmuşdur ki ḥadd ü imkândan bîründür lâkin berâ-yı te'kîd-i silsile-i muḥabbet bu muḥlislerinde dest-âvîz-i lâyıķâne[-i] kudret olmadığı ma'lûm-ı sa'âdetleridür ki gonca-i ser-sebz-i gülbün-i 'izz ü iķbâller-i olan maḥdûm-ı mükerrerlere gül-berg-i du'â ihdâ olunur hemîşe zıll-i zâlîl-i 'unvân-ı İẓîd-i celîlde olalar.

6b Der-kenâr

Müsvedde-i Faşîḥ Dede Mevlevî

Ḥazretlerinüñ secdegâh-ı 'izz ü iķbâl-i câh olan pişgâh-ı ma'ârif-penâh-ı merâsim-i 'ubûdiyyet berdâşte kılınduktan sonra dest-i temennâ nihâl-i bâver-i bağ-ı 'inâyetlerinden bu güne mîve-çin-i ümmîd oldur ki eger gonca-i dil-nevâzişlerinden küşâyiş bulursa ya'ni iltifât-ı pürsiş-i ḥâl-i kemterîn erzânî buyurılırsa hîç dem olmaz ki muṭrib-i dil-keş-nevâ-yı nâtika-i zemzeme-i hoş-âheng du'âlar ile bezm-ârâ-yı süḥan olmaya ümmîddür ki bu bendelerin daḥı umûr-ı devlet-i hücum-ı efkâr eşnâsında ferâmûş itmeyeler ve gâhî Efendi ḥazretlerine ḥulûs-ı 'ubûdiyyetimüzi taḥkîķ itmekde tûṭî-i mu'ciz-ârâ-yı zebân-ı dil-keş-ârâların ḥâmûş buyurmayup ḥ'ân-ı elṭâf-ı na'mâ-yı pâdişâhîden bi-ḥamdillâḥ nâ'il olduğumuz nân-pâreye cümle ḥ'âhişger olanlardan nigeḥbân olalar. Bâķî lütf u kerem ol cenâb-ı 'âli-şânuñdur.

Berâ-yı mülâķât ez-dürî-i taḥrîr-kerde-i mehcûrî zımnında teşne-i vişâl ile terķîmdür

Devletli meveddetli sulţânüm ḥazretlerinüñ reşk-i perniyân-ı âsmân olan bisât-ı şüreyyâ-nigâr-ı pîşgâh-ı vâlâya der-dest-i niyâz berg-i teslim-i rûy-ı bendegî nihâde kılınduktan şoñra hemvâre şâhid-i gülşen-ârâ-yı cemâller-i dâmen-i çîde-i bezmgâh-ı nigâḥ olaldan perde-i ḥacle-i ergüvân-ı dîde-i ferş ol mertebe ḥünâbe-feşân-ı ḥasret olmuşdur ki nîm kaṭre-i âteşîn gül-güne-i ruḥsâr-ı lâle-sitân-ı behîşt olup ṭurre-i bî-cânî daḥı ḥavâle[-i] gâh-ı çeşm-i şu'le-pâşdan bir ṭabaķa karar bulmuşdur ki merdûm-i dîde ki çeşm-i çerâğ-ı düdmân-ı başıradur hemân evvel ol zamândan berü bir seyr-i dil-küşâ-yı benefşezâr-ı ḥıṭṭa-i nigeḥ-i iltifât oldu ve ne müşâhede-i kaşab-puş-ı kalem hîç bir laḥza şarîr-i pâ-yı keşîde-sünbüli fezâ-yı semenzâr-ı şaḥîfede 'arz-ı ḥıram eyledi niyâzmendüz ki Ḥudâ-yı Bî-çün nûr-baḥş [7a] (nûr-baḥş-ı) dîde-i ḥurşîd olan

hāk-i pāy-ı şerīflerinden tütüyā-keş-i çeşm-i ‘alīl ola Bākī eyyām-ı vişāl müstedām bād.

Şeyhu’l-İslām-ı müfti’l-enām hazretlerine siyāk-ı ‘arz-ı hâlde teşekkür-nâmedür

Semâhatlü sa‘âdetlü ‘âtıfetlü zu‘afâ vü bî-kesâne merhametlü veliyyü’n-ni‘am efendim sulţānum hazretlerinüñ müzdahim-i cibâh-ı ahālî ve mülteşem-i şifâh-ı zevi’l-me‘âlî olan saḥâ-i dergâh-ı bî-hemâlleri cārüb-ı müjgân-ı çeşm-i ḍarâ‘at ile reft ü rüb ve şandal-i sâ’i nâşiye-i ‘ubûdiyyet ile şifâ-sâz-ı hâtır-ı mekrüb olduğu merfû‘-ı mekârim-i huddâm kılınmak ma‘rızında inhâ-kerde-i dâ‘î-i devletleri oldur ki bu şenākâr-ı muḥâleşât-intimānuñ iftikâ vü ahvâlî irdâf-ı mekârim buyurulursa hamden ‘alâ-âlâ’ihî sübhānehü henüz ḥil‘at-i şihhatdür ve bir ‘imāme-i ‘âfiyet ber-ser olup vazife-i râtibe-i şubḥ ü mesāmuz olan ḥidmet-i da‘vât-ı pâdişâh-ı baḥr u ber ve şehinşâh-ı heft-kişver edâsından şoḡra ekşer-i evkât belki cemî‘-i eyyām ü sâ‘ât şarf-ı himmet-i ḥidmet-i da‘vât-ı ‘ömr ü devlet-i rûz-efzûnları kılınmağla müdâvâ-sâzi-i dil-ḥastegî-i dūrî-i şūrî ile evkât-güzâr olmak karar-dâde olmuştur. Hâk Sübhānehü ve te‘âlâ vücûd-ı şerîf-i fezâ’il-elîflerin ḥaṭadan ḥıfz ve şadr-ı devlet ü ikbâlde daim ü kâ‘im idüp zıll-i zālil-i lütf u ‘inâyetlerin mefâriḳ-ı bî-kesân üzre mü‘ebbed ü müstedām eyleye bi-mennihi ve keremihi. Bākī hemvâre melâz-ı ḥâcetmendân olmak üzre şadr-ı sa‘âdetde ber-devâm olalar.

Zîr-i destân-ı bendegî olup sāye-i ‘inâyet-mâyeleri temennâ zımnında taştırdür

Semâhatlü sa‘âdetlü ‘inâyetlü sulţānum hazretlerinüñ mecma‘-ı sa‘âdet ü ikbâl ve maṭla‘-ı cāh ü celāl olan pîşgâh-ı fezâ’il-destgâh-ı pür-efâzıla cevâhir-i ḥurşîd-tâb’-ı [7b] ed‘iye ki hücum-ı pertev-i şu‘â’ından zulmetkede[-i] derun-ı münevver ve le‘âlî-i eşniye ki ḡulüvvi tâbiş ü iltimâ’ından târik-ı cāy-ı beden ḳanādîl-i ḥâne-i eflāk gibi ziyâ-güster-i der-nihâde-i hāk-i pāy-ı sa‘âdetleri kılınmuşdan şoḡra ‘arza-dâşt-i dâ‘î-i ḳadîmleri budur ki istifsâr-ı hâle teveccüh-nümâ-yı lüṭfları olur ise el-minnetü lillâhi Te‘âlâ bahâristân-ı ‘ubûdiyyetlerinde ‘andelîb-i şenâ-nevâ-yı zebân-ı dâ‘î-i şâdîḳu’l-cenâbları terâne-sencî-i ḥidmet-i du‘âları ile nağme-serâ olduğına ḳalb-i āḡâhları güvâh-ı ‘adldür. Hak Sübhānehü melekîyyü’s-sıfatları hemvare emanında müstedām ve ser-şaffe-i ‘âfiyetde ber-devâm eyleye. Bi-mennihi ve keremihi Bākī hemîşe der-mesned-i devlet ü sa‘âdet bād.

7b Der-kenār

Müsvedde-i Kāmī el-ḥayr

Sa‘ādetlü semāḥatlü mekremlü sultānum ḥazretlerinüñ nādī-i refī‘leri ki cennet-metā‘-ı rūy-ı dest-i ān mekân-ı pîşgâh-ı ma‘ārîf-penâhına neşr-i cevâhir-i behiyye-i taḥiyye-i girân-māye ve bezl-i le‘ālī-i ed‘iye-i isticâbet-nümâyâ es‘île[-i] gül-tûde-i ṭab‘-ı berķ-i intisâbları zîver-i gül-i bâğ-ı izhârdur ancak dâ‘iye-i lütf u kerem-i ḥudâ-dâd ile bu dâ‘î-i ḥulûş-nihâd daḥı ‘izz ü pürsiş ü tefakḥud ile nâ‘il-i akşâ buyurulur ise hezâr-güne süḥan der-dehân ve leb-i ḥâmûş hezâr-güne şefkat ü merḥamet ile ḳadru‘l-imkân perverde olunan kenâre-nişîn olup dâ‘iremüze uğramağa tenezzül itmezler حاصلی یاد پدر نمیکند این پسر ناخلف mişdâḳınca hiç birinde ḥaḳîḳat yoğ imiş her birinüñ ḥaḳḳında çekilen zaḥmetler cenâb-ı sa‘ādetüñ ma‘lûmı olmağla taşdī‘a cesaret olundu yâr-ı ğâr-ı ḳadīm Aḥmed Efendi pirâne Ser-ḥalebî nāmında güçle bir nev-resīdeye mâlik olmuş benüm sultānum ümmīddür ki ḥâtır-ı şerīfden mehcür buyurmayalar ben unutmam seni gözüm nûrı.

Şeyḥu‘l-İslām-ı sellemehü’s-selām ḥazretlerine istidāme-i maḳāmları teşekkürine terkīmdür

Ḥamden lillāhi Te‘ālā āftāb-ı ‘ālem-tāb-ı mevhibe-i ğaybî burcū’s-sa‘āde-i ‘ināyet-i Rabbāniden ṭal‘at-ı nūrānî gösterüp ‘ālem ü ‘ālemiyāna feyz-baḥş-ı nūr-ı sürür ve ḥazret-i yegāne-i taḳvā-penâh-ı mizmār-ı istiḥḳāḳ u isti‘dādda da ahrāz-ı ḳaşbü’s-sabaḳ-ı ḳalem-i fetvā ile zîver-i mesned-i celāl ü cāh oldığı demler meşhūr u manzūr olup istilā-yı zālām-ı miḥen-i nā-maḥsūr ile nümüne-nümā-yı şeb-i deycür olan târîk-cāy-ı derün fūrûğ-ı envār-ı neşât-ı gün-â-gün ile ḳand-i telḥ-ābe-i gerdün gibi behcet-füzûn ve pertev-i mihr-i ibtihâc u sürür ile memlû vü meşḥûn oldu. Nazm keyfe فحماً له ثم حمداً له تشكراً له ثم شكران له لقد قيل افراط المسرت مهلك ولو كان حقاً لانع دمت سرورا lā ki riyāz-ı aḥvāl-i ‘ulemā ve ḥadā’ik-i ḥavāṭır-ı fuḳalā teşīr-i rebī‘-i taḳdīr ve dest-yārī-i bâğbān-ı ḥüsn-i tedbīr ile ḥas u ḥār-ı ekdār-ı rûzgârdan āzāde olup gönçe-i ḥavāṭır-ı kehān u cihān şüküfte vü ḥandān ve cereyān-ı mīzāb-ı ḥāme-i iftālاریyla [8a] revnaḳ-ı gülzār-ı cāh ü celāl şad çendān oldu. Nazm ان الصدرات باهت از به نسبت و Haḳ sübhānehü ve te‘ālā ol maḳām-ı sāmī ve mesned-i kirāmı bī-zāt-ı ‘adīmü‘l-‘adīllerine müteyemmen ü mübārek idüp mede’d-duhūr şadr-ı sadāretde muḥalled-i ber-devām u cāvīd ve ḳalem-i müşğīn-raḳamların ‘uḳde-küşā-yı

mesā'il-i āmāl āmīn eyleye. Bi-hürmeti sened-i seyyidi'l-mürselin firāz-ı mesned-i hürşid bād pāye-i tū.

8a Der-kenār

Çeşmī-zāde

Benüm ser-mest-i şahbā-yı iştiyākı oldıgum birāder-i sa'd-ahterüm inşā'allah yarınkı rüz-ı firüz-ı cum'ada atlas-ı sebz-reng-i çemenistān-ı sa'd-ābād peymūde-i endāze-i huṭuvāt-ı ihtizāz kılınmak tamga-zede-i taşmīmdür cenāb-ı sa'ādetleri dahı zevrakçe-i āftāb-ı çābuk-rev-i zerrin mikdāf-ı baḥr-i kebūd-reng-i āsmānda bādbān-küşā-yı tūlū' oldıgı hengāmda faḫır-hāne imāle-i sükkān-ı keşti-i teşrīf ve şeref-i mürāfaqatlarıyla dā'ī-i dīrīnelerin talṭīf buyurmaları müsted'ādur Bākī

Şadr-ı fetvāya teşrīf olundığı ba'de'l-istimā' binā'en-'aleyh taḥrīr-i tebrīk-nāmedür

Semāhatlü sa'ādetlü devletlü veliyyü'n-ni'am-ı keşirü'l-himem Bermekiyyü'l-kerem sultānum ṭāle beḳāhü ḥazretlerinüñ ḥāk-i pāy-ı kīmyā-'ayārlarına rüy-ı 'ubūdiyyet ü bendegī kemā hüve'l-vācib sūde vü fersūde kılındukdan şoñra Ḥaḳ sübhānehü ve te'ālā ḥazreti 'ināyetli sultānumuñ maşdar-ı pür-nevāl ve müferriḥ-bū vü efzāl olan vücūd-ı mes'ūdların āfāt u ekdārdan maşūn idüp sāye-i 'āfiyet ü merāhimlerin ilā-yevmi'l-kıyām mefāriḳ-ı cihāniyāndan zā'il eylemeye āmin. Bir vaḳt-i sa'īd ve ṭālī'-i cedīdde berīd-i ḥuceste-nevīd müjde-resāndur ولبشير بما اقرا لا عينا vefḳınca gūş-ı 'ālem ü 'ālemiyāna semāhatlü sultānumuñ ufḳ-ı mesned-i vālā-cāhı şadr-ı iftāden-i pertev-endāz-ı zemīn ü zemān ve nūr-baḥş-ı 'ālem ü 'ālemiyān oldukları peyām-ı meserret-encāmını ilḳā itdükde sükkān-ı sā'ire-i ḡabrānuñ şadā-yı sürūr-ı mübārek bādīler çarḥ-ı nīl-gūnı pür-mevc-i ṭanīn itdükde 'āmmē-i ḥademe-i 'ulūm u ma'ārif fuḳarāsınuñ du'ā-yı rüz-efzūnı 'ömr ü devlet-i ḥudāyegānī şadāsı zīb-i sāmi'a-i ḳudsiyān olup cümleden ziyāde bende-i ḥaḳır u kemterleri dıraḥt-ı bīḥ-isaḥt u iḳbālleri hemīşe ser-sebz-i zīnetde bāḡ-ı cihān olmaḡı çün istikbār-ı ḥavāle-i secdegāh-ı niyāz olup Cenāb-ı ḥaḳ [8b] celle celālühü ḥazreti 'āṭıfetli sultānumı ilā-yevmi'l-kıyām mesned-i 'ālilerinde ber-devām idüp zıll-i zalīl-i merāhim-eşḳaklarını sāye-endāz-ı mefāriḳ-ı erbāb-ı isti'dād olmadan ḥālī olmaya. Bākī lütf-ı kerem ü merḥamet devletlü efendim sultānum ḥazretlerinüñdür.

Beyān-ı ḥāl-i meveddet-iştimāllerin terḳīmdür

Devletli ‘ināyetli ‘atıfletli efendim sultānum ḥazretlerinüñ nādī-i vālā terīn-i efāzil-niṣnilerine sermāye-i münṣiyāne-i mektüb olmağa ṣāyān ta‘bīrāt-ı tāze-ma‘nā-yı du‘ā ithāfı zeylinde ma‘rūz-ı devām-cūy-ı rif‘atleri budur ki mektüb-ı meserret-raḳam-ı ḥatır-ı fātırumuz mühr-zede-i mihr ü muḥabbetleri ve ziyā’-ı ribā’-i zamīrümüz ḥucce-dāde-i dest-i irādetleri olmağa nigīn-i zerrīn-i ṣems-i tābān ceyb-i kebūd-fām-ı āsmāndan leme‘ān itdügi demde eşer-i naḳş-ı ḳadem-i meymenet-tev‘emleriyle ṣaḥīfe-i sāḥa-i ḡam-ḥānemüz varaḳ-ı memhūr ve ḥıfz-ı esbāb-ı sürūr u neṣāṭ nüṣḥa-i ta‘vīz-i dest-i sūtūr buyurmaları mestūr-ı cerīde-i emānumuzdur.

8b Der-kenar

Müsvedde-i Faṣīḥ el-mevlevī

Ḥazretlerinüñ velvele-endāz-ı ‘Irāḳ u Sıfahāndan olan nevā-yı meḥāsīn-i zātlarından ve enfās-ı reh-revān-ı Hicāz u Nihāvend-mānend olan ṣada-yı sūtūde-ṣıfātlarından efzūn āḡāze-i tuḥaf-ı taḥiyyāt-ı ṣāfiyāt berīd-i ṣadā-yı ḥuceste-edā ḳāşıd-ı ḥoş-āvāz-ı ḥümāyūn u ṣehnāz ile ihdā-yı çārgāh-ı meclis-i ṣafā-āḡāhları ḳılınmak siyāḳında minhā-yı dā‘ī-i ḥulūs-rā‘īleri oldur ki maḳām-ı a‘lā-yı evc-i rif‘at-i ḥāk-i pāy-ı dergah-ı vālā-(yı)-me‘āba ḥisār-ı menziletleri ṣenākārān-ı rāst-reviṣān hemīṣe būsūk olmaḳ da‘vātıyla fahte-i dilüñ pençḡāh-ı lisi oldıḡı ḥatır-ı ‘atır-ı ḳalb-i ṭāhirlerine nüḥüfte deḡıldür. Lā-cerem benüm sultanum egerçi ḡamūm-ı evfer-i ṣakīl-i hicrān taḳsim-i muḥammes-i ḥavāṣṣ-ı bātıne-i cān olduḡda şūfiyān-ı ḥavāṣṣ-ı zāhirenüñ sema’-ı muḥālif ü ḥafif olması ḳarargāh-ı bözörg ü kūçekdür. Lakin nevrūz-viṣāl rahātü’l-ervāh-ı ‘uṣṣāḳ idigi ma‘lūm-maḳāmāt-ı āşinā-yı felek-i edvardur. Ḥaḳ sübhānehü ve te‘ālā çenber-i viṣālden dūr itmeyüp feraḥnāk-ı ‘aynü’l-yāḳīn eyleye. Bāḳī ḡonce-i kām kūṣād bād.

Şıḥḥat ü ‘āfiyet-cūy olduḡdur

‘İzzetli devletli semāḥatli sultānum ḥazretlerinüñ meclis-i meserret-nizām u beṣaret-irtisāmılarına vech-engīz-i meḥāfil-i ḳudsiyān ve ḥālet-baḡş-ı mecāmi’-i rūḥāniyān olmaḳ rāst-zed-i da‘vāt ihdāsı zımnında ma‘rūz-ı perde-güzīn-i ihlāşları budur ki cenāb-ı bülend-cāhlarınıñ āvāze-i ḥüsn-i sīret veṣıyt-i ṣadā-yı lütf-ı ṭabī‘atları āvāze-gīr-i iṣtiḥār ve şūr-efken-i mesāmi’-i sığār u kibār ve ḥarekāt-ı maṭbū‘aları kār-bend-i naḳş-ı uşul ve cünbiş-i mü‘tedilāneleri bā-beste-i ḥüsn-i ḳabūl olmaḡın ferdā dā‘ire-i zerrīn-i ḥürşīd-i dest-i vāmişger-i gerdūnda pedīd olduḡı eşnāda ḳudūm-ı sa‘ādet-lüzūmlarıyla ḥane-i ḥāmūşānemüzi eşref-i maḳāmāt ve ser-i

iftihārumuzı [9a] vāşıl-ı evc-i ibtihāc-ı mübāhāt itmeleri hūlāşa-i kār-ı müstedīm-i ‘abd-i nāçizleridür. Bākī hemīşe nühüfte-i gonçe-i murād küşāde bād.

Zeyl-i kaşide-i hā’iyyeki sermāye-i hūkūķ-ı kademüñ nemāsına iddi‘ā-yı da‘vā-yı kıdemiyyeyi beyān zımnında firistādedür

Devletlü ‘ināyetlü ‘atıfetlü cezīlü’l-kerem efendim sultānum hāzretleri cenāb-ı Hāķ melekiyyü’s-simāt-ı güzide-şifātların āfāt-ı dehr-i buķalemūndan viķāyetü’l-hıfz-ı şamedānīde maşūn idüp ‘ömr ü devlet ü iķbāllerin rüz-efzūn eyleye āmīn. Mādde-i tanīnüm hūlūş-ı tavıyyet ile muhammer ve istıfāt-ı kaţarātum şafā-yı ‘aķdiyyet üzre maktūr u muķadder olmağla havāss-ı zāhire vü bāţınem hıdmet-i ‘ubūdiyyetlerinde meşğul ü meş‘ūk ve evķāt ü sā‘ātüm ezķār-ı cemīle vü da‘vāt-ı hayriyyelerine maşrūf olup vazıfe-i muķarrere-i raķiyyetüm edāsına muvāzalet üzre iken i’tā buyurulan ‘ināyet-nāme-i bende-perverāne böyle ‘ilāve-i ihsān buyurulan ‘atıyye-i behiyye-i āşafāneleri bir hīn-i meserret-ķarīnde resīde-i ‘abd-i kemterīnleri olup taħdīş-i ni‘met ve edā-yı şūkr-i ‘atıyyelerinde ķullarına ‘ayy ü ‘acz tārī olmağla hāme-i şikest ile bir kaç beyit ile keyfiyyet-i hālī i’lāya izhār-ı cesāret itmişdür efendimüñ bir ān hıdmet-i ‘ubūdiyyetlerinde ķuşūrum olmayup nekķāde-i evķātum vaķf-ı da‘vāt-ı hayriyyeleri oldıķı muhāt-ı ‘ilm-i daķıķa-dānları olduķda emr ü fermān efendimüñdür.

Tehniye-i ‘id-ı sa‘id için şeyhu’l-İslām-ı sellemehü’s-selāma terķīmdür

صبحك الله صباح السعيد بر تومبارك بوداین روز عيد bende-perver-i ez‘af-endām şıyām-ı zamīme-i ekdār-ı rüzgār-ı ğaddar ile za‘f olup pāy-i dil-i zār²⁶ hār-āzār-ı zamāne ile efķār olduğundan mā‘adā niçe müddet [9b] bīhūde gird-i²⁷ bādiye-i sa‘y ve deşt-peymā-yı sahrā-yı dūr-pehnā-yı taleb olmağla ābile-pāy olmağın harekete mecal muhāl olup hıdmet-i tehniyet-i ‘id için dāmen-būsī-i ‘ālī-hāzret-i fezā’il-perver

ای کاش بجای نامه من میبود نه دوری ولیل صبورى بود که بسیار دورى ضرورى Nazm بودامید کاها بندگان پناها محنت زده ر اعید بود محنت دیگر ma‘nāsın mu‘allim-i debistān-ı melevāndan²⁸ tıfl-ı dile ta‘līm ü tefhīm āġāz itmegin elem-i ıztırāb fevķa’l-haddür. من اگرکریه کنم معزورم طفل نادانم و اول سبقت است لکن نه چاره هوالدهر و علاجه الصبر گرفتار اچاره کیر

²⁶ Zār: rikķatden kināyedür aşlı nizārdur. Hāl-i-zār rikķat-i hālden ‘ibāretdür.

²⁷ Gird bi’l-kāfi’l-Fārīsī degirmi ya‘ni yuva(r)laķ gibi ve tōb gibi ve dā’ire ve cevre ma‘nāsına.

²⁸ Melevān lāmūn ve vāvun fetħaları ile gice ve gündüz demekdür. Ni‘metullāh.

دل عرقی نه یکی قنتره خون فولاد است Nazm است و بس ان كان عندك بازمان بقیته مما تسوبه لكر ام فهانهم از ستم سیرمشوکر دکر آز اری مست بنده نوازا کن کیف ثبیت فمن وایلی محافظم علی الزمام و عهد ینتقض el-ḥaḳ intisāb-ı vālā-cenāba māye-i iksīr-i sa‘ādet olup ‘ömr i devlet ü iḳbālleri müstezādına bi’l-ḡudüvvi ve’l-āşāl oldıgumuz bī-iştibāhdur

Ziyāde-i iştiyākı mütaẓammın-ı niyāz-ı nāzāne ‘arż-ı ‘ubūdiyyet eylediği üslūbdur

شرح Şehbāz-ı bülend-pervāz celāl ü cāh u ‘ālī-ḥaẓret-i şadāret-penāh destgāh-ı mukteẓāsınca dāne-i devām-ı hurūf u aqlām ile şayd olmaḳ ḥıyām-ı ḥām ve şemere-i evhām olmaḡla نیست سیمر dām ma‘nāsı düstūru’l-‘amel olmaḡın edhem-i ḳalem-i akhizxeste ولان یاد میتوان کردنبیدن virilmedi. [10a] muṭlaḳü’l-‘ināne ol vādīlerde meydan 1 sihr-āşār olursa henüz naḥl-i ḥayāt pür-bār ve berg-i semūm-zede-i ḥuşḳ-sāl-merg olmayup sīr-āb-ı cūybār-ı serī‘u’l-cereyān-ı ‘ömr olmaḡın dem-sāz-ı berg-sāzdur ümmīdgāhā bendegān-penāhā ḥālen erbāb-ı isti‘dāda dīvār-ı esās-ı üstüvār-ı kerem ü iḥsānlarından özge tekyegāh-ı merḥamet-i ‘ālī-ḥaẓret-i feẓā’il-i destgāhdan ḡayri penāh olmayup ḥumār-keşān-ı meclis-i ḥarām-ı ḥırmān-ı cām-ı lebrīz lütf-ı ḥarīf-nevāz²⁹ ile mest-i ser-germ-i ser-endāz³⁰ olmazsa bezmgāh-ı ‘ālemde bī-çāre ḥamyāze-i tāze-be-tāze ile hilālāsā dehen-bāz ḳalmaḳ muḥaḳḳaḳdur هم تو مکر پیاله بخشی el-ḥāşıl ḥālen ḳıblegāh-ı aşāb-ı istiḥḳāḳ miḥrāb-ı ṭāḳ-ı ebrū-yı ḥācet-revalarıdur. درهم مکش ابروزمهسازی بنده جز حاجت درویش نه nazar-ı kīmyā-eşer kūşe-i çeşm ile çāre-sāz-ı şikeste-dilān-ı niyāz olup nīm-nigāh-ı dīde-i iltifāt olup ḳarbār-ı ḳabūl-ḥāne ber-endāhte sāhte vü perdāhte olmaḳ cā’iz iken bī-dirīḡ buyurulmaḳ muḥaḳḳaḳdur şime-i ḳadīmleri üzre ṭab-ı bülend-i ‘ālī dā’imā maşrūf-ı nazm-ı aḥvāl-i perīşān-ı ahālī olmaḡla bu ḥuşūşda isti‘ṭāf u isticlāb-ı mezīd-i eltāf dāḡil-i dā’ire-i taḥşīl-i ḥāşıl olup istifāza-i nūr-ı āftāb-ı fīz خورشید چونکی بالزات 1 ‘ālem-tāb ve ṭaleb-i bārān-ı bārende-i seḥāb ḳabīlindendür. است شامل حال جمله ذرات است کس نکوید بافتاب منیر کز جهان رسم فیض باز مکیر

Bāḳī tevfiḳ refiḳ.

²⁹ Ḥarīf-bāz: mu‘āşir ve hem-şoḡbet-i meclis-i üns ma‘nāsına isti‘māldür.

³⁰ Düstūru’l-‘amel ser-endāz: şarabdan içüp ser-endāhte olan mest ve ḥarāb ma‘nāsına düstūru’l-‘amel

Burūsada seccāde-niṣīn-i şerī‘at iken Kāra Hüseyyin Pāşā muheyyā-sāzī-i emvāl-i muḳāṭa‘ātdan taḳşīr itdi deyü iftira vü mübāşeret ‘azl itdükde şeyḥu’l-İslam ḥazretlerine terḳīmdür [10b]

Ümmīdgāhā bendegān-penāhā الله يبيك سالما لنا bir-dāk-ı ta‘zīm ü tebcīl pīş-i ṭāḳ-ı ‘ālī-revāḳ-ı faẓl ü iḥsān ‘arẓa-dāşt-i bendegān oldur ki cürm-i ne-kerde vü günah-ı ne-büde ile töhmet-ālūde olmak ‘aceb derd-i bī-devā imiş her çend taḥḳīḳ-i nefsu’l-emri feryād-ı felek-güzār der-kār olduğça der ü dīvārdan ناديت حيا لقداسمعت لو şadāsı ṭanīn-endāz-ı ṭās-ı ser-nigūn-ı felek olur ğaraẓ bahāne-cüyī-i şikāyet olıcaḳ keyfiyyet-i ḥāl-i zār ser-beste ve mu‘ammā-yı nā-küşāde oldığı muvāfiḳ-ı müdde‘ādur ve’l-ḥāşıl cürm-i ne-büde-i men günāh-ı qarār-dāde olduğda ‘ifrīt-i merdüm-ḥ‘ār-ı āteş-efşān ve kurāz-dendān dırāz-ı ādem-i tersān tarafından pey-der-pey hücum u ḥamleler tā-be-key def‘-kerde-i siper-i ḥimāyet-i ‘ālī-ḥazret-i bende-nevāz olur ba‘de’l-yevm sebz-endāz olmayup şaşt-ı kemān-ı saht-ı sitemden küşād bulān tīr-i bīdād tā ber-nişeste[-i] nişāne-i sīne olmağa müsā‘ade buyurulmaḳ rızā-dāde-i bendegīdür. Hemān redd-i şādımāt için muttaşıl siper-endāzī-i pey-ā-pey-i bī-sebeb rence vü işkence-sāzī-i dest-i bāzūları olmaya ṭarīḳa-i bürdbārī ve kes-meyāzārī meslūk-ı nā-murādān-ı derdmend olmağın şi‘r-i meşhur-ı Kāḍī Nūr zemzeme-i zīr-i leb-i tenḥāyī olmışdur. بکورستان کیر انم کزاد از پس مردن مسلمانی مبادا پهرو من در عزاب افتد Hüşūşan veliyyü’n-ni‘am-ı bende-perver ki hemvāre isdāl-ı cemīl ve īşāl-i ma‘rūf ile kiştzār-ı ḥuşk-sāl-ı ümmīde bārān-ı be-hengām gibi resān-ı na‘mā vü nef‘ olup ḥāşā ki bezm-i reh-güzārımızdan āyīne-i ḥātır-ı ‘ātırları ğubār-ālūd olmak reva-dāşte-i bende-i iḥlāş-kīş ola. Bende-nevāzā nāme-i nāmī-i ‘ātıfet-maẓmūnları vürüd bulup cihet-i bendegīden ḥarf-i nā-dürüst kem ü pīşpīrāmen-güzār-ı ğuş-ı hüş-ı ḥudāyegān-ı mekārīm-endīş olduğu bī-perde-i şu‘ūr olduğda her bün-i müyumdan [11a] fevvāre-i ‘araḳ-cüşān olmağın ‘araḳ-ı seyl-āb-ı ḥicāb oldum ne çāremüz var bizüm ḳādir olduğumuz veche-i aġrāz olacaḳ umūr irtikābından ḥasbe’l-maḳdūr ictinābdur bi-fazlihi sübhānehü ol ma‘nā qarīn-i ḥuşūldür ammā ne fā‘ide ki ednā teveccühleri rü-be-rāh-ı ṭarīḳ-ı taḥḳīḳ-i müdde‘ī olmaz ki reh-bürde-i menzilgāh-ı yakīn ola jājhāy-ı dürüg-āferīn bī-hüde-ġüyī men’a ḳudret-i fevḳa’l-vüs‘-i ṭāḳatdur ifk ü iftirā ile tervīc-i kār mümkün olduğça şerīre-i nüfūsa taḳşīr itmezler emvāl-i muḳāṭa‘āt-ı müheyyā ziyy-i levāzım-ı mūrī için ta‘yīn olunup lākin müştehiyāt-ı hevā-yı nefse şarf olundüğda itmām-ı muhimmāt için ol cānībden iḳdām tekāzā olundüğça nā-müsā‘ade-i ḳāzī ile mühim-sāzī mümkün degüldür demek cevāb-ı şavāb

olıcak maşlahat āsān olur hemān feryādumuz taḥrīr-i mebhāş ve taḥkīk-i nefşü'l-emr olunmadığındandır ḍarā'at-nāme-resān-ı bendegī olan kulları me'mūr olduğı taḥşīl-i vezāyifde taḥşīr itmemişdür. Lākin ġāretgerān sipāh-kerden-i nihāde-i aḥkām olmamağın maşlahat-perdāzī mevķūf-ı āstāne-i sa'ādet olmuştur. Bākī āftāb-ı devlet tā bende bād.

10b Der-kenār

Faşıḥ Dede

Çarḥ-ı himmetde mihr-i raḥşānum ḥāzret-i mekremetli sultānum ḥāzretlerinüñ ṭabakçe-i pür-lāl-i muhabbet ve şīşe-i pür-gül-i āl-i meveddet ārāyiş-i pişgāh-ı sa'ādet-penāhları kılındukdan soñra cānib-i aḥvāl-i muḥliş-i dīrīne ki müşāhede-i zāt-ı ferīşte-şifātlarına fā'iz olmak ḥ'āhişi ile dest-i du'ā-yı ber-pā hemvāre berdāşte-i dergāh-ı icābet-penāh-ı kibriyadur. Gāh u bi-gāh ḳalb-i beniyye-i āyīne-şebīhlerinde şūret-nümā olursa bi-'avnilāhi sübhaneḥü ḥālen ḥişşamend-i ḥ'ān-ı 'āfiyet ve rīze-çīn-i mā'ide-i şihhat 'andelīb-i dil-i iḥlāş ni'am-ı gülzār-ı feyz-āşārda gül-i gülşen-ārā-yı cemal-i bā-kemālleri istizādına zemzeme-pīr[ā] olmak mülāḥaẓa oluna. Bākī bādā.

11a Der-kenār

Müsvedde-i 'Ārif Efendi

Devletlü semāḥatlü re'fetlü şafā vü du'ā-gūylarına mekremetlü sultānum ḥāzretlerinüñ ḥāşiye-i bisāṭ-ı sipihr-inbisāṭ-ı sa'ādet-irtibātı şifāh-ı i'zām u tebcīl ile taḳbīl ḳılınup ḥāk-i 'atebe-i vālā-mertebelerine ḥidmet-i nāşiye raḳiyyet siyākında mesāmi'-i ḥüddām-ı kirāma hemvāre ba'd ez-du'ā-yı devlet-i şehinşāhī ḳāṭibe-i evliyā-yı ni'amuñ bā-ḥuşuş cenāb-ı me'ālī-nişāb-ı 'ālīyyül-himemüñ idrāren ve atebe-i 'ömr ü devletleri ḥidmetine müdāvemet ü iştiğāl üzre güzārende-i evķāt olunduğı ifāde vü i'lām olunur. Semāḥatlü mekremetlü re'fetlü efendimüñ bu devlet-ḥ'āh-ı bī-iştibāhların ḥāziz-i ḥāksārīlerin evc-i mübāḥāne terfī' buyurmak üzre dil-nevāzāne mektüb-ı sa'ādet-maşḥūb u sūtūde-üslūbları var olduķda Ḥudā-yı 'ālimü's-serāyir 'alīm ü dānādur bir mertebe sürür-engiz olmuştur ki beyān-ı küncāyiş-pezīr-i ḳālib-i ta'bīr değüldür. Abdü'l-bākī.

[11a Devamı]

Vezîr-i a‘zam Ḵara H̱useyin Pāşānuḡ haber-i eṣer-i meserreti vüṣūlünde Burūsa’dan H̱azret-i şeyḡu’l-İslam-ı müşārunileyhe irsāl itdükleri teşekkür-nāmedür

ümmîdgāhā bende-perverā علی رمل الحمه عد دالرمل و حق له التسليم من عاشق مثلى

dā’imā dest-güş ile gül-çīnī-i aḡbār-ı meserret-āṣār iken nāgāh vezîr-i vizr-endūzuḡ peyām-ı sürür-encāmı tefriḡa-endāz-ı cem’iyyet-i perīṣānī olup āyet-i secde gibi icāb-ı sūcūd itmegin pīṣānī-i bend-i ḡāk-i pāk-ı secdegāh-ı niyāz oldı lillāhi’l-ḡamdü ve’l-minneh bād-ı āh-ı sitem-dīdegān perākende-sāz-ı seḡāb-ı ‘azāb-ı müterākim ve nefis-i kerem-i pür-süz-ı dil-sūḡtegān-ı üns-endāz [11b] ḡirmen-i mezālīm olmış āh-ı bī-eṣer tîr-i peykān-kende gibi te’ṣîrden bī-naṣīb kıyās olunurken hedef-i icābet-güzār oldıḡı için her bün-i mūy çeşm-i nizār bir zamān şükr-güzār olsa ednā-yı merātib-i şükrin edādan ‘acz ü dermāndegî karar-dādedür. gerçi berîd-i لوان لى فى كل منبت شعره لسانا بيتشالشكر كنت مقصرا. ḡuceste-nevîd-i müjde-resānuḡ ḡubār-ı pāyî-i ‘ıtr-sā’y-ı dimāḡ-ı ḡavāṣṣ u ‘avām olmaḡın cümle-i ‘ālemyān هذا الهنا مشتر كون فى عينا فالناس مشتر كون فى هذا الهنا mefhūmı üzre zemzeme-sāz-perdāz olmışlardır. Lākin piyāle-i müjde-i sürür-engîz-i meserret-encāmlarından bu bende-i perverleri ḡadr-i ziyāde bāde-i inti‘āş ile mest ü ḡarāb olmak mücerred ḡumār-ı nekābet-i cām-ı ḡuş-güvār āzārından ḡalāş için degüldür belki ol nā-müselmān-ı küfr-endîş-i bed-kîşüḡ nîş-i ‘aḡrebîsî ‘amel-mānde-i zaḡm-resānī-i ehl-i islām olmaḡla ḡatîr-ı ‘ātîr-ı ‘ālî-ḡazret-i ümmîdgāhı şıḡār-pezîr oldıḡı içündür mısra’şafā-yı ḡatîrum oldur seni şafāda görem mefhūmınca ve لهذا وتقاسما dā’imā zebān-güzār-ı bendegî der-miyān-ı ḡāristān-ı ‘ālemde aḡyānen ḡonçe-i nīm-şüküfte-i ārzü nümāyān olur ve naḡḡāş-ı nāzük-ḡalemi-i inti‘āş ḡāh ḡāh ümmîd-i müstaḡbel-nümā-yı rûy-ı sürür eyler ol zāt-ı melekiyyü’s-şifāt ne ḡadar ḡaṣā’il cem’ itmek gerekdür ki beyan-ı müstaḡsenesi ‘āciz-sāz-ı siḡr-āṣārdur ol nuḡḡ-āferîn mu‘ciz-nümā-yı ḡār-fermā-yı kilḡ-i nükte-pîrāy olduḡça maḡşūrātü’l-ḡiyām-ı evḡāt sūḡhan-ı nā-ḡānde-i bī-iḡtiyārāne edā-yı ḡidmet-i şāyeste için şaf şaf ḡücüm iderlerken ḡālen nevmîd-i maşlaḡat-güzārî vü mühim-sāzî olmaḡın çeşm-i dūr-zemin-i ‘acz olup her biri ‘anḡā ile hem-āṣiyāne ve perî ile hem-ḡāne olmak ārzūsındadırlar ḡaḡ budur ki ḡiç bir zamānda kümeyt-i kerem-i çünbiş-i ḡoş-ḡıram [12a] ḡalem-i himmet-ālūd ḡurūfı olmayup hemîşe reşḡîn-sāz-ı āḡū-yı şabā-reftār iken şimdi miyān-ı meydān-ı sūḡhanda sebeb-i şermsārî-i çāpük-süvār-ı ‘arşa-i belāḡat oldıḡı bī-perde-i noḡta-ı evc-i ḡarābetdür taḡrîr-i du‘ā-nāme eṣnāsında

pādişāh-ı ‘ālem-penāhcivān-baht-ı sezāvār ü dīhīm ve evreng-i taht-ı serīr-i ‘ālem-maşīr-i salţanatdan hūrşīd-i rahşān-gīr-i ‘ālem ü ‘ālemiyāna feyz-resān ve nūr-baḥş-ı zemīn ü zamān oldığı peygām-güzārī-i sūrūş ile resīde-i menzilgāh-ı gūş olduḡda dīraht-ı bīh-i salţanat-ı cihāngīr hemīşe ser-sebz ü birūmend ü bülend olup rīşe-i fūrū-bürde-i zemīn-şebāt olmak için çeşm-i eşk-bār ki reşk-endāz-ı ebr-i bārende-i bahārdur nām-zed-i ḥidmet-güzārī-i ābyārī olmuşdur. Ümmīddür ki sūhtegān-ı germā-yı sūzende-i hevā-yı fetret āsūde-i sāye-i nihāl-i şāḥ-der-şāḥ-ı devlet ü iḡbāl ola maḡdem-i hümāyūn pādişāh-ı rub‘-ı meskūn şügūn-ı³¹ ḥalāş-ı şāmit-i fitne idüḡi muḡarrerdür. Bākī tevḡīk-ı refīk-i şabā-reftār bād-ā-bād.

11b Der-kenār

Faşīḥ Dede

Devletlū semāhatlū ‘ātīfetlū veliyyū’n-ni‘am-ı keşirū’l-kerem kerrübī-şiyem dāme mā-dāme’l-‘ālem ṭāle beḡāhū efendimüz ḥazretlerinūñ hemvāre zīver-i riyāz-ı ‘izz ü iḡbāl olup umūr-ı fetvā-zuhūrlarında maḡhar-ı tevḡīk-ı refīk-ı ḥudā-yı kibriyā olalar. Āmīn egerçi

Faşīḥ Dede

Bā‘iş-i ri‘fatūm sebab-i devletūm velī-ni‘metūm sulţanum ḥazretlerinūñ āmāl-baḥş-ı kām-cūyān-ı ‘ālem olan sūdde-i dergāh-ı sidre-mişāllerine ferş-i cebīn-i ‘ubūdiyyet ve lū’lū’-pāş-ı raḡıyyet olmaḡla ṭāk-ı āstān-ı vālā-revāḡları ki rütbe-i āsman ü zemin-i nūh-ḡıbābdur rū-nihāde-i ‘arş-sayeleri ḡılınup hemvāre.

[12a Devamı]

Tācu’d-dīn-nām kimesne haḡḡında Molla Ḥazretlerine yazdıkları mektūb-ı belāḡat-nāmeleridür

انسان العين النال الذي بري في السوار محتا

لم يق عصرك انسان يلزبه فلا برحت لعين الدهر انسانا³²

Ḥidmet-i rüft ü rüb-i bārgāh-ı fetvā-penāh edā-kerde-i cārüb-ı müjgān olduḡdan soñra ‘arza-dāşt-i bendegī oldur ki bendegān-penāhā Tācu’d-dīn Efendi dā‘īleri maḡlūb-ı evlād u ‘ıyāl bir-pīr-i faḡīr-i perīşān-aḡvāldür merḡamet ü eşḡāḡ ḡāşsa-i lāzime-i zāt-ı bārān-ı berekāt şeyḡu’l-islāmī-i re’fet-penāh-ı destgāh lā-zāle

³¹ شرفنامه طيور فال الفارسی بالكاف بضمنتين شكون

³² محتا السوار في بري الذي المثال العين انسان

maḥfūfen bi'l-'avni'l-ilāhī olup hemīşe dest-gīrī-i ḥilāb-ı ıztırāb-ı üftādegān mekārīm-i celiyye-i cibilliyyelerine lāzım-ı beyyin bi'l-ma'ne'l-e ḥass olmağın deryūze-i zekāt-ı iltifāt ile evkāt-güzār eyler rātibe-i mu'ayyene-i bedel-i mā-yüteḥallel olmayup **[12b]** bi'z-zarūre teşebbūş-i izbāl-i istiḳrāz itmegın teḳāzī-i kerem-i dām-ḥ'āhān ile dā'imā zār u zebūn ve merkez-i dā'ire-i dūyūn olmuşdur. Vakf-ı müsā'ade-i vakf-ı sultān Murād-ı S̄anī ve isdā'-ı ma'rūfe-i ihtimām-ı 'ālī-ḥazret-i ḥudāyegānī silsile-cünbān-ı recā'-ı vāşık olup bir mıkḍār cerāye içün ḥasbe'l-müdde'ā 'arż-ı bendegī iḥsāna bahāne olmaḳ ümmīdi ile ışdār olundı bende-perverā mekārīm-destgāhā ğaraz 'ālī-cenāb-ı fıtrat-ı bülend-i fevāzıl-pesend içün isticlāb-ı mezīd-i ed'iyedür tır-i du'ā-yı pīr-i muḳavvis-ḳāmet iḥlāş-kīş-i pertāb-kerde-i şaşt-ı dürüst-niyāz olduğda rast-rev-i nişāne-i icābet olmaḳ inşā'allāhü Te'ālā muḥaḳḳaḳdur. بكر حصول ميكرد دعا بكعبه حسن قبول ميكرد abd-i ḥālīşu'l-vālāları dahı dest-yārī-i delālet-i ḥayr ile ḥişsa-dār-ı nişāb-ı şevāb olmaḳ lütf-ı bahāne-cūy-ı kird-kār-ı dādārdan istib'ād olunmaz ümmīd-perverā nā-müsā'idī-i rüzgār hemīşe der-kār olmağla ol mültemese dest-rese imkān-ı şūret-nümā-yı mir'āt-ı vücūd olmazsa necl-i necābetmendleri 'Abdu'r-raḥmān Çelebi'ye Şāhin Lālā medresesi yāḥūd müdānī bir medrese iḥsānı teselli-baḥş-ı faḳīr olur. Bāḳī hemīşe sa'ādet ziyādet bād.

12b Der-kenār

Müsevvede-i Neylī Efendi

'İnāyetli 'atıfetli semāḥatli sultānum metta'anallāhü Te'ālā bi-liḳā'ihī ḥazretlerinin menba'-ı 'uyūn-ı mecd ü efzāl ve maṭla'-ı şumūs-ı mekārīm-i iclāl olan maḳarr-ı menba'-ı sa'ādet ve eşer-i pīşgāh-ı refi'-ı semāḥat-perverleri hemvāre muḳabbel-i efvāh-ı ricāl ü mecd-i iclāl ve mültesem-i şifāh-ı aşḥāb-ı 'izz ü iḳbāl olup medde'l-a'vām sadrū'l-kirām-ı ḥasenetü'l-eyyām olan zāt-ı bedī'atü's-simātıları dārū'l-viḳāye-i ḥıfz-ı şamedānī ile pīrāye-i müttekā-yı sa'ādet ve ārāyiş-i mesned-i mecd ü 'āfiyet olmaḳ da'vātı bi'l-ğudüvvi ve'l-aşāl mültezem-i dā'ī-i kemīne şākiru'n-ni'am ve zākiru'l-keremleri idüğü merfū-ı' sūdde-i seniyyeleri kılınup cenāb-ı Kerīm-i mennān du'ā-yı 'ācizāne-i müstemendānemüzi ḥüsn-i ḳabūle mazhar eyleye āmīn Bāḳī sa'ādetde olalar.

[12b Devamı]

Maḥrūsa-i Burūsa'dan Mollā-yı müşārunileyhe gönderdikleri mektüb-ı 'ubūdiyyet-nāmedür

يا اكثر الناسى احسانا واعرضهم سببا واطولهم فى المكرمات يدا
ما نسال الله الا ان يدوم لك النعما فينا و ان نبقي لنا ايدا

Hâk-būsî-i âstân-ı bülend-pāye-i hem-sāye ki nazar fark idecek mertebeden a'lâdur berdâhte-i leb-i edeb olundukdan şöŋra mesâmi'-i huddâm-ı 'illiyyîn-makâma 'arza-dâşt-ı bendegî oldur ki eger hâl-i zârdan istiḥbâr-ı kûşe-güzâr-ı ḥâtır-ı 'âtır-ı [13a] ilhâm-penâhı olursa nazım

همن شينم بحيال تو و آسوده دلم کين وصالست که در بيغم حجرانش نيست

gıbb-i zâlik cümle eşyâ merākizinden cüdâ ve rişterler serdergüm ve müy-ı zengî-şifat derhem oldığı icmâlen muḥât-ı 'ilm-i 'âlem-ârâlarıdur. Lâkin bi-ḥasebi'l-imkân semt-i gümâşte-i tesviye-i umûr ve nazm-ı idrak-i aḥvâl olmağla bi-fazlihi sübhânehü ve tavlihi³³ mecmû'a-i perîşân-eczâ-yı şehir fi'l-cümle beste-i şirâne-i intizâm olmuşdur 'azîmet-i taḥşîl-i menfa'at ile cümle esbâb-ı ma'îşet dest-i pâzide gürisne- çeşmân-ı 'asker olup ol gürûh-ı şedîdetü's-şekîme³⁴ şa'bü's-şayyâd-ı tevsen-i ḥâm gibi râm-ı likâm-ı aḥkâm olmaz iken be-heme-hâl murğ-ı nîm-bismil-şifat-ı hareketü'l-mezbûḥ derkâr olur. المبسور لايسقط بالمعسور el-ḥâşıl 'inân-keşi her keşidegân-ı aḥkâmda kâr-fermâ-yı ihtimâm olmak hemîşe maşlahât-ı dîdârî[-i] râyiz-ı himmetdür deryüzegî-i teveccüh-i ḥâtır-ı 'âtır-ı feyz-penâh olduğumuz kalb-i ilhâm-ı destgâh-ı meded-resâna nihân olmaz **mısrâ** 'يك توجه از تو درکار ست و صد عالم مرام Bâkı sa'âdet ziyâd.

Mollâ-yı müşârunileyhe Halebü's-şehbâdan ihdâ itdükleri tehniyyet-i sadâret-i rûmdur

'İzzetlü devletlü sa'âdetlü sulṭânüm ḥazretlerinüñ şaff-ı ni'âl-i pîşgâh-ı³⁵ fezâ'il-penâh-ı fevâzıl-ı destgâh-ı mülteşem-i şifâh-ı erbâb-ı fazl ü efzâl ve müzdaḥim-i cibâh-ı ashâb-ı mecd ü iḳbâldür şad hezâr 'azc ü 'ubûdiyyet ile rûy-ı niyâz fersûde kılındukdan şöŋra 'arza-dâşt-ı bendegî oldur ki ber-mukteżâ-yı bende-perverî bu 'abd-i ḥâlişu'l-vâlâları tarafından istiḥbâr-ı lâyiḥa-i ḥâtır-ı 'âtır-ı şehir-âşâr olursa bi-fazlihi sübhânehü henüz naḥl-i ḥayât sır-âb-ı cüybâr-ı serî'u'l-cereyân-ı 'âfiyet olup pāye-i ḳadr-i vâlâları ki fi'l-ḥaḳîḳa sermāye-i istirāḥat-ı 'âlem ü 'âlemiyândur. Hemvâre mertebe-i fazl ü efzâlleri gibi izdiyâd olmak da'vâsına iştiğâl

³³ الطول بالفتح المن يقاله عليه من باب قال و تطول عليه اي امتن عليه

³⁴ فلان شديدة اشكمه اذا كان شديدانفس انفا كمال

³⁵ evveli ma'nasınadır. Muhtâr

[13b] dībaçe-i pīrāye-i dīvān-ı ‘amāl olup dā’imā dest-i tazarru‘ u niyāz berdāšte-i dergāh-ı çāre-sāz idi bi-ḥamdihi sübhānehü du‘ā-yı bī-riyā-yı fuḳarā-yı müstahikḳīn ḳabūl-i rabbū’l-erbāb-ı ‘izzete ḳarīn olup zāt-ı şerīf-i kirāmī-şıfātları³⁶ pīrāye-baḥş-ı şadr-ı dīvān-ı pūr-ceyş-i ihtişām oldukları peyām-ı dil-firīb-i meserret-resān-ı sürūr-encāmı ile riyāz-ı ‘āleme revnaḳ-ı tāze ve nażret³⁷-i bī-endāze ḥāşıl olup بشارت بشرى لقد انجز الاقبال ما وعدا وكوكب المجد من افق الاعلا صعدا mefhumı ile lisān-ı ‘ālem zemzeme-sāz-ı müjde-i nazm

شكر خدا كى پايه دولت زاسمان

بکزشتوسرکشيد بيوان لامكان

mażmūniyla zebān-ı dehr-i terāne-perdāz olup bu vechile meserret-baḥş-ı ḳulūb-ı ‘ālem ü ‘ālemyān olmuştur. Ta‘biri ḥāric-i ḥīṭa-ı ḳalem-i şikeste-zebāndur hemīşe ḥüsn-i tedbīr-i işābet-peżīrleri sebeb-i intizām-ı aḥvāl-i ḥālī perīşān-ı ‘ālem olmağla meded-resān-ı bī-kesān ve dest-gīr-i üftādegān olmağdan ḥālī olmayup ḥidmet-i āstāne-i semā-sīmāların sermāye-i devlet ü kāmranī ve re’sü’l-māl-i sa‘ādet-i dū-cihānī bilüp ol sa‘ādetden yā bende-i naşīb³⁸ olan bende-i şenā-ḥ‘ānları daḥı sāye-i devletlerinde āsūde-ḥāl olup dā’imā dest-i bī-dād-ı aşḥāb-ı tecāvüz destinden emīn olalar. Bāḳī tevfiḳ-ı refīḳ

Bu nāme-i nāmī daḥı şavb-ı şeyḥu’l-İslām-ı sellemehü’s-selāma berdāştüdür

Rūy-māl-ı bārgāh-ı āstān-ı bülend-kehkeşān mānend-i kemā-hüve’l-vācib taḳdīm olunup berdāšte-i pīş-ṭāḳ-ı eyvān-revāḳ-ı fażl ü efzāl oldur ki āftāb-ı iltifat-ı ‘ālī-ḥazret bende-nevāz-ı pertev-endāz olmağla bu zerre-i nā-çīz-i ḥazīz-ı ḥāḳsārīden reh-bürde-i evc-i eflāk olursa nazm شکسته دل رازان کاسه بلور نیم کی در مبابه خارا کنی زدست

رها muḳaddemen bāzū-yı saḥt-ı süst ile kemend-endāz-ı küngüre-i bām-ı şām olmaḳ

[14a] irāde olundukda iftirā-kīşān-ı ḥudānā-ters-i ṭarīḳ-ı ḳār-fermā-yı kīş ve ḳurbān-ı buhtān olup bende-i bī-günāḥ bī-hūde siḥām-ı ekāzībe āmācgāḥ oldukda kemīngāḥ-ı imdād-ı rūzgārdan ṭullāba ‘ināyet-i fermān-res olmamağın bi’ż-zarūre siper-endāz olup طبل بر کشتن بزن ما مرد میدان نیستم mefhumı düsturu’l-‘amel olmuştı ber-muḳteżā-yı müdde‘ā-yı zamāna ihtimal-i ḥuşul-i ḳazā-i Şām hergiz ḥavālī-güzār-ı zevāyā-yı

³⁶ Kirāmī ulu ve hürmet ve ‘izzet ve hürmetlü ve muhterem ma’nāsına. Muhtār.

³⁷ النضرت بوزن البصرت الحسن و الرونق محتار

³⁸ Yābiden bulmak ya‘ni nā‘il-i merām ma‘nasınadır. Muhtār

الله يعلم ويشهد بطريق التصريح evhām olmamağla āsaf-ı cāh-ı şadāret-penāhī tarafına mürāca‘at-ı her āyīne şūret-nümā-yı mir‘āt-ı zamīr olmayup meded-kārī-i ‘ināyet-i Bārī ile destgāh-ı kazāda sülūkümüz tarz-ı tāze-i hāmemūz gibi sened-kerde-i hāş u ‘ām ve zīver-kerden-i ‘arūs-ı eyyām olup hūsn-i hāl ve kemāl-i i‘tidāl elsine-i dārū ve şādırdan pey-der-pey gūş-güzār-ı sipeh-dār-ı ra‘iyyet nigh-dār olıcağ cezā-yı sezā-yı a‘māl-i pesendide kaşdı ile telhīş-i kazā-i Şām buyurmışlar el-hāşıl taşaddī-i makāmāt-ı hūsn-i ‘amel buyurup āheng-i nef‘-resānī kılduklarında hırfetü’l-edeb-i harīf-āzār dā’imā mededkār-ı tālī-i nā-sāzkār olmağın irade[-i] vü ri‘āyet müstelzim-i ihānet-i nikāyet olmağın tertīb olunan muḳaddemāt-ı ihsān müntic-i naḳtīz-i müdde‘ī olmağla müstevcib-i ihānet oldığı hamīr-māye-i ḡarābet olmuştur. رام نفعاً فضر من قصد و من البر ما مگونه عقوقاً چي بخت است این کی می درجام ما خون mu‘āmele-i bende-fürüşāna hudāvend-i himmet-i büleḡ-i bī-ḡāre-nevāz ile manzūme-i iltifāt müstezād olup şebt-i levḡ-i dil-i bī-ḡıll olan raḡam-ı bendegī teraḳḳī-i merātīb-i a‘dād gibi izdiyād bulmuştur devlet-ziyāde pādīşehūm ‘ömr ber-mezīd muḡaşşıl-ı kār-fermā-yı dārū’ş-şifā-yı lūṭufları tiryāk-ı ihsān-ı ‘āfiyet-resān ile ber-ṭaraf-sāz-ı [14b] gezend-i remz-i feraḡ-ı kahr-ı rūzgār oldığı pertev-endāz-ı pīşgāh-ı şu‘ūr olduğda çeşm-i eşk-bār ki reşk-fermā-yı ebr-i bahār der-sīr-āb-sāz-ı secdegāh-ı niyāz olup dıraḡt-ı bīḡ-ı saḡt-ı iḡbālleri dā’imā ser-sebz u birūmend ü hūrem ve sāye-güster-i sūḡtegān-ı tāb-ı germā-yı sitem olmağ du‘ālarına iştigāl-i ser-levḡa-i dībāce-i a‘māl oldı.

اجابت بر اجابت صف زد اي دل

مکر بازت دعایی بر زبان است

Bākī sa‘ādet ziyādet.

14b Der-kenār

Neylī Efendi

Semāhatlū mekremetlū meveddetlū efendim sulṭānum ṭāle beḡāhū ḡazretlerinüñ maḡkūm-ı redīfet-i nuṭḡ-ı i‘cāz mertebeleri ki reşk-āver-i melekūtdur zīver-i tāḡ-ı itā‘at-i der-i āstānları naḡş-ı ser-levḡa-i zamīrümüz olup hemvāre ḡurş-ı āftāb-ı iḡbālleri mānend-i hūrşīd-i münīr-i tābān ḡılınup ed‘iye-i istidāmetlerinde bu dil-rubūdeleri ve iḡbāl-cūy u devlet-h‘āhları ‘an-şamīmi’l-ḡalb cebhe-fersā-yı zemīn olduğumdan iştibāh buyurulmaya. Bākī bād-ā-bād.

Fıḡra-i Diger

Bende-perverā ümmīdgāhā zamīr-i münīr-i hūrşīd-nazarlarına setīr degüldür ki dersa‘ādet-i āstāne-i mekremetleri cārūb-keşlerinden kendimüz ‘add idelden berü kayd-ı bend-h‘āh-ı nā-h‘āhiden rehā-yāb olduğumuz dünya değer ancak zevāyā-yı sitem-i a‘dā fi‘l-cümle tarḥ-endāz olmak ümmīdi vābeste-i mekremetlerine kalmışdur.

[14b Devamı]

Merḥūm şeyḥu‘l-İslām-ı sellemehü’s-selām Muhammed Efendi
Ḥazretlerine nāme-i nāmīdür

تاجز حدالمح حتى كانه
ياحسن ما پثني عليه بعاب
قدینك من مولي يكاتب عبده
باحر فتالله نى حكته لكواكب
ملكوت بهار قى وانخانى الاسي
فهاننا واعبد رفيق مكانب

malāzā bende-nevāzā vuraḳā-i bende-perverā ser-i bī-devlet dūr-üftāde[-i] sāye-i sa‘ādet-endāz olup berbād-dāde-i felek-i tefriḳa-engīz olan evrāḳ-ı mecmū‘a-i şafā-yı ḥatırī ki şebātü’n-na‘ş gibi perīşān idi nücūm-ı semā-şıfat be-hem-resīde vü ferāhem belki ol hümāyūn-bālūn sāye-i devleti gedā-yı bī-ser-ü-pāyı pādīşāh-ı ‘ālem itmişdür. Devletet ziyāde pādīşehūm ‘ömr ber-mezīd ḥaḳḳā ki tūmār-ı mektūb-ı sihr-üslūb ‘ālī-ḥazret-i şeyḥu‘l-islām ‘aşā-yı mu‘ciz-nümā-yı Mūsā ‘aleyhi’s-selām ḥayāt-ı ḥıyāl-i mezālīm-i bīdād-gerān-ı sitem-fercāmı iltikām idüp meyl-i çeşm-i bī-başarān ra‘ıyyet-āzār-ı bed-h‘āh ve nīze-i cānistān-ı sitemgerān-ı mezālīm-penāh olup cevri-kīşān-ı bīdād-ı i‘tiyād ke‘l-evvel ḥayf u zulmin pīş-nihād itmek murād itdüklerinde dest-i zālīm-fersāda kalem-āsā tūmār-nāme ol eşrār-ı sitem-kāra berhem-zen-i hengāme olup fir‘avn-nihādān ḳarīb ü ba‘īd seyli-hürde[-i] tehdīd-i gūş-māl-i dīde-i va‘īd olmuşlardır. فان بك باقى ظلم فرعون فيهم فان عصا موسى بكف كريم dergāh-ı re‘fet-penāh-ı [15a] ilāhiden ümmīdvāruz ki her çend i‘ānet-i mazlūm-ı sitem-dīde-i cilveger meclā-yı zuhūr olduğça erḳām-ı şafaḥāt-ı ḥasenāt-ı şeyḥu‘l-islāmī teraḳḳī-i merātīb-i a‘dād gibi izdiyād bula ḥaḳ budur ki müdāfa‘a-i zalemede bu bendelerinde şudür iden قطع فى الحقيقة بطريق لمجاز سكينة قطع kabīlindendür ḥasbe‘l-maḳdūr sebeb-i def‘-i zulm ü bīdād müttekkā-yı ‘ināyetlerine istināddur yoḥsa cārūb-keşān-ı dergāh-ı

istifā-penāh olan cebābire-i farā'ineye muḳāvemete imkān ma'rız-ı ḥusūlde nümāyān olmazdı elṭāf-ı celiyye-i cebeliyyelerinden şad-hezār tazarru' ile teveḳḳu' olunur ki ra'iiyet-i sitem-dīde-i cevri-keş ki keşret-i mezālinden bī-çāreleri farṭ-ı ızdırāb deryā-yı sīm-āb itmişdür. Ol bī-ḳarāraruḡ aḥvālī ma'rūz-ı pīşgāh-ı fazl u efzāl olduğda nāme-i nāmī-i vācibü'l-ımtişāl ki mīh-i āteşin-i erbāb-ı zulm ü dalāldür ısdār buyurulmağile raḥne-i dīvār-ı inşāf teng-vizr olup dervāze-i sitem sedd olunmağla ser-geşteğān-ı şahrā-yı dūr pehnā-yı mezālīm dem-sāz-ı ārām u ḳarār olmaḳ nice ecri-i cezile zerī'a-i vesile olup bu bendeleri dahı الدال على الخير كما عله³⁹ mefhūmı üzre bi-ināyetihī sübhānehü ḥūşe-çin-i ḥirmen-i şevāb ve muğtenem-i ecrden ḥişşedār u behre-yāb ola ümmiddür ki cümle aḳvāl ü ef'āl ḳarīn-i rızā-yı Rabb-i zū'l-celāl-i müte'al olmağla tevfiḳ refiḳ ola بهران گفت ست حق خود را بصیر تا بود دي دي ت هر دم پزير ma'nāsı ser-levhā-i kār-nāme-i a'māl olmağla cünün-ı şebāb ile irtikāb olunan menāhī vü melāhiden 'özü-ḥ'āh olup ḥasbe'l-imkān telāfi-i mā-fāt ve taḳşirāt-ı mebdāi sinn ü sāle mükāfāt cilve-perdāz-ı manaşsa-i zuhūr ola نسال الله السلام عن الرحمة والامداد بالتوفيق والعصمة والار شاد الي سبيلي سلوك manaşsa-i zuhūr ola نسال الله السلام عن الرحمة والامداد بالتوفيق والعصمة والار شاد الي سبيلي سلوك [15b] bende-perverā emri-i teftiḡde lütf-ı bende-nevāzī mücellā-yı cilveger-i zuḥūrda oldığı itmām-ı infāz-ı aḥḳām-ı şer'-i şerīf mazhar-ı iltizām itmegin dergāh-ı Haḳda derḥ'āstdur ki naḳd-i ecrden bālīg-i nişāb ve kerdn-i ḥüsn-i 'amel mücellā-yı pīrāye-i şevāb olup i'ānet-i şer'-i Muḥammedī ile ḥidmet-i dīn sebebi-i taḥrīk-i ḳalem-i kātīb-i yemīn ola ḥaḳḳā ki dest-i kātīb-i bisyār hergiz āşinā-yı ḥāme olmağla dā'imā bī-kār olup cümle evḳāt müdāvamet-i kitābet-i bī-kem ü kāst maḥşūs-ı nūvisende-i dest-i rāstdur fi'l-ḥaḳīḳa teftiḡ ü ḳazā kefetey-i mīzānāsā birbirinden cüdā olmağla itmām-ı meşālīh ü umūr şüret-nümā-yı mir'āt-ı zuhūr olur ammā müfāreḳat bedel-i müḳārenet olursa tetmīm-i mühim için istimal-i dāḥil-i dā'ire-i vāsi'a-ı ihtimāl olmaḳ temennādur. کاری که میکنند چیکتمان نکو کنند. Bāḳī sa'ādet ziyādet.

15b Der-kenār

Ġinā-ı Efendi

Ser-defter-i erbāb-ı vefā vü vifāḳ ve ḥādīm-i bünyān-ı merāsīm-i ihtilāf ü şikāḳ yār-ı 'azīz-i cānī şadr-ārā-yı ḥaḳīḳat ü miḥribānī sa'ādetlü ḳarındaşum efendi ḥazretlerinüḡ ġıbtā-dih-i firdevs-i berīn ve nümüne-nümā-yı cennāt-ı 'illiyyīn olan

³⁹ Bir hayra delalet eden onu işlemiş gibidir.

meclis-i şerîf-i feżâ'il-ķarîn ve maħfil-i münîf-i efâzıl-nişînleri şavb-ı 'izzet-evbine dűrer-i ta'zimât-ı şāfiyât-ı muşādaķat- fűzűn ve gurer-i tekrîmât-ı muħāleşat-nűműn itħāfiyla zamîr-i műnîr-i mihrű'l-celā ve ħāţır-ı'âtır-ı ħűrşîd-ārā-yı zıyā inhā'-i muħlişāne oldur ki eger peygűle-nişîn-i dűrî ve pester-ārā-yı tűmār-ħāne-i şűrî aĥvālî pîrāmen-kerd-i ţab'-ı beyzā-ı zıyā olursa el-ħamdű lillāhi sűbhānehű ve te'ālā merkez-i nokta-i vűcűd dā'ire-nişîn-i şihĥatde mevcűd ve devām-ı devletleri ed'ıyesine iştigāl űzre idigűműz rűşen ű āşıkārā buyurıla. Bākî eyyām-ı murād be-kām bād.

[15b Devamı]

Mesned-nişîn-i iķbāl-i devlet-ħ'āhları ve temennî-i dest-gîr olmaĭlıĭa ricā vű niyāz-nāmedűr

دعایی کی از غایت اتحرام دوتا کشته والش برای سلام در نثار دولت آباد باد دلم از قبول شما شاد باد
ba'dehű benűm sultānum varaķa-resān-ı bende-i bî-kes ħāk-i dergāĥ-ı tebāĥ-ı devlet-penāĥa sāye-veş yűz sűrdűkten şoĭŗa zāt-ı kirāmî-şıfāt-ı 'ālî-şāna lāyık olan eltāf-ı şāĥāne şudűr u zuĥűr bulmaķ ricā olunur.

من نکویم کی لطف او احسان کن

بنده ام هر چي بايدت کن

bāb-ı lűţf u iĥsānuĭuz maţla'-ı ħācāt-ı 'ālem ű 'ālemyān iken āstān-ı ĭayre yűz sűrmek olmaz ve zāt-ı kerîmű'l-ĥişāl-i 'adîmű'l-mişālűűz siphri devletde ħűrşîd-i rahşān gibi ħalk-ı 'āleme feyz-resān iken ĭayre 'arz-ı ĥāl itmek mir'āt-ı zamîrűmde şűret bulunmaz ve'l-ĥāşıl mısra' Āstān-ı ĭayre yűz sűrmem [16a] kapuĭndan sűrseler nazm

کجا بروم کی بغیر از درت پناه ندارم

جز استان لطف کریز کاه ندارم

Bākî zebān-ı ķalem ve ķalem-i zebān ile şafĥa-i takrîr ve beyāne-i nűh mersűm ola ki zamîr-i műşîr-i feyz-pezîre ĥafî vű mektűm dil-i rűşen- āĭāĥlarına meczűm ola. **Beyţ Mir'āt-ı Sikender gibidűr ţab'-ı laţîfűű**

Bākî ne diyem k'olmaya ma'lűm-ı şerîfűű

[16a Devamı]

‘Ubeydullāh Efendi ḥazretlerine li-ecli’l-ilticā firistāde-i meveddet-nāmesidür

Devletlü semāḥatlü sa‘ādetlü efendim sulṭānum ḥazretlerinüñ ‘atebe-i refi‘a-i felek-ittişāl ve südde-i seniyye-i āsmān-miṣāllerine envā‘-ı tazarru‘āt-ı şıdk-endüd ve aḳsām-ı tevāzu‘āt-ı ḥulūs-ālūd ile cebhe-i ‘ubūdiyyet süde ve mühr-i raḳiyyet fersüde kılınup keşide-i rişte-i ta‘alluḳ-ı vābestegī olan murvārīd-i girān-bahā-yı ‘ubūdiyyetü velā ‘ādet-perestānemüz süllān-ı zamāne üzre ‘ibāret-perdāzī münşiyāne birle gerden-tırāz-ı havrā ve şān-ı du‘ā vü şenā kılınmak ālūde-i tekellüfāt-ı riyā olduğından mā-‘adā ihlāş-ı āmed-gūyān ile hem-ḥāl-i iddi‘ā olmağa rāci‘ olmağla sedd-i bāb-ı tekellüfāt ve ṭayy-i te‘essüfāt-ı eşcā‘ ve fıkarāt-ı resm-i ‘ubūdiyyet ü velāya evfaḳu aḥra mülāḥaza olunmağın çehre-i muhaddere-i ḥāl zīr-i perde-i maḳālden bu resme keşf-i kınā‘-i ihticāb ider ki eger direfş-i ḥürşīd-i dıraḥş-ı himmetleri bālā-yı çarḥ-ı efzāle efrāḥte ve raḥş-baḥş-ı ‘azīmetleri ‘arşagāh-ı pürsiş-i aḥvāle tāḥte kılınup ber-geşte-i miyān-ı gird-i hicrān olan gorīçe-i dil-i zār berdāşte-i çevgān-ı istifsār buyurulur ise henüz kūşe-i dāmān-ı beḳā girifte-i ser-pençe-i fenā olmayup dāne-i da‘vāt-ı ḳadr-i rif‘atleri zemīn-i icābet-zamīn-i evḳāt-ı pencümīne ḳāşte ve naḳş-ı ḥayāl-i cemāl-i bī-miṣālleri varāḳ-ı gül-gün-perde-i çeşm-i dil-i pür-ḥüne nigāşte olunmağile ḥāl-i dil-i zār meserret-lüzüm-ı nihāl-i dil-keş-vişāl ser-efrāḥte[-i] **[16b]** büstān-i ḥāl olmağla sebze-i gülbün-efrüz-ı ṭabi‘at ṭarāvet-pezīr-i şebnem-i ebr-i meserret olmak için *ānā’e’l-leyli ve eṭrāfe’n-nehār*⁴⁰ dest-i niyāzmend-i recā dāmen-āviz-i lütf-i ḥudā olmada iken bi-ḥamdillāhi Te‘ālā *el-umūru merḥūnetün bi-evḳātihā*⁴¹ mefhūmınca aḳdem-i ve devā‘ī ve e‘azz-i mes’ul olan ümniyye ve me’mul-ı cılve-rīz-i mücellā-yı ḥuşul olup *وتقاسم الناسل المسرت بينهم* müfādına mā-şadaḳ el-ḥāc Muḥammed ḳulları izn-i ḥümāyūnı nāṭık emr-i ālī-şān ile gāḥ muḥarremi’l-ḥarāmuñ on sekizinci sebt günü ba‘de’l-‘aşr devlet-ḥānelerine vāşıl ve elṭāf-ı Hudāvend-i kadīr besān-ı bārān-ı raḥmet-matīr nāzil olduğda secdāt-ı şükr dergāh-ı kerem-penāh-ı Bārīde mü’edda kılınmışdur. Fi’l-ḥaḳıḳa bu ḳullarınüñ şāḥsār-ı vücūd-ı nā-tevānı terbiye-i ābyārī-i iltifātlarıyla ser-bülend ve her āyīne-i dil ü cānı mevāyid-i fevāyid-i şoḥbetlerinden behremend olup istifāza-i leme‘āt-ı ḥürşīd-i ‘ināyetleri māye-i cenāb-ı ‘abd-i ḳadīm ve ednā-naḳar-ı ‘atıfetleri sermāye-i iftiḥār-ı bende-i ihlāşḳār-ı müstedīm olduğu meşḥūd-ı enām olmuş

⁴⁰ Taha135/21. “Allah, “Tut onu ve korkma, biz onu hemen eski haline döndüreceğiz” buyurdu.”

⁴¹ “İşler vakitlerine bağlıdır”

bir ma'nā olmağın du'ā-yı bekā-yı 'ömr ü devletleri cemī'-i dā'ī-i dil-i müstehāma taqdim olunmağdadur merāsım-i şūrīye ri'āyete 'adem-i tecāsür müselleme ve tertīb-i zihnī vü hāricīde 'ināyetli efendim cümleden aqdem olduğına yine tab'-ı 'ālileri şāhid-i a'del-i vāfidür hemān Cenāb-ı Hudāvend-i kādīr celle 'anī'-ş-şebīh ve'n-naẓīr hāzretleri medār-ı idrāk-i medārik-i menāfi' olan vücūd-ı nāfi'lerin nevāzil-i dehr-i dūndan maşūn ve mekāyid-i siphri-şu'undan me'mūn eyleyüp 'an-ķarīb dil-h'āhları ūze şād u hāndān olalar. Bākī sa'ādet ziyādet.

16b Der-kenār

Derviş Faşih el-mevlevi

Devletlū meveddetlū mekremetlū efendim sultānum hāzretlerinūñ nādī-mevfūru'l-ābādīlerine perveriş-yāfte-i āftāb-ı mihr ü muḥabbet olan ferā'id-i girān-māye ed'īye-i iḥlāş istidāme-i hilal-ķarīn taqdim ü ithāfı ile mesāmi'-i huddām-ı vālā-maḳāmlarına merāsım-i ta'alluķ-ı vabestegī-i tetmīm olunmaḳ ma'rızında berdāste-i muḥliş-i bāhiru'l-iḥlāş budur ki lillāhil-ḥamd himem-i 'ālīyyeleri berekātıyla cerā'id-i eyyam u leyālī nigāşte-i intizām-ı hāl olup ğudūvvi ve'l-āşāl izdiyād-ı kadr-i rif'atleri ed'īyesinde olduğumuz bī-irtiyābdur. Bākī der- mesned-i sa'ādet bād.

[16b Devamı]

Mesned-i fetvā-senedlerinde du'ā-yı istidāmetleri zımnında keşide kılınmışdur

Sa'ādetlū semāḥatlū 'āṭıfetlū 'ināyetlū efendim sultānum hāzretlerinūñ meclis-i 'ālī-i 'adālet-penāh ve maḥfil-i münif-i şadāret-destgāhlarına rüy-ı 'ubūdiyyet ü bendegī ve cebhe-i raķiyyet ü ef[ge]ndegī fersūde kılınduğdan şoñra 'arza-dāşt-i çerāğ-ı hāşları oldur ki Cenāb-ı Bārī 'azze şānühü devletlū semāḥatlū 'āṭıfetlū sultānum hāzretlerinūñ vücūd-ı mes'ūdların ekdār-ı rüzgārdan maşūn u maḥfūz idüp ḥıyām-ı devletleri evtād-ı ḥulūda merbūṭ dā'imā umūr-ı cumhūr-ı kudūm-ı meymenet-mersūmlarına menūṭ olup ḥüsn-i tedbīr-i işābet-peẓīrleri sebebi- iṣlāḥ-ı 'ālem ve bā'ış-i āsāyiş-i benī ādem olmağla bir zamān istirāḥat-ı 'ālem ü 'ālemiyān ve āsāyiş-i ḥalk-ı cihān olmaḳ ed'īyesine dā'imā dest-i du'ā-yı şüreyyā ber-dāste-i dergāh-ı re'fet-penāh-ı kibriyā kılınmışdur. Hemīşe serīr-i 'āfiyetde merci'-i cihāniyān olmadan olmayalar ḥālī.

[17a]

Firistāde olunan mektüb-ı meveddet-üslubuñ cevāb-ı muhāleşatlarıdır

Hāzretlerinüñ nādī-i lütf-ı dil-pezīr ve maḥfil-i şerīf-i İrem-naẓīrleri şavb-ı bülend-evbine i'zāz-ı tām ve tevķīr u ihtirām birle dūrer-i ed'ıye-i ḥulūs-encām ve gurer-i eşniyye-i ebhiyye-i miskiyyetü'l-ḥitām iblāğ siyākında mizāc-ı selāmet-ımtizācları su'āl olunur. Hudā-yı bīçün vücūd-ı şerīflerin ḥatā vü ḥatardan masūn idüp fevķa'l-melḥūz ni'am-ı celīleye maẓhar eyleye āmīn. Bi-ḥürmeti seyyidi'l-mürselīn bu muḥliş-ı bī-riyādan isti'lām-ı ḥāl buyurılırsa el-ḥamdü lillahi'l-müte'āl ber-şıḥḥat olup el-ḥaķ şebān-rūz izdiyād-ı ḳadr-i rif'atleri da'vātına iştiğālde oldıgum bī-rayb nihān degüldür ğıbb-i zā benüm sa'ādetlü sulṭānum ṭaraf-ı bāhirü's-şereflerinden ışdār buyurulan mektüb-ı merġūbları bir vaķt-i meymenet-şi'ārda dūrüd bulup [17b] ḥāşıl olan sūrūr u ḥubūr küncāyiş-pezīr-i ḥavşala-i taķrīrdendür oldıġı bī-rayb ü iştibāhdur daḡı mercūdur ki şıḥḥat aḥbārılarını ḥāvī mektüb-ı şerīfleri ile muḥlişlerini yād u mesrūrü'l-fu'ād buyuralar ki dūrüdı bā'ış-i izdiyād-ı ferāḥ u sūrūr idüġi ḥuẓūr-ı fā'izu'n-nūra nihān degüldür. Bāķī ġonçe-i nev-şüküfte küşād bād.

17b Der-kenār

Faşıḥ Dede

Devletlü 'āṭıfetlü faẓīletlü 'ālem-i 'ālemiyāna mezīd merḥametlü efendimüz sulṭānum ḥāzretlerinüñ ġülşen-i ebr-i kerem-masīr-i matīrleri katarāt-ı şebnem-i tekrīm ve mīzāb-ı kil-k-i bezm-i behişt olan bermekiyyü's-sıfāt-baḥş-ı hūrād-ı tesnim olan zāt-ı melikiyyü's-simātıları hemvāre 'ade-n-i 'arş-ı berīn ḳılınup evlād-ı kirām-ı zevi'l-ihtirāmlarıyla taraķķī-i a'dād ġibi istizāde-i 'ömr ü devlet ü iķbālleri ed'ıyesine cebhe-fersā-yı zemīn-i 'ubūdiyyet ḳılındıġı bī-rayb buyurula. Bāķi sa'ādet ziyādet.

[17b Devamı]

Eşnā-yı silsilede dāḥil-i i'tibārı niyazı zımnında siyāk-ı 'arz-ı ḥālde taşīrdür

Hāzretlerinüñ cevhere-i ġubār-ı ferş-i 'abķariyyü'n-nefsleri ki tuḥfe-i ziyādāt-ı nūru'l-'ayn-ı 'ulemā ve muḥṭarāt-ı tenvīru'l-ebşār-ı fuẓalādur bā-hezār 'acz ve şad-hezār ḳuşūr-ı mecmū'u'n-nevāzil olan 'ayn-ı 'alīl ü delīle keşīde ḳılınup ol muḥiṭ-ı mecmā'u'l-baḥreyn-i faẓl u 'irfān ve cāmī'u's-savābi'l-fuşūleyn-i devlet ü iḥsān olan şadru's-şer'ī'a-i vücūd-ı biḥbūdıları viķāye-i 'ināye-i vācibü'l-vücūd ile ḥatālardan emīn ü sālīm ve āmme-i 'ālemiyāne nihāyetü'l-hidāye ve ekmelü'l-'ināye olan devlet ü iķbālleri dā'im olmaķ du'ā-yı ḥāvī'l-ḳudsīleri bidāyesiyile merci'-i zāmīr-i fuķarā-

yı fâkidü'n-nişāb ki bābü'z-zekāt-ı 'ātıfet- gāyâtlarıdır 'atebe-i 'aliyyesi havāşî kirāmına 'arz-ı hāl-i bende-i kemīnenüñ hülāşa ve gāyetü'l-beyānı oldur ki efāzıl-perver-i e'ālî-tebārā ma'delet-kārā bu 'abd-i 'āciz üç seneden mütecāviz hareket-i mişliyye ile Nişāncı Paşa-yı 'atîk medresesinde rişte-keş-i dürerü'l-bahār-ı tedrîş olup 'aliyye-i 'ulūm ile istifā-yı 'ömr ü devlet ü iqbāl ve istimrār-ı sa'ādet ü iclālleri da'vātını tetimmetü'l-mesā'il ve tekmile-i enfa'u'r-resā'il kılındığı zāhirü'r-rivāye ber-muktezā-yı mekārīm-i Hudā-dād hazāne-i merāhim-i 'aliyyeleri küşād buyurulup nizām-ı umūr-ı kibār zekātı olan tesviye-i aḥkāmü's-şığāra tevcīh-i zihn buyuruldukda eşbāh u nezāyire mebsūt olan 'ātıfet-i zāhiriyyelerinden bu 'abd-i dā'ilerin dahı hışsamend buyurup birinde [18a] bir dāhil-i i'tibāryla dil-şād buyurmaları bu 'abd-i dā'i-i keminelere kâfi ve bende-i iflās-güzine vāfidür. Hak sübhānehü ve te'ālā hazretlerine dā'imā niyāzmend ü recāyumki ol zāt-ı tetimmetü'd-dehri hānedān-ı sema-semāhatlerin maş'un eyleyüp hemvāre fetvā-hāne-i hazānetü'l-fazıllarında tesvīd olunan cevāhir-i fetāvā-yı bedāyi'u's-sanāyi' zīver-i tādü's-şerī'a olup her varak-ı keşīru'n-nef'i bir kitāb-ı müstemilü'l-aḥkām ve mu'inü'l-kuzāt ve'l-hükkām olmadan olmaya hālî.

İstānbul kazāası me'mūli ile firistāde buyurulan mektüb-ı meveddetdür

Faziletli semāhatlı oğlum efendi hazretlerinin huzūrlarına cihān cihān iştiyākla ithāf-ı da'vāt-ı fā'yika ve ihdā-i teslīmāt-ı lāyika ile 'arz-ı hulūs kılınmak siyākında hātır-ı Enverleri su'āl olunur. Hemvāre harz-ı hıfz-ı İlāhīde āfāt u ekdārdan maş'un u mahfūz olup huşul-i meṭālib-i dünyeviyye vü uhreviyye ile mesrūr u şādkām olalar eger taraf-ı şenākārlarından isti'lām u istifsār reva-dāşte vü sezāvār buyurulur ise bi-fazlillāhi sübhānehü hālā hışsamend-i hū'an-ı 'āfiyet olup hidmet-i du'ā-yı 'ömr ü devlet-i veliyyü'n-ni'am-ı 'amīmü'l-himem ve'l-kerem ile güzārende-i evkāt olduğumuz bî-iştibāh buyurıla resānende-i varak-pāre sa'ādetli ve zu'afāya merḥametli veliyyü'n-ni'am hazretlerinin hāk-i pāy-ı şerīflerine 'ubūdiyyet-nāme irsāl olunmuşdur inşāllahü sübhānehü şeref-karīn-i vuşul olduğda bir vakt-i münāsibde pīşgāh-ı rif'atlerine iṣāl buyurulmak derḥ'āstdur bu devlet-h'āhları ki sābıkan nā-revācī-i kesb-i muḥrez-i 'ilm ü ma'rifet nā-revāc idigi vakıtlarda pes-mānde-i kāfile-i hem-rehān-ı tarīk olmağla dil-şikeste vü hātır-haste dahı küşe-güzīn-i beygüle-i hamūl olmışiken ahālī-nevāz ve müsteḥak-perver-i müceddid-i māye-i işnā 'aşere mekremetli [18b] efendimiz hazretleri sa'ādet ü iqbāl ile şeref-baḥş-ı şadr-ı meşīḥat-i İslāmī olup meşgūl-i taḥşil olan talebe-i 'ulūm mazhar-ı nazar-ı

iltifât u ikrâm oldukları mu‘âyene olunduğda ârzümendi hıuşul-ı me‘âlib ile h‘âhiş-i neyl-i me‘mül müzdâd olup tulu‘-ı tebâşîr-i şubh-ı ma‘ksûda terak্কub u intizâr müztarib-sâz-ı kalb-i perîşan-e‘vâr olmuştur egerçi sâbıkan te‘kaddüm iden hem-rehân-ı tarîk-ı ka‘t‘-ı merâtib itmekle kûy-rübâ-yı sebkat oldukları *mezâ mâ mezâ*⁴² kavli üzre zidûde-i levh-i hâtîr-ı ğam-fersûd olmuştur lakin toksan sekiz senesinde bu muhlişleri Rıfkı Efendi yerine Burûsa kâdısı olup anlara halef bulunmağıle onlar ve şöñra İstanbul kazâsı resîde-i nevbet-i fakîr olmuştiken reh-zenî-i tâlî‘-i nâ-sâzkâr ile bu vakte dek ol ma‘tlaba fâ‘iz olmadıgum şemâtetkârân-ı bîdâd-şî‘âruñ fûrûz-ı zamîr-fûrûzî-i ta‘n u ‘izdirâlarına bâ‘iş olmağıla iltihâb-ı kânûn-ı derûn-ı dūzağ-nümün kebâb-sâz-ı sîne-i pür-ıztırâb olmuştur. İnşâllahü sübhânehü mekremetli efendimizüñ mekârim ü eltâflarından bu def‘ada mazhar-ı ‘inâyetleri olup İstanbul kazâsı ihsânı ile fakîrlerin kâm-revâ ve bu dil-mürde-i ekdâr-ı du‘â-güylarin ihyâ buyurmaları mercû vü me‘mulümüzdür. Hağ sübhânehü ve te‘âlâ hazretleri zıll-ı zâlîl-i re‘fetlerin mefârik-ı bî-kesân üzre ber-devâm eyleye. Bâkî hemvâre mesned-i sa‘âdetde müstedâm ola. Benüm fazîletlü mekremetlü re‘fetlü ma‘hdüm-ı mükerrrem-güher efendi hafezahüllâhü Te‘âlâ ‘ani’l-ekdâr hâlâ resânende-i mektûb-ı perîşan-üslûb hîdmetkâr bendeleriyle huzûr-ı ‘âlîlerine nâ-çîzâne bir tehzîb-i Ezherî nüshası ihdâ olunmuştur inşâallahü’r-raḥmân şeref-ḳarîn-i vuşul olduğda bir vakt-i münâsibde ‘arz-ı hâl-i darâ‘at-iştîmâlümüz ile [19a] lütf buyurup pîşgâh-ı me‘âlî-penâhlarına îşâl olunmak hıuşusunda tekrîm buyurulmak me‘müldür egerçi aşlinda yâḳût-ı hamevî hattı ile bir nüsha şahîḥadan istinsâḳ-ı kitâb olunmuştur velâkin nüsha-i aşlinda bir varâğ zâyî‘-sâz-ı dest-i tekerrür-i telvîn olmağıle bu nüshânuñ dahı evâyilinde bir buçuk saḫîfesi beyâz kalmış olup ğayrı nüsha tedârük olunup ol maḫal terḳîm ü tekmîl olunmağı bizüm içün imkân olmamıştır. Sa‘âdetli necâbetli şebîl-ı esed-i ‘âlî-hazret veliyyü’n-ni‘am Çelebi Efendimiz hazretlerine ez-cümle me‘âlî-şî‘âr efendimiz cenâblarına ve necâbet-şîyem sa‘âdetlü efendimiz hazretlerinüñ pîşgâh-ı me‘âlî-penâhları şavbına cebhe-sâyî‘i darâ‘at ü ibtihâl ile hemvâre du‘â-yı icabet-ḳarîn-i ‘ömr ü devletlerine müdâvim olduğımuz ma‘rûz-ı huzûr-ı fâyiẕu’n-nûrları buyurulmak mütevaḳḳa‘dur. Küstâḫâne müstaḳîl du‘â-nâme taḫrîri ile taşdî‘a tecâsür olunmayup bu vech üzre ‘arz-ı ihlâş-ı ḳarâr-dâde ḳılınmıştır. Bâkî ümmîd-h‘âh-ı iḳbâl ü sa‘âdet ziyâd.

18b Der-kenâr

⁴² “Geçen geçti”

Müsvedde-i belāğat-şinās-ı Muḥammed Kāmī Efendi

Sa‘ādetlü ‘ināyetlü ‘atıfetlü sultānumuñ hemīşe āstān-ı iştābl-ı kerem-peyvendleri yekke-tāz-ı meydān-ı ‘ubūdiyyet olan bendegāna bāliş-i rāḥat-sāz olmak da‘vātı taḳdīmiyle merfū‘-ı‘abd-i şenā-pīşe-i şadākat-endişeleri oldur ki el-ḥamdü lillāhi sübhānehü maẓhar-ı elṭāf-ı cennāt-ı ‘ālī-ḥazret olup her ne zamanki ol ‘atıyye-i maṭıyye-i āteş-‘inān-ı şaḥn-ı hüner derīde-cevlān ve na‘l-ı zer-mīḥı āteş-efşān ola ḥār u ḥāşāk-ı dil reşk-āverān-ı yeksere-süzān ve bir mertebede çerāğān olur ki maẓleme-i ezhān-ı ḥasūdānda ḥaṭṭ-ı nisyan keşide mazmun-pesendide zāhire(ü) ‘ayān oldığı ‘ināyetlü sultānum ḥazretlerinüñ daḥı zamīr-i münīr-i rāz-dānlarına nihān degüldür. Hemvāre bādiye-peymā-yı ‘ubūdiyyet olan bendegān-ı ṭavīle ‘aṭālarından rehvar-süvār olmadan olmayalar ḥālī Muḥammed Kāmī.

[19a Devamı]

İfāde-i merām-ı ḥāl ve ‘arz-ı ‘ubūdiyyet-i mā-fi’l-bāl zımnında nazre-i çeşm-i iltifātlarına sezāvār buyurulmak ricāsıyla firistādedür

Sa‘ādetlü faẓiletlü re’fetlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ vechetü’l-āmāl-i ecnād-ı ahālī olan gülşen-sarā-yı ḥuzūr-ı mevfūru’l-ma‘ālīleri pīşgāh-ı vālā-maḳāmına şükūfe-i deste-i niyāz-ı faḳīrāne ki şīrāze-bendī-i rişte-i āmāl-i iḥlāşkār ile behem-peyveste-i imtizāc ve zīb-efzā-yı küleh-küşe-i inbisāt u ibtihācdur pīş-nihād kılınmak siyākında ‘andelīb-i girifte-ḥāme şafīr-i şikeste-ta‘bīr bu perdeden nağme-perdāz-ı mā-fi’z-zamīr olur ki eger şīme-i kerīme-i muḥliş-nevāzī ve ‘ādet-i dīrīne-i resm-i ḥāṭır-sāzī muḳtezāsı üzre yād-āverī-i ḥāl-i zār-ı devlet-ḥ‘āh-ı şadākat-şī‘ār ḥāṭır-ı feyz-āşārları olursa bi-fazlillāhi sübhānehü henüz küşe-güzīn-i peygüle-i ‘āfiyet ve kenāre-nişīn-i mā’ide-i şihhat olup **[19b]** hemvāre edā-yı farīza-i du‘ā-yı ‘ömr ü devlet-i pādīşāhī ḥidmetine müdāvemmet ve cemī‘-i evliyā-yı ni‘am siyemmā cenāb-ı ma‘ālī- şiyemlerinüñ evrād-ı şenālarıyla muvāzabet üzre olduğumuz bī-iştibāh buyurula eger sālir aḥvāl-i ḳarīnū’l-melāldan istiḥbāra erzānī vü sezāvār buyurılır ise ḥod gerek kendimüz ve gerek evlād ü etbā‘ nāmına olan faḳīrlerüñ ḥüzn ü melālī ḥavşala-i ta‘bīre küncāyiş-pezir degüldür ancak cenāb-ı semāḥatleri pīş-ez-īn fi’l-cümle bu dā‘ī-i dil-şikestelerinüñ ve muḥliş-zāde derdmendlerinüñ ḥālleri mu‘āyene vü müşāhade buyurmağıle muḥāt-ı ‘ilm-i ‘ālem-şümülleri olmuşdur. Benüm re’fetli efendim cenāb-ı ‘ālimü’s-serāyir vāḳıf u āgāhdur. Bāḳī sa‘ādetde müstedām olalar.

19b Der-kenār

Faṣīḥ Dede Mevlevī

Semāḥatde yegāne ‘adāletde bī-pākāne sultānum ḥazretlerinüñ busegāh-ı efvāh-ı erbāb-ı ‘izz ü cāh olan pişgāh-ı fazīlet-destgāhlarına çemen-i gül-berg-i gülşen-serā-yı şenā ve dāmen-i dāmen-gevhher-i girān-bahā-yı deryā-yı du‘ā īşār u ihdā kılınmak zımnında ‘arza-dāşt-ı devlet-ḥāh-ı bī-iştibāhları budur ki ḥarf-i su‘āl-ḥāl-i ḥālīşu‘l-bāl āşinā-yı leb-i bedī‘u‘l-makālleri olursa el-ḥamdü lillāhi‘l-meliki‘l-müte‘āl tūṭī-i zümerrüdīn-bāl cān-ı nālān-ı fażl-ı tende-i fāriḡu‘l-bāl sükker-i mükerrer-du‘ā-yı ‘ömr ü devlet ü sa‘ādet-makrūnlarıyla sükkekrīn-makāl olduğu maḥall-i kıl ü kāl deḡıldür. Bāki ‘ömr ziyādet.

[19b Devamı]

Muvāşalat-nāme-i nāmī dūrūdıyla teselliyet-baḡş-ı ḥāṭır olduğına binā’en terkīmdür

Fazīletlü semāḥatlü sultānum ḥazretlerinüñ meclis-i şerīf-i şāmilü‘l-fezā’il ve maḥfil-i laṭīf-i ḥāfilü‘l-fevāzılları şavb-ı sa‘ādet-evbine neḡā-yı cenān ve şafā-yı dil ü cāndan münba‘iş teḡāyā-yı du‘ā-yı ḥālīşu‘l-mezāyā ithāf u ihdāsiyla verd-i ra‘nā-yı çār-bāḡ-ı ‘anāşır olan ḥāṭır-ı ‘āṭır-ı feyz-mekāṭırları şebnem-i şubḥ-dem-i tefakḡud u istikṣā ile talṭīf olunmak ḥilālinde nümūde-i muḥliş-i ḥulūş-endişeleri budur ki ārayīde-i ḥāme-i nāme-zībleri olan talattufe-i bedī‘u‘t-terkībleri eşref-i aḡyānda şeref-resān-ı dervā olup mütāla‘a-i dil-zidā vü behcet-fezāsı keyfiyyet-i üns-ā-üns-i soḡbetleri ḡadr-i neşve-baḡş-ı ibtiḡāc ü inbisāṭ olup meḡāmid-i cemīleleriyle laḡlaḡa-şāy-ı mecālīs-i iḡyā olmakda yüz mürā‘āt-ı muvālāt-ı sābıka mültezim-i zimmet-i muḥliş olup bā-ḡuşuş cenāb-ı ḡaḡīḡat-şi‘ārları ile rābıṭa-i ‘alāḡa-i ḡadīme ḡüzārīş-i eyyām ile pezirā-yı inḡilāl ü inḡişām olmak mertebelerinden mu‘arrā idüḡi āyīne-i ḡalb-i selīmu‘l-iz‘ānlarında [20a] daḡı şūret-nümā-yı īḡān olmaḡla fīmā-ba‘d daḡı muḡāvaṡa-i muvāşalat-ı mu‘āraṡalarıyla tervīc-i ḡāṭır-ı dil-i muḡlişīye taḡrīk-i berā‘a-i himmetleri ve leb-i cūnbān-ı mekremetleri me‘mūldür. Bāḡı hemīşe ḡülzār-ı āmālī sır-āb-ı seḡāb-ı ‘avn-ı şamedānī bād.

Meclis-i şeyḡu‘l-İslāmīde kelīme-i tayyibe-i zebān-ḡüzārī olmaḡ ricāsıyla taştīrdür

Semāḥatlü ‘ināyetlü bu bendelerine merḡametlü sultānum ḥazretlerinüñ küşe-i bisāṭ-ı inbisāṭ-ı devlet-irtibāṭları şifāh-ı i‘zām u tebcīl ile taḡbīl kılınup ḡāk-i ‘atebe-i

bülend-mertebelerine edā-yı hîdmet-i nāşīye-sāyī siyākında ‘arza-dāşt-i dā‘îleri oldur ki hâk sübhānehü ve te‘ālā hazretlerinden niyāzmendüz ki cenāb-ı me‘ālî-nişāb ü ‘aliyyü’l-himemüñ dā‘imā bârgāh-ı ‘izz ü iclâllerin küşāde ve hemvāre esbāb-ı devlet ü iqbālleri āmāde idüp sāye-i sa‘ādet-māye-i ‘ināyetlerin bu ‘abd-i hālîşleri firkatinden dūr u zā‘il eylemeye āmîn. Benüm sa‘ādetli re‘fetli efendim Hudā-yı ‘ālimü’s-serā’ir ‘alîm ü dānādur ki dā‘imā müṭāla‘a-i kütüb-i müfaşşale du‘ā-yı ‘ömr ü devletleri ve medārise-i nesh-i muṭavvele-i şenā-i zāt-ı sa‘ādetlerine iştiğāl ile güzārende-i evkāt olunur küstāhāne niyāzmendüz ki bu fakîr-i bî-dest-girigāhîce meclis-i ḥaṭîrlerinde zebān-güzār buyurmaları ile ḥazîz-i ḥāksārîden evc-i mübāhāne terfî‘ buyuralar. Hudā bilür der-i devlet-meāb-ı zî-şānuñ melāz u melcemüz kıble-i recāmuzdur. Ümmîd odur diyesin ben fakîr aḡuldukça ġarîbümüzdür o bî-çāre āşinā-yı müstmendimüzdür. Bākî bād.

Mektüb-ı muḥāleşat-dürüdü ile meserret-baḡş-ı şad-hezār inbisāṭı zımında terķimdür

Devletlü semāḡatlü sa‘ādetlü efendim sulṭānum hazretlerinüñ dārü’l-hikem-i fūnūn u kemāl ve şifā-ḡāne-i faẓl u efẓāl olan mü‘ebbil-i ma‘ālî-medārlarına meshūķ-ı şalābe-i şıdķ u iḡlāş olan cevāhir-i zevāhir-i da‘vāt-ı fā’izu’l-berekāt [20b] pîrāye-i ḡoķķa firūze-i ithāf u iḡdā kılınup mizāc-ı i‘tidāl-ımtizācları nevāḡte-i sāye-i nabz-āşinā-yı isti‘lām olunur. Hemvāre ḡazret-i ḡakîm-i çāre-sāz feylesof-ı zāt-ı Aristonihādların şifā-baḡş-ı ḡaste-i āmāl idüp tedbîr-i dil-peẓîr-i Felāṭūn-pesend himmetlerin tevāfuķ-ı kânūn-ı ḡikem-nümün taķdîr eyleye āmîn. ‘Arza-dāşt-i dā‘î-i dîrînleridür ki münāvele-i gül-ķand-i mükerrer medāyih-i cemîleleri ile şîrîn-mezāk-ı şıdķ u iḡlāş iken ķāşıd-ı ḡuceste-i bî-ıķbāl bir vaķt-i mübārekde vürüd idüp maḡşuş-ı beytû’t-tıb ḡān-dāde-i devletleri olan riyāset-i etıbbā-yı sulṭānîye zāt-ı Bū-‘Alî-nihādlarıyla müşerref oldıġı beşāretiyle ġuş-ı ibtihācumuz teşnîf olunduķda bi’l-cümle ḡuddām-ı kuvā-yı kârgāh-ı vücūd a‘māl-i edevat-ı ādāb ile edā-yı ḡidemāt-ı tehniye-i sürûrlarına kıyām itmelerine müte‘ākıb tebrîk-nāme-i ḡulūs-iştimāl taḡrîrine vesîle olmuşdur. Hāk sübhānehü ve te‘ālā ḡazretleri zımn-ı ferāyîz-i mektûbda mûnderic vācibāt gibi mübārek-ender-mübārek idüp akreb-i ezminede tekmîl-i merātîb-i iķbāl ve medāric-i kuşvāya kāmıyāb-ı ittikā eyleye bi-mennihi sübhānehü ve keremihi. Bākî hemîşe gül-berg-i iķbāl ġuşûde bād.

20b Der-kenār

Faṣīḥ Dede Mevlevi

Eger sünnet-i seniyye-i büzürgvārī ve ‘ādet-i behiyye-i kām-kārī üzre zāmir-i münīr-i nāhīd-ihtirām ve ḥāṭır-ı ‘āṭır-ı ḥürşīd-ihtişāmları nümüyende-i nā-kām tarafına iltifāt buyurılır ise bi-ḥamdillāhi ve’l-minneh himmet-i hümā-himmetleri berekātıyla şahn-ı şıḥhatde nişimen-sāz ve şāha-i ‘āfiyetde ḥayme-perdāz olup tā ki sipihr-i vālā şa‘şa‘a-i mihr-i ‘ālem ü ‘ālemiyān-ārāları ile pür-nūr u ziyā ola āftāb-ı cihān-tāb-ı devletleri evc-i ‘izzetde ve burc-ı devletde ṭālī‘ u lāmi‘ olmak da‘vātı vaḳt-i himmet-i za‘īfe-i ra‘zīfe-i olduğına ‘ilm-i şerīfleri ve ḳalb-i āgāhlarına muḥīṭdur. **Mısrā** *Oldı mektüb-ı muḥabbet ‘aceyle inşā* Bākī der-mesned-i ‘izzet müstedām bād-ā-bād.

[20b Devamı]

Bu‘d-ı sūrī ile endāḥte-i çeşm-i iltifāt olmamak ricāsıyla niyāz-nāme-i nāmīdür

Devletlü semāhatlü ‘aṭūfetlü veliyyü’n-ni‘am-ı bermekiyyü’l-ḥadem efendim sulṭānum ḥazretlerinüñ gül-mīḥ-i çerḥa-i gerdüne-i gerdün-mesīr-i devletleri ğurre-i pīşānī-i ta‘zīm ve ḳurre-i bāşıra-i tekrīm ḳılınup şifāh-ı ādābla pīrāye-i dāmen-i kerem-me‘menleri leşm ü taḳbīl olunmaḳ zeylinde ‘arza-i bende-i dīrīn dā‘ī-i kemterīnleridür ki hemvāre zü’l-ḳarneyn-i ḳalem-i merfū‘u’l-‘ālem-i lūṭf u keremleri ḥarīṭa-i ḳalem-rev-i rub‘-ı meskūna raḳam-keş-i tuğra-yı ḥükm ü tedābīr olup İskender-i Hüşām-ı māzi’l-ḥükm-i cāh ü ḥaşmetleri şaḥīfe-i vesī‘a-i berr ü bahre fermān-revā-yı zabṭ u teşḫīr ola **[21a]** Amīn elf āmīn. Kerem-perverā bende-nevāzā bu sukāṭa-çīn-i mā‘ide-i ‘ināyetleri gerçi tena‘um-ı ni‘am-ı lezīzū’t-ṭa‘m-ı himmet-i ‘ulyālarıyla şīrīn-meżāk olup münāvele-i gül-ḳand-i mükerrer-i şeker-hā-yı şükr ü şena olmağla ḥidmet-güzār-ı du‘ā-yı devletleri olduğum bu perde-i zā‘īḳa yakīndür lākin sufre-nişīn-i şaffū’n-‘ni’āl-i ḥuddām-ı kirām-ı ‘ālī-maḳāmda iken ihtiyār-ı sefer şudūrı bu‘d-ı sūrī olup tecerru‘-ı sülāfe-i firāk-ı mürru’l-meżāk-ı ‘atebe-i devletleri ile bir rütbede telḥ-kām olmuştur ki ta‘bīr ü taḥrīri küncāyiş-peżīr-i ḥavşala-i ḳalem ü beyān degüldür ḥazret-i müyeşşiru’l-āmāl celle şānühü ve ‘amme nevālühü rızā-yı ḥazret-i veliyyü’n-ni‘am üzre ḥüsn-i ḥarekete tevḥīḳ u rehber ü ‘ināyetin ile refīḳ idüp ba‘de ikmālī’l-ḥidme[t] ve itmāmī’l-müdde[t] ruḥ-süde-i ‘atebe-i ‘ulyāları olmağla dīde-i ibtihācı karīr-i bāşıra-i iftiḥārı münīr eyleye. Bākī nedīm-i sa‘ādetde olalar Bākī.

Şadr-ı Rūmdan ma'zülün cânib-i sadr-ı a'zama tehniyet-nâmesidür

Şeref-bahş-ı mesnedgâh-ı şadâret-i üstüvâr-sâz-ı esâs-ı devlet ve 'izzet-i mahzûn-nevâz-ı bî-kes-perver-i ma'âlî-şî'âr-ı ma'delet-güster mihr-i burc-ı sa'âdet ü ikbâl neyyir-i evc-i rif'at ü iclal sa'âdetlü mekremetlü 'âmme-i 'âlem ü 'âlemiyâna 'âtıfetlü ve kâffe-i cihâniyâna 'inâyetlü efendim sultânüm hâzretlerinüñ maqsem-i revâtib-i eltâf u mekârim ve mevki'-i vezâyif-i mehâsin ü merâhim olan mevkıf-ı refi'ü's-şân-ı bâhirü'l-efzâl müstevcibü't-tebcil-i vâlâ-celâl ki çâr cihet-i eyvan-ı vâlâ-tâk-ı cevzâ-nitâkı ve naqş-ı kitâbe-i dervâze-i maṭbû'u't-ṭar'-ı mu'allâ-revâkı şahın-ı dīvân-hâne-i düstür-ı memdūhuş-şiyem mevki'-i icrâ-yı şer'-i pāk-i şadr-ı muhterem neşid-i pesendidesidür hâk-i pāk-i müstevcibü'l-iclâline ruh-süde-i darâ'at ü ibtihâl olunmak ma'rızında mekremetlü efendimüñ muktezâ-yı seniyye ve ahlâk-ı pesendide-i zekiyyeleri [21b] üzre isti'bâd-ı ahrâr-ı şîme-i kerîme-i ma'âlî-şî'ârları olmağla hâlâ tesviye-i mehâm-ı kâffe-i enâm-ı müstehâmda şedd-i niṭâk-ı ihtimâm buyurup şerî'at-ı şerîfe-i eşniyye-i seyyidü'l-berâyâ aleyhi eşrefü's-şalâti ve't-tehâyâ minhâc-ı üzre intihâcları cemî'-i emşâr u bilâd ve cümle şulaḥâ-yı 'ibâd lisânlarında ḥâric-i ḥiṭa-i ihşâ vü ta'dâd olmak rütbesi du'âya bâ'îş-i tevķîr u izdiyâd olmuştur hâzret-i 'âlimü's-serâ'ir 'alîm ü âgâhdur ki eslâf-ı şâhîbü's-sedâdlarında bu mertebeler meşhudumuz olmamıştır. شکفتی ره دل ها گرفت ناخدی کی طفل غنجه تبسم کنان pes serâ-pâ efrâd-ı cihâniyân sübhâ-şümâr-ı ḥidmet-i du'â-yı 'ömr ü devletleri olmak üzre evrâd-ı du'âlarına muvâzabetde yek-zebân olalar veh bu dâ'i-i kâdim-i iḥlâş-murâ'ileri gibi ḥişsamend-i lütf u iltifâtı olan şenâkâr-ı şadâkat-şî'ârları naqdîne-i evkât-ı ḥayât-ı maşrûf-ı ed'îye-i 'ömr ü devletleri kılmak rütbesi bezl-i mechûd itmemek ne ihtimâldür. Beyṭ کرامی کوهر زات و باد از چشم بد ایمن که آن atebe-i devlet-medârî melce-i fuḳarâ ve hâk-i âstâne-i sa'âdet-âşârı kuḥl-i dîde-i zu'afâ olan mekremetlü meveddetlü merḥametlü efendim sultânüm ṭâle beḳâhü hâzretlerinüñ ḥuzûr-ı mu'allâ-ḳadr-i refi'i hemvâre devlet ü ikbâle şabr-ı ṭabî'i ve merâbi'-i 'izz ü iclâlüñ ravż-ı mürebba'ı olup ilâ-yevmi't-tenâd ve muḳassim-i erzâk-ı ecnâd u 'ibâd ve ḥirmengâh-ı aṭâyâ-yı sükkân-ı emşâr u bilâd olmak üzre şadr-ı mu'allâ-ḳadr-i şadâretde ve mesned-i refi'ü's-şân-ı 'izz ü sa'âdetde ber-devâm olmak da'vâtı zımnında pîşgâh-ı devlet-penâhları kılınmak siyâkında mesâmi'-i ḥademe-i dergâh-ı ikbâl ü devlet-penâh-ı destgâhlarına 'arz-ı ḥâl-i dâ'i-i sa'âdet-ḥâh-ı bî-iştibâhları bu nesâk üzre ma'rûz u merfû' kılınur ki

21b Der-kenâr

Başlıksız

Ferş-i gül-rîz-i mesned-i ‘arş-pāye buse-dāde-i leb-i niyāz-dārı ve pīşgāh-ı hayme-i āsmān- pīrāya sūde-i cebīn-i pişgāhī kılındukdan şöñra peyām-ı şevk-āmīz-i arzūmendī bu gūne gūş-güzār-ı hidmet-i hūdāvendī oldur ki āftāb-ı āteş-tāb-ı temmūz-ı firkatde دستار از ننگ بر سر میزد اجل نمیزد از ننگ بر سر میزد mefhūmı āyīne-i şūret-i ‘ālem olup dehān-ı şu‘le-zebān ki dūd-ı āheng-i āteşgāh sūveydā-yı dildür feyz-ı te‘şīr-i şenālarından karāre-i mürvārīd ve zerre sitāre-feşān-ı hasret ki tengnā-yı sīne-i tārīk-i düşmendür işrāk-ı ruhsārı şāhid-i hāllerinden reşk-fermā-yı şa‘sa‘a zār-ı hāne-i hūrşīd olmuştur iqbāl-i pāy-būs-ı hüdmetleri ki pīş-nihāde-i gevher-i gencīne-i sa‘ādetdür. Bākī tā-ebed müstedām bād.

22a

Müsevvede-i mektüb-ı Fārsī

Rif‘at ve ma‘ālī-penāh seyādet ü necābet-destgāh hollat ve şadākat-intibāh şems‘allāhū velehū ve‘r-rif‘ati ve‘l-iclāl seyyidā ve maḥmūdā⁴³

22b Der-kenār

Fazīletmendüm sultānum ḥazretleri sa‘ādetle medrese-i celīle-i Bāyezīd ḥānı teşrīf ve bir niçe müddetden berü āşiyāne-i büm olan ders-hāne-i faẓl u kemālī ve semt-i dāmen-gīr-i ḥār ü ḥāşākdan taḥhīr-i cedāvil-i tanzīf buyurduklarınıñ edā-yı merāsīm-i tehniyyetine bi‘z-zāt mübāderet olundugından cedāvil-çīn-i pīşgāh-ı pīşānīden cereyān eden ‘araḫ-ı infī‘āl ‘ālemi ğarḫ-ı tūfān idüp āmed-şöd-i berīd ve kāşīd-ı emr-i muḥāl olmağla irsāl-i tebrīk-nāmeden nā-ḥaber ve bi-ḥasbi‘z-zāhir mürā‘āt-ı merāsīm-i ḥulūs-ı ‘ubūdiyyetden nāşīdür. Bākī

22b

Resīde-i mektüb-ı belāğat-üslūbları vukū’ında rütbe-i meserret ü inbisat-beyāndur

Devletlü sa‘ādetlü semāḥatlü ‘ināyetlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ rīze-i seng-i āstānı dāğ-ı dil-i nāhīd ve şemse-i tāḫ-ı āsmān-nişānı reşk-fermā-yı māh u hūrşīd olan devlet-sarā-yı cāh ü celāl sāḫa-i lāzīmü’l ibcālleri şavbına tetmīm-i levāzīm-ı devlet ü iqbāl ve tekmīl-i merasim-i ihlālde kālā-yı darā‘at u niyāz-ı pāy-

⁴³ Devamı bir buçuk sayfa Farsça bir mektuptur ve bu kısım transkribe edilmemiştir.

endāz kılınmāk siyākında eger çemenzār-ı ahvāl-i dā‘ī-[i] hālīşu‘l-cenānları ifāza-i cūybār-ı iltifāt ü istifsār ile sebz-i derbān buyurılır ise bī-mennihi‘l mūte‘āl el-münezzeh ani‘l-mişāl henüz gūlzār-ı hayāt pejmürde[-i] hazān-ı memāt olmayup münşe‘āt-ı du‘ā-yı devletleri medāyih-i seyr-i āşafāne-i huceste-eşerleri üzre evkāt-gūzār oldıgumuz ‘arīza-i pīşgāh-ı devlet-penāhları kılınmak siyākında iken چی لطف بودكى ناكاه رشحه قلمت حقوق خدمت ما عرضه كرد بر كرم ت بنوك خامه رقم كرد سلام مرا كه كار خانه قمت عالم مباد بى رقت bir hengām-ı sa‘āde encamda lücce-i güher-zāy-ı himmetlerinden emvāc-ı kerem-i ‘ināyet [23a] ile endāhte-i sāhil-i ‘ātīfet buyurılan şade-i pūr-gevher ki nevāziş-nāme-i nāmī-i kirāmīlerinden ‘ibāretdür māye-baḥş-ı neşāt ve dāye-dih-i inbisāt olup istinbāt olunan ferāyid-i bī-behā ‘aḳd-kerden-i ibtihāc u şafā kılınup ḥāşıl olan iftiḥār u sürūr

Evşāfi anuñ zebāne şıgmaz

Deryādur o nāvdāna şıgmaz

Cenāb-ı Hudā-yı mūte‘ālden niyāzmendüm ki devḥa-i kerīmü‘l-minnete vücūd-ı mes‘ūd ve şecere-i müşmire-i zāt-ı mevrūdların feyz-āb ve hevā-yı devlet ü ikbāl ile pūr-berg ü bāl ve i‘lām-ı sa‘ādet-ḥırāmları ki mānend-i eşküfe-i tūğ-ı şāhīdūr sāha-i gūlşen-sarā-yı baḥtiyārīde küşāde ve her dem bahār eyleyüp şimāl-i efdal-yemīn-i feyz-iştimālleri ğurebā-yı yemīn ü yesār-ı reh-gūzāruñ nihāl-i şürezar-ı ‘usārın mive-nümā-yı şervet ü yesār itmeden ḥālī olmayup sāye-i devletleri dā‘iyān-ı şamīmü‘l-cenānları üzerine memdūd eyleye bi-mennihi ve keremihi.

Mesned-nişn-i ikbāl-i vezāret-i kübrā ve sadr-ārā-yı vekālet-i mihristān u vefāya firistāde olunmuşdur

Ḥazretlerinüñ mevrūd-i şerār u fezā‘il ü ma‘ārif ve maşdar-ı ḥavāfid-i fevāzil u ‘avārif olan pīşgāh-ı sipihr-iştibāh-ı fazilet-perver ve bāḥa⁴⁴-i āsāyışgāh-ı übbehet-penāh-ı leṭāfet-güsterleri süy-ı dīl-cūyına kalā‘idü‘l-‘azbān⁴⁵-ı ecyād u ecnād ḥubbü velā ve ‘uḳūdü‘l-cümān⁴⁶-ı me‘āḳıd-ı ğavānı şıdḳ u şafā olmağa şāyeste-i cevāhir-i da‘vāt-ı berkıyyü‘l-leme‘ān ki mānend-i māh-ı nuḥust tāb-efken-i tārīk-cāy-ı deründür berdāşte-i dest-i ithāf ve gül-ğonçe-i enāmīl-i deryā-nevālleri zīver-i mīnā-yı dehān kılınmak siyākında ‘arīza-i dā‘ī-i şenākārlarıdır ki ‘andelīb-i sūḥan-ı zīb-i

⁴⁴ الباخه هريم الذار لغمه

⁴⁵ العضبان يعنى التون

⁴⁶ صحاح جمان وجمعها كالدره الفضه من تعملى حبتة الجمانه

nāṭıka demdeme-i ‘ālem-gır-i du‘ā-yı devletleriyle hoş-elhān ve gūlgule-fiken-i kıbāb-ı āsmān olup dā‘iye-i intizār ile müteraşşıd-ı istirāk-ı aḥbār-sāz ile taraf-ı eşreflerinden [23b] Temīme-i zindegānī ve vişāḥu’ş-şadr-ı emānī iken nevāziş-nāme-i kirāmīleri şeref-rız-i vuşūl olduğda şiken-i küleh-kūşe-i iḳbālüm hem-ser-i küngüre-i ḥūrşīd-i eşi‘a-rız olmuştur. Cenāb-ı Rabbü’l-‘izzetleri naḥl-i şemeretü’z-zıll-i vücūd-ı mes‘ūdları aḥzāb-ı elṭāf-ı sübhānī ile ser-sebz ü ḥürrem eyleyüp hemvāre çār-bāliş-i mesned-nişīn-i devlet ü iclāl eyleye āmīn.

23b Der-kenār

Çelebi-zāde ‘Āşım

Erīke-pīrā-yı kalem-rev-i efzāl u kemālāt olan sa‘ādetlü mekremetlü peder-i bözörgvārum sulṭānum ḥazretlerinüñ zāt-ı kerrūbi-şīyem-sıfatları تجاوز قدر لمدح حتى كانه mazmūnına mā-sadaḳ idügi şeyn-i metīnden ‘ārī vaşşāf idügi nümāyān iki vaşşāf ḥāmegāh nesīc-i minvāl-i tabī‘at olan aḳmişe-i reng-ā-reng-i medāyihden iki şaḥīfedür ancak kitāb-ı faẓlından veḳāyi‘-i dem-i māzī ve ḥāl-i istikbāl-me’āl ile ḥalka-puş-ı bālā-yı ta‘rīf ve gāḥ nihān-ḥāne-i zāmīr-i teng-ber-teng nihāde olan kālā-yı hoş-ḳumāş sitāyişinden birbirinün reng-i mezz-i goştārdan şerīf-düz-ı ḳāmet-i tavşīf olmağa şedd-i niṭāk-ı himmet kılınmıştır. Bāḳī eyyām-ı vişāl müstezād bād.

Vüzerāya terḳīm olunur

Devletlü semāhatlü sa‘ādetlü efendim sulṭānum ḥazretlerinüñ merci‘-i erbāb-ı ḥacāt ve melāz-ı aḥḥāb-ı münācāt olan sāḥa-i fasīḥü’l-ircāları semā-mişāl ve mevḳi‘-i vesī‘u’l-encā-yı ma’ālī-iştimalleri şavb-ı vālālarına envā‘-ı ikrār-ı tevḳīr u iclāl ve esnaf-ı tekrīm ü ibcāl ile cevāhir-i da‘vāt-ı şemsiyyetü’l-lema‘āt ve zevāhir-i taḥiyyāt-ı miskiyyetü’l-ḥitām nafeḥāt-ı berdāşte-i dest-i ihdā ve ṭab‘-ı meḳārim-pīrāları yek-ā-yek bi-kemālī’t-ta‘zīm istinbā’ kılınmak siyāḳında minhā-yı dā‘īleridür ki nāḳil-i nemīka-i şenākārī zu‘amādan Aḥmed Ağā dā‘īleri taraf-ı du‘ā-gūylarına müte‘allik u müntemī olup ol şavba rū-be-rāh-ı ‘azīmet olmağın şeref-yāb-ı çehre-sāyi-i ḥāk-i pāy-ı dā‘īleri olduğda teveccüh-i āşafāne ve ḥüsn-i nazar-ı kerīmāneleri ve lütf-ı iḥsān-ı ‘atıfetleri bī-dirīg buyurulmak mutazarra’dur. Bāḳī kerem ü ‘ināyet efendimiñdür

Hudāvendā ḥidīvā ser-firāzā

Kerīmā muḥsinā (mürīden) muḥliş-nevāzā

Devletlü mekremetlü semâhatlü efendim sultânüm hazretlerinin reşk-i niyâz-ı hûbân-ı zamâne ve ğıbtagâh-ı maḥbûb-ı düstân-ı iştîyâkâne olan nâdî-i revnaḳ-ârâ ve meclis-i neşât-efzâları şavb-ı dil-cûyına mezîd-i hûlûş-ı ‘âşıkâne ve farṭ-ı muḥabbet-i müteşevvikâne ile lebrîz-i sāğar-ı şenâ ve serşâr-ı kâse-i du‘â ithâf u ihdâ tefakḳud-ı ḥâtîr-ı ‘âtîr-intimâları murâ‘atı tetmîm ü edâ kılındığı siyâkıında inha-kerde-i muḥliş-ı sîne-şâflarıdur ki aḥvâl-i ḥasret-me‘âl-i muḥliş-ı şikeste-bâl tecviz-kerde-i tefahḥuş-ı ṭab‘-ı mürüvvet-i iştîmâl buyurulur ise el-ḥamdü lillâhi Te‘âlâ âşâr-ı yümn-i teveccüh-i kerîmâneleri berekâtıyla vücûd-ı ḥâk-berâberüm ber-şîḥḥat mevcûd olup şebân-rûz du‘â-yı aşdıkâya iştîgâl üzre olduğumuz iştibâh buyurulmaya **mısrâ’** *Sabâ yokmu peyâmüñ ol gül-i bâğ-ı cenânumdan* mısra‘lı dehân-ı perîşân-maḳâl ile gûyâ iken bir dem-i ḥuceste-tev’emde envâ‘-i mezâmîn-i rengîn ile memlû bir şaḥîfe-i belîğa-i muḥabbet-âmîz ya‘nî kerem-nâme-i ḥâşimîyye-i iştîyâk-engîz vâsıl olup müṭâla‘a-i mazmun-ı vefâ-sırıştı vesîle-i inşirâh-ı derûn olmuştur ancak peyâm-ı behcet- me‘âl-i şîḥḥat ü ‘âfiyetleriyle bir mertebe iğtimâm ḥâsıl olmuştur ki ta‘bîri ḥadd-i imkânda degüldür gelelim ol yâdigâruñ şâhid-i bâzâr ve zîbende-i âğûş-ı şîğâr u kibâr olan bî-vefâ ve sipehsâlâr-ı pür-cefâyı lisânen ve ḳalemen ḥâtıra getirmeyüp nâ-sâzından bahş itmezsis zîrâ herkesüñ tarz u tavır ve ṭarîḳ-ı bî-vefâyîde ‘uşşâkına cevri ma‘lûm-ı daḳîḳa-şinâsân-ı cihân olmağın ol bahşden bahş bir vechile tecvîz-kerde-i zurefâ degüldür. Bâḳî hemvâre murâd der-âğûş bād.

‘Özr-ḥ‘âh-ı tekâsül-i şıdk-ıştiyâkı taḥrîr zımında terḳîm olunmuştur

[25a] melâz-ı ḥâcetmendân olan âstân-ı sāmî mekân-ı veliyyü’n-ni‘am lâ-zâle melce‘ü’l-enâm sāḥasına ‘arz-ı ḥâl-i dâ‘î-i dil-şikesteleri oldur ki ṭarîḳumuz ricâline ḳâtîbe vü efrâda mağdûriyyet iddi‘âsı edâ-yı ‘arz-ı ğayr-ı mefâriḳ meşâbesinde olmağla bu faḳîrleri gibi nefis‘l-emrde mağdûr olanlar ḥâllerin i‘lâma tecâsürden mâni‘ olmuştı velâkin şadr-ı mu‘allâ-ḳadr-i meşîḥat-ı İslâmiyye bî-kesân erbâb-ı istihḳâḳa merḥametli efendimüñ zât-ı firişte-simâtları ile revnaḳ-yâb olduğda erbâb-ı istihḳâḳ-ı istihâl fâyiz-i nazar-ı müstahḳ-perver-i veliyyü’n-ni‘am olmak ümîdi ile kümeyt-i çâlâk-ḥıram-ı ḥâmeye irhân-ı ‘inân-ı ruḥşat itmişlerdür. بلغت نهايات من الفضل و والتقى فہیہات ساع فی مساعیک بطمع اذا اجتمع النظر من كل جانب فغایت كل من نقول و بسمعوا ol mevkîf-ı laṭîf-i revnaḳ-şiken-i şanâyi‘-i Hassân ve bedâyi‘-i Ebî Sümâm’dur. Hemvâre ‘ukâz-ı efâzıl ve ‘avârif-i bâzârgâh-ı cevahir-i bezâyi‘ u ma‘ârif olup şeb-çerâğ-ı ḥasretü’l-mülûk vücûd-ı biḥbûdları hemîşe ğubâr-ı ekdâr-ı rûzgârdan pâk ve iklîle-i celîle-i câh u celâlde lâmi‘u’l-işrâḳ u tâbnâk olmak ferâyid-i da‘vâtı keşîde-

rişte-i enfās ve nefāyis-i evkāt kılındığı ma‘rüz-ı pīşgāh-ı efāzıl-penāhları kılınmak efrinde bu fütāde-i dāmgāh-ı iştīyāk-ı dā‘ī-i kādīm-i şadākat-şiyem ahvālinden istikşā’-i cilveger-i mir’āt-ı hayāl-i şafvet-iştīmāl olmak nevālī ile mesrūru’l-bāl buyurulur ise bi-mennihi Te‘ālā ve keremihi sübhānehü hüsni-i teveccüh-i kerīmāneleri berekātıyla ‘āfiyet üzre olup lākin mähce-i nūrānī[i] dil ü cān çend rüz hūrşīd-i cihān-tāb-ı zāt-ı sa‘īdlerinden iktisāb-ı envār-ı neşāt-fu’āddan [25b] dūr u mehcūr olmağla teselliyet-bahşā-yı hātır-ı fātır olmuştur hak sübhānehü ve te‘ālā ‘uğde-i rīsmān-ı ümīdümüzi küşāde-i dest-i taqdīr ve rişte-i girih-gīr-i melāl ve ızdırābumuzı karīben inhilāl-pezīr eyleye āmin. Bākī hemīşe hezārān dil tamām şod der-dāmenet bād hezārān ikbāl der-pīrāmenet bād.

Ḳāzī-‘askerlik ‘aṭası ile mektüb-ı meserret-üslūblarıdır

‘İzzetlü faẓiletlü ref‘etlü efendi ḥazretlerinüñ ka‘be-i ikbāl ve mevrīd-i aşḥāb-ı āmāl olan nādī-i sidre-nišanlarına nizab-ı şadākat u ḥulūşdan şoḡra rīzān-ı ed‘īye-i muḥāleşāt-nişān ve şafā-nümāyān ihdāsı siyākında pürsiş-i mizāc vehhāc-ı mekārīm-ımtizācları ‘unvān-ı nemīka-i vedād kılınur hemvāre çeşme-i şihhatleri zīb-efzā-yı şahrā-yı selāmet olmağdan ḥālī olmaya şavb-ı şehriyārīden cenāb-ı şerīflerine mesned-i şadāret i‘tā buyurulmağile emr-i şerīfī vidād-nāme ile firistāde-i ‘izz ü ḥuzūrları kılındı lede’l-vuşūl bir dem-i muḳaddem bu cānibe ‘inān-rīz-i ‘azīmet olmaları me’mūldür. Hudā-yı zü’l-cūdī ve’l-kerem ḥazretleri müteyemmen ü mes‘ūd u mükerrrem ü müstahkem eyleye. Bākī hemvāre der-mesned-i sa‘ādet bād.

Ḥelebī-zāde ‘Āşım

ازین پیام دلم شد شکفته و شاداب چنانکه باغ و شبنم چنانکه کل ز نسیم زیب mefhūmı iḳtiżā-yı şīme-i kerīmeleri üzre ba‘d ezīn daḡı hātır-ı dā‘ī-i firḳat-i ḥazīnlerin ḳalb-i şerīflerinden dūr u ib‘ād buyurmayup nev-be-nev pejmürde-i şarşar-ı saḡt-vezān-ı hicrān ḥadīḳatü’l-üns-i hātır-ı perīşānumuz nesīm-i şafā-bahş-ı keremleri ile şādān ve feyyāze-i cūşā-cūş-ı lūtf-ı ḳulzüm-ḥurūşlarından ahyānen kemter raşḡe-i raşḡe-iltifātı ile sīr-āb-ı dil-i cān ḥabāb buyurmaları ḡayet mes‘ūl ve feraḡ-ı āmālümüzdür. Du‘ā-gūy-ı devām-cūy-ı Ḥelebī-zāde ‘Āşım

Meveddet nāme-i nāmīdür

mazmūnıyla تكلّف نیست در گفتار رند لاابالی را چنانست دوست میدارد که عاشق شعر حالی را kār-bendī-i ‘amel ve tayy-ı tūmār-ı ser-nāme-i münşiyāne-i nadir-maḡal kılınup ḡl-ḡonçe-i hātır-ı fātır-ı ‘atırları şebnem-zede-i tefakḳud u istiḡbār kılınur. Hemvāre

gölşen-i âmâlleri ser-sebz ü şād-âb olmakdan hālî olmaya taraf-ı şenākārîden istinbâ buyurulur ise tengnâ-yı derûn bir rütbede makarr-ı cûş-ı sürûr olmuşdur ki ta'bîri şad-hezâr qalem-i benân-ı âcizdür benüm re'fetlû sa'âdetlû birâder-i ekremüm sulţânüm hâzretleri egerçi bu âyîne hâne-i cihanda rûy-ı rāhat [26a] müşāhade olunmak nâdir vukû' bulur lâkin 'ināyetlû 'atıfetlû mekremetlû veliyyü'n-ni'am efendimüz hâzretlerinin südde-i sidre-nişānları havādiş-i eyyāma sidre vü kehfü'l-emānumuz olmağın sa'âdetle anlar hareket buyurmalarından berü bu 'abd-i ketîb kûşe-i vaţanunda ġarîb olmuşamdur. Şehidellāh bu muhliş-ı bî-iştibāh fazîletli Muhammed Efendi pederimüzle hem-rāhlığa karar virmiş idüm ammā çî-süd baht-ı 'anîd-i şāh-rāh-ı 'izzetüme bir sedd-i sedîd çeküp ihrāz-ı şeref-i dāmen-büs-i veliyyü'n-ni'amdandır ve pāy-ı 'azmümi darb-ı tîşe-i cevri ile rencür eyledi. Elden ne gelür çāk-i girîbān-ı elemde şadākatlû 'Abdullāh Çelebi biraderimüze ve'sā'ir şeref-yāb-ı hîdmet-i veliyyü'n-ni'amı olan kapu yoldaşlarımıza yegān yegān selam ve du'ālar olunup ithāf-ı ed'îye-i firāvān kılınur benüm maḥdüm-ı 'ālî-kadrüm egerçi همه نامه شرط مکتوب ثرط مکتوب همه نامه لākin bu teb-zede degî-i ġumüm eşnāsında dāfi' olan perîşān-ġüftārılıklara nazar olmaya ki ser-cümle-i hezeyan-ı maḥmūmdur. Bākî eyyam hemîşe der-müstedām bād.

Reşk-āver-i iştiyāk nāme-i nāmîleri resîde olduğu haber-i meserretleridür

Benüm sūhte-i nā'ire-i firqati ve güdāhte-i püte-i ḥasreti olduğum efendimüz hâzretlerinin hemvāre kevkeb-i baht-ı ikbālîleri sa'îd ü 'izzet ü i'tibārîları mezîd-ender-mezîd olmak da'vâtı muṭṭali'-ı manzûme-i şevk-ġarām ve 'unvân-ı raḳîme-i tahrîr-i teḥassür-ittisām kılınmak hilālinde berdāşte-i çaker-i müstehāmlarıdır ki her şubh u şām şāhid-i ḥayâllerîyle hem-āġuş ve tayf-ı vişâllerîyle düş-ber-düş olup ezkār-ı cemîleleri imāme-i sūbhā-i evkāt ve ed'îye-i ḥayriyyeleri vāsîtatü'l-'aḳd-i da'vāt idügi güvāhî-i ḳalb-i āġāhlarıyla şābit olmağın ihtiyāc-ı beyyine degüldür. 'Alimellāh ve kefā billah [26b] iġrāk-ı şā'irāne ve mebālîġāt-ı ebnâ-yı zemāneden olmayup ḥaḳîḳat-i ḥāl olmak üzre ḳalā'il-i eyyāmda güzerān olan şöḥbet-i üns-ā-üns-i ḳalîlü'l kemîyyeve keşîrû'l-ḥāsiyyeleri zikri zeban-ġüzār olduğda dā'îye-i şevk u ġarām ḳudüm-ı çabuk-ḥıram ḥayâllerîyçün dehlîz-i manzara-i dîdeye āb-pāş-ı eşk-i ḥasret olmadığı yokdur hemān cenāb-ı ḥaḳ ḥayr ile telākî ve tûl ü dirāz-ı germiyyetleri ile telāfi-i iḥsān eyleye âmîn. Lütfen ve keremen taraf-ı mehcûrlarına teveccüh-i lihāza-i iltifat birle tahrîr ve bizüm filan ḳulları ile tesyîr buyurdukları kerem-nāme-i dil-küşā ve müşerrefe-i dil-nevāzları vuşûli ne mertebede bā'îş-i sürûr

u inbisâtum olduğına çesbân ta'bîrât henüz bâfte-i kârgâh-ı imkân kıalmamağla meşelâ İshâk Efendi kırındaşumuzuñ rütbesine yigirmi otuz mîkdârı eskileri var iken sadâ nâh'âste medresesi hareket itmek lâzım geldiği şüretde kendüye istila idecek sürûr-ı ârâm-fersânuñ iz'âfı ile kıarar virilmişdür. **Mısra** ' بین تفاوت شوق از کجاست ت تس ' gelelim falan efendi hâzretlerinüñ eyyam-ı fa'iteye te'essüf-künân-ı tahşîl-i 'ulûm ve tedris-i fûnûn ile evkât-güzâr u sâde-rû ve kemân-eburü ve talebe ile ifâza vü istifâzaya derkâr oldukları iş'ârı hâk bu ki ol mecâlis-i bi-kura-üslûb ve mahfil-i pür-âşûbı tehayyül ü taşavvur itdükçe tehasşür ve ârzü-bengeñüzi bî-kıarar itdükde ancağ gûş-zed-i hâkîr oldığı üzre mücerred hayâlî ve halhâlî derslerine dil-rübûde vü pâ-beste olmayup manzûme-i mir'ât-ı cemal-i mütâla'ası ve risâle-i gül ü mül müzâkeresi ve beng ü bâde müstezâdı ve hûsn-i 'aşk bahşiyeleriyle dahı tezhib ü uşûl-i evkât ve tertîb-i ebhâş-ı münâzarât iderler imiş ve seciyye-i kerem-i merziyyeleri üzre ve kıa'ide-i 'âkıbet-endîşi ve dūr-bînîye dahı [27a] kemal-i murâ'atlarından nâşî muntehâ-yı merâtib-i tarîkleri olan rütbe-i mevleviyyet ve mesned-i hükûmet levâzımından olan mesâ'il-i fıkhiyyeye dahı tevağğül ü iştiğâl zımnında diyet-i maqtûl çeşm-i hûn-rîze tenvîrî'l-ebşârdan ve mecrûh-ı ğamze-i dildûze tâtâr-ı hâniyyeden ve kışâş-ı zahm-ı dendân dūreri ğurerden imrâr-ı vâkt u zamân iderler imiş lâkin kütüb-i mu'tebere ve mütedâvileden Hidâye ve Şîr'atü'l-İslâm zîver-i tākçe-i nisyân buyurdıkları dahı şîkât-ı ruvâtdan menkûl olmağla muhlişlerine mûriş-i halecân olup kendülerden istiftâya muhtâc olmuştur.

برندی محبابی بطاعت بی ریایی کن

بهرمزه ب که خواهی جلوه کن اما بمشرب کن

mazmûnı ve düstürü'l-'amel mezhebi ve kıa'ide-i muttaride-i meşrebi olan bizüm falân bendelerinüñ ahvâl-i pür-iştimalinden istifsâr ve 'acabâ bî-çâre henüz ser-geşte-i bâdiye-i hayret midür yoğsa bî-perde-i küçe-i hâkîkat olmuştur deyü. İşbu vâdî-i mezhebe revîş üreftârından tarz u etvârından istihbâr buyurulmuş **naẓm** fehvası nakş-ı nâşiye-i hâlidür ammâ derdmend kendü derdini unutup o dahı mezkûr Üsküdârî Efendi'nüñ fikriyle mağmûm olup hele biz ne hâl ise bi'z-zât menba'-ı ser-çeşme-i hâkîkate vâşıl olduğumuz fi'l-aşl diyâr-ı şarkıyyenüñ kıurb u civârında bulunduğumuz hasebiyle etrâf u havâliye teşa'ub iden cedâvül-i âşârdan irtişâb ile hüşkide-leb-i hirmân degülüz lâkin şâyeste-i te'essüf ve pâ-beste-i tellehhüf-i derdmend falân efendinüñ hâlidür ki ma'den-i âb-rîz-i hâkîkatden yeñi dünya kıadar dūr bulunmağla âteş-i sâmân-sûz-ı

hasret ile güdāhte-i pūte-i hirmān olmaḡdadur ancak sa‘ādetli Sa‘īd Efendimizüñ penāh-perde-i sāye-i ‘ināyetleri olup her umūr-ı mültezim-i kār-sāzī-i himmetleri olmaḡla [27b] bir miḡdār teselliyet-baḡş-ı hātırumuzdur. Bākī nedim-i sa‘ādet ü iḡbālde olalar.

27b Der-kenār

Şafevī Efendi

Ḥazretlerinüñ meḡāsin-i aḡlāḡ-ı mübārekü’l-ircā’ mecma‘-ı mekārīm-i semi’yyetü’t-tıbbā’ seniyyetü’l-ārā zāt-ı melekıyyü’s-simātıları zīnet-efzā-yı erīke-i şerī‘at-ı mutahherede icrā-yı (aḡkām) aḡkām-ı küllī ve tahammülü’l-eczā zımnında ‘alā-vechi’l-me’mül muvaffaḡun bi’t-tevfıḡı’l-mes’ül olmaları da‘vāt-ı ḡarīnū’l-icābesi āferinde-i cānib-i şaḡḡ-ı mecānibden istinbā’ olunursa el-ḡamdü lillāhillezī *esrā bi-‘abdihi leylen mine’l-mescidi’l-ḡarāmi ile’l-mescidi’l-aḡsallezī*⁴⁷ Bāraknā el-ān nokta-i vücūd-ı şaḡḡıfe-i şühūdā ḡak şode-i ḡizlik-i būd u ne būd olmayup medār-ı dā’ire-i zıkr-ı cemīl merkez-i sā’ire-i şenā-yı celīl olup mınḡıḡa-bend-i ḡidemāt-ı du‘ā-yı bi’l-ḡayrları oldıḡumuz bī-murāddur. Benüm necābetlü efendim evc-i ref‘a vesīle-i tezeḡkür olan şaḡḡıf-i du‘ā firistāde-i şavb-ı ‘alīleri olup taraf-ı bāhirü’ş-şerefılerinden kerem-nāme-i kirāmīleri bī-dirīḡ buyurmalarıyla bu cānibde olan aḡbāb-ı rā’izü’l-kitābete pey-der-pey kerem buyurulan iḡsān-ı şeref-nāmeleri zeylinde bā’iş-i iftiḡārımız olmişdur. Bākī hemīşe ḡonçe-i ümmīd küşāde bād.

Şadāret-i fetvā ile müşerref-sāz-ı behcet olduḡların şükren tehniyyet-nāme-i nāmīleridür

Sa‘ādetlü semāḡhatlü devletlü efendim sulḡānum ḡazretlerinüñ şaff-ı ni‘āl-i pīşḡāḡ-ı fezā’il-penāh ve fevāzıl-ı destḡāḡ-ı mülteşem-i şıfāḡ-ı erbāb-ı fazl u efzāl ve müzdaḡım-i cibāḡ-ı aşḡāb-ı mecd ü iḡbāldür şad-hezār ‘acz-i ‘ubūdiyyet ile rūy-ı niyāz fersūde kılındıḡdan şoñra ‘arz-ı bendegī oldur ki ber-muḡtezāyı bende-perverī bu ‘abd-i ḡālīşu’l-vālāları tarafından istiḡbār-ı lāyiḡa-i hātır-ı ‘ātır-ı seḡer-āşārları olursa bi-fazlıhi sübhānehü henüz naḡl-i ḡayāt sīr-āb-ı cūybār-ı seri‘u’l cereyān-ı ‘āfiyet olup pāye-i ḡadr ü iḡbālleri fi’l-ḡaḡıḡa sermāye-i istirāḡat-ı ‘ālem ü ‘ālemiyāndur hemvāre mertebe-i fazl u efzālleri gibi izdiyād bulmaḡ ed’iyesine

⁴⁷ İsrā, 17/1. “Bir gece, kendisine bazı ayetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Haram’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa’ya götüren Allah eksikliklerinden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.”

iştigāl-i dībāçe-pīrā-yı dīvān-ı a‘māl olup fuḳarā-yı müstahakkīn-i ḳabūl-i rabbū’l-erbāba ḳarīn olup zāt-ı şerif-i kirām-şifātları pīrāye-bahş-ı şadr-ı fetvā oldukları peyām-i dil-fırīb-i meserret-resān-ı sürūr-encām ile riyāz-ı ‘āleme revnaḳ-ı tāze ve nazret-i bī-endāze hāşıl olup شکر خدا که پایه دولت زاسمان بگزشت زاسمان کشید بابوان لامکان mefhūmı ile zebān-ı dehr terāne-perdāz olup bir vechile meserret-bahş-ı ḳulūb-ı ‘ālemiyān olmuştur ki ta‘bīri hāric-i hīta-i hāme-i şikeste-zebāndur hemīşe tedbīr-i isābet-pezīr-i nezāfet-semīrleri sebeb-i intizām-ı ahvāl-i perişan-ı ‘ālem olmağla meded-resān-ı bī-kesān ve dest-gīr-i üftādegān olmağdan ḥālī olmayup ḥidmet-i āstān-ı semā-sīmāların sermāye-i devlet-i kāmranī ve re’sū’l-māl-i sa‘ādet-i dū-cihānī bilüp olsa ‘ādetden payende-i naşīb olan şenā-ḥ‘ānları daḥı sāye-i devletlerinde āsūde-ḥāl olup dā’imā dest-i bī-dād-ı aşḫāb-ı tecavüz ü sitemden emīn olalar.

[28a]

Şeyḫū’l-İslām-ı sellemehū’s-selāmadur

‘İnāyetlü veliyyü’n-ni‘am celiyyü’l-himem sultānum ṭāle beḳāhū ḥazretlerinüñ ḳıblegāh-ı vücūh-ı aşḫāb-ı ‘izz ü cāh ve cilvegāh-ı āşār-ı eltāf-ı ilāh olan südde-i seniyye-i sidre- mişāllerine nāşıye-cebīn-i ibtihāl fersūde ḳılınmaḳ siyāḳında ‘arza-dāşt-ı dā’i-ı ḳadīmleridür ki Ḥudā-yı ‘azze ve celle ve ḥudāvend-i lā-yūs’elü ‘ammā yef‘al ḥazretleri hemvāre ḥıyām-ı gerdün- tınāb-ı devletleri merbūt-ı evtād u ebedü’l-ābād ve sāye-i ḥānedān-ı refī‘u’ş-şānların mede’d-dehr mühim-sāz-ı havāyic-i kāffe-i ‘ibād eyleyüp bu ‘ahd-i ḳarībde evrāk-ı münteşire-i ahvāl-i enam enāmīl-i tedbīr-i isābet-pezīrleri ile mażbūta-i şīrāze-i nizām olmaḳ da‘vātına sür‘at-i icābete evfaḳ olan evḳāt-ı müteberrikede iştigāl ü ihtimām üzre iken ‘amme-i ‘ālemiyāna mütevāşıla olan merāḥim-i şāmīlelerinden falān ḳazāsıyla bu bende-i nā-çizleri ḥişşamend ü teşrīf buyurulup beyne’l-akrān ser-efrāz ve mülāttafa-i ḥatır-nevāz-ı kirāmīleri ile efser-i i‘tibārumuz hem-ser-i ḥürşīd-i ‘ālem-nevāz buyurulmağıle böyle iḥsān-ı ‘azīmü’ş-şān-ı bī-imtinānuñ edā-yı şükrin izhār-ı ‘aczden ḡayri ṭarīḳ ile müyesser olmayup el-ḥaḳ arāzī-i muḳaddesede mażinne-i isticābet olan mevāzı’-ı şerīfede farīza-i zimmet-i ‘ācizānemüz olan du‘ā-yı devlet-i ebed-peyvend-i ḥazret-i şehenşāhī ve nuşret-i sefer-me’āşir-i ‘asākir-islāma ihtimām olunup ‘atīfetlü veliyyü’n-ni‘am sultānum ḥazretlerinüñ daḥı vüçūd-ı mes‘ūd-ı meḳārim-nümūduları ḡonçe-i gülbün-i fażl ü efzāl olan meḥādīm-i kerīm ḥazarātıyla āsīb-i dehrden maş‘ün u maḥfūz ve zıll-i zalīl-i re’fetleri dā’imā mefāriḳ-ı ‘ālemiyāna sāye-endāz

olmasıyçun rûy-ı niyâz fersûde-i mihrâb-ı melekût kılınmağla haşr-ı evkât olunmuşdur hâzret-i Feyyâz-ı muṭlak ‘azze ismühü karîn-i icâbet ü qabûl eyleye bi-mennihi ve keremihi. Bâkî sa‘âdet bād-â-bād.

İkbâl-nişîn-i şadr-ārâ-yı vekâlet-i kübrâ olan vezîr-i âşaf-naẓîrlere terķîmdür

[28b] Be-nûr-ı İzîd ü sübhânehü pîşvâ-yı mücâhidîn revnağ-efzâ-yı câh u dîn hâris-i memâlik ü bilâd kâfil-i meşâlihu murâd-ı ‘ibâd kâli‘ u kâmi‘-i esâs-ı bağy ü fesâd bencilen-i aşhâb-ı şerer ü ‘inâd Rüstem-i Zâl-i ‘arşa-i heycâ melce-i mültecâ-yı ehl-i recâ âşaf-ı zamâne mürüvvette yegâne şadr-ı ecell ü efham serdâr-ı ekrem ü جلاله سبحانه و تعالى فى سفره منصور و فى حضره مسرورا و جعل فيهما سعيه مشكورا a‘zam hâzretlerinüñ meclis-i sa‘âdet-ihtivâlarına *innâ fetahñâ leke fethan mübînâ*⁴⁸ meşkûtından muktebes ve *yenşurukellâhi naşran ‘azîzâ*⁴⁹ beşâretinden mültemes du‘âhâ-yı icâbet-nümâ ithâf u ihdâ olunup muhlişâne inhâ kılınur ki şîr-i pîşezâr-ı vegâ kapucı başları Hüseyin Ağa yedinden kitab-ı müsteṭâb-ı belâğat-ihtivâları vârid olup tehniyet-i hîdmet-i fetvâ-yı şerîfe edâsıyla bu muhlis-i bî-riyâyı şerîf ve ahvâl-i sefer-i nuşret-eşerleri inbâsı ile muntazır-ı haber-i sa‘âdet-rehberleri olan kalbümüz taltîf buyurulmuş ‘izz ü sa‘âdetleri efzûn ve cem‘-i harekât u sükûnları envâ‘-i nuşret ü zafere makrûn ola. Vâhibü’l-murâdât dergâhından nuşret-i ‘âcile ve fırsat-ı kâmile recâsına müdâvemet ü iştiğâl üzere olduğumuzdan kaç‘-ı nazar sâ‘ir hîdemât-ı şûriyye vü ma‘neviyyelerinde dağı tekâsül ü ihmâl olunur degüldür. Hayr-endîşlik köhne pişemüz ve nâfi‘olanı sevķ-i dîrîne-i endişemüzdür. Hâşâ ki ol bâbda tegâfûl idevüz hemân Hak celle ve‘alâ mele‘-i a‘lâ imdâdı ile ehl-i cihâdı mazhar-ı ism-i hâdî olan seyyid-i senedümüz ‘aleyhi mine’s-şalâti ezkāhâ hürmetine mensûr u muzaffer ve ser-‘asker olan vezîr-i âşaf-naẓîr-i muvaṭṭṭar ki sefer ü hâzarda zaferler müyesser ide âmîn. *Fî-esra ‘-ı vakt ü akreb-i hîn*.

Şadr-ı erîke-i fetvâ mesned-ārâ-yı küşe-güzîn-i takvâ olan meşîhat-ı İslâmiyyeye terķîmdür

[29a] Hâzretlerinüñ büsegâh-ı eşrâf u a‘yân olan âstân-ı sa‘âdet-âşiyânları şavbına fart-ı edeb ü tebcîl ve kemâl-i esâlib-i ta‘zîm ile çehre-i ihlâs sûde ve cebhe-i ihtîşâş fersûde kılındukdan soñra Hak sübhânehü ve Te‘âlâ memdûh-ı ‘âlem olan

⁴⁸ Fetih, 48/1. “Şüphesiz, Biz sana apaçık bir fetih verdik.”

⁴⁹ Fetih, 48/3. “Ve sana şanlı bir zaferle yardım eder”

zāt-ı mes‘ūdū’ş-şıfâtların hemvâre bālâ-nişîn-i sarây-ı devlet ü sa‘âdet eyleyüp evtâd-ı hıyâm-ı devlet-i rûz-efzûnların merbûţ-ı ebedü’l-âbâd eyleye âmîn. Ber-muktezâ-yı kerem-i büzürgvârî pürsiş-i hâl-i dâ‘î-i bî-riyâları derkâr buyurulursa el-ḥamdü lillâhi ‘alâ-âlânihi henûz murğ-ı cân-ı nâ-tuvân kafeş-i tenden pervâz itmeyüp leyl ü nehâr gülşen-i du‘â vü şenâlarında nağme-perdâzdur ḥazret-i Hudâ-yı zû’l-celâl ü cemâl hürşîd-i ‘adl ü re’fetlerin envâ‘-ı ibtihâc ü sürûr ile tâbende idüp ‘âmme-i ‘âlemiyâna ziyâ-efgen eyleye.

Ben du‘â eyleyicek devletüñe Rûḥu’l-emîn

Şıdqla küngüre-i ‘arşdan diye âmîn

bu ‘abd-i fakîrleri peygüle-nişîn-i hayret iken deryâ-yı iḥsân u keremleri mevc-endâz olup her katresi mânend-i âb-ı hayât her mürde-dilâna hayât-baḥş olduğda bu ‘abd-i fakîrlerinüñ dahı mâye-i hayâtına tâze cân ve perre-i ḥazret-i kibriyâ menba‘-ı zülâl-i cûd ü ‘aṭâlarıyla her bâr cârî idüp âmâl-i teşnegânı sîr-âb u şâd-âb eyleye bi mennihi ve keremihi.

Şadr-ı fetvâ mesned-i takvâ ḥazret-i şeyḥu’l-islâm-ı sellemehü’s-selâma terķîmdür

Devletli semâhatli fażîletli mekremetli efendim sulţânım ḥazretlerinüñ ufķ-ı mihr-efrûz-ı şubh-ı devlet ü iķbâl ve sipihr-i kevkeb-fürûz u sa‘d-iclâl olan şaffe-i sâḥa-i âstân-ı bülend-i sidre-mânendleri şifâh-ı tazarru‘ u ibtihâl ile âzürde-i letm ü iķtibâl kılındukdan şoñra ḥazret-i Hak ve feyyâz-ı muṭlak ‘âmme-i ‘ibâdullaha sa‘âdet ve ni‘met-i ‘uzmâ olan vücûd-ı mes‘ūdū’ş-şıfâtların hemvâre bālâ-nişîn-i sarây-ı devlet [29b] ü sa‘âdet eyleyüp nesâyim-i lütf u iḥsânların heme üftâdegân-ı tarîķuñ riyâz-ı âmâllerine vezân ve gönçe-i iķbâl ü murâdların tâze vü ḥandân eyleye âmîn taraf-ı bâhirü’ş-şereflerinden gördigüm iḥsân u keremüñ ḥudâsında lâzım gelen maḥmidetü şenânuñ bir vechile edâsı münselibü’l-iḥtimâldür lâkin من لم يشكر الناسى لم يشكر الله⁵⁰ ağâz izhâr-ı ‘acz ü i‘tirâf ile secdât-ı şükr-i Rabbânî tekrâr kılınup dest-i berdâşte-i dergâh-ı kibriyâ kılınmışdur ḥazret-i mücîbü’d-da‘vât tîr-i du‘â-yı meslûbu’r riyâmuzı hedef-i icâbete ḳarîn ve zât-ı sûtûde-şıfâtların dahı envâ‘-ı sa‘âdet-i nâ-mütenâhiye rehîn eyleye. Bâķî hemvâre âstân-ı devletleri mercî‘u maşîr-i a‘yân olalar.

⁵⁰ İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah’a da şükr etmez.

Şeyhu'l-İslām-ı sellemehü's-selāma

Devletlü 'atıfetlü fazîletlü efendim sultānum t̄ale beḳāhü ḫazretlerinüñ ufḳ-ı mihr-efzün-ı subḥ-ı devlet ü iḳbāl ve sipihr-i kevkeb-fürüz-ı sa'd ü iclāl olan feyz-ı āstān-ı āşiyānları şifāh u tazarru' ile telşim kılınup 'ämme-i 'ālem ü 'ālemiyāna vücūd-ı mes'ūdların hemvāre bālā-nişin-i iḳbāl eyleyüp sāye-i sa'ādetlerinde mefāriḳ-ı enām-ı āsūde-ḫāl olmak da'vātı zımnında bu 'abd-i ḳadīm-i bende-i müstedimleri şāyān-ı nigāh-ı iltifāt olup aḫvāl-i pür-melālinden tefāḳḳuh ile ser-efrāz ve beyne'l-efrād mümtāz buyurılır ise lillāhi'l-ḫamd sāye-i devlet ve zıll-i ḫimāyetlerinde sāḫa-i vücūd ḡubārdan pāk ve zulmetkede-i beden pertev-i mihr-i zindeḡānī birle tābnāk olup evḳāt-ı ḫalavāt ve a'ḳāb-ı şalavātda 'ināyetlü merḫāmetlü sultānum ḫazretlerinüñ vücūd-ı pür-mekremet ve zāt-ı felek-rütbetleri şadr-güzin-i fetāda rāsih u şābit-ḳadem olmaları da'vātıyla iştiḡāl-i ser-levḫa-i dībāçe-i cemī'-i a'māl kılındığı ma'lūm-ı devletleridür.

[30a]

الله ابقا كل لد نيا ولد ين ولا تجليك عن عزو تمكين Hudā-yı müte'āl vücūd-ı şerīflerin ol maḳām-ı 'ālīde dā'im ü mü'ebbed ü bākī ve muḫalled eyleyüp müddet-i medīd 'atşān-ı fuḳarā-yı müderrisīn lü'lü'-i ḳalem-i müşk-bārlarından sīr-āb ve leb-teşnegān-ı erbāb-ı ḫacāt çeşmesār-ı iḫsānlarından behre-yāb-ı in'ām-ı ni'am olalar āmin. Benüm 'ināyetli merḫāmetli sultānum bu bende-i ḫāksār ve zerre-i bī-miḳdāruñ bundan aḳdem keşret-i ehl ü 'iyāl ve sā'ir aḫvāl-i pür-melāl 'ale'l-icmāl āstān-ı sa'ādet-āşiyānlarına tahrīr ü tastīr ve zebān-ı ḫāme ile beyān u taḳrīr kılınmaḡla kar'ı bāb-ı lütf u keremleri kılınmış idi من قرع ال باب بتسمع الجواب ḫuṣūşan bāb-ı kerīm ola kāri'i cevāb-ı 'atā-yı kāmilden ḫālī vü maḡmum ve sā'ili nevāl-i şāmilden 'ārī vü maḫrūm kılınmaduḡı 'inde erbābi'l-kerem ve aşḫābi'l-himem bedīhiyyü'l-beyān ve ḡaniyyūn 'ani'l-burḫāndur. Ümmīdvārum ki bu 'abd-i faḳīr ve bende-i pür-taḳşirleri bu def'a zuḫūr idecek silsile-i lütf u keremlerine dāḡil-i meżāmīr-i 'atā vü iḫsānlarında muḫrez-i ḳaşb-ı sebak-ı merām kılınmaḡ şerefine nā'il buyurmalarına şudūr-ı 'ināyetleri ola ser tende ve cān bedende olduḡça baḳıyye-i 'ömr-i guzeştemi ve evḳāt-ı ḫayāt u zindeḡānı beḳā-yı devlet ve şebāt menziletli du'asıyla ḡuzerān kılınmaḡ bī-rayb ü ḡümāndur. Ol 'arşa-i berin-i devlet-ḳarīn ve ol 'atebe-i güzīn-i ma'delet-āyīnle ḫāk-i pāk-i 'ıtrnāki kühlü'l-cevāhir-i 'uyūn-ı a'yān-ı rüzḡār ve tütüyā-yı rüşenā-baḡşā-yı dū-dīde-i zū'l-ebşārdur leb-i tekrīm ve dehān-ı ta'zīmle taḳbīl ü telşim olunmaḡ zımnında ma'rüz-ı dā'i-i bī-miḳdār oldur ki eger

muṭṭalī‘-i fazl-ı Rabbānī ve ufḳ-ı feyz-ı şamedānī olan ḳalb-i feyz-istīnāslarından āftāb-ı mekremet ü ihsan ṭālī‘ olduğda kerem-perverā [30b] bu zerre-i nā-ḳız kıbeline ziyā-güster olursa el-ḥamdü lillāhi Te‘ālā henüz gūlzār-ı ḥayāt pejmürde-i ḥazān-ı memāt olmayup eşref-i evḳāt u es‘ad-i sā‘atümüz şalābetlü mehābetlü ḥalīfe-i rūy-ı zemīn ve maẓhar-ı feyz-ı Rabbü‘l-‘ālemīn İbḳāhüllāhü Ta‘ālā fī-serīri‘l-ḥılāfeti ḥazretlerinüñ zıll-i ḳalīl-i ‘ināyet ve sāye-i sāyebān-ı şevketleri medde‘l-leyālī ve‘l-eyyām memdūd-ı mefāriḳ-ı kāffe-i enām zāt-ı celālet-me‘ābları nızām-baḥş-ı umūr-ı ‘ālemiyān olup ve ‘ināyetlü merḥametlü sultānum ḥazretlerinüñ dahı mādemi dest-i ḳudret-i ilāhi taḥrīk-i silsile-i mümkināt üzre ola vücūd-ı pür-mekremetleri ve zāt-ı felek-rütbetleri şadr-ı güzīn-i fetvāda dā‘im ü şābit olmaları da‘vātına şarf olunup mīzāb-ı keşirü‘l-feyz-ı ḥāmelerinden ḳatre-cūy-ı āb-ı zülāl-i ihsān iken şabā-yı ferāḥ-fezā-yı himmetleri müteheyiç ve deryā-yı fasīḥu‘l-ircā-yı ‘ināyetleri mütemevvic olup bu faḳīr-i keşirü‘t-taḳşiri medrese-i celīle-i dāḥil ile ihsān buyurup بشکفتدریاز ا مافی کلامان رخشان شد از شیهر امید اختر bir dem-i ḥuceste-maḳdem ü meymenet-tev‘emde revīş-i ḥümāyūn-ı şafā-nümūnı vuşul bulmağla şol mertebe fezāyende-i şevḳ-i derūn ve tesliyet-baḥş-ı cān-ı maḥzūn olmuştur ki ta‘bīri ‘uhde-i beyān-ı tercūman-ı ḳalem-i şikeste-zebān degüldür hemān Hudā-yı müte‘ālden niyāzmendüm ki sultānum ḥazretlerinüñ sāye-i ‘izz ü sa‘ādet-i celiyyelerin ve zıll-i ḳalīl-i re‘fetlerin üzerümüzden dūr itmeyüp eyyām-ı ḥayr-encām-ı devlet-i ‘aliyye ve sa‘ādet-i celīlelerin ekdār-ı rüzgārdan emīn ü sālīm eyleye. Aḥbār-ı fesh u naşret ile bāḳī vü dā‘im idüp nihāl-i nev-res-i bāğ-ı vücūd-ı sa‘ādet-mevsūmların meḥādīm-i kirāmī ile tül-ı ‘ömr ve devletü iḳbāl ile mu‘ammer ü müstedām eyleye bi-mennihi ve keremihi.

30b Der-kenar

ez-müsevvedde-i Ḳadri-zāde Şafevī Efendi

Sultānum ṭāle bekāhü ḥazretlerinüñ şadrü‘ş-sudūr-ı mesned-i refi‘u‘l-ḳıyām fetvā-yı sened-ārā ve ‘aynü‘l-a‘yān-ı erīke-pīrādīvān-ḥāne-i şerī‘at-ı garrā olan melekiyyü‘ş-şıfātı şavn-ı ‘avn-ı rabbānī ve hıfz-ı ‘ināyet-i şamedānī ile hemişe zīnet-baḥş-ı mefāriḳ-ı erbāb-ı kemāl ü isti‘dāda hemvāre teşrīf-dih-i ru‘ūs-ı aḫşāb-ı sa‘y ü ictihād olup sāye-i ma‘ālī-māye-i ḥimāyetleri melce‘-i tavāyif-i ‘ämme-i ‘ālem ve āstāne-i meḳārim-nişāneleri melāz-ı cemāhīr-i havāşş-ı ümem olmaḳdan olmayalar ḥālī. Bi-emrihi‘l-‘ālī meḳārim-perverā ḳadr-şināsā bu ‘abd-i dīrīneleri‘izz-i ḥuzūr-ı ḥāk-ı pāy-ı ‘ālīleri ḳadīmī manzūr-ı nazar-ı ‘ināyet-i bī-pāyān ve maẓhār-ı

lûtf u ihsânları olduğum cihetden yine rehîn-i re'fet ü şefkatleri sāyeveş-i imtidād olmak ġāye-i āmālümüzdür. Bākī hemīşe der-mesned-i rif'at bādā.

Ez-dest-i felek-i sūz u gūdāz ve nāz u niyāz be-ḡasb-i mūfāreḡāt-ı bī-enbāz

Sa'ādetlü semāhatlü mekremetlü kerīmű's-şiyem sultānum ṭāle beḡāhü ḡazretlerinüḡ [31a] dergāh-ı ma'ālī-medār ve pīşgāh-ı mekārīm-iḡtidārı şavb-ı sa'ādet-evbine nesīc-i kārḡāh-ı 'ubūdiyyet ü ihlāş olan emti'a-i teng-ā-teng-i da'vāt-ı darā'at-şī'ār ve bāfte-i destḡāh-ı muvālāt u ihtīşāş olan perniyān-ı taḡiyyāt-ı 'ubūdiyyet ve tār-ı maḡmūl-i cūmmāze-i ithāf ve zāt-ı mekārīm-ittişāfları hemvāre pīrāye-baḡş-ı mesned-i kāmranī ve serīr-ārā-yı şadr-ı şādmānī olup 'izzet-nişīn-i eyyam-ı iḡbāllerin mezīd ve 'ömr-i devletleri medīd olmak da'vātı taḡdīmīyle merāsīm-i darā'at tetmīm olunduḡdan şoḡra ṭaraf-ı dā'ī-i iḡbāl-cūylarından su'āl-i ḡāle 'inān-ı şebdīz-i 'ināyetleri imāle ve temevvūc-i biḡār-ı mekremetden cūybār-ı zamīr-i 'ināyet-semīrleri riyāz-ı pürsiş-i ḡāl-i şenā-güzāre isāle buyurılır ise bi-ḡamdihi sübhānehü sāḡa-i vücūd ḡubār-ı fenādan pāk ve zulmetkede-i beden pertev-i mihr-i zindeḡānī[-i] pür-nāḡeh birle tābnāk olup vazīfe-i lāzıme-i ḡudūvv ü āşālümüz olan du'ā-yı 'ömr ü devletleri istizāde-i sa'ādetlerine iştiḡāl ile evḡāt-güzār ve ṭaraf-ı devletlerinden dūrūd-ı 'ināyet-nāmelerine dīde-düz-ı intizār olduğumuz zamīr-i münīr-i ḡurşīd-naẓīrlerine rüşen ü āşıkārdur 'ināyet-i 'aliyye-i vezīrāne ve himmet-i seniyye-i āşafānelerinden mütemennādur ki ṭaraf-ı şenākār-ı ihlāş-şī'ārın ḡātır-ı 'ātır-ı devlet-maḡārlarından dūr ve ḡüsn-i kerīmānelerinden mehcūr buyurmayup aḡyānen bā'ış-i mübāḡāt u iftiḡār ve mūcib-i tezāyüd-i ḡadr ü i'tibār olan nāme-i sāmī ve mülattāfe-i kirāmīleri irsāliyle mesrur u şādān buyurmaları bābında lūtf u kerem cenāb-ı āşaf-ı kerīmű's-şiyem ḡazretlerinüḡdür.

Vezīr-i āşaf-şiyem ḡazretlerinüḡ ṭaraf-ı 'ālī-maḡāmlarına firistādedür

Devletlü semāhatlü devletlü efendim sultānum ḡazretlerinüḡ maṭla'-ı āftāb-ı devlet ü iḡbāl ve menba'-ı cuybār-ı mecd ü iclāl olan nādī-i me'ālī-medār [31b] ve mevkıf-ı mekārīm-disārı şavb-ı vālāsına kemāl-i iclāl ü i'zām ve nihāyet tevḡīr u ihtirām birle cevāhir-i da'vāt-ı lāyika-i darā'at-intimā ve zevāhir-i taḡiyyāt-ı fā'ika[-i] 'ubūdiyyet-iḡtivā ithāf u ihdāsına mute'ākīb-i farīza-i dest-i ubūdiyyet ü ihlāş olan du'ā-yı muşādaḡat-iddi'ā-i dā'iyāne ki maẓmūn-ı icābet-meşḡūnı temennī-i 'ömr-i devlet ve tezā'üd-i ḡadr u rif'atleridür ḡasbe'l-istiṭā'a ifā ile evḡāt-güzār iken es'ad-ı āvānda ebrek-i manāşīb-ı vūzerā'-i i'zām olan ru'yet-i umūr-ı ḡuccāc-ı Beytū'l-

harām zāt-ı me‘ālī-nişāb-ı bā-ihtirāmına tefvīz olunduğı haber-i meserret-eşerinden derūn-ı muhāleşāt-meşhūnum neşāt-ı tām ve inbisāt-ı māl-ā-kelem haşıl olmuştur. Hakk Celle ve‘alā hazretleri tevfiķ-ı bā-şefiķin rehber ü refiķleri eyleyüp zamān-ı ‘adālet-iktirānlarında kāfile-i huccāc-ı bā-ibtihāc maķrūn-ı ‘āfiyet ve maşhūb-ı selāmet olmak muķadder itmekle hūsn-i şenāların pīrāye-i enām eyleye āmin. Mekārim-penāha ehāl-i Şām-ı cennet-meşām Bekrī-zāde Muhammed Aga ķulları hānedān-ı vācibū’l-ikrāmdan bir ma‘ķūl bendeleri olup hālen Şām aķalığıyla hīdmet-i ‘aliyyelerinde iktisāb-ı şeref ü şān ārzūsıyla ol şavb-ı mekārim-evbe ‘āzim olmağın şeref-i dāmen-būs u devlet-me’nūslarıyla müsta‘ad olduķda meşmūl-i enzār-ı ‘ināyet-i kerem ve melhūz-ı lihāza-i re’fet ü himemleri buyurulup sāye-i himāyelerinde maħmī buyurulmak bābında mekārim ü ihsān cenāb-ı āşaf-ı kerīmü’ş-şān hazretlerinüñdür.

31b Der-kenar

Lisān-ı mūsikī üzre mektūbdur

Fişāğurs-ı murabba‘-hūcre-i sipihr ki mihr-i dū-tā ki hemvāre maķāmāt-ı duvāzdehūm bülend-i çarķ-ı çenberiyi dā’ir ve rāmişger-i felek-i pūr-naķş ü nigār ki nāhīd-i nağmekār-ı gīsū-dārdur perde-i evc-i segāhdan nevā-yı rāst-ı āheng-i pūr-uşūl ile āğāz-efken-i şeş-hāne ve çārgāh-ı ‘ālem-i ‘anāşır ola. Zāt-ı şerīf-i Hüseyinī-nisbet ve Aristō-şifātlariki pīş-rev-i üstādān-ı kār-ı bendān-ı zamāne olan hū‘ace-i debistān-ı ‘ilm-i mūsikī pençgāh-ı ma‘lūmātında şākir ve gulām-ı dehen-beste ‘acemīdür āsīb-i devr-i sipihr-i fāhte-gūndan maşūnū’z-zeyl ve terkīb-i rāhatū’l-ervāh şu‘be-i ‘arıza-i şaķıl ü hafī firāşından me’mūnū’s-sāha olup mānend-i āvāze-i şöhret-i hūsn-i şavt-ı ‘uşşāķ-nevāzileriki fī-nefsi’l-emr sūz-endāz-ı bōzörg ü kūçek ‘Irāķu Şıfehān u Hicāz u ‘ālemdür nām-ı nāmīleri daķı velvele-sāz-ı kūrđi ve arz-ı Nişābūr ve hıttā-i ‘Arab u ‘Acem olup muħabbet-i evferleri şūret-i Çin gibi naķş-bend-i ķarar ola āmin.

Manşib-ı Erzurūm ile müstes‘ad olduğı tehniyet-nāme-i nāmīleridür

Devletlü mekremlü semāhatlü sa‘ādetlü efendim sultānum hazretlerinüñ maţla‘-ı āftāb-ı devlet ü iķbal olan nādī-i nūzhet-ķarīn-i menba‘u’s-sāha ve menāţ-ı ketā’ib-i mecd ü iclāl olan ma‘rız-ı devlet-zemīn-i vesī‘u’l-bāhaları sūy-ı dil-cūyına mehce-i rāyāt-ı ķadr u rif‘atleri mānend-i hūrşīd pūr-endāz ve şukķa i‘lām-ı ‘izz ü menziletleri lerziş-nümā-yı ihtizaz [32a] olup hilāf-ı eyyām-ı dāmen-i iķbāllerinden dūr ve su‘ūd-ı encūmen-i eflāk-i teşebbūbde binā-yı baħtiyārilerinde müzdver olmak

da‘vâtına müte‘âkib ‘arîza-i ihlâşkârî-i kadîm ve şenâ-güzâr-ı müstedîmleridür ki lâzime-i zimmet-i müvâlât u ihtîşâş olan beķā-yı ‘ömr ü devletlerine müdâvemet ü iştiğāl üzre iken bi-tevfîkihi sübhânehü eyâlet-i vâlâ-yı Erzurüm zât-ı meķârim-ittişâf-ı ma‘âlî-simâtlarına iktisâb-ı şeref ü şân ve istihsâl-i ķadr u ‘unvân itdiği aķbâr-ı behcet-fermâsı güş-zed-i du‘â-güyân olduķda terfîh-i bilâd u ‘ibâda mu‘tâd olan tînet-i kerîmâneleri muktezâsınca zamân-ı ma‘delet-i bâ-iktirânlarında bâ‘iş-i âsâyiş-i re‘âyâ ve mûcib-i itmi’nân-ı berâyâ eylemek da‘vâtı merfû‘-ı mele‘-i a‘lâ kılınmışdır. Fî’l-haķîķa lezâyiz-i dünyâ tenaķķul ve irtihâl ü ibtihâle menûṭ ve tebeddül-i âb u hevâye merbûṭ olup erzâķ-ı muķaddere câlib olduğu ma‘lûm-ı devletleridür hemân cenâb-ı nesaķ-baķş-ı kâr-hâne-i kâ’inât celle şânühü vücûd-ı mes‘ûd-ı zât-ı hayr-endûdların viķâye-i hıfz u emânında masûn u me’mûn ve envâ‘-i sa‘âdet-i sermediyyeye maķrûn eyleyüp sâye-i devletlerin mefâriķ-ı du‘â-güyâne memdûd ve kevkeb-i sa‘âdetlerin muķârin-i su‘ûd eyleye âmîn. Ahyânen bâ‘iş-i mübâhât u iftiḥâr olan ‘inâyet-nâmeleriyle dil-şâd buyurmaları bâbında lûṭf u kerem cenâb-ı âşaf-ı kerîmü’ş-şiyem ḥazretlerininüḡdür.

Geli Kazasında muḥâfız olan vezîr-i âşaf-naẓîre firistâde olunmuşdur

Devletlü ‘âtîfetlü sa‘âdetlü vezîr-i âşaf-şiyem ḥazretlerininüḡ hemvâre girîbân-ı kabâ-yı ‘ömr ü devletleri tîrâz-ı ‘ukûd-ı hulûd ile muṭarraz ve mecâmi‘-i ķadr ü rif‘atleri pîrâye-baķş-ı mesned-i devlet ü iķbâl ve erîke-ârâ-yı şadr-ı ‘âfiyet ü iclâl olmak da‘vâtına [32b] mute‘âkib-i nâdî-i devlet mebâdîlerine taķdîm-i veche-i darâ‘at ü ibtihâl ile merâsim-i ‘ubûdiyyet itmâm u ikmâl olundukdan ṣoḡra ‘arîza-i bende-i devâm-cûy-ı iķbâlleridür ki sâbıķan mesned-ârâ-yı şadr-ı rûm ve mültecâ-yı efâzıl-ı ķurûm ‘inâyetlü semâḥatlü dâmâd-zâde efendimüz ḥazretlerininüḡ arpalıkları olan Geli kazâsı fermân-fermâ ile hükûmet eyâletlerinde olup müşârunileyh re’îs-i şudûr-ı ‘ulemâ ve kibâr-ı tarîķ-i fuṣalâdan olduğu ma‘lûm-ı devletleri olmağla min-küllî’l-vücûh ḥâtır-ı ‘âlîlerine mura‘ât-ı ‘âdet-i dîrîne-i ṭab‘-ı âşafâneleri olmağın kazâ-i mezbûrda taraf-ı ‘âlîlerinden nâ’ibleri manẓûr-ı nazar-ı ‘inâyet ve melḥûz-ı liḥâza-i ‘âtîfet ü mekremetleri buyurulmak ile sâye-i devletlerinden refâh-ı ḥâl ü şafâ-yı bâl ve maķâle maķrûn olması müşârunileyh ḥazretlerine bâ‘iş-i memnûniyet-i ḥâtır oldukları zamîr-i münîr-i ḥürşîd-naẓîrlerine rûşen ü âşikârdur ‘inâyet-i ‘aliyye-i mekremet-i vezîrânelerinden mütemennâ vü mes‘ûldür ki ḥuşûş-ı mezkûrdan ‘inâyet-i ‘aliyye-i vezîrâneleri bî-dirîğ u mebzûl buyurulmak ile istihsâl-i ḥüsn-i şenâ buyurmaları bâbında lûṭf-ı kerem cenâb-ı âşaf-ı kerîmü’ş-şiyem ḥazretlerininüḡdür.

Bu daḥı Geli Kaḫasında mesned-niṣn-i übbehet olan vezir-i sütünde-şiyem ḫazretlerinedür

Sa'adetlü meveddetlü mekremetlü semāhatlü vezir-i 'ālī-şān ḫazretlerinüñ nādī-i ḫatir-ı dil-pezirleri şavb-ı 'izzet-evbine mezid-i 'izāz u ikrām ve farṭ-ı tevķir ü ihtirām birle dürer-i da'vāt-ı lā'ika-i ihlāş-ķarın ve 'özü-i teslīmāt-ı fā'ika-i ihtişāş-rehın ithāf ü ihdā ve merāsım-i isti'lām-ı ḫatırları mer'ı vü mü'eddā kılinur. Hemvāre mesned-i sa'adetde müferrehü'l-bāl olalar. Taraf-ı şenākārlarından istiḫbār buyurılır ise bi-ḫamdihi sübhānehü maşḫüb-ı ni'am-ı 'āfiyet olup ezķār-ı cemileleriyle evķāt-güzārı zeylinde nümüde-i muḫlişidür ki Geli kaḫası sa'adetlü semāhatlü dāmād-zāde efendimüz ḫazretlerinüñ [33a] arpalıkları olup kaḫā-i mezkürda nā'ibleri her vechile devletlü 'ināyetlü efendimüz ḫazretleri tarafından mültefet ü mer'ı olmak lāzime-i ḫāl olup müşārunileyh ḫazretleri aḡa ber-tarīķ-ı 'ulemā ve re'īs-i şudür-ı ḫudemā vü şüleḫā olmaḡla murā'āt-ı ḫatir-ı 'ālilerine ihtimām olunmaķ bā'ış-i ḫüsn-i şenā idigi bundan aķdem daḥı taraf-ı şerīflerine ifāde olunmışidi. Ba'zı mertebe kaḫā-i merķūmda nā'ib olan efendi takdīr olundığı istimā' olunmaḡla murā'āt-ı ḫatir-ı 'ālilerine resm-i kā'ide-i meveddeti taḫrīr-i ḫulūş-nāmeye vesīle olmışdur. Bu maķūle ḫuşuşlar cenāb-ı şerīflerinüñ 'uhde-i ihtimāmında olan umürdan olmaḡla me'müldür ki ḫuşūs-ı mezbürda müsāhele vü tesāmuḡ buyurmayup her ḫālile 'ināyetlü efendimüz ḫazretlerine ḫüsn-i terbiye ve manzür-ı nazar-ı 'ināyetleri olması ḫuşuşında bezl-i vus'-ı himmet buyurmalarıyla müşārunileyh ḫazretlerini memnünü'l-ḫatir buyurduķlarından mā'adā bu maḫlaşlarına daḥı taḫammül-i minnet buyuralar. Bu ḫuşuşuñ ber-vefķ-ı dil-ḡāḫ itmāmı cenāb-ı şerīflerine ḫavāle olunmaḡın mes'üldür ki bā'ış-i istiḫşāl-ı ḫüsn-i şenāları olacaķ vecih üzre memnūniyete müsāra'at buyurmalarıyla minnetdar buyuralar. Bāķī der-mesned-i sa'adet dā'im bād.

[Başlıksız]

Devletlü mekremetlü semāhatlü sa'adetlü 'ālī-himmetlü celiyyü'l-kerem sultānum ḫazretlerinüñ melāz-ı ḫācetmendān ve melce'-i bī-kesān olan pīşgāh-ı meķārim-penāḫ-ı dāstān-ı me'ālī-destgāḫları şavb-ı vālāsına hezār 'acız ü iftikār ve envā'-ı tezellül ü inkisār ile ķehre-i 'ubūdiyyet sūde ve cebhe-i raķiyyet fersūde kılinup hemvāre zāt-ı sütünde-şifāt-ı melekıyyü's-sifātları serir-ārā-yı devlet ü iķbāl ve pīrāye-baḡş-ı mesned-i iclāl olup 'atiyye-i devletleri mültecā-yı aşḫāb-ı āmāl ve [33b] (ve) pīrāye-baḡş-ı mesned-i iclāl olup 'atebe-i devletleri mültecā-yı aşḫāb-ı

āmāl ve mübteğā-yı erbāb-ı mecd ü iclāl olmak da‘vātına be-hulūşu’l-bāl müdāvemmet ve iştiğāl-i farīza-i zimmet-i ‘abd-i şadākat-me’āl oldığı nādī-i devletlerine takdīm ile merāsım-i bendegī tetmīm olunduktan şoñra ‘arīza-i bende-i ikbāl-cūy-ı devletleridür ki bu ‘abd-i kerem-dīde ve çaker-i ihsān-resīdeleridür ki sāye-i re’fet ü keremlerine istizlāl iden bendegān-ı ‘atebe-i devletlerinden olduğum muhāt-ı ‘ilm-i ‘ālem-şümülleri olmağın muktezā-yı kâ‘ide-i bende-i perverī ve lāzıme-i ihsān-güsterī üzre haqqumda zuhūr iden ‘ināyet ü keremlerinüñ edā-yı lāzıme-i şükride zebān-ı beyān kâşır iken hadd-i bendegī olmayan ‘ināyetlerine masdar ve bu ‘abd-i direm-harīdelerin ‘ināyet-nāme-i şeref-bağşalarına mazhar buyurmalarıyla beyne’l-akrān māye-i imtiyaz ve sermāye-i qadr ü i‘zāz buyurup bu kulların dil-i mürdesine bā‘iş-i hayāt ve mūcib-i fevz ü necāt olduğdan mā‘adā bu kulların çerāğ-ı hālīş ve bende-i pūr-ihtışāşları zümresine ilhāk ve ru‘ūs-ı süleymāniyye ile kulların pāye-i qadr u rif‘atin müvāzī-i fark-ı şüreyya ve tezā‘uf-ı ihsān ü keremleriyle ‘ināyetleri dū-bālā buyurulduğına her ser-i mū tūr-i zeban-güyā olsa kâbil-i haşr u ifā olmadığı vāreste-i rayb-ı dām-revādur devletlü ‘ālī himmetlü efendim hazretlerinüñ bu kuluñuza ‘atebe-i devletleri penāh ve re’fetleri cāy-ı iltica olmak ğam u ekdārdan mūcib-i hālāş olduğu bī-iştibāh olmağın inşā’e’l-mevlā eyyām-ı devletlerinde ber-vefk-ı dil-h‘āh mukzıyyü’l-merām ve neyl-i nihāyet-i āmāl ile bekām olmak şüret-nümā olmuştur hemān Hudāvend-i vāhibü’l-āmāl vücūd-ı hayr-endūd ve zāt-ı mekārım-nümūdların vikāye-i hıfz u emānında āfāt-ı dehrden maşūn u me’mūn ve enva‘-ı sa‘ādete maqrūn eyleyüp sāye-i devletlerinde bu kulları gibi nice bendegān-ı devletlerin āsīb-i ekdārdan emīn ü sālīm itmekle kām-revā eyleye āmīn. ‘Ināyet-i ‘aliyyelerinden [34a] mütezarra’dur ki bu kulların kūşe-i hātır-ı ‘ātır-ı devlet-meķātırlarından ib‘ād buyurmayup meşmūl-i nazar-ı re’fet buyurmaları bābında lūtf u kerem celiyyü’l-kerem hazretlerinüñdür.

33b Der-kenar

Başlıksız

Devletlü semāhatlü sa‘ādetlü efendim sultānum hazretlerinüñ nādī-i dil-kūşā-yı farah-fezā ve vādī-i nüzhet-bağşā-yı ğam-fersāları şavbına gül-tüde-i nesrīn-i mūy-ı du‘ā vü şenā ki reng ü bū-yāfte-i bahār-ı muhabbet ve neşv ü nemā-dīde-i gülzār-ı meveddetdür nihāde[-i] tabakçe-i ihdā ve hātır-ı sūtüde-me’şerleri bi-kemālī’l-iştıyāk istinbā’ olunmak siyākında cānib-i şenākārīden istiḥbār buyurılırsa bi-ḥamdihī sübhānehü ve Te‘ālā henüz devḥa-i vücūd sīr-āb-ı mā’ü’l-hayāt-ı eltāf-ı Rabb-i

ma'būd olup ezkār-ı cemīle-i aḥbāb-ı zevi'l-ihtirām ile tayy-i merāḥil-i eyyām ü leyālī kılındığı bī-rayb u eşkaldür hemān Cenāb-ı vāhibü'l-amāl ḥazretleri meṭāliblerin dil-ḥ'āhları üzre nā'il-i be-kām eyleye āmīn.

[34a Devamı]

Emr-i ehemm zımnında 'āzim-i āstāne idüp ba'de ḥuṣūlī'l-merām şefā'at-nāmedür

Semāḥatlü sa'ādetlü 'āṭıfetlü mekremetlü celiyyü'l-himem efendim sulṭānum ḥazretlerinüñ maṭla'-ı āftāb-ı devlet ü iḳbāl ve menba'-ı cūybār-ı mecd ü iclāl olan nādī-i 'adīmü'l-miṣālleri şavb-ı sa'ādet-evbine envā '-ı tazarru' u iftiḳar birle cebīn-i darā'at ü ibtihāl sūde ve nāṣıye-i 'ubūdiyyet fersūde kılınup lāzıme-i zimmet-i 'ubūdiyyetüm olan beḳā-yı 'ömr ü devlet ve tezāyüd-i ḳadr ü ḥaṣmetleri ed'iyesine bi'l-ḡudüvvi ve'l-āṣāl muvāzabet ü iştiḡāl olundığı taḳdīmiyle merasim-i bendegī edā olunur cenāb-ı Hudāvend-i vāhibü'l-amāl vücūd-ı mes'ūd-ı elḥān ve zāt-ı memdūḥü'l-ḥiṣāllerin viḳāye-i ḥıfz u emānında maṣūn u me'mūn ve envā '-ı 'ināyāta maḳrūn eyleye āmīn. Bende-perverā es-seyyid Abdullah dā'ileri ile taḳdīm-i ḥāk-i pāy-ı devletleri kılınmışdır bir 'abd-i ḳadīmleri ve ḥālīṣ bendeleri olup taḥsīl-i rızā-yı şerīfleri ehemm-i mehām olduğundan ḥidmet-i celīlelerinde şarf-ı maḳdūr olunmışdır. Te'ḥīrinde olan ḳuşūr dāmen-i 'ināyetleri ile mestūr buyurulup bu bende-i devam-cūy-ı bī-riyāları 'ināyetlü efendimüñ 'ubūdiyyetlerinde ḳāim ü şābit bendeleri olduğum ma'lūm-ı bendeleri olmaḡla ḥaḳḳumda naẓar-ı 'āṭıfet ü re'fetleri bī-dirīḡ ve ḥüsn-i teveccüh-i kerīmāneleri ḡāyetine maẓhar buyurulmaḡ e'azz-i mes'ul olduğı zāmīr-i münīr-i mü-şikāflarına rüşen ü 'ayāndur Haḳ celle ve 'alā şāye-i sa'ādetlerin üzerümüzden zā'il eylemeye 'ināyāt-ı 'aliyyelerinden mesned-i du'adur ki bu ḥālīṣ bendeleri manzūr-ı naẓar-ı ḥimāyeleri buyurılıp bā'iş-i mübāḥāt ü iftiḥārumuz olan 'ināyet-nāmeleri ile beyne'l-aḳrān mümtāz u ser-firāz buyurmaları bābında [34b] lüṭf u kerem sa'ādetlü 'ināyetlü meveddetlü celiyyü'l-himem efendim sulṭānum ḥazretlerinüñdür.

Vezīr-i āṣaf-naẓīr ḥazarātına zımn-ı şefā'atde merḳūm tavṣıye-i nāme-i nāmīleridür

Sa'ādetlü semāḥatlü mekremetlü 'āṭıfetlü efendim sulṭānum ḥazretlerinüñ menhel-i teşne-lebān-ı 'āfiyet ve maṭla'-ı āftāb-ı sa'ādet olan āstān-ı felek-āşiyān-ı meḳārim-niṣānları hemvāre cebheḡāh-ı gerden-keşān-ı zamān ve mültecā-yı

ümîdvārân-ı cihân olup zıll-i zālîl-i tûğ-ı pür-furûğları cāy-ı āsāyiş ü rāhat-ı ‘ibād ve şa‘şa‘a-i şemşîr-i āb-dārları hirās-endāz-ı kulüb-ı aşhāb-ı bağı ü ‘inād olup da‘vāt-ı icābet-hālâtı zīver-i ser-i şahîfe-i a‘māl kılındığı i‘lām zımnında ‘arīza-i dā‘î-i ihlās-rā‘îleridür ki eger matîr-i lütf u mürrüvvetleri ser-sebzî-bahş-ı kiştzâr-ı âmāl-i bendegân olduğda bu şenā-h‘ân u beķā-h‘āhlarınıñ giyāh-ı köhne-bahār-ı ümîde katre-pāş-ı mekremet olursa fe‘l-minnetü Lillāhi sübhānehü ve te‘ālā rīze-çîn-i h‘ân-ı bî-pāyân-ı ni‘am-ı ilāhiyye olduğumuz hâlde vazîfe-i râtibe-i du‘â-yı imtidād-ı ‘ömr ü devletlerine iştigāl ehemmi muķaddimāt a‘māl-i nehr ve leb-i a‘dā [o]lunmakda idüğine kalb-i āgāh rāh bulmaya hemān Hak celle ve ‘alā zāt-ı mes‘ūd u vücūd-ı bih-būdların her käre muzaffer ve her hâlde tevfiķ-ı ‘azîzine mazhar eyleye bi-mennihi ve keremihi. Mekremetlü semāhatlü ‘atîfetlü sultānum hāzretleri ber-dāşte du‘â-nāme Nigbolu sâkinlerinden eş-Şeyh Muḥammed Efendi dā‘îleri zâtında du‘â-yı hayrile iğtinām olunur maķûlesinden olduğından mā‘adā bu dā‘îlerine ihtişāş-ı tām olmağın hüsni nazar-ı āsafāneleri şāmil-i hāl-me‘ālî buyurulmak e‘azz-i me‘mül ve aķşā-yı mes‘ûldür. Bākî mesned-ārā-yı sa‘âdet ü iķbāl bād

Farṭ-ı muḥabbet zımnında terķimdür

Sa‘âdetlü devletlü şehāmetlü mekremetlü sultānum hāzretlerinüñ gülşen-i âmāl şüküfte vü küşāde kılındukdan şoñra şüküfezâr-ı sûtür-ı muḥabbet [35a] şudûrından istişmām olunan rāyiḥa-i fā‘ika şevķ u ğarām-ı müşgîn-meşām-ı behcet ü merām itmişdür mu‘ammer ü müstedām olalar. Hemān hāzret-i vāhibü’l-āmāl ‘azze ismühü karîben ve ‘âcilen refāh-ı hātır ve inşirāh-ı bâtın u zāhir ile zīver-efzā-yı celiyyāt-ı zer-tāb-ı hayāt olan dūş-ı liyāķat-i hudā-dādlarına ilbās-ı hil‘at-ı pür-mefhāret müyesser ü muķadder itmekle debdebe-i şıyt-ı rehînleri ra‘b-endāz-ı kulüb-ı hā‘inîn ve tefriķa-sāz-ı sudûr-ı mu‘ānidîn dūzah-ķarîn eyleye āmîn. Elṭāf-ı müşāmiletü’l-eknāf müsta‘bidü’l-aḥrār-ı meķārimlerinden bu bende-i bî-iḥtiyārları dahı vāye-ğır ü ḥişsa-peżîr buyurılıp ahyānen mülattāfa-i kirāmîleriyle yād ü is‘ād buyurulmak bābında emr ü fermān sa‘âdetlü devletlü sultānum hāzretlerinüñdür. Bākî bād.

Tebrîk-nāme-i hāzret-i veliyyü’n-ni‘am

Halka-i dervāze-i merāhim ü efzālî tavķ-ı gerdem-i ‘ubūdiyyet ü ibtihālüm olan devletlü ‘ināyetlü ‘atîfetlü şefķatlü merḥāmetlü efendim sultānum veliyyü’n-ni‘am متعنا الله بقا دولته و وجوه و بيجلنا بلطا نف مكارم جو ده ‘aliyyü’l-himem celiyyü’l-kerem hāzretlerinüñ ‘atebe-i ‘ināyet-me‘āb-ı cāh ü celālleri mūra‘āt-ı ādāb-ı ta‘zīm ü ibticāl

ile takbîl ü telsîm ve müddet-i çihil-sâleden efzûn vazîfe-i mefrûza-i ‘ubûdiyyet ü ihtîşâşum olan du‘â-yı tezâ‘üd-i ‘ömr-i devlet ü ikballeri te’diye vü tetmîm olundukdan soñra ‘arz-hâl-i ‘abd-i kadîm ve rakîme-i darâ‘at-ı bende-i müstedîm budur ki müşâhede-i envâ‘-ı ahvâl ile perişankârî-i hâlden nâşî mülk-i cem‘iyyet-i ‘aql u şu‘ûr müşerref-i derece-i sükût olmağla mellâk-i beyân-ı endüh ü âlâm ve baş-ı lâzime-i istigâşe vü istirhâma çeşm-dâr-ı vaqt-i intihâz ve ârâmgâh-ı kürbet-i destgâhumuz olan mahall-i tarîk-ı vâridîn ve şadırîn-i ‘âzimîne muhâlif mahalde vâkı‘ olmak hasebiyle müddet-i medîde bir haber-i hayr-vürûdına [35b] gûş-tarakkub iken el-hamdü lillâhi ve’l-minneh du‘â-yı hulûş-intimâ-yı şıdk-ı ‘ubûdiyyetümüz karîn-i icâbet-i rütbe-i ‘ulyâ-yı meşîhat-ı islâmiyye zât-ı kerîm-i ‘amîmü’n-nevâl-i bâhirü’l-istihâllerine zînet-i bâb-ı mecd ü ikbâl olduğu resîde-i gûş-ı tazarru‘ u münâcâtımız oldukda ne rütbede sürûr-bağş-ı derûn-ı birûn olduğu kalb-i âgâhlarına setîr degüldür kadem-i ‘ubûdiyyet-i hâşşamız muhteżâsınca اليوم انجزالاقبال ماعدا و neşîde-i beşâret-iştimâliyle farîza-i zimmet-i darâ‘atımız olan hizmet-i mühimme-i şükr ü sipâs edâsına iştigâl ü te’diye-i vâcibe-i tehniyet-güzâr içün tebrîk-nâme-i fakîrâne tahrîrine isti‘câl olup mevķûfun ‘aleyh ba‘ş ü irsâl olan sefine vuķû‘ında ibtila-yı iztirâr-ı intizârdan soñra lillâhi’l-hamd merfû‘-ı atebe-i ‘aliyye[-i] câh u celâlleri kılınmışdır. mü’eddâsınca irdâf-ı ‘arz-ı hâle ictirâ olundu. Tafşîl-i ‘âlem ma‘lûm-ı tab‘-ı merhamet-kîş-i şefkat-iştimâlleri olmak hasebiyle vâbeste-i tekrâr-ı tasdî‘ u imlâl olmayup lillâhi’l-hamdü ve’l-minneh nâm-ı kusûr-irtisâmumuz mersûm-ı cerîde-i bendegân-ı dîrîn olduğu muharrik-i silsile-i merhamet ü bende-perverî olmak kazâyâ-yı müberheneden olmağla efendilik gûnidür rahm-ı vücûd mevsimidür makâle-i darâ‘at-iştimâliyle leyl ü nehâr müterâşşîd-ı sevâniḥ-i cûd-ı merhametleri olduğum ma‘lûm-ı ‘âlem-ârâları oldukda ol bâbda lütf u ihsân devletlü semâhatlü sa‘âdetlü bu bî-çâre müstmende merhametlü veliyyü’n-ni‘am-ı ‘âlî-menziletüm efendim sultânüm hazretlerinüñdür. Bâkî der-mesned-i ikbâl müstedâm bād.

‘Āfv-ı cerâ’im zımnında terkîm ü tasfîrdür

Devletlü sa‘âdetlü ‘inâyetlü mekremetlü efendim hazretlerinüñ [36a] muḥîṭ-i rekâ’ib-i ikbâl ü me‘âlî ve menâṭ-ı reğâ’ib-i mekârim ü e‘âlî olan ‘atebe-i ‘aliyye-i ‘izz ü ikbâl ve südde-i seniyye-i mecd ü efzâlleri ḥâk-i feyznâkine vaz‘-ı cebîn-i ibtihâl ve vâcibe-i zimmet-i ihtîşâşumuz olan du‘â-yı tezâ‘üd-i ‘ömr ü devletlerine be-hulûsu’l-bâl muvâzabet ü iştigâl kılındukdan soñra ‘arîza-i çaker-i perişan-hâl

budur ki dergāh-ı ‘ināyet-medār olan ve merḥamet-şi‘ārlarından ‘an-ḳadīmi’z-zamān meṣhūd-ı ‘abd-i bī-miḳdār olan mu‘āmele-i kerem-güsterī ve mūcāmele-i bende-perverī muḳtezāsınca ḥāl-i zarumuz melḥūz-ı liḥāza-i istifsar buyurılırsa bi-mennihi Te‘ālā vūcūd-ı za‘īf ṣihhat üzre olup bi-ḥikmetillahi Te‘ālā sevābiḳ-ı ḳusūr u kūsūrimuzdan nāṣī meṣhūd olan ḥālāt-ı ḥā’ile birle evliyā-yı ni‘am efendilerimiz ḥazārātınūḡ sūnūḡ-ı ‘avātıf-ı raḥm ü ṣefḳatlerine ihtiyācumuz ṣad çendān olmaḡla tevessül ü istiḡāṣeye ictirā olundı. Be-her-ḥāl ‘afv-ı küremā ve ṣefā‘at-i ṣūfe‘ā ehl-i cürm ü ḳuṣūr ḥaḳḳında sāniḡ u cārī olageldiḡi ma‘lūm-ı tab‘-ı kerīm-i merḥamet-medār olmaḡla tecrübe-kerde-i derūn-ı maḡzūnumuz olan āṣār-ı ṣefḳat-i bende-perverāneleri ibrāz-ı sūnūḡ-ı kelime-i ṭayyibe-i çāre-sāzlarıyla meṣūbāt-ı cezīle iḡrāz buyurulmaḡ bābında kerem ü iḡsān devletlü merḥametlü ‘ināyetlü efendim sulṭānum ḥazretlerinūḡdır. Haḳ sübhānehü ve te‘ālā cāmi‘-i ḥaṣā’il-i mebrūze[-i] raḥm u eltāf ve cā’iz-i ṣemā’il-i meṣḳūre-i cūd ü a‘ṭāf olan vūcūd-ı mes‘ūd ve zāt-ı bāhirü’s-su‘ūdların nevā’ib-i ḥadesāndan maṣūn u maḡrūs eyleyüp penāḡ-ı ‘aceze-i perīṣān-ḥāl olan sāye-i ‘ināyet-māye-i veliyyü’n-na‘mānelerin mefāriḳ-ı bendegān-ı bāhirü’l-hulūṣ fark-ı ihtiyāc-ı ‘abd-i muḡaṣṣıṣları üzerinden dūr u zā’il eylemeye bi-mennihi sübhānehü.

Ḥālen mesned-ārā-yı ṣadāret-i ‘uzmā ve revnaḳ-efzā-yı vekālet-i kübrā devletlü sa‘ādetlü veliyyü’n-ni‘am sulṭānum ḥazretlerinūḡ ḥāḳ-i pāylarına du‘ā-nāmedür

[36b] **الفتح والامن والاقبال والظفر بالحمد لله** هذا كنت انتظم **اللّٰه** Te‘ālā ṣerefi ṣadāretleriḡe ṣevket-i İslām evc-i ‘alāya memdūd ve yūmn-i ḡātem-i vezāretleriyle baḡt u devlet ü salṭanat ḳarīn-i sa‘dū’s-su‘ūd olup nice māh-ı sāl ḡulmet-kede-i erbāb-ı küfr ü dalāl olan ḡittā-ı ma‘mūrı pertev-i a‘lām-ı zafer-i tābnāḳ ve seylü’l-‘arim-i ‘asker-i cerrār ol ḳiṣver-i mu‘anberi levṣ-i vūcūd-ı biḡbūd-ı erbāb-ı ṣirkden pāk itdiḡi meṣhūd-ı dīde-i enām ve māye-i ibtisām-ı ṣu‘ūr-ı ḡāṣ u ‘ām oldı. **الحمد لله** حمد اهدا ادا اعطاكم الله مالم يعطه احدا سلاطين ماضيه حضراتي اسكنهم الله تعالى في عيشته راضيه ahd-i salṭanatlarında ol maḡtūbe-i dil-peṣīr manaṣṣa-i teshīre ref‘u dāmen-i ‘iṣmetinden dest-i müdāḡale-i küffarı ḡal‘ārzusuyla nice māh u sāl āteṣ-i ḡarb ü ḳıtāl iṣ‘āl-i ḡayāt-ı tūb ü tūfeng ve edevāt-ı ceng ile lā-yü‘ad velā-yuḡṣā erbāb-ı dalāl derekāt-ı sa‘īre iṣ‘āl olunup metānet-i ḡuṣūn ve reṣānet-i burūc-ı gerdūn-nūmūn iḳtizāsıyla ṣāḡid-i fetḡu zafer manaṣṣa-i ḡuḡūrda cilveḡer oluncaya deḡin nice a‘vām meḳṣ ü ārām olunmuş iken ḡamdü lillāḡi te‘ālā tekallūd-i ṣemṣīr-i cāḡidü fillāḡ ve ref‘-i livā-yı

i'lā-yı kelimetullāh buyurulduğu sāl-ı sa'īdūñ eyyām-ı 'adīdesinde ol kişver-i mu'anberi bir hāmle-i ğāzenferī ile mānend-i kılā'-ı hayberī merkezi a'lām-ı muẓafferī buyurdukları ḥaqqā ki ḥārikū'l-'ādāt ve mahzā āsār-ı meymenet-i ḥāzret-i āşaf-simāt olduğu müselleme-i erbāb-ı 'uḡūldür bu ceng ü ḥarb degüldür bu bir kerāmetdür tebārekallāh bā-āşaf-ı sūtüde-ḥışāl aḡbār-ı 'amīme olduḡda hezār darā'at ü ibtihāl ile şükr-i ḥudāvend-i bī-mişāl edāsından soñra

Āferīn ey rüzgāruñ şeh-suvār-ı şaf-deri

'Arşa āş şimden gerü tīg-i şüreyyā-peykeri

neşīdī ile medāyih-i celīleleri zeban-zed-i ḥāş u 'ām ve du'ā-yı devlet-i 'aliyyeleri farīza-i [37a] lāzıme-i enām olmuştur. فلا زالت فى صدر الوزارة مابدا hemvāre şemşīr-i tīg-i pāydārları berḡ-efken-i diyār-ı küffar ve nice futūḡāt-ı celīle ile şadr-ı şadāretde ber-ḡarār u ber-devām olalar āmin. Bi-hurmeti men lehü'l-izzü ve't-temkīn ve yā Rabbe'l-ālemīn. كجى نه من له الغرو النمكن و يارب العالمين Bāḡī mīve-i ḡoş-güvār puḡte bād.

36b Der-kenār

Faşıḡ Dede

Sa'ādetlü semāḡatlü faẓīletlü efendim sultānum ḡāzretlerinüñ hem-revnaḡ-ı būsṡān-sarāy-ı behişt olan nādī-i feẓā'il-siriştleri āḡūş-ı ta'ẓimle nişārgāḡ-ı riyāḡin-i taḡāyā kılındığı ḡilālde firāş-ı dest-i du'ā ile bisāt-ı iḡbāllerine dīvān-ḡāne-i icābet-i rabbānī başt eyledükden sonra 'arza-dāşt-ı devlet-ḡāḡ-ı ḡadīmleri budur ki cānīb-i devām-cūy-ı sa'ādetleri melḡūz-ı kirişme-i iltifāt buyurılırsa bi-mennihi sübhānehü henüz nemek-baḡş-ı nevāle-i ḡayāt olup du'ā-yı devletleri vazīfe-i evḡātumuz olduğu vāreste-i ḡayd-ı beyāndur. Bāḡī bādā.

[37a Devamı]

Ḥālen pīrāye-baḡş-ı mesned-i vezāret-i 'uzmā ve revnaḡ-efẓā-yı şināsā-yı vekālet-i kübrā düstūr-ı ecellü efḡam müşīr-i efḡam-ı a'ẓam vezīr-i āşaf-şiyem ebḡāḡullāḡ Te'ālā ilā-ḡāşri'l-ümem devletlü semāḡatlü sa'ādetlü 'āḡifetlü sāḡib-i devlet efendimüz āstāne-i deryā-nevāllerine

ای ملنداختری که سایه توزخورشیدخاورست مرا قطره ها سحاب تربیت چون کهر زیب افسرست
mādām ki ḡāver-i zerrīn-āsmān meşriḡ-ı āftāb-ı raḡşān ve ḡubbe-i lāciverd-i kevn-i gerdūn-gerdān tūr-i nevā'ib ü seyyārāt ile tābān u dirāḡşān ol dergāḡ-ı bārgāḡ-ı

hazret-i kibriyā-penāhdan sūz ü güdāz birle tazarru‘ u niyāz olunur ki vücūd-ı bihbūd-ı ‘ālem-südları ki ārayiṣ-i çār-bāliṣ-i şıḥḥat ü ‘āfiyet ve zāt-ı āsaf-simātları evreng zīb-i ma‘delet olup matla‘-ı hūrşid-i cāh u celāl olan ‘atebe-i ‘aliyye-i devlet-serāları hemvāre fāyizu’l-envār-ı devlet ü iḳbāl ve dīvān-hāne-i ‘izz ü ‘alāları maşdar-ı menāşir-i şunūf-ı āmāl ve tedbīr-güzīn-i āsafāneleri nizām-baḥş-ı aḥvāl-i şugūr u bilād ve sāyebān-ı ‘adl ü dādları rāḥat-resān-ı ‘āmme-i ‘ibād olmadan olmaya ḥālī. چون دعای دولت اوردم سار کفت جمهور فلك مقبول باد. mekārīm-perverā mümtāz-dehrā āsmān-ḳadrā iḳtiżā-yı dehr-i pūr-ḳahr ile bu dā‘ī-i ḳadīm devām-cūy-ı şeref-i mülāzemet-i āsmān-ı ‘ālīlerinden [37b] egerçi zāhiren dūr velākin seyyāḥ-ı ‘ālem-i ḥayāl olan dil ü cān ma‘mūre-i ḥuzūr-ı mevfurū’l-ḥubūrlarına iḥtiyār-ı iḳāmet birle dā‘imū’s-sūrūr olmağla بصورت ارچه زحمت بعيد و مهجورم ولی بعالم معنی مقیم درکاهم maẓmūnı üzre dūrī vü şūrī izdiyād-ı taḳarrub-ı ma‘nevī iḳtiżā-yı mevhūmī itmegin bi’l-ğudūvvi ve’l-āşāl du‘ā-yı devlet-i rüz-efzūnlarına iştigāl-ı vazīfe-i lāzıme-i dā‘ī-i ḥālīşu’l-bāl oldığı hüveydā-yı tab‘-ı nevāziş-żamīr-i münīr-i hūrşid-mişālleridür kerem-i ‘ālem-şümüllerinden mutazarra‘ u mes’ūldür ki bu ‘ināyet-ḥ‘āhları ḳalb-i enverlerinden dūr ve ḥāṭır-ı ‘ātırlarından mahcūr buyurulmayup nesīm-i himmet-i bī-hemtāları ṭarāvet-baḥş-ı ḥadīḳa-i ümmīd olmak tecvīz buyurulmağile mesrūr buyurula benüm ‘ināyet ü keremī çok devletlū semāḥatlū efendim sultānum bende-nevāzından ğayri müsā‘id-i ‘arz-ı niyaz-ı mühim-sāz olduğumuz cilveger-i mir‘āt-ı ‘ālem-nümā-yı ṭab‘-ı derrākleridür dā‘īlerinüñ eslāfumuza ‘ināyet buyurulan arpalıklarūñ mişli ile bu devām-cūy-ı devlet-ḥ‘āhları mer‘ī olmayup ‘icāletü’l-vāḳt zuhūr iden arpalık mü’ennet-i lāzımemūze vāfi ve levāzım-ı żarūriyyemūze kāfi olmamağla ḥasbe’l-iztırār ‘arz-ı aḥvāl ile taşdī‘ iḥtiyār olundı ‘ināyet-i bī-ğāye ve mezāhim-i mā-lā-nihāyelerinden bir żamīme iḥsāniyle teşrīf ve māye-i ibtisām ü sūrūr olan mekārimleriyle dil-i ḥazīnüm talṭīf buyurulmaḳ bābında ‘atf u himem ṭab‘-ı āsaf-şiyem simātlarına menūṭ u müsellemdür. Bāḳī der-mesned-niṣīn-i şıḥḥat bād.

Ḥālen rikāb-ı devlet-intisāb-ı şehriyārī dāme mā-dāme’l-‘ālem ḳā’im-maḳāmı olan vezir-i āsaf-şiyem-i bermekiyyū’l-kerem āsaf-ı şānī düstūr-ı huceste-tedbīr devletlū semāḥatlū sa‘ādetlū sultānum ḥazretlerinüñ ṭaraf-ı bāhirū’ş-şerīflerine du‘ā-nāmedür

[38a] Devletlū sa‘ādetlū semāḥatlū ‘ināyetlū sultānum ḥazretlerinüñ ḥıyām-ı gerdūn-ḳıyām-ı devlet ü iḳbālleri ta‘ne-zen-i çarḥ-ı kebūd ve sāye-i sāyebān-ı ḥaşmet ü iclālleri ṭınāb-ı zerrīn-i devām ü beḳā ile ilā-yevmi’l-mev‘ūd memdūd olup kevke-

i dūrriyy-i zāt-ı sa‘īdleri hūrşīd-i cihān-tāb-ı hāzret-i şehriyārīden hemvāre istifāza-i envār-ı neşāt ile bedr-i vücūd-i mes‘ūdları zerr-beft-i müttekā-yı ‘aliyyü’l-kadr olmak da‘vāt-ı lāzıme-i şahāyif-i medāyih-i cezile ve ol cevāhir-i girān-bahāyı zāt-ı şafāyih-i meḥāmid-i celileleri kılındığı ma‘rūz-ı pīşgāh-ı me‘ālī penāhları kılınmak işrinde bu dā‘ī-i kādīm ve devām-cūy-ı müstedīm aḥvālī āyīn-i güzīn-i bende-perverī müsted‘āsınca isti‘lāma sezāvār buyurılırsa ḥamden ‘alā-ālā‘ihī şükran ‘alā-na‘mā‘ihī bāz-āver-i du‘ā-yı ḥayrları olan devḥa-i şīrīn-sāḥa-i vücūd kenāre-i dil-cūy-ı ḥayātda ṭarāvet-yāfte-i şihḥat ve yümn-i ḥüsn-i teveccüh-i ḥıdīvāneleriyle devlet-i ‘aliyye-i pādīşāhīde māye-i zīver-i çemen-i istirāḥat olup ve refāḥ-ı şevk u ḡarām şāḥçe-i incizāb-ı tamda mefhūmı ile hikāye-perdāz-ı ḥasret-i iştīyāk olmağla eb‘adü’l-hicrlerinden ḡayri sūz u güdāzumuz olmadığı mir‘āt-ı ‘ālem-nümā-yı zamīr-i münīrlidir ol zāt-ı āşaf-simātdan mutaḡarra‘ u mes‘ul ü mütavakka‘dur ki zerre-i vücūd-ı dā‘ī-i kādīm cāy-gīr-i zulmet-kede-i nisyān buyurulmak revā görülmeyüp perveriş-yāfte-i āftāb-ı teveccüh-i kerīmāneleri buyurulmağile berdāşte-i ḥazīz-ı ḥāk ve sāḥa-i aḥvālümüz envār-ı ḥüsn-i himmet-i ‘aliyyeleriyle tābnāk buyurmaları mutaḡzarra‘dur. پرورش زره کاه خورشید است چه جای پرورش زره کفتن حاجت Bākī hemvāre i‘lām-ı devlet ü iḡbāl bād. [38b]

38b Der-kenār

Sa‘ādetlü semāḥatlü kerāmetlü ‘azīz muḥteremüm sultānum ḥazretlerinüñ menāt-ı fuyūzāt-ı kudsiyye olan meclis-i feyz-dişār ve mü‘eyyil-i kerāmet-medārları şavbına ithāf-ı da‘vāt-ı ḥālīşa ve īşār-ı taḥiyyāt-ı şādıka birle mübārek ḥātır-ı ‘ātır-ı pūr-nefāset me‘şerleri isti‘lām olunmak zeylinde ‘arīza-i (bu) dā‘ī-i müstedīm ve ḥālīsu’l-vālaları ve bu ‘abd-i kādīm-i çāker-i devlet-ḥ‘āhları oldur ki

Ḥālen pīrāye-baḥş-ı şadāret-i Anātoli olan semāḥatlü mekremetlü ḥazretlerinüñdür

Devletlü feşāḥatlü belāḡatlü sa‘ādetlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ matla‘-ı hūrşīd-i faẓl u efzāl ve menba‘-ı cūybār-ı cūd-ı nevāl olan nūzhetgāh-ı İrem-mişāl bāhirü’l-iḡbālleri şavb-ı ‘iffet-evbine zīver-i ḥazāne-i ḡabūl olmaga şāyān cevāhir-i da‘vāt-ı icabet-medār ve yevākīt-i tekrīmāt-ı şafvet-kirdār meḥarātıyla ḥātır-ı ‘ātır-ı feyz-āşārları istiḡbār olunur hemvāre zīver-i müttekā-yı cāḥ u celāl olup umūrlarında mazhar-ı tevfiḡ-ı Ḥudā-yı müte‘āl olalar āmīn. Bi-ḥürmeti men lehü’l-‘izzü ve’t-

temkîn şîme-i kerîme-i dil-nevâzî müstedâsınca ahvâl-i şafîyyü'l-bâldan istinbâ' buyurulup hamden alâ-âlâ'ihî'l-vâfire ve şükran alâ-na'mâihî'l-mütেকâsire yümn-i teveccüh-i kerîmâneleriyle erîke-nişîn-i şîhhat ü 'âfiyet olup hullânuñ 'ala'l-hulûş cenâb-ı uhûvvet-me'âblarınıñ şenâ-i bi'l-hayrlarıyla evkât-güzâr oldıgumuz şüret-nümâ-yı mezâyâ-yı haķâyik olan mir'ât-i zamîr-i münîrlerine rüşenâdur işr-i zâ sultânüm bâ'ış-i meveddet-nâme-i falân efendi dâ'îleri müderrisinden ve evlâd-ı mevalîden olup emr-i ma'âşda zarûretine binâen sedd-i şülme-i muzâyaka itmek içün ma'îşet iktizâsıyla yümn-i devlet-i 'aliyyeden Zerzene kazâsı 'icâletü'l-vakt zamânumuzda mersüm bendelerine ta'yîn itmişdük lâkin kazâ-i mezbûr İstânbûl'a ba'îd olmağla nâ'ib tedarüki emr-i 'asîr ve sükkânına tefvîz olduğu taķdîrce *el-mahşûlû limen-kabaẓa* medlûli derûnlarında cây-gîr olmağın kazâ-i mezbûrdan mahşûl-i me'mûlî meşâbesinde olmağla mürüvvet ü keremlerinden mes'ûldur ki İstanbul'a qarîb bir münâsib maħalle tebdîl buyurmalarıyla merķûm bendelerin mesrûr ve hûlûskârların fevķa'l-melhûz memnûn buyurular. Bâkî hemvâre dermesned-i iķbâl dâ'im ve müveyyed ü muħalled bād.

Hâlen fetvâ-nişîn-i devlet-âğîn olan devletlû semâħatlû fazîletlû veliyyü'n-ni'am ħazretlerine du'â-nâmedür

[39a] Sa'âdetlû semâħatlû 'âţifetlû merħametlû veliyyü'n-ni'am 'âlim-i şâhibü'l-mecdi ve'l-kerem efendim sultânüm lâ-zâlet li-süddetihi'l-'âliye a'tâfû'l-meliki'l-vâlî mütevâliye ħazretlerinüñ pâygâh-ı devlet ü iclâlleri hemvâre mültecâ-yı aşķâb-ı havâyic ü mâl olmaķ da'vâtına iştiğâl-i ehemmi-i cümle-i işğâl kılındığı ħilâlde 'arz-ı ħâl ve dâ'î-i ħâlişu'l-bâlleri budur ki bende-perverâ devlet 'aliyyelerinüñ emşâl ü akrânına arpalık nâmına 'inâyet buyurula gelen 'avâtîf-i 'aliyye-i ħüsrevânenen bi-ħasebi't-taķdîr nışf-ı ħişşâ-i emşâle fâ'iz olmadıgumuz bundan esbak recâ-yı mükâfâtla ħâk-i pây-ı devletlerine ref'-i ruk'a-i niyâzmendî kılındığı ecilden derûn-ı merâĥim-maķrûnları lütf u tekerrüm ile vaktine merħûndur ve bu teselliyet-baĥş-ı ħâţiren düh-şi'âr ve intizâr-ı 'inâyetleriyle evkât-güzâr iken arpalıgumuz olan falân kazâsı ahâlîsinden şekâvet ile ma'rûf olup bu eşnâda Midilli cezîresinde nefy ü iclâ olunmasıyçün ħaķķında ferman şâdır olan falân-nâm şakî fermân-ı 'âlî vuşûlinden muķaddem maĥkemeyi basup nâ'ibimizde dâ'îlerinüñ emvâl ü erzâķının nehb ü ġâret eylediginden katl niyetiyle hücûm eyledükde nâ'ib bendeleri firar ile güçle taĥlîş-i nefis idüp ve ħâlen niyâbet-i mezbûrî qabûl itmemekle lisânen tafsil-i ħâl ile taşdî' u imlâle cesâret olunmayup taĥrîr-i nemîķa vü darâ'ate

mübâderet olundı niyâz ü recâmuz bâb-ı sa‘âdetlerine maḥşûr ve ta‘alluḡu ilticâmuz âstân-ı ‘inâyetlerine maḥşûr olduḡı ma‘lûm-ı devletleri buyurulup ḥaḡkımız[da] ḡayr u münâsib ü sezâvâr olan lütf u kerem ü iḡsânlarıyla ḡatır-ı fâ‘izümi mesr[ûr] ü mecbûr buyurmaları ricâ olunur.

Ḥâlen mesned-ârâ-yı şadâret-i ‘uzmâ ve şadr-pîrâ-yı vekâlet-i kübrâ olan vezîr-i âşaf-naẓîr-düstûr aristo-tedbîr ḡazretlerinüḡ âstâne-i sa‘âdetlerine muḡâleşat-nâme-i mekremet-sâmîdür [39b]

Devletlü semâḡatlü mekremetlü ‘inâyetlü merḡametlü veliyyü’n-ni‘am sultânüm ḡazretlerinüḡ pîrâye[-ı] tâc-ı iftiḡâr-ı ser-bülendân-ı cihân olan senglâb-ı ‘arşa-i eyvân-ı sidre-‘unvânlarına tâḡ-i ebrûvân-ı ‘ubûdiyyet-i şad-güne ḡuşû‘-ı raḡiyyet ile fersûde kılınup hezâr u hezâr şerm ü ḡayâ ile ‘arîza-i dâ‘î-i devletleri budur ki tebrîk-i şehir-i pür-ḡayr-ı sıyâm ve tehniye-i ‘abd-i ferḡunde-peyâm içün ḡaş u ‘âm ḡuşûşen bendegân-ı ‘ubûdiyyet-irtisâm taḡbîl-i küşe-i ḡâlîçe-i tâḡ-ı felek-revâḡları ile bu eşnâda şad-kâm olup lâkin bu dâ‘î-i devletleri ol eyyâm-ı meserret-encâmıda bi’z-zât şeref-yâbî-i ḡâk-bûsiye nâ’il ve cebin-fersâ-yı ‘ubûdiyyete vâsıl olmaḡa imkân olmaḡın semm-i semend-i şahrâ-nevâr-ı dil-re’yine edâ-yı ḡidmet rûy-mâli ruk’a-i ‘ubûdiyyet-i bedreḡaya ḡavâle olunup bu dâ‘î-i ḡadîmleri ‘inâyetlü devletlü efendim sultânüm ḡazretlerinüḡ du‘â-yı devletleriyçün miḡrâb-nişîn-i şavma‘a-i niyâz olmuştur. Cenâb-ı kibriyâdan müsted‘âdur ki ilâ-âḡırî‘d-dehr ‘âtiḡetlü sultânüm ḡazretlerinüḡ pertev-i ḡurşîd-i cihan-resîd-i ‘adl ü dâdları çâr cihet-i ḡabrâya münteşir ve düstân-ı dîn mesrûr ve a‘dâsı münzecir olup tûl-ı zamân böyle ezmân-ı sa‘d-iktirânda dâ‘iyân-ı ḡâlîşu‘l-cenânları der-i felek-ḡadrlerine rûy-mâl-i ‘ubûdiyyet-i şadâkat-me‘âl itmekden ḡâlî olmaya âmîn. Keremkârâ tûtîyâ-yı ḡubâr der-i felek-ḡadrlerinden dîde-i remîdelerine iktiḡâl iden dâ‘iyândan bir ferd yokdur ki çeşm-i emeli rûşen ve külbe-i ümîdi ḡülşen olmaya merâḡim ü elḡâfına nihâyet yok daḡı iḡsân u a‘ḡâfi çok sultânüm ḡazretlerinüḡ baḡr-i ‘inâyet ü ‘ummân-ı merḡametlerinden deryûze-i kem-ḡatre-i iḡsân eyleyüp niyâz iderem ki bu dâ‘î-i devletleri nazar-kerde-i laḡza-i i‘tibârları buyurulmaḡile beyne‘l-aḡrân ser-fîrâz u mümtâz buyuralar. Bâḡî hemvâre âstân-ı sa‘âdetleri küşâde bâd.

39b Der-kenâr

Devletlü mekremetlü semâḡatlü sultânüm ḡazretlerinüḡ mir‘ât-ı ḡaḡâyîḡ ü itḡân ve medâr-ı beḡâ-yı deḡâ‘îḡ-i ‘îrfân ve medâric-i ezḡiyâ-yı iz‘ân olan

kibârdan zer-i hâlişu'l-'ayâr gibi el-hâk şâyeste-i tamğa-yı kabûl olun[ur] rivâyât-ı şahîha üzre ra'nâ-yı sürûr ber-vefk-ı dil-h'âh cilve-sâz-ı sâha-i zuhûr olmak kuvvet-i karîbededür inşâllahü Te'âlâ *Bu vaz'-ı nâ-pesendüñ rûzgâr eyler mükâfâtın* maзмünü üzre bu maқûle umûr çok müşâhede olunup tecrübemüz sebķ itmeden nâşî sulţānum hâzretlerinüñ bā'îş-i ikram olacağı ecillā-yı bedîhiyyâtdandur hâtır-ı 'âtır-ı feyz-mezâhirlerine hutûr itmez nice elţâf-ı hafıyye-i sübhāniyyeye mazhar olmaları cāy-ı iştibâh degüldür. Bâķî hemvâre erîke-nişîn-i merâm olalar.

Hâlen revnaķ-ārâ-yı şadr-ı Anaţolı devletlü 'inâyetlü 'âtıfetlü efendim sulţānum hâzretlerine

Hayâl-i âstân-ı sa'âdet-âşiyânı bālîn-i istirâhatum devletlü 'inâyetlü 'âtıfetlü veliyy-i ni'met-i bî-minnetüm hâzretlerinüñ cenâb-ı müfizu'l-hayri ve'l-cüd hâzretleri zât-ı bî-hemâl-i sürûşî- hîşâllerin ilâ-yevmi'l-mev'ûd zîver-efzâ-yı dîvân-hâne-i vücûd ve revnaķ-ārâ-yı müttekâ-yı su'ûd eyleyüp şadr-ı vâlâ-yı Anaţolı'yı teşrîflerin mes'ûd ve zıll-i zâlîl-i re'fetlerin mefâriķ-ı dâ'iyân-ı bendegân üzre memdûd eyleye âmîn. Bi-câhi'n-nebiyyi'l-emîn. Ba'd ez-taķbîl-i kenâre-i kâlîçe ve pâygâh-ı zevî'l-ihtirâm 'arz-ı hâl-i 'abd-i dâ'î çaker-i dîrîn-i müşettitü'l-bâl budur ki bir dem-i sa'âdet-tev'em ve bir vakt-i şeref-ķurbunda âfâķî vü enfüsî müjde-resân-ı hüsni vü kudsî ازين نويد مبارك ناكهان آمد بشارتى بدل و مژده بجان آمد maзмünü şafâ-meşhûnına bi'l-'izzî ve'l-iķbâl maşdar-ı Anaţolu'yı teşrîfleri nevîd-i sa'îd ile meserret-bahş-ı dil ü devlet-h'âhı olmışdur. Cenâb-ı feyyâz-ı mutlak merâtib-i a'dâd gibi aķşâ-yı merâmlarına nâ'il-i be-kām eyleye âmîn. [41a]

Bu dahı dest-i felek-devr-i nâ-hemvârdan şikâyet ve sûz-güdâz-ı havâdişât-ı kevniyyeden hikâyet zımnında nakl-i hâl-i mâ-fî'l-bâl düstgî-i bî-beyândur

Pâ-mâl-i şebdîz-i reft ü rûb-ı hîdmet-i 'ubûdiyyetleri olduğum devletlü 'âtıfetlü re'fetlü meveddetlü veliyy-i-ni'am-ı cemîlü's-şiyem sellemehü'l-melikü'l-ekrem sulţānum hâzretlerinüñ ğubâr-ı müşk-bâr-ı semm-i semend-i fezâ'il ü ma'ârifleri keşîde-i bâşıra-ı i'tinâ vü i'tibâr kılındukda maḥzâ gül-berg-i hâtır-ı feyz-me'şerleri şâd-âbkede-i şebnem-i tefakķud u istikşâ olunur. Hemvâre behem-âğuş-ı şahid-i selâmet ve zânû-zede-i bālîn-i 'âfiyet olmadan hâlî olmayalar ber-muktezâ-yı şîme-i dâ'î-perverî istikşâf-ı ķınâ'-ı 'arûs-ı cilvegâh-ı râz olmak revâ-dâşte-i zât-ı hamîde-

şifâtları olursa ikbâl-i mâzî muhâl ve emr-i müstakbel ise mechûlû'l-hâl olmağın bu ise emr-i 'asîrdür.

Nice takrîr ideyim hâlûmi sulţānum kim

Ġam-ı mâziyi kımaz dilde ġam-ı müstakbel

bu bâbda mübeyyin hâl-i perîşân-me'âlûmüz olup eger mülâhaza-i teşrîf-i kudûm-i meymenet-lüzûmları gâh ü bî-gâh istîfâ-yı hayât-ı müste'âr itmese tündbâd-ı hâzân-ı ahzân şâh u bâl-i dıraht-ı vücûd ser-te-ser perîşân itmek muqarrer idi fe-keyfe ki bir tarafından firâk-ı hallesân-ı ahbâb ve bir tarafından eczâ-yı 'âleme sârî olan zelzele olan zelzele-i bî-sükûn u bād-ı inkılâb ve bir taraftan 'adem-i iktidâr ve bir taraftan dağdağa-i levâzım-ı dâr-ı ġevâ'îli giceler h'âb-ı râhatumuz rubûde-i dest-i mâlihûlyâ-yı hayâl eylemişdür âstâne-i hîdemâtı fuķarâ-yı müderrisîne nûmûne-i tu'me iken güninde her bir hîdmeti âhare lâyıķ olunmağla يومًا لنا فيوما علينا tehâfût ü tevâlî-i ġumûm-ı humûm ile sâ'id-ı kudretde miknet-i irâde-i ķaleme imkân merfû' olmadan ber-ceste bir hâlet peydâ idüp lâzım-ı mâhiyet-i çakerî olan tahrîr-i havâdiş-i kışriyye nihâde-i 'uhde-i imrûz u ferda kılinup [41b] ancak vesâde-i falân vesâtatıyla ibrâz-ı huşûşları nâdî-i veliyy-i ni'amîde ġudâhte-i ķalib-i 'arşa-kârî kılınduķda bā'îş-i iğbirâr-ı hâtır olacak kendülere hâtır-mânde degûlüz ancak sâye-endâz-ı 'âlem-i vücûd olacak velâdetüñ zuhûrına müterakķibuz ki anlar degûl belki hezâr derdmendân müddet-i medîdedür ki hâķ-i tîh-i nisyandur dest ber-şadr-ı haķķu'l-inşâf olunsa bu vaz'-ı müsteb'adü's-şudûruñ cilveger-i manaşsa-i zuhûr olmasından bi'l-cümle âyîne-i derûn-ı enâm zeng-beste-i iğbirâr olmuşdur deyü buyurmuşlar hemân şulh-ı huşûşı mâni'-i kavî olup mükâleme vâķı' olduķda andan ġayri muşâhabete bir ferce-i kârihaya mesâġ virilmediginden is'âf huşûşları mütemâdî oldu ve bu cümle havâşş-ı kirâma böyle şikâyet buyururlar imiş. Falân dâ'îleri bu bende-i direm-harîdelerine her zamân şikâyet ider ki niçün taraf-ı 'âlîlerinden mükâtebe münķatı' olur bir mektûbdan ġayrı mektûbları gelmedi deyü bir bir her ahvâl-i dest-ārâ-yı vuşûl olduķda vesîle-i tekrâr-ı zikr-i cemîlleri olurdu.

*Mısrâ*⁵⁵

Bu vaz'-ı nâ-pesendüñ rûzgâr eyler mükâfâtın

Muķaddem itdigi küstâhlık ma'zûr olur bir ġün

⁵⁵ Mısrâ' dese de burada beyit vardır.

nāziş-i ‘aşruñ keyfiyyetine ‘arîf ve evzâ‘-i nâ-pâydarına vâkıflardur inşâ’allahü’l-mevlâ qarîben bir vaqt-i sa‘d-ıktirânda bi’l-‘izzî ve’l-ıkbâl vaţan-ı me’lûflarına ri‘cat buyururlar didükde tasdî ‘-i küstâhâneye tecäsür olundu. Keremkârâ melâzâ dil-nevâzâ **mısrâ‘**

Dil-perîşân olanuñ fikride çendân olmaz

Âb cünbân olıcağ ‘aksi nümâyân olmaz

vekfınca vefret-i semûm-ı hümûm ile hâlen kendü diyarumuz nümüne-nümâ-yı mesâ-zede-i tûl-ı iğtirâb olmağla vâkı‘ olan hefve-i hefevât mütevârî-i zeyl-i şafh-ı cemîl buyurulmak bâbında kenâre-i kâliçe-i fezâ’il-serâları merreten ba‘de ulhârâ telşîm olunur. devletlü باقى بدست بنده چه خيزد ز جزدعاى سحر⁵⁶ دركنار مكتوب نوشته mekremetlü semâhatlü sa‘âdetlü efendim sulţânüm hâzretlerinüñ [42a] meclis-i ârâm-nazîrlerine ithâf-ı tecellâ-yı şenâ kılınur el-hâletü hâzihi şahne-i girîbân-gîr-i berâ-yı tahvîf Şeyh Mes‘ûd-ı derdmend sübhâ-i mâr-ı pîçîde havâle eyledükde küncişki-rûmî nihâl-i nâlî-nümâ-yı cisminden ser-â-ser tîr-âsâ naḥlistân-ı şâm-ı ğarîbâne perrân oldı el-‘uhdetü ‘ale’r-râvî keyfiyyet-i intikâli bu güne sâmi‘a-hırâş-ı şu‘ûr olur ki bir şebengâh müsâmere-i kih-zarîfân-ı şehrden bir nâvdân-ı şükr ‘aleve çekdük zarîf deyüp ‘aḳâḳîr-i hârre ile âmîhte tâ be-ferdâ-yı kıyâmet h‘âb-ı ‘ademden bîdâr olmamak içün bir ma‘cûn-ı beng-âlûd virüp bî-çâre müstağrak-ı nevm-i dâ’im ü mü’ebbedî eylemiş. ابقاكم الله تعالى تجاوز الله عن سيائه و عن جميع من ينكلم مبالا يعنى.

Ṭalebkârî-i incâz-ı va‘d-i manşib-ı Şâm eşnâsında irsâl olunmuşdur

Hâk-i pây-ı âstân-ı faẓl ü efzâl ki tûtiyâ-yı girân-bahâ-yı a‘yân ber-rûzgârdur rûşenâ-yı-baḥş-ı dîde-i hierân kılındukdan şöñra merfû‘-ı pîşgâh-ı fetva-penâh oldur ki bende-nevâzâ melâzâ ber-mukteẓâ-yı bende-perverî sâbıkan ‘abd-i ḥâlîşu’l-vâlâlarına kazâ-i Şâm içün mükerrer va‘d-i dil-nevâz meclâ-yı vücûda cılve-perdâz olmışiken zencîr-i ḥâbân-ı silsile-cüyân tarîk-ı dağdağasından incâz-ı va‘d ve îfâ-yı ‘ahd ki fi’l-ḥaḳîḳa zimmet-i himmet-i celiyye-i cebeliyyelerine vâcibdür mümkün olmadı ancak رۇزگار-كلم يافتن از لعل تو تقدير نبود ورنه ور سعى من و لطف تو نصير نبود ḡaddâr-ı dîrîne düşmen-i erbâb-ı isti‘dâd olmağın felek-i şu‘bede-bâz her laḥza bir şüret-i ğarîbe izhârıyla berhem-zen-i hengâme-i ârzû-yı ehl-i istihkâḳ olur şahrâ-yı dūr pehnâ-yı şekve-i rûzgâr-ı cüyîne hıẓr-pây-ı qalem ile güzâr olunmağ ḥayâl-i ḥâm

⁵⁶ Metnin üzerine “Der-kenâr mektûb-ı nüvişte” yazılmış.

ve behem-resānde-i evhām olmağın ol vādide edhem-i kalem-i muṭalliku'l-'ināna āgāhī-i ṣāšnī-i tāziyāne revā görölmedi. متاع شكره [42b] از هیچه قلم شرح و هدا افز و نست. Hudāyegānā ke xberd rruz baz ar qiyāmt baz naktā yd **naẓm** بسیار است دعا شقرا همان بهتر destgāhā sāḥa-i mekārīm-i aḥlāk-ı pesendīdeleri ḥas-i ḥāṣāk-i aḥlākdan bāk olmağıçün himmet-i 'aliyyeleri der-kār olup dest-yārī-i tūṣmāl-ı iḥsānları ile simāt-ı manāşıbdan tağyīr-i zā'ika-i lezzet-resān-ı kām ve dehān-ı ni'met-h'ār-ı eltāf olmağ w lı sīq w ed gıranı sakt fmrk tıqāzı **Naẓm** ārzūsı nice müddetdür ki semīr-i zamīrdür. **Naẓm** ḥālen ser-dāde-i çerāgāh-ı şām olan ḥayvanuñ ḥabṭ-ı gāşvāsı dā'imā gūş-güzār olmağın ekşer-i evkāt engüşt-i ḥayret maşrūf-ı mülākāt-ı dendān olmuştur ḥaqqā ki ol şütr-i bī-tāb ve leng ü lüg-i vādī-i każāya 'aceb yoldan sülük eyledi. Umūr-ı ra'ıyyeden daḥı fevka'l-vaşḥ ḥande-fermā-yı dānişverān olmuştur. **Mısra** شرو **naẓm** bāz pesmānde-i kāfileye himmet-i 'aliyye-i ḥıẓr-menişleri mededkār olursa fevka'l-ḥad minnetdār olmağ muḥarrerdür eger dest-gīrī-i üftādegān-ı kārban maşlahāt-ı dīdārī-i şavāb-nümāy olmayup püşt-i pā-zede-i kem iltifātı olursa yine pīrāmen-i ḥātıra āzār-güzār itmez. روشکور. فان تو لنى منك الجميل فاهله والا فانى عاز روشكور. ümmīdgāhā bendegān-penāhā ḳalb-i Şām ü Haleb silsile-i dīvāneleri teḳāzāsı hengāmından māni'-i ḥuşul-ı maḳşūd [43a] olursa müddet-i ma'hūde inkizāsı zamānında ḥişşedār olurlar lütf-ı bende-nevāzlarından küstāḥāne niyāz olunur ki zemzeme-i ḥaddi sāzkārdān-ı ḥırmān olmaya. Bākī tevḥīḳ-ı refīḳ-ı izid-i Perverdigār olalar.

Lisan-ı şūfiyye mışdāḳı üzre meşāyih-i mevleviyyeye firistāde olunmuştur

Kerāmetlü semāhatlü mekremetlü meveddetlü ḥazretlerinüñ medār-ı erbāb-ı vecd ü ḥāl olan ṭarab-serā-yı 'izz ü iḳbālleri nağme-i şafā-baḥş-ı şevḳ u ḡarām ve āyīn-güzīn-i taḥiyyat ü selām ile ta'ne-zen-i tekyegāh-ı evc-i ḥazrā ve reşḳ-fermā-yı semā'-hāne-i ṭāḳ-ı mīnā-yı semā ḳılınup meşnevi-h'ān-ı kürsī-i necābet olan ṭab'-ı laṭīfleri merkez-i zīb-i dā'ire-i istiḳşā ḳılınmağ işrinde muṭrib-i ḡam-zidā-yı nevāzişleri ḡurfe-nişīn-i ḥayāl ve ḳudūm-zen-i isti'lām-ı ḥāl-i şafiyyü'l-bāl olmağ

tecvîz ü erzânî buyurulursa bi-mennihi Te‘âlâ mürşid-i rûhânî rûh-ı insanî ârâyiş-i merkez-i vücûd-ı mürîdân-ı tecerrüd-‘unvân kavî ve havâss-ı devrân-sâz-ı dâ‘ire-i şuhûd olup hûllânuñ siyyemâ cenâb-ı kiyâset-‘unvânuñ zemzeme-i zîkr-i cemîlleriyle hem-nefes-i dem-sâz olduğumuz hüveydâ-yı tab‘-ı laţîf-i mekârim-perdâzlarıdır hemvâre seccâde-nişîn-i sohbet ü ‘âfiyet olup mutrib-hâne-i ‘izz ü ikbâlleri zemzeme-efzâ-yı nağamât-ı şafâ-yı bâl ve şît-endâz-ı zât-ı sürüş-hişâl olmadan olmaya hâlî. Me‘mûldür ki hûlûşkârları kerem-i semâ‘-meydan-ı mürevvetkârî olan kalb-i enverlerinden dürûd-ı hâtır-ı ‘âtırlarından mehcûr buyurmayup ahyânen kalem-i müşgîn-raqamlarıyla mesrûr buyuralar. Bâkî hemvâre tekyegâh-ı ‘izz ü ikbâlleri metâf-ı aşhâb-ı şafâ olmadan olmayalar hâlî.

Mağnisâ’da İshâk Çelebi Medresesi ihsânı ricâsıyla firistâde olunmuşdur

Devletlü meveddetlü fazîletlü semâhatlü efendim sultânüm hazretlerininüñ [43b] hâk-i pâ-yı tûtiyâ-mişâlleri ki kuhlü’l-cevâhir-i a‘yân-ı rûzgârdur dîde-i miḥnet-dîde-i iktihâl olunduğdan şoñra sâha-i fażl u ‘irfâna ‘arza-dâşt-ı niyâzmendâne oldur ki mülâzimlerimizden şeref-yâfte-i mülâzemet-i ‘atebe-i ‘aliyyeleri ‘Abdurrahmân Efendi dâ‘î-i kadîmleri Mağnisâ’da İshâk Çelebi Medresesi ‘inâyeti ile ser-firâz-ı nazar-ı çeşm-i iltifat ve pîrâmen-i hırmen-i ihsânlarından müstaḥakk-ı zekâtdur mekârim-i celiyye-i cebeliyye-i bende-nevâzlarından der-h‘âst-ı müstemendâne oldur ki ‘inâyet-i ‘aliyyeleri der-kâr olmağla meclis-i pür-berg-sâz-ı mümtâz-ı eltâfda nişger-i ihsân ile şehd-kâm ve muḳziyyü’l-merâm olmak içün himmet-i bülend-mekremet-i me‘âlî-pesendleri ferman-berdâr ola. Bâkî der-bülend-i eyvân müstedâm bād.

Post-nişîn-i irşâd-ı tarîkat hazretlerine taḥrîrdür

Kerâmetlü himmetlü fazîletlü efendim sultânüm hazretlerininüñ revnaḳ-efzâ-yı mesned-i ‘aliyye-i Gülşeniyye zîver-i seccade-i zarîf-i nazîf tarîkat-ı Rüşeniyye a‘nî bih huceste-zât-simât reşk-fermâ-yı behişt-i berîn olan meclis-i şafâ-baḥş-ı ḳarînlerine cebhe-fersâ-yı ‘ubûdiyyet ve nâşiye-sây-ı raḳiyyet olunup mizâc-ı feyz-îmtizâcları istifsar olunur. Hemvâre kıt‘a-i vücûd-ı bihbûdları maḥfaza-i ilâhiyyede maḥfûz olup hayât-baḥş-ı mürde-dilân-ı tarîkat ve şifa-sâz-ı verd-i derûn-ı ‘âşîkân-ı ḥaḳîḳat olmadan olmayalar hâlî. İsr-i zâ pürsiş-i hâl-i zâr-ı pîrâmen-güzâr-ı hâtır-ı ‘âtırdan imrâr iderse fe-lillahi’l-ḥamdü ve’l-minneh du‘â-yı hayruñuz berekâtıyla mecmû‘a-i şîrâze-i vücûd henüz perîşân-sâzî-i dest-bürd-i rûzgârdan sâlim olup

şebân-rûz bi-fazlillâhi sübhânehü iksir-i nazar-ı feyz-me'şerleri bu fakîrlerinden bî-dirîğ buyurulmağıle hisşamend buyurulup hadîd-i kalb-i karîh ve nuhâs-ı hâtır-ı cerîh zer-i hâlişu'l-'ayâr ve sebîke-i mehekk-zede-i i'tibâr-ı feyz-âşâr kılınması mütevekkâ' u mercûdur. Bâkî der-mesned-i post-nişîn-i tarîkat bâdâ. [44a]

Ârzü-yı hacc-ı beytü'l-harâm idüp binâenaleyh tavşiye zımnında terķîm olunmuşdur

Devletlü semâhatlü mekremetlü sulţānum hâzretlerinüñ menbit-i zevâhir-i fezâ'il ü kemâl ve ma'den-i yevākîti-izz ü ikbâl olan nādî-i dil-güşâ-yı mekârim-pîrâ ve vādî-i nüzhet-bahşâ-yı me'âlî't-tevâları şavbına pîrâye-çîd ü dâd ve zîver-kerden-i ittihâd olmağa sezâ cevâhir-i da'vât-ı icâbet-mezâhir ve lâlî mütelâlî tahîyyât-ı isticâbet mütevâlî-i îşâr ü nişâr ve ferîde-i tab'-ı rûşen-güherleri vâsîtatü'l-'akdi sübhâ-i istifsâr kılınmağ siyâkında menhâ-yı şenâkârîdürki nâkılı-i nemîka-i velâ Edirne'de Sulţān Selîm Şeyhî fazîletlü Rızvānullāh Efendi dâ'îleri ârzü-yı hacc-ı beytullāh ve h'âhiş-i çehre-i siyâhî-i ravza-i Seyyidü'l-enām 'aleyhi efdalü't-tehâyâ ve's-selām ile ol şavb-ı şeref-evbine ihrām-bend-i 'azîmet ve nehc-i rikâb-ı himmet itmişdür ledâ şerefü'l-vuşûl mezbûr dâ'îlerinüñ dūş-ı huşûşlarında mu'âvenet-i kerîmâneleri der-kâr buyurulmağ derh'âstedür. Bâkî sa'âdet bâd.

Sûz u güdâzâne terķîmdür

Devletlü sa'âdetlü necâbetlü semâhatlü hâzretlerinüñ nümâyiş-nümâ-yı hulûd-ı berîn ve behcet-şiken-i hûr-ı 'în olan nādî-i ma'ârif-mebâdı mü'eyyil-i leţâfet-âbâdîleri küşayışgâh-ı tenge-i kâlâ-yı hulûş ve cîlvegâh-ı birr ü şadâkat kılınmağ siyâkında gönçe-i gülbün-i fezâ'il olan tab'-ı latîf ve hâtır-ı nazîfleri nihâde-i şîşe-i istinbâ olunur. Hemvâre kerde-bâlîn-i şîhhat ü 'âfiyet müttekâ-yı zât-ı sûtüde-şifâtı olup revnak-fezâ-yı şüdü-r 'izzet olmadan hâlî olmayalar ebek-i ezmân-ı meymenet-kırânda selâmet ile vuşûllerini müş'ir nâme-i nâmîleri [44b] ki bebgâ-yı mîşr-ı belâgat ve vüreka-i feşâhatdür resîde-i muhlişî olduğda hâşıl olan mürûr-ı hubûr-ı küncâyîş-pezîr havşala-i takdîrden dūr olduğı cây-ı iştibâh degüldür hağğâ ki cenâb-ı uhuvvet-penâh ve şadâkat-destgâhlarına olan hulûş ve 'alâka-i derûnî kable'l-iftirâk ma'lûm olmayup henüz nesîm-i hicrân âteş-i derûnumuzı iltihâba âğâz ve bâd-zen-i firâk-ı ahker-i girân-kadr fûrûğ-ı kalbümüzi şerare-perdâz itmededür verâ-yı hadd-i tahîrden bîrûn olup Hudâ-yı müte'âl her huşûşda bâver ü zahîr ve mu'în ü dest-gîr olup hâzarda 'avn-i Hudayaver-i refîk olsun seferde hîzr-ı Hudâ

rehber-i tarîk olsun me'mûldür ki bu şadâkat-kîş ü vefa-endişlerin hâtır-ı 'âtır-ı feyz-me'şerlerinden mehcûr buyurmayup âyende vü revende ile tâze dil-güşâ ve mektûb-ı feraḥ-baḥşâları bî-dirîḡ buyurular. Bâkî hemîşe çekîde-i şebnemvezân bād.

Başlıksız

Sa'âdetlü mekremetlü 'inâyetlü oḡlum sultānum ḥazretlerinin mevridü'l-'azbi faẓl u efẓāl olan nādî-i şeref-mebādîlerine ithāf-ı tuḥāf-ı teslîmât-ı dürriyyetü'n-nizām ve âşâr-ı cevāhir-i taḥiyyât-ı verdiyyetü'l-intisām siyākında isti'lām-ı ṭab'-ı şerîfleri aḡdem-i a'māl kılınur. Hemvâre ifāza-i ḥayrâtla ârâste olan zāt-ı muḥteremleri pîrâye-baḥş-ı mesned-i 'izz ü iḡbāl olup şafâ-yı bāl ile revnaḡ-dih-i şadr-ı kāmranî olalar bâ'îş-i terkîm-i şaḥîfe-i ihlâş Ḥasan Ağâ bendeleri taraf-ı muḥlisîye mütereddîd ü müntemî bendelerinden olup ve sa'âdetlü sultānum ḥazretlerinin daḡı emekdâr-ı ḡadîmlerinden olmaḡın bu sefer-i hümâyûn-ı meymenet-maḡrûnda daḡı ḡāme-i kerîmleriyle şüret-nümâ olan ḡāline münāsib bir ḡidmet-i şerîfleriyle kāmıyâb olmaḡ arzûsunda olmaḡla elṭāf-ı 'ālem-ārâlarından mercûdur ki merḡûm bende-i ḡadîm ve emekdâr-ı müstedîmleri şümûl-i [45a] enẓâr-ı mürüvvet-âşâr buyurılıp müsâ'ade-i 'aliyyeleriyle mesrûr buyurula. Bâkî dermesned-i 'izzet bād.

Anadolu Kādî-'askeri Muḡammed Efendi ḡazretlerinden vüzerāya istiṣfâ'-nāme-i nāmîdür

Mesned-i refî'-i âşaf-cāḡı ve mevḡıf-ı menba'-ı vezâret-penāḡı şavb-ı rif'at-evbine mezîd-i iclāl ü i'zām ve farṭ-ı tevḡîr ü ihtirām birle cevāhir-i ed'îye-i lâyiḡa-i muḡḡaleşat-nizāmda lālî-i esniye-i musādekat-intizām ithāfiyla zamîr-i münîr-i müşkil-güşāya nihāl-i muḡlis-ı sîne-şāf-ı ḡulûş-ittisāf oldur ki ḡuzât-ı muteşerri'in zümresinden ḡālen maḡrûsa-i falānda nā'ibümüz olan işbu bâ'îş-i varaḡa-i niyâz-perverî falān efendi şenā-ḡānları zîver-i 'ilm ile ârâste ve ḡilye-i edeble mücellâ vü pîrâste olup her vechile iltifât-ı 'aliyyelerine lâyiḡ u sezāvâr dā'îleri olmaḡın me'mûldür ki mevlānā-yı müşārunileyh nā'ibümüzüḡ üzerinden nazar-ı 'inâyet-i 'aliyye-i vezîrāneleri bî-dirîḡ buyurulup vāḡi' olan umûrlarında ḡüsn-i müsâ'ade vü i'ânetleri ile ser-firâz buyurula mevlānā-yı mûmā ileyhüḡ ḡaḡḡında sunûḡ ü zuḡûr iden kerem ü iḡsân ve lütf-ı bî-kerānlarından minnetdâr olduḡumuzda iştibāḡ buyurulmaya.

Ba'zı mevād için istiṣfâ' siyākında ḡadılara firistâdedür

Taḥiyyāt-ı şāfiye ve teslīmāt-ı vāfiye ithāfiyla menhā-yı muḥliṣī oldur ki resānende-i varāka bi'l-fi'l İrşeve kādısı olan Nevāzī Muṣtafā Efendi muḥliṣlerinüñ taht-ı kaḫālarında enişteleri olan falān ile ba'zı mertebe[-i] mīrāş ile olan aḫvāllerine müte'allik ḫuṣūşları olup muḫzı'l-me'mül olmaları siyākında ḫüsn-i mu'āvenet ü muzāheretleri üzerinden bī-dirīg buyurulmaḫ ārzūsında olup varāka-ı muḥliṣī ile istiṣfā' itmegın terḫīm olunup sāḫa-i ḫükümetlerine rū-be-rāḫ olmışlardur şeref-yāb-ı vuṣūlünde me'müldür ki lūtf-ı [45b] buleḡā-yı belīgleri bī-dirīg buyurulup ḫuṣūl-i merāmı bābında inzimām-ı eltāf-ı is'āfları ola ve'l-ḫāşıl teshīl-i umūrında vücūd bulan muḫaddimāt-ı netāyic-i keremleri cānib-i muḥliṣlerine 'ā'id ü rāci' idügi bī-iṣtibāhdur. Bāḫī sa'ādetde olalar.

İstiṣfā' zımnında terḫīmdür

Devletlü merḫametlü mekremetlü ḫāzretlerinüñ maşabb-ı füyūzāt-ı rabbāniyye ve mehbite riyāḫ-ı 'ināyāt-ı sübhāniyye olan sāḫa-i şerīf-i meḫārim-iṣtimāl ve bāḫa-i münif-i müstecmi'u'l-fazli ve'l-efzālleri şavb-ı şeref-evbine deryā-yı muḫit-i şadākat-i ihlāşdan sevāḫil-i ḫavāṭıra vārid ü sāniḫ olan şadef-i pür-gevher-i du'ā-yı şadīkāne ve lü'lü'-yı felek- bahā-yı şenā-yı müştākāne ihdā vü ithāf ve maşdar-ı envār-ı kerāmāt-ı bāhire olan ḫāṭır-ı ilhām-mezāhirleri pürsişi taḫdīm-i cümle-i meḫām kılınmaḫ siyākında menhā-yı dā'ī-i ḫāliṣü'l-vālālarıdur ki nāḫıl-i ḫulūş-nāme-i şenā-güsteri mensübāt-ı dīrinemüzden İbrāḫim Efendi dā'ileri vesīle-i ruḫşāt-bāb-i iḫtibās-ı enverdür ki pür-me'ālī-i zerī'a-i şeref-yābī-i istifāza-i meclis-i 'ālīleri olmaḫ ārzūsı ārā'ış-ı şevḫi iltihāb itmegın gene niyābeti ile olṭaraf-ı bāḫirü'ş-şerefe teḫeyyüc-i rikāb-ı 'azīmet itmişdür ledāşerefü'l-vuṣūl mezbūr dā'ileri ḫaḫḫında melḫūz-ı liḫāz-ı lūtf u iḫsān ve 'ināyetleri buyurulmaḫ müsted'ādur.

Muḫāleṣat-nāme-i nāmīdür

Sa'ādetlü semāḫatlü faẓīletlü efendim sultānum ḫāzretlerinüñ hem-revnaḫ-ı büstān-sarā-yı behişt olan nādī-i feẓā'il-siriştleri āḡūş-ı ta'zīmle nişārgāḫ-ı reyāḫīn-i taḫāyā kılınđuḡ ḫilālde firāş-ı dest-i du'ā ile bisāt-ı iḫbāllerin divan-ḫāne-i icābet-i rabbānī başt eyledükden şoñra 'arza-dāşt-i devlet-ḫ'āḫ-ı ḫadīm budur ki cānib-i devam-cūy-ı sa'ādetleri melḫūz-ı kirişme-i iltifāt buyurılırsa bi-mennihi sübhānehü [46a] henüz nemek-baḫş-ı nevāle-i ḫayāt olup du'ā-yı devletleri vazīfe-i evḫātumuz olduḡı vāreste-i ḫayd ü beyān u 'ayāndur.

Maşlahat-güzār-ı hālīşu'l-'ayār kimesnenüñ huşul-i meramı zımnında şefā'at-nāmedür

Devletlü mekremetlü semāhatlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ nādī-i mekārīm-maşīrleri şavbına berdāşte-i dā'ī-i şadākat-żamīr-i semīrleri oldur ki nāme-i resānende-i 'ubūdiyyet-i Medīne-i Münevvere şerrefehallāhü Te'ālā mücāvırlarından Ahmed Efendi dā'ileri sâbıkan müneccimbaşı olan falan efendi merhūmuñ vāfir-i zamān-ı ḥıdmetlerinde olup ictinā-yı 'ulūm u ma'ārif ve iktinā'-yı feżā'il ü kemālāt ile evkāt-güzār olduğından mā'adā ecell-i 'ömr-i 'azīzin ol emākin-i mübārekede taḥşīl-i ma'ārif-i uhreviyyede bezl ü şarf eylemiş ancak ol emākin-i mütberrikede kendünüñ medār-ı ma'āş olan surre vü cerāyeleri birer taqrīble kendüden gidüp şıfru'l-yed kılmağıle taḥşīl ve nızām-ı aḥvālī içün bu sene-i mübārekede bu tarafa gelüp ile'l-ān huşul-i āmālī cilveger-i manaşsa-i zuhūr olmamağıla müferriğ-i müte'essifin ve melce-i mütehelliḥin olan südde-i seniyye-i şefkat-medārlarına çehre-sāy-ı darā'at ü ibtihāl olmışdur kiştzār-ı āmāline icrā-yı mā'ü'l-ḥayāt-ı merḥamet ü şefkat buyurılıp mertebe-i imkānda olan iḥsān u lütf-ı bī-hemtālarıyla huşul-i āmāline i'ānet ü imdād buyurmaları niyāz olunur inşa'allāhü'l-bārī mūma'ileyh dā'ileri ḥaqqında cārī olan kerem ü lüḥfları müstentic-i ucūr-ı cezile olmak mütevaḥḫa'dur.

Vuşul-ı mükātebe-i müşgīn-edā zımnında terķīm-i eşer-i meserreti istiş'ardur

Devletlü semāhatlü sa'ādetlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ nādī-i feżā'il-perver ve mevķıf-ı nüzhet-güsterleri şavb-ı evbine revāc-engīz-i [46b] bāzār-ı muşādaķāt olan kālā-yı ḥuş-naķş-ı da'vāt u maḥmidet ihdasıyla ḥatır-ı 'atırları ser-levḫa-i dībāce-i istiḥbār kılınur. Hemvāre huşul-i meṭālib ile kāmķār olalar berā'a-i 'anberīn ḥāme-i himmetlerinden çekīde-i reşehāt-ı feyz-ı Bārī ile tarāvet-yāfte-i imlā' olan eşer-i dil-bendleri meşhūdı dīde-i daḳye-bīn-i ḥazret-i veliyyü'n-ni'amī olduğda zāt-ı kerīmlerini tekrīm buyurup falān rütbesiyle emr-i celīlü'ş-şā'nı taraf-ı 'ālīlerine resānīde kılındı el-ḥāşıl ādemleri lisānen āvīze-i gūş-ı intibāhumuz idügi ḥ'āstķārlarınüñ cilveger-i sāḫa-i huşul olmasına vaktiyle niṭāķ-ı bend-i ihtimām ve müşemmir-i sāk-ı aḳdām olmak ser-levḫa-i tāk-ı iḥlāşumuzdur. Mercūdur ki bu muḥlişlerin du'ā-yı ḥayrlarından ferāmūş buyurmayalar. Bāķī gönçe-i murādāt şüküfte bād.

İfade-i mektüb-ı belāgat maşhūb istiḥbār-ı girān-mikdārı vāşıl olduḡda teşekkür-nāme-i nāmīleridür

Sa‘adetlü mekremetlü faẓiletlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ mehlü’l-azb-i faẓl u kemāl olan nādī-i mekārīm-iştimālleri şavb-ı meveddet-evbine şemere-i naḥl-i zātü’l-ekmām-ı ihlāş olan nev-tāka-i tehāyā-yı muşādaḡat-iḥtisāş ihdā olunup merāsīm-i pürsiş-i ḡatır-ı feẓā’il-iḡtirānları şīraze-i mecmū‘a-i meveddet kılınmaḡ ḡilālinde ‘arza-ḡüzārī-i muḡlişidür ki āyīn-i pīşīn-i mekārīm-şamīmīleri oldur ki tefakḡud-ı cānib-i şadāḡatkārları teḡayyud buyurılırsa el-ḡamdü lillahi Te‘ālā maşhūbü’l-‘āfiye olup du‘ā-yı ‘izz ü iḡbālleri dībāce-i pīrāye-i pīrāmen-i defter-i aḡvāl ve meclis ü meḡāfilde zıkr ü şenāları kitābe-i dīvānçe-i a‘mālümüz olup ṡaraf-ı bāhirü’l-bereketlerinden aḡbār-ı sāre-i selāmet ve tuḡfe-i ferah-fezā-yı peyām-ı ‘āfiyetleriyle ḡaşıd-ı ḡapük-pāy-ı aḡşa’l-meḡaşıduñ vürüdına dīde-i dil ü cān [47a] muntazır u nigerān iken bir dem-i ḡurremde meveddet-nāme-i nāmī ve mektüb-ı kirāmīleri el-ḡaḡ vāşıl-ı dest-i ikrām olup bir mertebe derūn-ı meserret-baḡş-ı meşḡūn-ı ihlās-nümün olmuşdur ki ta‘bīri küncāyiş- pezir-i ḡavşala-i takrīr degüldür ḡudā-yı lā-yezāl zāt-ı sūtūde-şīfātların mesned-ārā-yı erīke-i ‘āfiyet ü selāmet idüp ber-vefḡ-ı dil-ḡāḡ sa‘adet ü iḡbāllerin müzdād eyleye. Bi-mennihi ve keremihi bu muḡliş-i sīne-şāf-ı şadāḡat-ittişāfları ānen-fe-ānen ezḡār-ı cemīleleri teẓkāri ile evḡāt-ḡüzār olduḡ müstaḡnin an-yuḡāmü lehü’l-burḡāndur mercūdur ki fī-mā ba‘d daḡı meserret-nāme-i nāmīleri irsāliyle muḡlişlerin memnūn u melḡūz buyuralar. Bāḡı hemvāre bāliş-nişīn-i ‘āfiyet bād.

Ḳādı-‘asker ḡazretlerine muḡāleşat-nāmedür

Devletlü semāhatlü sa‘adetlü ‘atīfetlü efendim sultānum ḡazretlerinüñ ḡadīka-i enīka-i būstān-ı dilistān-ı faẓl u efẓāl olan meclis-i İrem-naẓīr u sa‘adet-hem-demleri ḡıbeline ol safāyīn-i eşvāḡ ki kālā-yı iştīyāḡ birle girān-bahā-yı ḡulūş-ı ḡubb ü velā ki ḡas ü ḡāşāk-ı riyādan ḡālīdür hevā-yı vecd ü ḡarām ile ḡarārgāḡ-ı sāḡil-i deryā-yı muḡabbetleri kılınup ففى النفس أشواق اليك صبا ته ففى القلب من وجد اليك صدوع şemīm-baḡt ü durūd ki destāvīz-i nesīm-i ḡuceste-vürüddur ihdā kılundukdan şoḡra ‘arza-i dā‘ī-i ḡālīşu’l-muḡibbeleri budur ki ber-muḡteẓā-yı rābıta-i rūḡānī istīḡşā-yı ḡāl-i zār erzānī buyurulur ise lillahi’l-ḡamdü ve’l-minneh henüz mesned-nişīn-i serīr-i ‘āfiyet olup merāşid-i icabet-i du‘āda sultānum ḡazretlerinüñ hemvāre envār-ı āftāb-ı devletleri rüz-be-rüz efzūn ve riyāz-ı iḡbāl ü sa‘adeti berg-i nevā-yı ḡabül ile meşḡūn olmaḡ da‘vātında olduḡumuz mir‘āt-ı zamīrlarına setīr olmaya. [47b]

Farṭ-ı muḥabbet ve iştıyāk-ı meveddet birle sūz u gūdāzāne firistādedür

Benüm ‘izzetlü efendim Haḳ sübhānehü ve te‘ālā ramazān-ı şerīfünüzü mübārek eyleyüp emşāl ü emşāline şafā-yı ḥatır ile iṣāline bi-mennihi. Bir kaç gündür ki şāhid-i likā-yı sa‘adet-iltikā-yı perde-nişin-i ḥafā vü butün ve kā‘ide-i şoḥbet-i aḥibbā mukteżā-yı ḥikmet-i hudā ile bāz-gün olmağla āteş-endüd-ı kânün-ı derün ‘alev-gır ve iştıyāk-ı rüz-efzün tezāyüd-pezır olmağdan ḥālī degüldür. Şimdiki ḥālde rüy-ı hilāldīdār-ı mevķıf be-dīdār mevķūf-ı şām-ı iftār olmağla şeref-i kadr-i vişāle vuşul mukadder ise gecelerde müyesser ve müşāhede-i dīdār-ı aḥbāb ancak mir‘at-ı leyālīde mutassavverdür öyle olsa bu bābda kazā-yı māfāt ve şeref-i şoḥbetden ḥāliye-güzerān iden evķāt-ı zāyi‘aya mükāfat için inşā‘allahü Te‘ālā bu gece sünnet-i seniyye-i iftār ḥuzūr-ı şeref-medārda icrā olunmağā karar virilmiştir. *El-me‘mūruma zūrun* fehvasınca ‘özüñüz olmağla berā-yı istizān-ı küstāḥāne tesvīd-i varākaya taḥrīr-i ḥāme-i benān kılınmıştır. *همیشه روز تو نوروز و شام قدروبر* Fi’l-ḥaḳıka māni‘üñüz yoğ ise işaret-i şerīfüñüz vücūd-ı incāz-ı va‘d-i şoḥbet oluna. Bāķī hemīşe gülşen-i ikbāl istişmām bād. İnşā‘allahü Te‘ālā şeref-i vuşüle mevşul ve mülākāt-ı zāt-ı sa‘adet-āyātı karīn-i ḥuşul oldukda eltāf-ı mütekāşirelerinden mercūdur ki üzerinden ḥüsn-i nazar-ı kimyā-eşerlerin bī-dirīg buyurup mesrūlü’l-ḥatır ‘avdet itdirilüp düş-ı umūrına ḥüsn-i müsā‘adeñüz mebzul ve ḥaḳkında himmet-i ‘aliyye-i bī-hemtāları vezān buyurmaları mes’ulümüzdür. ḥatır-ı derya-meķātırlarından dūr u mehcūr buyurmayalar. Bāķī der-mesned-i ‘izz ü sa‘adet bād. [48a]

Ġāyet tevkīr u ihtirām birle terķimdür

edā-yı vācibe-i zemin-būsī-i pīşgāh-ı semā-ri’fat ve şüreyyā-menziletleri zımnında bā-hezār ‘acz ü kuşūr ‘arza-dāşt-ı ‘abd-i mehcūr u nā-şabūr oldur ki lillāhil-hamdü ve’l-minneh āftāb-ı serī‘u’z-zevāl ‘ömr-i burc-ı fenāya taḥvīl olunmayup henüz pertev-efşān-ı tārīk-ı cāy-ı beden olmağla şubḥ u mesāda lāzime-i ‘uhde-i ‘ubūdiyyetümüz olan efzāyiş-i ‘ömr ve ‘izzet ü tābiş-i sitāre-i baḥt u ri’fatleri da‘vātına nukūd-ı evķātumuz maşrūf idigi zamīr-i münīr-i mihr-iltimā‘larına setīr degüldür. Hudā-yı bī-hemtā gülşen-i ‘ömr ü devletlerin feyz-i seḥāb-ı lütf-ı keremle şād-āb ve reyyān u gonce-i gülzār-ı ikbāllerin ḥadīka-i ‘ālemde hemīşe küşade vü ḥandān idüp zıll-i zalīl-i re’fetlerin mefāriķ-ı du‘ā-güyān üzre ber-devām ve sāye-i ‘atīfet-güsterlerin müstedām eyleye bi-mennihi ve keremihi.

Mu‘āmele-i dostāne mücāmele-i iştīyākāne muḥāleşat ve meveddet-nāme-i nāmīdür

Sa‘ādetlü meveddetlü semāḥatlü birāder-i ekremüm sultānum mīr-i ‘ālī-şān ḥazretlerinüñ ḥatır-ı dil-pezīr ve meclis-i münīr-i mekārīm-semīrleri şavb-ı şeref-evbine perverde-i buḥbūha-i ḥatır olan şükūfe-i du‘ā-yı icābet-ḳarīn ve ezhār-ı taḥiyyāt-ı isticābet-rehīn mevzū‘-ı şīşe-i ihdā vü ithāf ve gevher-i tab‘-ı şāf-ı mekārīm-ittişāfları zīb-i benāgūş-ı istikşāf kılınmak zeylinde taraf-ı şenākārlarından istiḥbār-ı lāyiḥa-i zāmīr-i ma‘ālī-medār olursa bi-ḥamdihī sübhānehü muğtenim-i ni‘am-ı ‘āfiyet olup lāzime-i zimmet-i ihlāş-ı şadāḳatumuz olan şebt-i me‘şer-i celīle ve zıkr-i meḥāsin ü mecāmid-i cemīlelerinde evḳāt-güzār iken es‘ad-ı ezmānda peyām-ı ‘āfiyetleri(ni) ḥāvī nāme-i nāmī [48b] ve mulaṭṭafe-i kirāmīleri vāşıl olup müṭāla‘a-i mażmūn-ı mekārīm-meşḥūnından derūn-ı ihlāş-numūne inbisāt-ı tām ḥāşıl olmuştur ba‘de-zā me’mūldür ki taraf-ı şenākārların ḥatır-ı şerīflerinden ib‘ād buyurmayup aḫyānen aḫbār-ı ‘āfiyetlerini müş‘ir mektüb-ı dūrer-bārları irsāliyle memnūnū’l-fu‘ād buyurmaları mütevaḳḳa‘dur.

Vuşul-ı mektüb ve meveddet-nāme-i nāmī zımında istiḥbār-ı muḥāleşat-güne terkīmdür

Devletlü semāḥatlü sa‘ādetlü sultānum ḥazretlerinüñ mecma‘-ı ma‘ārif ü kemāl ve menba‘-ı mekārīm ü efzāl olan nādī-i behişt-nażar-ı vālālarına ta‘zīmāt-ı kāmīle ve tekrīmāt-ı şāmīleye maḳrūn cevāhir-i da‘vāt-ı tāb-dār ve zevāhir-i teslīmāt-ı meveddet-şi‘ār mevzū‘-ı ṭabaḳçe-i ithāf ve gevher-i ṭab‘-ı şāf-ı me‘ālī-nümūdları ḳurta-i bināgūş-ı istikşāf kılınur. Hemvāre mesned-i sa‘ādetde müreffehü’l-bāl pīrāye-baḫş-ı şudūr ü iclāl olalar taraf-ı şenākār-ı ihlāş-şi‘ārlarından istiḥbār-ı lāyiḥa-i zāmīr-i tāb-dār olursa bi-mennihi sübhānehü muğtenim-i ni‘am-ı ‘āfiyet olup taraf-ı ‘izzet-cūylarına mü‘essisü’l-‘aḳd-i irtibāt olan rişte-i ḥubb ü velā muḳteżāsınca muḥabbet ü meveddet-ihlāşlarında müdāvim ve ḥüsn-i şenāların tekrāra dā‘im ü ḳā‘im iken es‘ad-ı ezmānda nāme-i sāmī ve mulaṭṭafe-i kirāmī vāşıl-ı mevşul ve mażmūn-ı mekārīm-meşḥūnına ıttılā‘umuz ḥāşıl olup ḥidmet-i kethudāyī ḥazret-i veliyyū’n-ni‘amı liyāḳat ü isti‘dādlarına taḥmīl olundığı ma‘lūm-ı muḫliş olmuştur.

İbrāhīm Ağa ‘āzim-i ḥaccū’l-muḫteremeyn ārzūsıyla ḳāfile-i Mısr ile muḳziyyū’l-merām olmasıçün istişfā‘-nāme-i nāmīdür

Sa‘adetlü semāhatlü meveddetlü birāder-i ekremüm mīr-i ‘ālī-şān ḥāzretlerinüñ nādī-i ḥatīr-i dil-pezīrleri şavb-ı mekremet-evbine merāsım-i ihlāş [49a] iclāl ü i‘zāma maḳrūn tāb-ı hūrşīd-i ihlāş ile revnaḳ-pezīr ü tarāvet-yāb olan cevāhir-i da‘vāt-ı tāb-dār ve eşmār-ı taḥiyyāt-ı āb-dār ithāf ü ihdāsına müte‘ākib ḥatīr-ı ḥatīrleri istinbā’ olunur. Hemvāre mesned-i sa‘adetde müreffehü’l-bāl olalar taraf-ı şenākārlarından istiḥbār buyurulursa bi-ḥamdihī sübhānehü ve Te‘ālā kūşe-güzīn-i zāviye-i ‘āfiyet olup zıkr-i cemīlleriyle evḳāt-güzārı zeylinde nümūde-i muḥlişīdür ki bā’iş-i taḥrīr-i mektüb-ı muḥāleşat-üslūb İbrāhim Ağa dā’īlerinüñ taraf-ı bende-i ihlāşkārlarına ta‘alluḳ-ı ekīd ü tereddūd-i sedīdī olup ḥālen bu sene-i seniyye-i mübārekede cānib-i Mışır’dan ‘āzim-i ḥacc-ı şerīf olmağın inşā’allahü’l-mevlā vuşūlinde muḳtezā-yı sefer-i Beytū’l-ḥaremeyn eşnāsında ḥüsn-i i‘ānet ve lütf u iḥsān mekremetleri ḥaḳḳında ihtimām-ı tām ve eşnā-yı tarīḳde daḥı müzāheret ü iḳdām buyurılıp mu‘āmele-i dil-nevāzı ile merḳūmuñ ḥatırın tatyīb buyurmaları ile muḥliş-i ḳādīmlerin fevḳa’l-ğāye memnūn u minnet-dār buyurmaları derḥāstdur me’mūldür ki ḥaḳḳında kerem-i ḥüsn-i naẓar-ı kīmyā-me’şerleri mebzūl ü bī-dirīğ buyurula ve’s-selām

Ḥālen Mora Muḥāfızı olan sa‘adetlü semāhatlü mekremetlü sulṭānum paşa-yı celīlü’ş-şān ḥāzretlerinüñ şavb-ı ‘ālilerine bi’l-ḥayr

Sa‘adetlü semāhatlü mekremetlü sulṭānum ḥāzretlerinüñ sāhil-i deryā-yı mekārim olan nādī-i semāhat-perver ve vādī-i sa‘adet-güsterleri şavb-ı merāḥim-evbine hezār i‘zāz ü ikram ve vüfur-ı tebcil ü ihtirām ile dūrer-i da‘vāt-ı dūrriyyü’n-nizām ve gurer-i tekrīmāt-ı pervīn-intizām meḥārātıyla ḥatır-ı ‘atır ve ṭab‘-ı celīlü’l-me’şerleri istinbā’ olunur. Hemvāre emān-ı Rabbü’l-‘izzetde olup müselleme-i dest-i iḳtidārı olan umūr-ı şehriyārī’de muvaffaḳ tevfiḳ bi’l-ḥayr olalar āmin. [49b] işr-i zā benüm mürüvvetkārum ḥāzretleri ḥāmil-i meveddet-nāme-i falān bendeleri ol-şavba imāle-i ‘azīmet bir derdmend-i ‘alīlü’l-mizāc ve faḳirü’l-ḥāl bir müstemend bendeleri olmağın maḥall-i lütf u kerem ü iḥsān ve mazḥar-ı ‘ināyet-i vücūd-şiyem olmaḳ niyāzıyla meveddet-nāme taḥrīr ü terḳīm olunmuşdur inşā’allah şeref-i şoḥbetleriyle müşerref olduḳda üzerinden naẓar-ı kīmyā-me’şerleri bī-dirīğ buyurıla kerem-i bī-kerānlarına mazḥar ve ‘ināyet-i bī-pāyānlarına maşar buyurulmaḳ mes’ūldür. Bāḳī hemvāre der-mesned-i keremkāri müstedām bād.

İstişfā’-nāme-i nāmī

Devletlü mekremetlü semâhatlü sultânüm hazretlerinüñ meclis-i şerîf-i şerâfet-intimâlarına tahıyyât-ı ‘abîr-âmîz-i muhâleşat-karîn ithâf ü ihdâ ve hâtır-ı şerîfleri istinbâ’ kılındukdan şöñra nümûde-i muhlişî oldur ki falân yediyle irsâl buyurulan mektûb-ı şerifleri vâşıl ve mefhûm u münîfine ittılâ’ hâşıl olduğda memnun u mahzûz olup temşît-i umurlarına şarf-ı nakd-i vaqt-i himmetleri olunmağla mahall-i müsâmağa olunmayup şâhid-i merâmları cilve-perdâzları sâha-i zuhûr olmasına çeşm-dâr-ı tertîb-i intizâruz. Hâk sübhânehü ve te‘âlâ herhalde muvaffakun bi’l-hayr eyleye âmîn

Cânib-i Mısr-ı Kâhire’ye nakîb olan es-seyyîd Muştafâ Efendi hazretleri nakîbü’l-eşrâf tarafından tavsiye olundığı nâme-i sâmidür

Semâhatlü sa‘âdetlü ‘âtıfetlü sultânüm hazretlerinüñ ‘ibret-efzâ-yı gülşen-i İrem olan devlet-sarây-ı ma‘delet-pîrâları şavb-ı celâlet-evbine hezâr ta‘zîm ü iclâl ve tefhîm ü ikbâl ile merâsim-i hayr du‘â ve levâzım-ı hubb ü velâ meharâtıyla mizâc-ı letâfet-imtizâcları isti‘lâm olunur. Hemvâre zîver-i müttekâ-yı ‘izzet ü devlet ve çâr-bâliş-nişîn-i evreng-i sa‘âdet olup müselleme-i dest-i iktidârları [50a] olan umûrda muvaffakun bi’l-hayr olalar âmîn ğıbb-ı zâ benüm sa‘âdetmendüm sultânüm hazretleri nakîl-i şahîfe-i niyâzmendî zahrü’s-sâdâtî’l-kirâm ‘umdetü’l-kuzâtî’l-islâm es-seyyîd Muştafâ Efendi dâ‘îleri ‘alem-efzâ-yı himâye ve sâye-endâz-ı vikâye oldukları kişver-i ‘azîm Mısr-ı Kâhire’de vâkı’ sâdât-ı kirâm-ı zevî’l-ihtirâm üzerlerine cânib-i hulûşkârlarından kâ’im-makâm naşb ü ta’yîn olunup şavb-ı ‘âlîlerine rû-be-râh-ı ‘azîmet olmışdur. Şeref-i dâmen-büsîleriyle müstes‘ad olduğda manzûr-ı nevâziş ü iltifât buyurulup evkâf-ı eşrâf olan kararlara müte‘allik umûr-ı vesâ’ir huşûşlarına mu‘âvenet ü müzâheret buyurmaları mütevaḳḳa’dur.

Nakîbü’l-eşrâf tarafından tavsiyye-i mûmâ ’ileyh zımında firistâdedür

Semâhatlü mekremetlü meveddetlü ‘âtıfetlü sultânüm hazretlerinüñ âstân-ı devlet-ihtivâ ve mesned-i mekremet-iltivâlarına ki maṭla‘-ı hûrşîd-i ‘izz ü ikbâl ve mecma‘-ı sitâre-i ri’fat ü iclâldür şavb-ı şüreyyâ-ihtişâmlarına merâsim-i ‘ubûdiyyet ü ihlâş ve levâzım-ı hulûş u ihtişâş ile perveriş-yâfte-i şiyem-i şadâkat olan cevâhir-i ed‘iye-i fâhire behcet-âşâr ve zevâhir-i eşniyye-i mütekâşire ferhat-nişâr neşr-i dîvân-hâne-i ri’fat-medârları kılınmak siyâkında bi’l-ğudüvvi ve’l-âşâl muhliş-ı şadâkat-bâl-i zât-ı sûtûde-sıfâtları şeref-bahş-ı serîr-i ‘izz ü devlet ve pîrâye-dih-i mesned-i sa‘âdet olup zıll-i zalîl-i zamîr-i münîr-i hûrşîd-‘inâyetlerinde kâffe-i enâmistirâhat

ve mültecā-yı sāye-i devletleri olan havāşş u ‘ām günūde-i bister-i rāhat olup nām-ı nāmīleri ilā-yevmi’t-tenād hayrile yād olunmak da‘vāt-ı icābet-āyātına iştiğāl serlevha-i şaḥīfe-i a‘māl iken maḥż-ı merḥāmet-i ‘ālem-şümüllerinden bu dā‘ī-i müteḥaşşışların yād ve kerem-nāme-i sāmīleriyle dil-şād buyurılıp ḳadr-i ḥazīzumuz ref‘-i sipihr-i mu‘allā buyurmışlar. Cenāb-ı bī-çün ‘āmme-i umurlarında [50b] envā‘-ı ḥayrāna maḳrūn idüp vüçūd-ı pür-cüdların mede’d-duhūr bendegān-fermā-yı cumhur-ı enām eyleyüp ānen fe-ānen merātib-i ‘izz ü devletlerin efzūn eyleye bi-mennihi ve keremihi. Benüm merḥāmetlü devletlü sultānum derūn-ı ‘izzet-nümünında ol-ṭarīḳde ḥidmet-i sādāt-ı sa‘ādet-āyāta ḳā’im-maḳāmlık Muḥammed Çelebi elyaḳ u ahrā olmak üzre ḥüsn-i ḥālını i‘lām buyurmalarıyla mektūbı taḥrīr ve firistāde-i semt-i mekremet-şi‘ār kılmışdur. Mütemennādur ki eyālet-i devlet-iştimāllerine olan ‘umūmen sādāt-ı mazhar-ı ‘ināyet ü re’fetleri olup ḥaḳḳında eltāf-ı ‘amīmü’l-iḥsānları mebzūl buyurulmak menūṭ-ı ṭab‘-ı meḳārim-perverleridür fī-mā ba’d daḥı mutaḫarra’dur ki bu dā‘ī-i devlet-ḥ‘āhlarını ḥātır-ı ‘ātır-ı deryā-mekātırlarından istib‘ād buyurmayup kerem-nāmeleriyle dil-şād buyurular ki bā’iş-i inşirāḥ-ı ṭab‘-ı çakeri oldıḡumuz bī-merādur .

‘Azīmet-i sefer-i şark eşnāsında ḥidmetlerinde müstaḥdem olan kimesneyi tavşiyedür

Sa‘ādetlü semāḥatlü ‘ātıfetlü sultānum ḥazretlerinüḡ pīşgāh-ı meḳārim-ḳarīnleri şavbına cevāhir-i dil-cūy-ı du‘ā ve zevāhir-i ‘anber-būy-ı şenā ithāfiyla ḥātır-ı ‘ātırları isti‘lām olunmak siyāḳında berdāşte-i iḥlāş-pīşeleridür ki bundan aḳdem cenāb-ı mekremet-me‘āblarıyla cānib-i şarka teşrīflerinde ḥidmet-i şerīfī ile müstes‘ad olan falān bendelerinüḡ taraf-ı muḥliş-i ḳadīmlerine intimāsı olup ḥālen ḥidmet-i şerīflerinde bulunanlar ḥaḳḳında lütf u keremleri olup muḳteżā-yı meveddet-i ‘adīmü’l-mişālleri olmaḡın mezbūr bendeleri vüçūh ile sezāvār-ı ‘ināyet ü keremleri olmaḡla dil-ḥ‘āhları üzre muḳzıyyü’l-merām buyurmalarından fevḳa’l-ḥad memnun u minnetdāruz. Me’müldür ki aḳrān ü emşālinden imtiyaz buyurmalarıyla nā’il-i ecr-i cezīl olduklarından mā‘adā ḥaḳḳında sünūḥ iden kerem ü iḥsānlarından be-ḡāyet memnun u maḥżūz olmamız emr-i muḳarrerdür. [51a]

Seccāde-i ṭarīḳāt-pīrā Rūmiye şeyḫi olan ‘azīz-i mükerrerem ḥazretlerinüḡ nādī-i keremkārlarına

Semâhatlü mekremetlü himmetlü ‘azîz-i muhterem sultânüm hazretlerinüñ maḥfil-i feyz-baḥşâlarıdur ki nümüne-i ravza-i ridvân ve hem-güne-i bâğ-ı cinândur şavb-ı ‘âlîlerine perveriş-yâfte-i şadefçe-i ihlâş olan mürvârîd-i girân-ḳadr tuḥaf-ı ed‘iye-i ithâf u ihdâ olunmak siyâḳında mizâc-ı şerîf-i ‘anber-ımtizâcları tefahḥuş u isti‘lâm olunur hemvâre mesned-ârâ-yı irşâd olup dem-i feyz-baḥşîleri meded-res-i dest-gîr-i derdmendegân-ı tarîḳ olmaḳdan olmayalar ḥâlî. Ğıbb-ı zâ benüm sultânüm ber-muḳtezâ-yı dil-nevâzî istiḥbâr-ı ḥâl-i muḥlîş-ı ḥâlişu’l-bâllerinden istikşâf-ı zamîr-i mihr-i münîr-i mû-şikâflarına cereyan iderse yümn-i teveccüh-i ‘aliyyeleriyle ḥoş-ḥâl olup bi’l-ğudüvvi ve’l-âşâl me’mûr olduğumuz ḥidmet-i ‘aliyye-i sâdât-ı sa’âdet-âyât ile dâmen-der-miyândur muhtâc-ı enfâs-ı müteberrike ve müterrekḳıb-ı aḥbâr-ı sâre-i müteyemmineleri iken eşref-i evḳâtta mûris-i şafâ-yı dil ü cân olan kerem-nâme-i nâmîleri mânend-i sipihr-i hümâ-yı ferḥunde-me’âl âstân-ı muḥlişlerine ḳadem-endâz olduğda nesîm-i ‘anber-şemîminden bir mertebe neş’e ḥâşıl olmışdur ki takrîr ü ta‘bîrinde ḳalem-i siyâh-fâm-ı müşğîn-erkâm ‘âciz ü furûmâneddür bâ-ḥuşuş mazmûn-ı dil-pezîri ma‘lûm-ı şenâḳârları olduğda cihan cihân bâ‘iş-i minnetdârı olmışdur. Mezîd-i ‘ömr ü ‘izzet olup fî-mâ ba’d daḥı ḥalevât u celevâtlarında ḳalb-i ‘arş-mişâllerinden bu diyyet-i mu‘âmeleleri olunmayup ḥaḳḳumuzda ḥüsn-i teveccüh-i iksir-‘ayyârları mebzûl buyurulmak aḳşâ-yı mâ-fî-zamîrümüzdür. İştibâḥ buyurulmaya. Bâḳî der-seccâde-i irşâd müstedâm bâd.

Edirne Ḳādîsı fazîletlü mekremetlü efendi hazretlerine firistâdedür

Sa’âdetlü mekremetlü semâhatlü aḥ-ı ekremüm sultânüm hazretlerinüñ [51b] menba‘-ı cüybâr-ı ‘ulûm u fezâ’îl olan maḥfil-i münîf-i bi-mişâlleri ve mevḳî‘-i münî‘-i bâ-kemâlleri şavbına hezâr i‘zâz ü ikrâm ve tevḳîr ü ihtirâm ile cevâḥîr-i şüreyyâ-nizâm du‘â ve yevâḳît-i pervîn-intizâm şenâ ithâf ü ihdâ olunup ḥâtır-ı ‘âtır-ı pāk-nijâd ve ṭab‘-ı laṭîf-i beyyinü’r-reşâdları istikşâ olunur hemîşe mesned-nişîn-i şihḥât ü ‘âfiyet olup müselleme-i yed-i emânetḳârları olan umûrda mazḥâr-ı tevḳîḳ-i ḥazret-i Bârî olalar âmîn. İşr-i zâ benüm ‘izzetmendüm nâḳil-i nemîḳa-i du‘â ve ḥâmil-i şaḥîfe-i ḥubb ü velâ falân dâ‘îleri ḳadîmden ṭaraf-ı ḥulûşḳârlarına müte‘allîḳ u müntemî olup ḳalem-rev-i ḥükûmetleri dâru’n-naşr tarafına ‘âzim olmağla umûrî ‘ilâve-i ‘uhde-i mühim-sâzları ḳılınur bi-mennihi sübhânehü ve Te‘âlâ şeref-i enâmîl-bûslarıyla müstes‘ad olduğda üzerinden ḥüsn-i naẓâr-ı kîmyâ-me’şerleri bî-dirîğ buyurulup vâḳî‘ olan umûrında mu‘âvenet ve mazḥâr-ı nevâziş ü ‘inâyetleri buyurulmak me’mûldür. Bâḳî der-mesned-i câḥ u celâl ber-devâm bâd.

‘Alem-efrāz-ı Emāretü’l-Hac olup hālen muhāfız-ı kişver-i Şām olan düstūr-ı ekrem müşīr-i efham sūtūde-şiyem vezīr-i dilīr menkabet-serīr ‘iffet-cūy nık-hūy hazretlerinūñ tarh-ı dil-küşā-yı me‘ālī-medārları şavbına

Sa‘ādetlü semāhatlü mekremetlü sultānum hazretlerinūñ muhayyem-i ketā’ib-i cāh u celāl olan qarargāh-ı haşmet-penāhları şavbına terakruk-baḥş-ı sürādīkāt-ı icābet olan nesīm-i ‘anber-şemīm-i du‘ā iblāğı şāne-zen-i gīsū-yı tūğ-ı nuşret ü zaferleri kılınup ḥatır-ı ‘atırları istiḳsā olunur. Hemvāre ārayış-i müttekā-yı ‘āfiyet olup āsīb-i dehr-i dūndan maşūn ve mevkīb-i cāh u haşmetleri ānen-feānen efzūn olmadan olmayalar hālī. Mübteğā-yı ṭab‘-ı bülend-i mürüvvetkārī şenākār-ı ḥulūş-kirdārdan istiḥbār-ı ḥatır-ı feyz-āşārdan güzār iderse bi-mennihi Te‘ālā ve teḳaddes cāme-pūş-ı ḥayāt [52a] olup ‘umūmen kār-fermā-yı devlet-i ‘aliyye-i rüz-efzūn ‘ale’l-ḥuşuş cenāb-ı vālā hazretlerinūñ ḥayr du‘ālarına iştiğāl üzre olduğumuz zāmīr-i münīr-i āyīne-mişāllerine hüveydādur. İşr-i zā sa‘ādetmendüm rāyet-efrūz-ı ḥimāye ve sāye-endāzı vīkāye oldukları ḳā‘ide el-mülk-i dārū’s-selām kādısı ḥāmīl-i şaḥīfe-i velā falān dā‘īleri ‘aşrında bi’d-defe‘āt pīrāye-baḥş-ı şadāret-i Rūm olan fāzıl-ı bī-mu‘ādil efendinūñ taḥsīn-i naḥl-i nebīl-i ercūmendī olup maḥdūm-ı e‘ālī-rūsūm ve (ve) zāt-ı necābet-mersūm şadāḳatkārı olmağla lāzime-i meşreb-i ‘azb ve ḥulḳ-ı mühezzebleri olan cemīl-i cibillī müsted‘āsınca izdiyād-ı mücāmeleleri şudūrı niyāzıyla naḳş-ı cerīde-i taḥrīre icrā olundu me’müldür ki ḥüsn-i soḥbet üzre ülfet buyurmaları nīrū-yı müsā‘ade-i lūṭf u iḥsān-ı bī-kerān buyurulmuş olur müzāheret-i ‘aliyyeleri her ḥuşuşda bi-dirīğ buyurmaları me’müldür. Bāḳī der-mesned-i mühim-sāz müstedām bād.

Ḥaremeyn-i muḥteremeyn şerrefhallāh kādısı iken āstāne-i sa‘ādete terḳīmdür

Sa‘ādetlü semāhatlü mekremetlü sultānum hazretlerinūñ reşk-fermā-yı ḥadā’iḳ olan mevkıf-ı münīf-i muḥterem ve mevkī‘-i münī‘-i bāhirū’l-keremleri şavbına mezīd-i i‘zāz ü iclāl ve ta‘zīm ü iḳbāl ile perveriş-yāfte-i eşdāf-ı derūn olan du‘ā-yı bedī’u’l-iḥlāş ve şenā-yı refī’u’l-iḥtişāş ithāfı muḳaddime-i ‘arīza-i şenākārī ve ṭalī‘a-i şaḥīfe-i ḥulūskārī kılınur. Hemīşe vücūd-ı mes‘ūduları revnāḳ-efzā-yı gülşen-i şuhūd olup müselle-i dest-i iḳtidārları olan emr-i ‘azīimde tevḫīḳ-ı Rabbū’r-rahīm olalar āmīn. Benüm sultānum hazretleri bu sene-i mübārekede Medīne-i Münevvere

şerrefehallāhü te‘ālā kādīsı iken icābet-i nidā-i laṭīf-i *irci*’⁵⁷ ile ‘azm-i misāfir-hāne-i bakī’-i şerīf [52b] idüp efendi merhūmuñ düyün-ı keşiresi olduğından mā‘adā a‘yālī ol buḳ‘a-i şerīfede bī-zād u bī-direm sāḥa-nişin-i ḥarem-i muḥterem müteḥayyir ve muḫdaribü’l-ḥāl ḳalmalarıyla re’fetli merḥāmetli şāḥib-i devlet efendimüz ḥāzretleri merhūm-ı mezbūruñ nā’ibi müddeti tamāmına degin ḫabṭ idüp cedd-i malından ‘avā’id-i ma’lūme vereşesine teslīm ve ‘avā’id-i mezbūr ile mehām-ı sefer-i ‘avdetleri tekmīl ü tetmīm ile iḥsān olunmaḳ babında fermān-meṭā’-ı ‘ināyet ü keremleri ḥāmīl-i du‘ā-nāme ol cānibe imāle-i licām-ı ‘azīmet itmişdür. Bi-lüṭṫillāhi te‘ālā şeref-i dāmen-būsīleriyle müstes‘ad olduḳda mazḥār-ı lüṭṫ u keremleri buyurulup şeref-yāfte-i vürūd bulan emr-i ‘ālīnūñ maḫmūn-ı münīfī üzre ḫuşūs-ı mezbūruñ ḫuşūl-peḫīr olmasına himmet-i ‘ālīyye-i ḫuceste-seniyyeleri bī-dirīḡ buyurulmaḳ bābında ‘ināyet ü merḥāmetleri mes’ūldür. Bāḳī der-mevkib-i cāḥ u celāl ü ḫaşmet dā’im bād.

Ṭrāblusu’ş-şām vālisi olan paşa-yı ‘ālī-şān ḫāzretlerinūñ nādī-i devletlerine

Devletlü sa‘ādetlü mekremetlü oḡlum paşa-yı mükerrerrem celīlü’ş-şān ḫāzretlerinūñ maḫatt-ı rikāb-ı mecd ü iclāl olan bargāḥ-ı ‘izzet-i destgāhları süy-ı dil-cūyına cevāhir-i ḡāliye-i tekrīmāt-ı zekiyye ve zevāhir-i teslīmāt-ı behiyye iblāḡına du‘ā-yı tezāyüd-i ḳadr ü menziletleri mer’ī vü mü’eddā ḳılınmaḳ siyāḳında nümūde-i senāver-i ‘izzet-cūyları budur ki nemīka-resān-ı ridād Ḥumuş kādīsı Muḫammed Efendi dā’īleri ‘etbā’umuzdan olup mansıbı olan ḳazā-yı mezbūr müştemilāt-ı ḳalem-rev-i ḫükm ü eyaletleri ra’iyyetlerinden olmaḳ ḫasebiyle muḫtāc-ı müzāheret ü ḫimāyetleri olduğı ecilden üzerinden ḫüsn-i naḫār-ı feyz-eşerleri bī-dirīḡ buyurulup ṭaraf-ı şerīflerine melce’ ü mürāca‘at olan umūr u ḫuşūşında bezl-i kerem ve tesvīḡ-i inhilal tetmīm buyurmaḡile ṭaraf-ı muḫlişlerin fevḳa’l-melḫūz buyurmaları me’mūldür. Bāḳī der-mesned-i kāmrānī müstedām bād. [53a]

Şadr-ı Anaṭolı’dan Mışr-Ḳāhire kādīsına

‘İzzetlü faḫīletlü sa‘ādetlü mekremetlü oḡlum efendi ḫāzretlerinūñ menba’-ı zülāl-i faḫl ü efḫāl olan mevḳıf-ı münīf-i pūr-nevāl ve mevḳi’-i münī’-i ‘izzet-iştīmālleri şavb-ı semāḫat-evbine hezār-ı i‘zāz ü ikrām u vüfūr-ı tebcil ü iḫtirām ile perveriş-yāfte-i eşdāf-ı derūn olan lālī-i girān-bahā-yı du‘ā ve ferāyid-i musaffā-yı

⁵⁷ Fecr, 89/28. “Sen O’dan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön.”

ḥubb ü velā meḥārātı işrinde ḥātır-ı feyz-āşārları istinbā olunup hemīşe emān-ı Rabbü'l-‘izzetde olalar. Mazḥār-ı tevḥīk-ı veliyyü't-tevḥīk olmadan olmayalar ḥālī. İsr-i zā ‘izzetmendüm nāḳıl-i nemīka-i vedād ḳalem-rev-i ḥükümet-i behcet-pīrāyelerinde ḳā'im-maḳāmumuz olan falān dā'īleri ṭaraf-ı baḥrdan ol ḥıṭṭa-i mübārekeye ‘āzim olmağla umūri ‘uhde-i ‘ilāve-i müzāheretleri ḳılınur bi-lüṭṭillāhi sübhānehü şeref-i enāmil-būsīleriyle müstes‘ad olduğda melḥūz-ı enzār-ı nevāziş ü iltifātları buyurılıp rüşen umūr u ḥuşūşlarında mu‘āvenet ü müzāheretleri me'mül ü mes'uldür hisse-i cilveger-i manaşşa-i zuḥūr olan lüṭfları ferāmūş olunmak bī-iḥtimāldür. Ḥuşūş-ı mezbūruḡ ḥuşūline himmet ve mūma ileyh dā'īlerine müzāheret buyurulmak menūt-ı ṭab'-ı mekārım-perverleridür. Bāḳī hemvāre der-mesned-i iḳbāl ber-devām bād.

Ḥazret-i veliyyü'n-ni‘am şeyḥu'l-İslām-ı sellemehü's-selāma firistāde olunmuşdur

Devletlü sa‘ādetlü semāḥatlü fazīletlü efendim sulṭānum ḥazretlerinüḡ maṭla‘-ı āftāb-ı devlet ü iḳbāl olan devlet-sarāy-ı fāsīḥü'l-ircāları şavb-ı ḥaşmet-evbine hezār-ı ta‘zīm ü tefḥīm ve vüfūr-ı tebcīl ü tekrīm eşdāf-ı derūnda perveriş-yāfte-i zülāl-i iḥlāş olan dürr-i yektā-yı du‘ā ve cevāhir-i girān-bahā-i şenā ithāf ü ihdā olunup ‘arīza-i dā'ī-i devletleri oldur ki bundan aḳdem falān ḳādī efendilerinüḡ [53b] ‘azli bābında vārid olan fermān-ı ‘ālī ile mektüb-ı emr-üslūbları bu dā'īlerine vāşıl olduğda emr-i şerīflerine binā'en her birine birer mu‘tedil ḳādī naşb ü ta'yīn olundu. Benüm sa‘ādetlü veliyyü'n-ni‘am efendim sulṭānum bir vaḳt-i sa‘d-firūz ve birḡin-i meserret-efrūzda falān bendeleri yediyle ḥālen iki ḳıt'a mektüb-ı belāğat-üslūbları vārid olduğda mefhūm-ı münīfleri ma'lūm-ı ‘abd-i dā'īleri olup inşā'allahü te‘ālā a'dā-yı dinüḡ maḳḥūr u münhezim ü ḥāksār olup ve dīn-i İslām ‘asākir[i] mensūr u muzaffer olmaları muḳarrerdür. Sa‘ādetlü merḥāmetlü efendimüḡ vüçüd-ı mes'üdları ekdār-ı rüzgārdan maşūn u maḥfūz olması bābında du‘ā-yı bi'l-ḥayrlarında olduğumuz hüveydā-yı ṭab'-ı mekārım-perverleridür.

Muḳaddemā şefā‘at-nāme taḥrīr olunup Ru'ūs geldükde teşekkür-nāme-i sāmīleridür

El-ḥamdü lillāh menkib-i ḥayāt-ı müste‘ār cāme-pūş-ı şoḡbet-i bī-jengār olup leyl ü nehār olup belki her bār vüçüd-ı şerīfleri biḥbūd-ı enīfleri zīver-i gülşen-i ḥayāt olmak bābında du‘ā-yı ḥayrları dā'imā berdaşte-i dergāh-ı Perverdigār-ı çare-sāz iken

mekremetli sultānum ḥazretlerinin zāt-ı kirāmī vücūd-ı sāmīleri ile dārū'n-naşri ve'l-meymene mahrūse-i Edirneye rif'at-yāb ü şeref-yāfte olduğu peyām-ı meserret-encāmı revzene-i gūşdan kāşāne-i hūşa pertev-efken-i şu'ūr u meserret olduğda 'ämme-i aḥbāb u aşdıkāya ve baḥt-miyān-ı sürüt-ı rūşenāya be-taḥşīş bu dā'ī-i ḥulūş-intimālarına cihān cihān kesb ü şafā vü sürür ḥāşıl olmuştur. Ḥazret-i Haḳ ve feyyāz-ı muṭlāk sa'ādetlü sultānum ḥazretlerine müteyemmen ü mübārek idüp hemvāre mesned-i iclāl ü i'zāzda çār-bāliş-nişin-i 'izz ü nāz ve 'ulüvv-i cāh u celāl ile ferīd ü mümtāz eyleye. Keremkārā iḳbāl-nevāzā yümn-i himmet ü ḥüsn-i terbiyetleriyle devletli mekremetli ḥazret-i veliyyü'n-ni'am-ı [54a] keşiru'l-kerem ebḳāḥüllāhü te'ālā fī-maḳāmihi'ş-şerīf 'ināyetleriyle dā'ī-zāde bendelerinin ru'ūsı irsāl buyurulduğda bir mertebe sürür ḥāşıl olduklarından mā'adā ḳalem-i şikeste-zebān tahrīrinde ḳāşır ve 'ācizü'l-benān-ı beyāndur. Haḳ sübhānehü ve te'ālā sa'ādetlü devletlü merḥametlü sultānum ḥazretlerinin vücūd-ı biḥbūd-ı pür-su'ūdların cemī'-i meḥādim ü emcād ve fūrūḡ u i'zāmlarıyla gülşen-ārā-yı ḥadıḳa-i ḥayāt olup bā-ḥuşuş sultānum ḥazretlerin tül-i 'ömr ile mu'ammer idüp cemī'-i dil-ḥ'āhlarına nā'il eyleye. Bāḳī der-mesned-i sa'ādet ü iḳbāl bād.

Ḥālen zīnet-efzā-yı şadr-ı fetvā ve erīke-pīrā-yı mesned-i taḳvā şeyḥu'l-İslam müfti'l-enām sa'ādetlü 'ināyetlü 'aṭıfetlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinin nādī-i devletlerine nāme-i sāmīdür

Devletlü sa'ādetlü semāḥatlü faẓīletlü sultānum ḥazretlerinin maḥaṭṭ-ı rākib-i rekā'ib-i devlet ü iḳbāl ve menāṭ-ı ketā'ib-i mecd ü efzāl olan mevḳıf-ı mu'allā-yı menbā'ul-hemālleri ki mültecā-yı ḳāṭıbe-i ḳaṭṭān-ı 'ālem ve mübteḡā-yı aşḥāb-ı āmāl-i enāmdur ol şavb-ı ma'ālī-evbine cem'an-cem' ve fevcen-fevc revāḥil-i ed'ıye-i 'ubūdiyyet-intimā ve ḳavāfil-i eṣniye-i darā'at-iḥtivā ithāf ü ihdāsı siyāḳında ḥasbe'l-istiṭā'a ifā ve farīza-i zimmet ü himmet-i dā'iyāneleri olan müşādīḳāt-ı iddī'ā-i muḥlişāne ki masūn-ı icābet-meşḥūn terahhī-i temadī[-i] eyyām-ı ma'delet ve temennī-i temehhüd-i mebānī-i 'ömr ü devletleridür ki kemā-yenbaḡī edā-i vazīfe-i nazīfe-i 'abd-i ḥālişu'l-vālā olduğu hengāmda idrāk-i 'ināyetlerine bevā'ış-i iftiḳārum nā-maḥşūr belki cevāmi'-i himmetüm taḥşıl-i şunūf-ı mekremetlerine maḳşūr idüğü mülāḥaza buyurılıp ḳānūn-ı ḳadīm-i keremkārīye ri'āyet ḥāl-i dā'ī-i nāḳize sirāyet iderse ḥamden lil-mūna'imi'l-müte'āl şaḥīfe-i vücūd [54b] ḡubār-ı fenādan pāk ve pertev-i zindeḡānī birle tābnāk olup mesāmi'-i cihānbānı pür-ṭanīn ve zīnet-efzā-yı gehvāre-i zemīn olan şehzāde-i civān-baḥt-ı 'ālī-cāh lā-zāle maḥfūfen bi-'avnillāh

h azretlerin   h aber-i kud m-ı behcet-l z mlar yla d  iy n-ı devlet-i ebed-peyvend-i ‘O m n   yyide bi’l-‘avn’ir-rabb n  nih yet-i derece-i teh n  v  s r ra irtik  ve s  id-i m sellem-i h ayr du’  olmu lardur h azret-i h ud vend-i v hib ’l- m l celle   n h ‘ani’   eb h ve’l-mi   al v c d-ı end d-ı veliyy ’n-ni’ m-ı ‘ lem-pen h ve z t-ı   eref-n m d-ı   ehz de-i ‘ l -c y vi   e-i h fz u em nında masun u me’m n eyley p s ye-i devlet ve z ll-i z l l-i re’fetlerin mef ri -ı ‘i b d-ı m ’min ne memd d ve h avme-i d n-i m b n olan kefare-i tu   ni m demmir   ma h r itmekle kevkeb-i cel letlerin mes’ d eyleye bi-mennihi s bh neh  ve هـذا دعاء قد تلقاه ربنا بحسن قبول قبل يد با’d ez- n ‘in y t-ı ‘aliyye-i ker m nelerinden ma   b-ı gizlik-i nisy n buyurulmayup h sn-i tevecc h   ‘in yet ve li   a-i iltif t   ‘  ifetlerinden h ssamend buyurmalarıyla ‘abd-i kad mlerin da ı ihy  ve isticl b-ı h ayr du’  buyurmaları muta arra’dur. B k  der-mesned-i fetv -m tte  -i d  im b d.

H len ordu-yı h m y n k disı olan ‘izzetl  mekremetl  a -ı e’azz-i ekrem m efendi h azretlerin   meclis-i mu teremlerine

‘İzzetl  sa’ detl  sem hatl  a -ı e’azz m efendi h azretlerin   meclis-i ref -i ‘izzet-med rları  avbına ezk -yı da’v t-ı cez le ve ibh -yı ta iyy t-ı cel le inh sı z mnında h   r-ı  afvet-me’ erleri isti’l m olunur hemv re h fz-ı Rabb n  ve vi   e-i  amed n de olalar. Ba’de-z lik n m de-i  en ver  budur ki  araf-ı h l    r r ndan isti   r-ı h l buyurulur ise el-h md  lill hi ‘al -na’m ’ihi merz  -ı ni’met-i cel le-i ‘ fiyet [55a] olup cen b-ı u uvvet-me’ blar nu  ter-zeb n-ı  en  v  sit yi leri oldu umuz b -mer dur ben m sa’ detmend m efendim h azretleri eymen-i ev  tda mekt b-ı ‘ fiyet-ma   bları v r d bulup ma m n-ı dil-pe  rleriyle ‘ mer Efendi-n m d  ileri  araf-ı ma  -ı mu li  den Ye   eri ordusuna  ass m ta’y n buyurulma ın i  aret buyurulmu  bu b bda re’y-i h sn cen b-ı mu teremlerin   olup sa’y-i bel  leri b    -i b -minnet-d r  id  i ma   l-i rayb deg ld r. B k  ‘izzet   i b l b d.

S b kan te   f-s z-ı mesned-i vez ret-i ‘u m  olup h len ey let-i H aleb ’s  ehb da ‘ lem-efr z-ı h m ye v  vi   e olan d  t r-ı ekrem m   r-i ef am devletl  sa’ detl  vez r-i   af-na  r h azretlerin   n d -i la  flerine

Devletl  sem hatl  sa’ detl  mekremetl  sult num h azretlerin   cevher-i z t-ı melek yy ’s-    tları hemv re z ver-i nig n-d n-ı c h u cel l ve  ft b-ı ‘ lem-t b-ı devlet   i b lleri revna -ba  -ı sip hr-i icl l olmak da’v t-ı ic bet-    r  fi’   ub hi

ve'l-mesā ārāyiş-i mele-i a'lā kılındığı ma'rūz-ı mevķıf-i devlet-maşırleri kılınup
hātır-ı hātır-i şafā-semīr ve tab'-ı laţif-i hūrşid-nażırleri istikşā olunmak işrinde şime-
i kerīme-i mürüvvetkārı medīd-i müsted'āsınca ahvāl-i dā'ī-i şenā-h'ānı mazhār-ı
tefaķķud-ı Süleymānī buyurulmak tecvīz ü erzānī buyurılırsa bi-mennihi Te'ālā ve
teķaddes feyyāza-i hayāt-ı müteselsilü'l-vürüd henüz tarāvet-baḥş-ı ḥadīķa-i vücūd
olup 'umūmen erkān-ı devlet ve kāffe-i erkān-ı salţanat husūşan sa'ādetlü re'fetli
'ināyetli sultānum ḥazretlerinüñ manzūme-i ḥaber-i du'ā ve tercī'-i bend-i medḥ ü
şenāları [55b] müstezād kılındığı ḥâlde nazm

انى هد هد من عوالى الا عالى

فالقى البنا كتابا كر يما

بدى من مطاد به سر جميل به

جد والله عهدا قد يما

vefķınca müşerreffe-i behcet-i sālifleri mānend-i menşūr-ı devlet māye-i neşāt ü
meserretümüz olduķda ḥitāb-ı cevāb ḥüsn-edā

خطاب دلکشت را بوسه دادم

روان بر دیده روشن نهادم

mazmūnı üzre ta'zīm ü tefḥīmi kemā-yenbağī mer'ī vü mü'eddī olunmuşdur.
Haķ sübhānehü ve te'ālā vücūd-ı mes'ūdların hemvāre zīver-i mütekkā-yı şeref ü
ikbāl ve pīrāye-i mesned-i iclāl idüp hūrşid-i a'lām-nām cāh u celālleri tebaşır-i
sa'ādetden ṭālī' ve evc-i raķam-ı refī'-i a'dā vü ma'deletde rahşende vü lāmi'
olmadan olmayalar ḥālī. Bāķī der-mesned-nişīn-i devlet ü ikbāl bād.

**Ḥālen dārü'n-naşri ve'l-meymene-i Edirne'de ārāyiş-dih-i mesned-i
ḥükümet olan 'izzetlü semāḥatlü mekremetlü birāder-i 'azizüm efendi
ḥazretlerinüñ nādī-i refī'lerine**

Fazīletlü semāḥatlü sa'ādetlü ah-ı ekremüm efendi ḥazretlerinüñ menhel-i
zülāl-i fażl u efzāl ve menba'-ı 'aynü'l-hayāt-ı 'ilm ü kemāl olan meclis-i sāmī ve
maḥfil-i kirāmīleri şavbına hezār-ı 'izz ü ikrām ve vüfur-ı ta'zīm ü ihtrām ile cevāhir-
i girān-ķadr da'vāt-ı lāyiķa ve lālī-i musaffā-yı tekrīmāt-ı fāyiķa ihdasıyla hātır-ı
'ātır-ı nüzhet-me'şerleri isti'lām olunur. Hemvāre emān-ı Rabbü'l-'izzetde olup
umūrlarında tevfiķāt-ı ilāhiyye ve te'yidāt-ı şamedāniyyede mazhar olalar āmīn.
Hubb u velā-ķadīm ahvāl-i muḥliş-müstedīm kıbelinden istinbā iķtizā iderse bi-

lütfillāhi Te‘ālā ‘āfiyet üzre olup ‘umūmen ihvān siyyemā cenāb-ı meveddet-
‘unvānuñ kitābe-i zerrīn-i medh ü şenāları ārayiş-dih-i nāṭıka ve pīrāye-i kāşāne-i
meveddet-i şādıka oldığı hevā-dār-ı hüveydā-yı ṭab‘-ı mürüvvetkārlarıdır. İşr-i zā
benüm ‘izzetmendüm kalem-rev-i hükümet-i nüzhet-pīrāyelerinde muhdırān olan
Muḥammed Ağa dā‘ī-i müstedīmleri [56a] bir ma‘kūl ü müstakīm ve eslāf-ı
kirāmīlerinüñ ḥidmetlerinde şadākat üzre müs[ta]kīm devlet-ḥ‘āhları olup mir‘āt-ı
nazar-ı enverleri şūret-nümā-yı şāhid-i iltifat olmamağla çend rüz ḥidmet-i
‘aliyyelerinden maṭrūd ve dūr-pāş-ı ‘asā-yı istin kāfile bāb-ı sa‘ādetlerine rāh-ı āmed-
şödi mesdūd olmanın isti‘lā-yı fāka ve isti‘āb-ı muzāyakā birle kendü ve evlād ü
‘ıyālī fütāde-i ḥılāb-ı ıztırāb olduklarına binā‘en mazhār-ı ‘afv ü şafḥ buyurulmağ
bābında meveddet-nāme-i taḥrīr ile taşdı‘ bi-lütfihi sübhānehü ve Te‘ālā ḥarf-i ‘illet-i
erbāb-ı ğaraż ile nākış u taz‘īf buyurulmayup ‘inān-ı i‘rāz-ı veçhe-i nevāziş ü iltifāt-
nümūna şarf ve ke‘l-evvel ḥidmet-i ‘aliyyelerinde istiḥdām ile qarīr-i dil-şarrāf
buyurulmağ mercūdur zuhūr iden mekārīm ü ‘ināyetlerinden fevka‘l-ḥad
memnuniyetümüz muḥarrerdür. Bākī der-mesned-i iḳbāl muhalled bād.

**Ḥālen Bursa’da mesned-ārā-yı şeri‘āt-ı garrā sa‘ādetlü semāḥatlü aḥ-ı
ekremüm sultānum ḥazretlerinüñ nādī-i ‘ālilerine nāme**

Sa‘ādetlü semāḥatlü aḥ-ı ekremüm sultānum ḥazretlerinüñ nümūne-nümā-yı
firdevs-i berīn olan nādī-i refī‘-i fezā‘il-penāh ve maḥfil-i menī’-i fevāzil-destgāhları
şavb-ı mekārīm-evbine merāsım-i tevķīr-i i‘zāz ü ikrām birle levāzım ü ihtirām
perveriş-yāfte-i āftāb-ı mihr ü muḥabbet olan dūrer-i ed‘iye-i şāhvār ve ğurer-i
eşniye-i tāb-dār iṣār u nişār olunmağ siyākında berdāşte-i muḥliş-i ḥālişu‘l-fu‘adları
budur ki ṭaraf-ı şenāver-i müstedīmü‘l-ḥulūşdan sezā-yı istikşāf-ı serīre-i ḥāl
buyurılırsa bi-mennihi Te‘ālā ve teḳaddes henüz nesīm-i revān-baḥş-ı nefes-i
çemenzār-ı zindegānī meded-res olup neşr-i şenā-yı bi‘l-ḥayrları ter-sāz-ı zebān-ı
tezķārımız olduğum perde-ber-endāz-ı ḥafā vü istinārdur. Cenāb-ı bīçūn u çerā
‘āme-i umurlarında [56b] ḥayra maḥrūn eyleye. İhrāz-ı envā‘-ı te‘yidāt u tevfiķāt
ile ser-firāz-ı emşāl ü etrāb olmadan olmayalar ḥālī. Benüm sultānum ḥazretleri
ḥamīl-i varāka-i vedād falān efendi dā‘īleri aḳrabā-yı ta‘alluḳātumuzdan olup bu
eşnāda rikḳat ü ḥāl iḳtizāsıyla birkaç gün Burūsa’da ārāmı şūrūt-ı ḥuşul-i
merāmından olmağla müstes‘ad-ı nādī-i ‘ālileri olduğda ḥidemāt-ı celīlelerinden
ḥāline münāsib ḥidmetde istiḥdāma imkān olur ise ol şeref ile müşerref buyurılıp

merkûm dâ'îlerin mesrûr buyurmalarından bu muhlîşlerin fevka'l-gâye memnûn buyururlar. Bâkî der-mesned-i ikbâl bād.

Hâlen rikâb-ı hümâyûn kâ'im maḳâmı olan düstûr-ı vüfur vezîr-i 'adâlet-mezvûr müşîr-i efham sûtûde-şiyem devletlü 'âṭıfetlü mekremetlü sultânüm ḫâzretlerinüñ nâdî-i devlet-karîne du'â-nâmedür bi'l-hayr

Sa'âdetlü semâhatlü re'fetlü 'âṭıfetlü sultânüm ṭâle beḳâhü ḫâzretlerinüñ mevḳıf-ı mevâkıb-i 'izz ü iclâl olan nâdî-i devlet-ḳarîn-i menî'u's-sâha ve mahatt-ı rihâl-i emânî vü âmâl olan âstân-ı nezâket ve nüzhet-rehîn-i refî'u'l-bâḫaları süy-ı dil-cüyına mehce-i rayât-ı ḳadr u rif'atleri mânende-i ḫürşîd-i pertev-endâz ve şukḳa-i i'lâm-ı 'izz ü menziletleri lerzîş-nümâ-yı ihtizâz olmak da'vâtıyla nâdî-i sâmilîleri külf-i âvîz-i tekellüfât-ı 'âdiyeden maşûnû's-sâha ve cerâ'id-i zât-ı 'adîmü'n-naẓîrleri zertâr-ı ḫakk-ı edâ murâ'âtıyla müşerrezü'l-evtâr ḳılınmaḳ zeylinde dest-i çâpûk-hîz-i maḳâl bu gûne burḳa'-küşâ-yı ḡaddâr-ı 'azrâ-yı ḫâl olur ber-muḳtezâ-yı ḳâ'ide-i keremkârî telâṭum-ı baḫr-ı iltifât ile sâḫil-i aḫvâl-i dâ'îlerine sezâvâr istifsâr-ı ḫâl [57a] görilürse feḫamden sümme ḫamden sümme ḫamden imâme-i şoḫbet ber-ser ü câme-i 'âfiyetdür bir olup es'ad-ı ezmân ve ebrek-i aḫyânda mânende-i mihr-i ziyâ-pâş-ı zamân ü zemîn ve zînet-baḫş-ı kâr-ḫâne-i âferîn olan şehzâde-i cevân-baḫt-ı 'âlî-câh dâme fi-hıfzıllâh ḫâzretleri zînet-efzâ-yı mehd-i vücûd ve nûr-baḫşâ-yı çeşm-i 'âlem-ı şühûd oldığı ḫaber-i behcet-eşeri kar'-ı mesâmi'-i du'â-güyân ve ḳurṭa-i binâgûş-ı cihâniyân olduğda dâ'iyân-ı devlet-i ebed-peyvend-i 'Oşmânî üyyide bi't-teyîdi's-sübḫânî mâlik-i nisâb-ı sürûr u şâdmânî ve 'âric-i ḳuşvâ-yı derece-i nihânî olmalarıyla du'â-yı beḳâ-yı devlet ü iclâl pâdişâh-ı 'âlem-penâh ve temennî[-i] tezâ'üd-i 'ömr ü ikbâl şehzâde-i 'âlî-câha iştiḡâl zeylinde 'inâyetlü sultânüm ḫâzretlerinüñ devam-ı 'ömr ü ikbâlleri ed'iyesiyle müstev'ibü'l-eyyâmi ve'l-leyâlî olmadayuz. Ḥaḳ celle ve 'alâ ḫâzretleri ḳarîn-i icâbet ve rehîn-i isticâbet eyleyüp cünd-i muvaḫḫidîni i'lâ-i kelimetullâh ile manşûr ve a'dâ-yı dîn olan kefer-i müşrikîni münhezim ü maḫḫûr eyleye âmîn. Ve hâzâ du'â'ün- lâ-yüraddü li-ennehü naẓm du'â'ü'l-esnâfi'l-beriyye şâmil-i 'inâyât-ı 'aliyye-i âşafâne ve himmet-i celiyye-i cebeliyye-i vezîrânelerin me'mûl ü müteveḳḳa' bel mes'ûl ü mutazarra'dur ki bu dâ'î-i ḳadîm ve şenâkâr-ı müstedîmlerin ḫâtîr-ı 'âṭır-ı 'âlîlerindendür buyurmayup ḫüsn ü teveccüh ve re'fet ü lihâza-i 'âṭıfetleriyle mecbûr buyurular. Bâkî hemîşe gönçe-i ümmîd küşâde bād.

Ḳādī-i ‘asākīr-i islām ya’nī ordu-yı cihānbān-ı hümāyūn-ı nuşret- maḵrūndan terḳīmdür

Sa‘ādetlü semāḥatlü mekremetlü sultānum dāme fī-şavni ‘ālā’ihi ve ‘avnihi ḥazretlerinüñ menāt-ı sevāniḥ-i mecd ü efzāl olan mevḳıf-ı ḥatır-ı mü’eyyil-i dil-pezir-i ‘adīmü’l-hemālleri pāygāhına vācibe-i dest-i ta’līk ü ihtisās olan vezā’if-i mühimme-i [57b] darā‘at ü ihlās berdāşte-i edā ve merāsım-i istiḳāmet-i ‘ömr ü devletleri murā‘āt-ı ḳavā‘id-i tevḳīr ü tebcīl birle mü’eddā kılınur. Hemvāre āstān-ı merām-baḥşları melāz-ı niyāzmendān-ı āfāk ve menba‘-ı yenābī’-i merāḥım ü eşfāk olmadan olmayalar ḥālī. Bi’n-nebiyyi ve ilāhi’l-‘ālī ezḳār-ı cemīleleriyle sübhā-gerdān-ı evrād iken ebrek-i ezmine ve aḥsen-i sā‘āt-ı ādīnede mektüb mektüb-ı meveddet-üslūbları vuşūlünde ḥāşıl olan sürür-ı nā-maḥşūr küncāyiş-pezir-i ḥavşala-i taḳrīrdür. Bundan böyle me’müldürki bu muḥliş-i dīrīnelerin ḳalb-i pūr-envārlarından ib‘ād buyurmayup şıḥḥāt ü ‘āfiyetlerini müş‘ir mektüb-ı meveddet-üslūbların gāh u bī-gāh dīrīg buyurmayalar vürüdü vesīle-i sürür-ı nā-maḥdūd idügi cāy-ı iştibāh degüldür. Bāḳī der-mesned-i kāmranī müstedām bād. Vuşūl-i varak-pāre ḥāmilü’n-nemīḳa medenī es-Seyyid ‘Abdullah dā‘īleri dā‘iye-i nevāl-i aşḫāb-ı birr ü efzāl ile ol ṭarafa rû-be-rāḥ-ı semt-i ‘azīmet olmuşdur.⁵⁸ Bi-meşīyyetillāhi Te‘ālā şeref-i şoḥbetleriyle müşerref olduğda üzerinden ḥüsn-i nazār-ı kīmyā-eşer-i meymenet-me’şerleri bī-dirīg buyurılıp āmāl-i ḥuşūli müteveḳḳaf ve müzāheretleri olan umūrında ḥüsn-i imdād ü ri‘āyet-i Haḳ ‘ināyet ü iḥsān buyurılmağıle du‘ā-yı ḥayrları isticlāb ve zımnında ḥatır-ı müstedīm ü muḥliş-ḳadīmleri isticzāb buyurulmaḳ me’mül ü mutaḫarra‘dur.

Şadr-ı niḳābet ü vālā-necābete teşrif itdiği tehniyet ve teşekkür-nāme-i nāmīdür

Devletlü semāḥatlü şerāfetlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüñ [58a] sāha-i faẓl u efzāl ve bāḥa-i ‘izz ü iḳbālleri şavb-ı sa‘ādet-evbine envā‘-ı ‘ubūdiyyet ü ihlāşla rûy-ı niyāz fersûde kılınmaḳ siyākında ma‘rûz-ı dā‘ī-i bī-riyāları budur ki ḥālen ḳarīn-i selāmet ü ‘āfiyet olup du‘ā-yı izdiyād-ı devlet ü iḳbālllerine müdāvemet ü iştigāl üzre iken bir vaḳt-i sa‘īdde şadr-ı niḳābet-i sādāt-ı kirām zāt-ı ‘ālīleriyle şeref-yāb kılındığı gūş-zed-i sāmī‘a-i dā‘īleri olduğda ‘ämme-i ‘ālem ile iştirāk-ı sürûrumuzdan mā‘adā ṭaraf-ı şerīflerine ‘alāḳa-i maḥşūşamuz bulunduğı cihetden

⁵⁸ İki kelime başlık gibi yazılmış olsa da bu kısım yukarıdaki mektubun devamı niteliğindedir.

dağı farṭ-ı inbisāṭ u neşāṭla du‘ā-yı ḥayrlarına tekrar bezl-i maḳdūr olunmuşdur ve minellāhi’l-ḳabūl ve bi’l-icābete cedīr hemān ol vāhibū’l-āmāldan tazarru‘ u niyāzumuz budur ki fevḳinde olan merātib-i ‘āliyyeye dağı ḥayrile vuşūl ve her emrde muvaffaḳ ve her ḥuşūşda mazḥār-ı ‘ināyet-i Haḳ olup cümle ile ‘āfiyet-i ḥamīdeye mazḥār olalar āmin. Bāḳī e‘azzekellāhū’l-bāḳī fi’l-ḥāl ve’l-āti ve minellāhil-ḳabūl ve’l-maḳbūl.

Meveddet-nāme-i nāmī berā-yı ‘Abdurrahmān Efendi

Sa‘ādetlü semāḥatlü ‘ināyetlü aḥ-ı e‘azz ü emcedüm efendim sulṭānum ḥazretlerinüñ meclā-yı nüfūs-ı mücerredde-i ḳudsiyye ve mürā’i-i nuḳūş-ı manaşşa-i ünsiyye olan mü‘eyyil-i menba‘-ı faẓl ü kemāl ve mevḳıf-ı refi‘-i raḥībū’l-mecālleri şavb-ı sa‘ādet-iştimāline taḳdīm-i merāsım-i ādāb-ı isticāb ve tetmīm-i levāzım-ı iltiyā‘ u incizāb birle ḳalāyid-i da‘vāt-ı serī‘atü’l-icābe ve mürvārīdū’n-nizām taḥiyyāt-ı bāhiretü’l-istiṭāba ithāf ü ihdāsına müte‘āḳib verd-i muṭarrā-yı gülşen-i envār olan ṭab‘-ı meḳārim-āşārları zīver-i iklīle-i istikşā ḳılınur. Hemvāre şeref-baḥş-ı mesned-i ‘āfiyet ve zīnet-dih-i serīr-i şihḥat ü selāmet olup ‘āmme-i umūrlarında tevfiḳ u ‘ināyet-i Bārī mu‘īn vezahīr-i [58b] envā‘-ı ‘ināyāt-ı ilāhiyye olalar āmin. Bi’n-nebiyyi ve ālihi’l-‘ālī işr-i zā ber-mübteḡā-yı şīme-i dā‘ī-nevāzī ṭaraf-ı dā‘ī[-i] maḥşūş[-i] müstedīmü’l-ḥulūşdan istikşāf-ı serīre-i ḥāl buyurılırsa lillāhi’l-ḥamdü ve’l-minneh meyāmin-i ḥüsn-i teveccühleri ile ḥoş-ḥāl olup neşr-i şenā‘ bi’l-ḥayrları ter-sāz-ı zebān-ı tezḳārimuz oldığı pūşīde-nümā-yı zāmīr-i münīr-i ‘ālīleri degüldür. Hemān vāhibū’l-āmāl vüçūd-ı fā’iz’u’l-cüdların maḳrūn-ı envā‘-ı maḥāmid ü su‘ūd ve ıtnāb-ı ḥıyām-ı ‘ömr ü devletlerin evtād-ı devam u ḥulūda meşdūd eyleye. Benüm devletlü ‘ināyetlü efendim sulṭānum ḥazretleri bā‘iş-i nemīḳa-i meveddet-üslüb derviş ‘Abdurrahman Efendi dā‘īleri şulaḥādan du‘ā-yı ḥayrları isticlāb olunacak bir devlet-ḥ‘āhları olmaḡla ṭaraf-ı bendelerine ta‘līḳ u istinādı olmaḡla ḥaḳḳında kemāl-i lüṭf u kerem ü merḥametleri sünūḫıyla dā‘ī-i devletlerin memnūn u mesrūr buyurmalarından mā‘adā du‘ā-yı ḥayrı isticlāb buyurılıp lüṭf u iḥsān ‘ināyetlü semāḥatlü efendim sulṭānum ḥazretlerinüñdür.

Şadāret-i Anaṭolı’yı teşrīf buyurduḡlarını teḥniyet ü teşekkür zımında firistāde-i savb-ı ‘ālem-ārālarıdır

Devletlü sa‘ādetlü ‘atıfetlü ‘aliyyü’l-himem celiyyü’l-kerem sulṭānum ṭāle beḳāhū ḥazretlerinüñ ḥidmet-i mebrūze reft ü rüb-ı dergāh-ı meḳārim-penāhları

havāle-i müjgān ve tāz-ı şükr-i kuhlü'l-cevāhir ve sürme-i 'uyūn-ı a'yān olan hāk-i pāy-ı südde-i feyznākırları keşide-i dil ü cān kılınmak zeylinde 'izār-ı meşküfetü'l-kınā'-ı ğaddārı maḳāl-i manaşşa-i 'arż-ı hāl-i darā'at-iştımāle bu yüzden peyker-nümā-yı hāl oldur ki du'ā-yı devām-ı 'ömr ü devletleriyle müşteğillen evḳāt-güzār ve evfak-ı elṭāf-ı ḫafiyye-i ilāhiyye'den [59a] tülū'-ı kevkeb-i iḳbāllerine müteraşşıd u intizār üzre iken eşrefterin-i şihḫat-karīn-i Ed[ir]ne'den devlet ü sa'ādet ile şadr-ı 'ālī Anadolı teşrifleri ḫaber-i meserret-eşeri ḳurṭa-ı sāmi'a-i bendegī olduğda peyveste-i sāhil-i ḫuşūl olan ferā'id-i sürūr-ı şabūr olan küncāyiş-pezir-i ḫīta-i taḳrīr ü ta'bīr olmak mertebesinden dūrdur. Hemān ḫāzret-i Ḥudāvend-i ḳadīr bedreḫa-i tevfiḳın rehber-i reh-i rāst-tedbīr ve her kār-ı ḫuceste-eṭvārların muvāfiḳ-ı taḳrīr idüp hemvāre elsine-i fuşāḫā medāyiḫ-i fezā'il-āyātının inşā' vü taḳdīr ve aḳlām-ı büleḡā ḳaşā'id-i medḫ ü şenā vü du'āların inşā' vü taḫrīr ile āvāze-i ma'delet-sipihr ü mekremetlerin ṭanīn-endāz-ı şimāḫ-ı felek-i dā'ir lütf u merḫametlerin beyne'l-enām mişl-i sā'ir eyleye. Nümūde-i fihris-i risāle-i merām budur ki budā'ī[-i] el darā'at-mu'tādırları el-ḫāletü hāzihi Burūsa'da seccāde-i şerī'āt kā'ide-i istidī'ād bu senāḳārların bulunmağın taşdı'-i ser-i devlet-medārlarına teşci' eylemegin mekārīm-i celīle-i recā[-i] ḳabūllerinden tazarru' u niyāz olunur ki ḳazā'-i mezbūruḡ umūr-ı ḳısmet-i 'askeriyesi bu dā'ī[-i] 'ubūdiyyet-rā'īlerine iḫsān buyurılıp mektüb-ı emr-üslūblarıyla bekām buyurmaları kerem-i 'amīmlerinden derḫ'āstdur mercū ve me'mūldür ki beyne'l-aḳrān ser-be-piş-i ḫaclet buyurmayup niyāz-ı küstāḫānemūze müsā'ade-i 'aliyyeleriyle mesrūr-ı dil-küşād buyurmaları mütevakka'dur. Bāḳī dermesned-i 'izz ü rif'at bekām bād.

Medine-i İzmir'de ḫālen revnaḳ-efzā-yı şerī'āt-ı garrā ve seccāde-nişin-i 'iffet-pīrā olan 'izzetlü faẓiletlü semāḫatlü efendi ḫāzretlerinüḡ maḫfil-i semāḫat-perverleri şavbına bi'l-ḫayr

Sa'ādetlü semāḫatlü faẓiletlü aḫ-ı e'azz-i ekremüm efendi ḫāzretlerinüḡ [59b] cilvegāh-ı şāhid-i faẓl ü ma'ārif olan meclis-i şerīf-i cāmi'u'l-fezā'il ve maḫfil-i münīf-i mecmā'u'l-efāzılları şavb-ı nüzhet-evbine enderūn-ı eşdāf-ı şāf-ı derūnda reşehāt-ı ihlāş birle perveriş-yāfte olan le'ālī-i safvet-āḡīn-i du'ā ve ferā'id-i girān-bahā-yı şenā meḫārātı ḫilālinde ḫātır-ı 'ātır-ı fezā'il-perverleri istikşā olunur. Hemvāre emān-ı Rabbü'l-'izzetde olup umūrlarında muvaffaḳun bi'l-ḫayr olalar āmīn. İşr-i zā faẓiletmendüm ber-mübteḡā-yı şīme-i meveddetkārī cānib-i muḫliş-ı şenāḳārīden istinbā'-i pīrāmen-güzār-ı ḫātır-ı enverleri olmak tecvīz ü tesvīg

buyurılırsa lillāhil-ḥamd āfiyet üzre olup hıdemāt-ı aliyye-i sādāt-ı sa‘adet-āyāt hilālinde düstānun siyyemā meveddet-‘unvānun senā’ bi’l-hayrlarıyla evkāt-güzār iken ey-men-i evkāt ve ahsen-i sā‘ātde aḥbār-ı sāre-i ‘āfiyetlerin muḥteṭvī meveddet-nāmeleriyle hediyyeleri vārid olup memnūn olunmuşdur. Ḥaḳ sübhānehü ve te‘ālā her umūruḥuzda muvaffaḳ idüp encām-ı kāriḥuzı ḳarīn bi’l-ḥayr eyleye āmin. Bi-ḥürmeti’n-nebiyyi’l-emīn. Bāḳī der-mesned-i rif‘at müstedām bād.

Tavsiye-nāme-i nāmīdūr

Sa‘adetlü semāḥatlü mekremlü aḥ-ı e‘azz ü ekremüm sultānum ḥazretlerinüḡ nādī-i feẓā’il-medār-ı bülend-i’tibārları süy-ı dil-cüyına mefāşıl-ı nā-ka’r-yāb-ı mütehayyileden āverde-i gülnāre-i dehān olmazdan muḳaddem ḳurṭa-ı bināgüş-ı ḳabūl olacaḳ ferā’id-i yek-tāb-ı da‘vāt-ı me’şüre ve ḥarā’id-i ḥoş-tāb-ı teslīmāt-ı mevfüre tehādīsiyle inha-kerde-i dā’ī-i muḥlişānemüzdür ki bā’iş-i raḳame-i vidād Anṭākiye müftisi el-ḥāc ‘Ali Efendi āstāne-i sa‘adetden ol cānibe ‘āzim ve ṭaraf-ı ḳudsi-kenef-i vālālarına tavsiyeyi ḥāvi devletlü sa‘adetlü şadr-ı refī‘u’l-ḳadr efendimüz ḥazretleri ṭarafından mektüb-ı emr-üslüb ‘ināyet **[60a]** buyurulmaḡile ṭaraf-ı muḥlisiden daḡı vidād-nāme taḥrīr ve firistāde-i nādī-i feẓā’il-me’şerleri ḳılındı inşā’allahü Te‘ālā ledā şerefü’l-vuşūl mūmā ileyh dā’īleri meşmūl-ı nazar-ı kīmyā-eşer-i ikrām-me’şerleri bī-dirīḡ buyurılıp vāḳī‘ olan umūr-ı cüz’iyye vü külliyyelerinde ḥüsn-i müsā‘ade-i şerīfleriyle şād-kām buyuralar. Bāḳī der-mesned-i rif‘at müstedām bād.

Sābıḳan pīrāye-baḡş-ı mesned-i şadāret-i ‘uzmā olup ḡālen eyālet-i Ṭrablusu’ş-Şam muḡāfızı olan düstūr-ı ekrem müşīr-i efḡam devletlü semāḥatlü sa‘adetlü sultānum vezīr-i āsaf-nazīr ḥazretlerinüḡ nādī-i sa‘adetlerine du‘ā-nāme-i nāmīdūr

Devletlü re’fetlü ‘ināyetlü sa‘adetlü sultānum ḥazretlerinüḡ maṭla’-ı āftāb-ı devlet ü iḳbāl olan devlet-sarāy-ı fasīḡü’l-ircāları şavbına hezār ta‘zīm ü tefḡīm ve vüvūr-ı tebcīl ü tekrīm ile enderūn-ı eşdāf-ı derūnda perveriş-yāfte-i zülāl-i iḡlāş olan dürr-i yektā-yı du‘ā ve cevāhir-i girān-bahā-yı şenā ithāf u ihdā ḳılınıp ṭab‘-ı laṭīf-i deryā-nevālleri isti‘lām olunur. Hemvāre vücūd-ı mes‘ūdları zīver-i müttekā-yı iclāl ve ārāyiş-i mesned-i cāḡ u celāl olmadan olmaya ḡālī. Mübteḡā-yı şīme-i kerīme-i dā’ī-nevāzī aḡvāl-i devlet-ḡāḡ-ı bī-iştibāhları keyfiyet[in]den istiḡbār ḡāṭır-ı ‘āṭırlarından güzerān-güzār-ı ruhsat buyurılırsa bi-mennihi Te‘ālā ‘āfiyet üzre olup

me'mûr olduğumuz hîdemât-ı 'aliyye-i fulân hilâlinde 'umûmen a'yân-ı devlet siyyemâ devletlü semâhatlü sa'âdetlü sultânüm hazretlerinüñ du'â-yı devlet-i rûz-efzûnları ile iştiğâl olundığı 'aks-endâz-ı mir'ât-ı tâbnâk-ı hâtırlarıdır. Bu dâ'î-i kadîmleri mazhâr-ı kerem [60b] ü iltifâtları buyurılıp mahz-ı nevâzişlerinden nazm-ı rişte-i taltîf buyurdukları silkü'l-le'âl-i kerem ya'nî nevâziş-nâme-i muhteremleri bir vaqt-i ferhunde-demde vâsıl olduğda bâ'îş-i izdiyâd-ı du'â-yı icâbet-âşâr ve muharrik-i zebân-ı mübâhât u iftihârumuz olmuşdur. Hâk sübhânehü ve te'âlâ sultânüm hazretlerini dahı her hâlde ferahnâk u mesrûr eyleye işr-i zâ benüm 'inâyetlü sultânüm hazretleri hâmil-i hemâ'il-i du'â es-Seyyid 'Alî Efendi bendeleri havze-i himâye ve sâye-i re'fet-i vikâyelerinde olan medîne-i Trablusu's-şâm olduğda üzerinden hüsn-i nazar-ı meymenet-eşerleri bî-dirîğ buyurılıp manzûr-ı nazar-ı 'inâyet ve müstazıll-ı zıll-ı zalîl-i vikâyeleri buyurulmak bâbında lütf ü kerem tab'-ı neverd-i mürüvvetkârlarına menûţ u müsellemdür. Bâkî hemvâre der-mesned-i 'âtîfet dâ'im bād.

Bi-lütfillâhi Te'âlâ ve tekaddes hâlen mahrûse-i Mısr-ı zâtü'l-ecrâm muhâfızı olan düstûr-i ekrem müşîr-i efham 'inâyetlü semâhatlü 'âtîfetlü dil-i pür-sütûde-pezir hazretlerinüñ astâne-i 'âlilerine

Sa'âdetlü semâhatlü devletlü 'âtîfetlü sultânüm hazretlerinüñ müttekâ-yı zer-beft-i Yusûfî ve mesned-i devlet-tırâr-ı âşafî olan harem-sarây-ı refi'ü'l-mukadder ve nüzhetgâh-ı bâhirü'l-i'tibârları pîşgâh-ı cevâhir-i reng-â-reng-i du'â ile İrem-i şânî ve reşk-fermâ-yı nigâr-hâne-i çînî ve nakşî[-i] mânî kılınup tûtî-i şeker-şiken-i Mısr-ı ma'delet olan zât-ı 'azîzü'l-vücûdları peyker-efrûz-ı âyîne-i istikşâ' kılınup hemvâre kaşru'l-'ayn-ı devletleri mânend-i bünyân-ı ehrâm-ı raşîfü'l-erkân olup şülme-i âfât-ı dehrden maşûn olmadan olmaya hâlî bi'n-nebiyyi ve âlihi'l-'âlî işr-i zâ efendim sultânüm hazretleri [61a] sâye-endâz-ı râyet-i himâyet oldukları kişver-i 'azîm Kâhire'de vâkı' müteferrika zümresinden Medîne-i Münevvere havâlîsi dimekle ma'rûf Hasan Âğâ-nâm bundan aqdem ba'z-ı mühimme iktizâsıyla der-i devlet-nevâle cebîn-sây-ı mürâca'at olup bu tarafda ferş-i visâde-i ikâmeti hilâlinde kâ'ide-i hubbû'l-vaţan olan mevlidi Medîne-i Burûsa cânibine berây-ı şıla tevcîh-i 'inân-ı nehzat ve imâle-i licâm-ı 'azîmet iktizâ itmegin kable'l-kufûl ecel-i müsemmâ hulûl itmekle dâr-ı fenâdan kazâ-i 'âlemden şâm-ı 'ademe mahmil-bend-i sefer olmağın şulbi oğlı hâmil-i hamâ'il-i du'â el-hâc Muştafâ bendeleri pederi müteveffâ mezbûruñ hazîne-i Mısr'dan hişşamend olduğu vezâ'if-i lütf-ı cûd-ı 'âtîfetlerinden

kendüye ‘ināyet buyurulmak bābında zühür-ı kerem ü şudūr-ı himemleri ümīdiyle şavb-ı ümmü’ d-dünyāya tevcīh-i fülk-i ‘azīmet hılālinde dā’ī-i qadīmlerinden dahı istiṣfā’ itmegın niyāz-nāme tahrīri ile taṣdī’a ictirā olundı. Derdmendüñ niṭāk-bend-i hıdmeti oldıǵı fazīletli Bālī-zāde efendi dā’īleri bu eşnāda İzmīr kazası ile talṭif ve menşūr-ı şeref ü i’tibārı tuǵrā-yı ğarrā-yı ‘ināyet-i hüsrevānī ile tevķī’ u teşrīf olunmaǵla ma’an kazā-i mezbūre teveccüh ve hīn-i ‘azlde keşide olan kürbet muķābelesinde bir miķdār turfe üzre iken peyām-ı mezbūr sedd-i mümāna’at-ı vecche-i ‘azīmet olmaǵla mezkūr bendeleri lāyık-ı mezīd-i merḥamet olmışdur bi-
‘avnihi Te’ālā ve teķaddes حرف دادن مسؤل راجود شی جنبن کرد وشتاب ما هنوز اخزشداز سامیش سؤال mantūķı üzre zīver-i Mışır a’nī olan bāb-ı devlet-me’āblarına çehre-fersāy olduķda deri recāsı mesdūd buyurulmayup mes’ūline müsā’ade-i kirāmīleri buyurulmaǵile ihyā ve raşīf-i aḥvālī neyl-i kerem ü ‘ināyetlerinden irvā buyurulmak bābında lūtf u kerem ṭab’-ı keremkārlarına menūṭ u müsellemdür. Bāķī der-mesned-i sa’ādet bād. [61b]

Hālen kişver-i Mışır muḥāfızı düstūr-ı ekrem müşīr-i efḥam devletlü semāḥatlü sa’ādetlü vezīr-i āşaf-naẓīr ḥazretlerinüñ pīşgāh-ı ‘ālilerine muḥāleşat-nāme-i sāmīdür

Devletlü semāḥatlü sa’ādetlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüñ menba’-ı cüybār-ı ‘izz ü iķbāl olan mevķıf-ı münīf-i cāh u celālleri pīşgāhına vüfūr-ı ‘izz ü iclāl ve şunūf-ı darā’at ü ibtihāl ile cevāhir-i girān-bahā-yı du’ā ve yevākīt-i muşaffā-yı şenā īşār u nişāriyla mizāc-i leṭāfet-ımtizācları istikşā olunur hemīşe zīver-baḥş-ı müttekā-yı devlet ve ārāyiş-dih-i mesned-i sa’ādet olmadan olmayalar ḥālī. Şīme-i kerīme-i dil-nevāzī müsted’āsınca aḥvāl-i dā’ī-i şafīyyü’l-bālleri kıbelinden isti’lām-ı pīrāmen-güzār-ı ḥāṭır-ı behcet-sezāları olursa el-ḥamdü lillāhi ve’l-minneh teveccüh-i kerīmāneleriyle muğtenem-i ni’am-ı celīle-i şıḥḥat ve mu’tenem-i ğanāyim-i ‘āfiyet olup rüzān u şebān du’ā-yı ḥayrlarıyla iştiğāl üzre iken aḥsen-i ezmānda şıḥḥat ü selāmet ile sāḥil-i-i kişver-i ümmü’ d-dünyā lenger-endāz-ı vuşul ve dārū’l-mülk-i ḥıṭṭa-i ‘Arab olan şehristān-ı Mışır’a vüfūr-ı ḥaşmet ile duḥüllerini muḥtevē mektüb-ı belāğat-üslüb-ı kerem-nāmeleri vārid olduķda bir mertebe sürūr ḥaşıl olmışdur ki ta’bīri küncāyiş-pezīr-i ḥavşala-i evrāk u aqlām degüldür. Ḥaķ sübhānehü ve te’ālā her ḥalde mu’tin u zāḥīrleri olup muvāfiķ-ı tab’-ı bülend-i şehriyārī ḥidemāt-ı ‘aliyyeye muvaffaķ eyleye āmīn. Keremkārā bende-perverā dā’ī-nevāzā ḥāmil-i ḥamā’il-i du’ā el-Hāc Ḥalīl Efendi bendeleri āsūde-i sāye-i livā-yı menşūrları olan

memâlikden Nebî Yûsuf kazâsı muvaqqıtı olup hâlen vakt ü zamânı şeref-i hülûlde olmağla rû-mâlî-i âstân-ı ‘âlîleri ârzûsıyla ‘âzim olmışdur şeref-i dâmen-bûslarıyla müstes‘ad olduğda manzûr-ı nazâr-ı ‘inâyetleri olup umûrında müzâharet buyurulmak babında lûtf u kerem tab‘-ı mekârim-perverleriyle menût u müsellemdür. Bâkî der-mesned-i sa‘âdet bâd. [62a]

Hâlen muhâfız-ı Şâm-ı dârü’s-selâm şeref-bahş-ı emâretü’l-huccâc-ı zevi’l-ihtirâm olan sa‘âdetlü semâhatlü ‘inâyetlü düstûr-ı mükerrerem Naşûh Paşa hazretlerininüñ huzûr-ı mevfûrları şavbına du‘â-nâmedür

تکلف نیست در گفتار رندلابالی را

خیانت دوست میدارم که عاشق شعر حالی را

devletlü semâhatlü sa‘âdetlü ‘inâyetlü sultânüm hazretlerininüñ merkez-i ru‘yet-i ‘izz ü ihtîşâm olan devlet-sarây-ı keşîrû’z-zihâmları şavbına hezâr-ı ta‘zîm ü ikbâl ve tefhîm ü iclâl ile cevâhir-i girân-bahâ-yı du‘â veya vâkîti yevâkîti musaffâ-yı şenâ işâr olunup şeb-çerâğ-ı ‘azîzü’l-vücûd-ı zât-ı bihbûdları zîver-i hazîne-i hıfz-ı İlâhîve vâsîtatü’l-‘ağd-i erkân-ı devlet-i pâdişâhî olmak da‘vât-ı icâbet-me‘âlî zımnında ‘arîza-i dâşt-ı şenâkar-ı kadîmleridür ki yegâne serverâ mümtâz-ı dehrâ âsmân-kadrâ ‘ârif-i billah ‘azîz-i âgâh şeyh-i ekrem mürşid-i ecell ü efham eş-şeyh Muhammed Murâd Efendi hazretlerininüñ havze-i himâye ve zîver-i livâ-i vikâyelerinde olan Şâm-ı dârü’s-selâmda seccâde-nîşîn güster-i ikâmet olan nahl-i nebîlleri ravza-i lûtf u keremlerinde mîve-çîn-i huzûr u rahat ve sâye-bân-ı nevâziş ü iltifâtlarında hoş-dil ve hurrem-i tabî‘at oldukları ahbâr-ı sâre-i varadîn ve şâdirînden istimâ‘ ve ol cevâhir-i kıymet-dâr ile teşnîf-i gûş-ı şu‘ûr u ittîlâ‘ olunduğda yalnız bu ‘abd-i dâ‘îleri degül belki ‘azîz-i müşârun ileyh hazretleri ile taraf-ı şerîflerine rîsmân-bend-i ‘alâka-i vidâd olan erkân-ı devlet ve a‘yân-ı saltanat du‘â-yı rûz-efzûnlarına leb-i cünbân idükleri vâreste-i kuyûd-ı irtiyâbdur. Bâkî der-mesned-i rif‘at ü ikbâl bâd. [62b]

Tebrîk-nâme-i sāmîdûr

Devletlü semâhatlü ‘inâyetlü ‘aliyyü’l-himem-i celiyyü’l-kerem tale bekâhü hazretlerininüñ maḥall-i âmed ü reft-i aşḥâb-ı câh u celâl ve mihr-i münîr ü mehbîṭ-ı envâ‘-ı sa‘âdet ü iclâl olan sāḥa-i übbet-perver ve âstân-ı mekremet-güsterlerine kâr-hâne-i derûn-ı şadâkat-meşḥûnında mensûc u minvâl-i ihtîşâş ve dūḥte-i ‘ubûdiyyet ü ihlâş olan emti‘a-i envâ‘-ı du‘â ve eşniye-i eşnâf-ı şenâ-i ta‘zîm ü tebcîl ile ithâf ü ihdâ mübârek ḥâtır-ı mürüvvet-me‘şerleri şadr-nîşîn-i miḥmân-hâne-i

istinbā vü istikşā kılınur. Hemvāre ziyā-yı revnağ-efzā-yı a'lām-ı devletü hırāmları ufķ-ı sa'ādetde lāmi' olmağla zulmet-i kılub-ı 'ālemyānı imāta vü izāleye bā'ış olmak da'vātı hılālinde ma'rūz-ı şenā-güy-ı devlet-h'āhlarıdır. 'Ināyet-i tevfiķ-i Bārī ve hūsn-i himmet-i evliyā-yı ni'amī ile falān günü āstān-ı hümā-yı saltanat olan mahmiye-i İstānbūl'a dāhıl ve pīşgāh-ı evliyā-yı ni'amīde envā'-ı şenākār-ı devlet-h'āhlıkları şerefine nā'il olmak müyesser olduğdan şöñra bi-tevfikillāhi sübhānehü 'azze ve celle falān şehir guresinden hıl'at-i hükümet-i şer'iyye-i İstanbul ile düş-ı fakīrānemüz pür-zīver kılınup ber-vefķ-ı dil-h'āh muķzıyyü'l-merām ve kām-āver olmışdur. Hemān Cenāb-ı hayy ü kādīr cümlemüze mu'in ü zahīr ve yāver-i dest-gīr ola āmīn bi'n-nebīyyi'l-emīn. Bākī hemvāre der-mesned-i devlet ü iķbāl dā'im bād.

Başlıksız

Devletlü semāhatlü sa'ādetlü hāzretlerinüñ menba'-ı cüybār-ı fażl u himem ve maṭla'-ı ehille-i lūtf u kerem olan nādī-i hurrem-i İrem-harem-i muḥterem şavb-ı mūkerrem-i müsellemlü'l-kirāmlarına cevāhir-i zevāhir-i du'ā vü şenā eşmel-i dā'im taķdīm ü nişārından şöñra dā'ıye-i seciyye-i mekārīm-engīz ile tefahḥus-ı aḥvāl-i dīrīne-i muḥliş-i nā-çīz tesvīg u tecvīz buyurılırsa el-hamdü lillāhi Te'ālā menkib-i hayāt-ı müste'ār cāme-pūş-ı şıḥḥāt-i bī-jengār olup [63a] leyl ü nehār belki her bār vücūd-ı şerīf-i bihbūdları zīver-i gülşen-i hayāt olmak bābında du'ā vü niyaz berdaşte-i dergāh-ı bargāh-ı çare-sāz iken mekremetlü meveddetlü semāhatlü sultānum hāzretlerinüñ zāt-ı kirāmī ve vücūd-ı sāmīleriyle dārū'n-naşri ve'l-meymene mahrūsa-i Edirne'ye rif'at-yāb u şeref-yāfte oldığı peyām-ı meserret-encāmı revzene-i gūşdan kāşāne-i hūşa pertev-efken-i şu'ūr u meserret olduğda 'āmme-i aḥbāb ü aşdıķā ve be-tahsīs bu dā'ī-i hūlūş-intimālarına cihān cihān keşb-i şafā vü sürūr ḥāşıl olmışdur. Hāzret-i Hāķ ve feyyāz-ı muṭlak sa'ādetlü sultānuma mübārek ü müteyemmen idüp hemvāre mesned-i iclāl ü i'zāzda çār-bāliş-nişīn-i 'izz ü nāz ve 'ulüvv-i cāh u celāl ile mezīd ü mümtāz eyleye. Keremkārā yümn-i himmet ve feyz-ı hūsn-i terbiyetleriyle devletli sa'ādetli mekremetli hāzret-i veliyyü'n-ni'am-ı keşīrū'l-kerem ebķāhüllāhü Te'ālā fī-maķāmihī's-şerīf 'ināyetleriyle dā'ī-zāde-i falān bendelerinüñ kırķ medresesi tezķiresi irsāl buyurulduğda bir mertebe sürūr ḥāşıl olmışdurki meksūru'l-lisān taḥrīrine kāşır ve zebān 'ācizü'l-beyāndur. Hāķ sübhānehü ve te'ālā sa'ādetlü veliyyü'n-ni'am hāzretlerinüñ vücūd-ı bihbūd u pür-sūdların cemī'-i meḥādīm-i emcād ve furū' u 'izāmlarıyla gülşen-ārā-yı ḥadīķa-i hayāt eyleyüp bā-ḥuşuş sa'ādetli mekremetli sultānum hāzretlerin tūl-ı 'ömr ile

mu‘ammer idüp cemî‘-i dil-ḥāhlarına nā‘il-i merām eyleye. Bāḳī hemvāre dermesned-i ‘izz ü iḳbāl müstedām bād bi-Rabbi’l-‘ibād.

Ḥālen zīnet-efzā-yı şadāret-i Rūm ecellü’l-kudūm cāmī‘-i eştātü’l-‘ulūm mekremetlü semāḥatlü ḥāzretlerinüḡ ḥāk-i paylerine muḥāleşat-nāme-i nāmīdür.

Devletlü mekremetlü semāḥatlü sa‘ādetlü ḥāzretlerinüḡ maṭla‘-ı āftāb-ı lütf u kerem ve meşra‘-ı ḡadā’ir-i ‘atf-ı himem olan pīşḡāh-ı ‘izzet-penāhları [63b] cevāhir-i girān-bahā-yı du‘ā ile tezyīn ve nümüne-nümā-yı sipihr-i berīn kılınup verd-i muṭarrā-yı gülşen-i envār olan ṭab‘-ı mekārim-āşārları zīver-i iklīle-i istiḡşā kılınur. Hemvāre mesned-nişīn-i ‘izz ü ‘alā olup sa‘dū’s-su‘ūd u cāh u celālleri ile ufḡ-ı devlet-i mes‘ūd olmadan olmayalar ḥālī ḡıbb-ı zā benüm mürüvvetkārūm sulṭānum ḥāzretleri bi-ḥamdillāhi sübhānehü ve Te‘ālā te’sīr-i meyāmin-i sadāretleriyle nice müddetden berü zulmetkede-i küfr ü işrāk olan ḥıttā-ı ma‘mūre-i pāk-īman ve a‘lām-ı İslāmiyān ile rüşenā vü tābnāk olup ‘āmmē-i dürrī vü enām vürūd-ı aḡbār-ı meserret ile şādkām oldıḡı demler meşhūd oldı. Fe-ḥamden şümme ḥamden Ḥāk sübhānehü ve te‘ālā bu ḡazā ve fütūḡāt-ı kibriyāyı sa‘ādetlü şevketlü meḥābetlü pādīşāh-ı ‘ālem-penāh ḥāzretlerine ve vūkelā-yı ‘aliyyesi ḥāzarātına mes‘ūd u mübarek ü müteyemmen eyleyüp sāye-i a‘lām-ı cāh u celāllerin hemvāre memālik-i a‘dāya sāye-endāz eyleye āmīn. Bi-mennihi ve keremihi. Benüm ‘ināyetlü mekremetlü sulṭānum ḥāzretleri mekārim-i ‘aliyye-i ḡüsrevānīden ‘ināyet buyurılan arpalıḡlarımız meşārif-i rūziyyemūze kifāyet itmemekle çendīn ḡasbe’l-iḡtizā bir miḡdār deyne ibtilā ile mūkedderü’l-bāl ve müşettetü’l-ahvāl oldıḡumuz ṭab‘-ı mū-şikāf ve serīre-i zātlarına ḡüveydādur. Böyle eyyām-ı sürūr ve hengām-ı ḡubūrda lütf u kerem buyurup aḡvālümüzi veliyyü’n-ni‘am ḥāzretlerine ifāde buyurup maḡlūl olan falān arpalıḡı ‘ilāvesiyle ḡalb-i ḡazīnümüz şād u miḡnet-ābāddur ve semer-i rāḡat-ābād buyurulmaḡ bābında himmet-i ‘aliyyeleri mercūdur zuḡūr iden mekārim-i celīleleri mede’d-dehr ferāmūş olunmaḡ iḡtimālī yoktur. Bāḳī devlet-i refi‘ u iḡbāl müstedām bād bi-rabbi’r-raḡmān ve rabbi’l-‘ādil li’l-‘ibād.

Ḥālen ‘unvān-ı ser-‘askerī ile Özi Sancaḡı muḡāfızı olan düstūr-ı ekrem müşīr-i muḡterem sūtūde-şiyem ‘ināyetlü semāḥatlü mekremetlü meveddetlü [64a] sulṭānum ḥāzretlerinüḡ vezīr-i āşāf-naḡīr mekremet-semīr mevkib-i cāh u celālleri savb-ı rif‘at-evbine

Devletlü sa‘âdetlü semâhatlü sultânüm hâzretlerinüñ hısn-ı haşîn-i şavvetlerin vîkâye-i serdâr-ı serhâdd-i manşûr ve sedd-i sedîd-i mevkib-i haşmetleri himâye-bahşâ-yı mülk-i ma‘mûr olup maṭla‘u’l-envâr-ı te’yîdât-ı sübhânî olan sipihr-i devletleri neyyirât-ı cāh u celāl ile pür-zîver ve mihr ü mäh-ı kelāle-i tuğ-ı ‘alemleri eşi‘a-pāş-ı feth u zafer olmak da‘vât-ı icābet-āşârı takdīm ve merāsım-i tefhīm ü ta‘zīmleri kemā-yenbağî tetmīm ü tekmil olunmak siyākında dā‘î-i şenākârlarıdır ki ber-muktezâ-yı şiyem-i erbāb-ı mecd ü kerem ahvāl-i dā‘î-i hulûşkârîden istinbâ’-ı pîrāmen-güzār-ı hâtır-ı enverleri olursa bi-lütfillāhî sübhānehü ve Te‘ālā kâşāne-nişîn-i ‘āfiyet olup ma‘mûr olduğumuz hıdemāt-ı celīle hilālinde şevketlü mehābetlü pâdişāh-ı rûy-ı zemîn ve bi’l-cümle vükelâ-yı sa‘âdet-âyîn siyyemâ zât-ı sürüşî-şıfât ve ‘asākır-i nuşret-simātun bi’l-ğudüvvi ve’l-āşāl du‘â-yı hayrlarına iştiğāl üzre iken nuḥbehü’l-ezmân olan bir dem-i hurremde nevâziş ü iltifātların muhtevâ-yı kerem-nāme-i nāmîleri ile dil-şād ve neş’e-i rahîk-i miskiyyü’l-hıttām-ı mekârim-i elṭāflarıyla mesrûrü’l-fü‘ād buyurulmağın خطاب دل کشت را بوسه دادم روان برد یده روشن نهاد vefkı üzre ol müşerreffe-i lazimü’t-tekrīm kemā-hüve’l-ahrâ tefhīm ü ta‘zīm ve silkü’l-le‘āl-i suṭûr-ı pür-nûrında olan ferāyid-i girân-bahâ-yı ‘ibārât semt-ı şu‘ûr u ıttılâ‘a tanzīm olunmuşdur. Devletlü ‘ināyetlü sultânüm hâzretlerinüñ irāde-i ‘aliyyeleri olan huşuş bedîhiyyü’t-te’sîr olduğu ‘aks-endâz-ı mir’ât-ı zamîr-i münîrleriğdür gayret-i dîniyyeleri cevâz-nümâ vü ruḥsat-fermâ olduğu çâr cihet-i âfâka velvele-endâz-ı iştiḥâr olan [64b] ma‘delet-nihād u rüşd ü sedād ve ḥudā[dâ]dlarından müstefād olunmağın icmāl-i ahvāl i‘lām-ı ḥuzûr-ı müstevcibü’s-sürûrları kılındı. Mutażarra‘u mes’ûldür ki çeşme-sâz-ı hâtır-ı enverleri gubâr-ı hâtır birle mükedder ve ṭab‘-ı laṭîf ü ḳalb-i şerîflerinden neder-jeng buyurulmaya. Bâkî mesned-i rif‘at bād.

Hâlen eyâlet-i Mısr-ı Kâhire olan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahḥam sûtûde-şiyem vezîr-i āşâf-naẓîr mütedebbir-i umûr-ı salṭanat-serîr devletlü sa‘âdetlü semâhatlü ‘âṭıfetlü sultânüm hâzretlerinüñ savb-ı evbine

Devletlü ‘âṭıfetlü semâhatlü sa‘âdetlü sultânüm hâzretlerinüñ menba‘-ı cüybâr-ı lütf u kerem ve maṭla‘-ı ehille-i ‘aṭâ vü himem olan mevkıf-ı münîf-i devlet-maşîr ve mevkı‘-ı menba‘-ı ‘adîmü’n-naẓîrleri pîşgâhına cevāhir-i girân-bahâ-yı du‘â ve yevākîti muşaffâ-yı şenâ îşâru nişâr olup mizâc-ı leṭāfet-ımtizâcları istifsâr olunur hemvâre erîke-nişîn-i ‘izz ü ikbāl ve zîver-i mesned-i sa‘âdet ü iclāl olup müselle-i dest-i iktidârları olan umûrda muvvaḥḥakun bi’l-hayr olalar. Şîme-i kerîme-i

mürüvvetkārī aḥvāl-i dā‘ī-i şenākārlarından istifsār u isti‘lām iktizāsıyla mir‘āt-ı zamīr-i şād-āb münīr-i ṭab‘-ı nezāketleri ol şavba pertev-endāz-ı istiḥbār olmak tahrīk-i leb-i tecvīz buyurılırsa bi-mennihi ve keremihi sübhānehü ve Te‘ālā yümn-i teveccüh-i kerīmāneleri ile ‘āfiyet üzre olup ‘umūmen erbāb-ı devlet ve erkān-ı saltanat ḥazretlerinüñ cevāhir-i du‘ālarıyla şafahāt-ı eyyām-ı [65a] sa‘ādetleri tezyīn ü tevşīh olundığı hüveydā-yı ṭab‘-ı ‘ālem-ārāları ve hoş-büy-ı nezāket-semīrleridür. İşr-i zā benüm devletlü mekremetlü sultānum ḥazretleri ‘ilm-i ‘ālem-ārālarıdur şa‘şa‘a-fürüz-ı ma‘delet olduğu havze-i seniyye-i vālā-āgīne-i Mısır-ı zātü’l-ehrāmda vāki‘ ki yetīme-i şadeḥ-i şeref ü kemāl ve ğurre-i nāşiye-i fażl ü efzāldur mekkār-ı mekkāre-i çarḥ-ı denīden maşūn ve ‘avā’il-i ḥādişāt-ı gerdūndan me‘mūn olması da‘vātı taḳdīmi ile minhā-yı muḥliş oldur ki ebrek-i aḥyān u meserret-ḥarīn nāme-i nāmī-i imtiyāz-baḥş-ı feraḥ-fezā ve mülāttafe-i kirām[ī]-i belāğat-iştimāl-i tarḥ-revāları ki verkā-i cevvi kemālāt ve bebġā-i Mısır-ı nevādir-nikātdur müşerref-sāz-ı şenā-güy olduğda سويذ ول سوخته كردم ḥaḳḳā ki ol tūmār-nāme-i belāğat-me‘āl-i me‘ālī-iştimāl ki minhā ‘anber u hüzzām-ı dest-i şifā-resenleri ki benefşe-i ‘anberīne-i esniye olsa sezā ve kelimāt-ı miskiyyetü’n-nefeḥātı ‘ıtır-sāy-ı rūḥ-ı ḥisān olsa revādur bā‘iş-i taz‘īfümüz dād-ı hubb u vedād olup sükker-i midḥat-şenāları ma‘şara-i mısır-ı bālde me‘ād olmuştur. Dā‘imā cevher-i vücūd-ı girān-māyeleri zīb-kerden-i zamān ve āşār-ı kilḳ-i dürer-rīz-i fevā’id-feşānları sermāye-baḥş-ı muḥtācān-ı me‘ānī-i ‘irfān olmaḳdan ḥālī olmayalar.

Meveddet-nāme-i nāmī

Devletlü semāhatlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüñ mevrīd-i füyūzāt-ı kudsiyye ve maḳşad-ı vāridāt-ı ünsiyye olan pīşgāh-ı me‘ālī-penāhlarına berīd-i āh-ı iştīyāk ve ḳāsıd-ı eşḳ-i iftirākla dest-āvīz-i da‘vāt-ı serī‘atü’l-āşār ve reh-āver ü taḥiyyāt-ı refī‘atü’l-miḳdār ittişālī zımnında ‘arza-dāşt-ı dā‘ī-i dil-sipārlarıdur ki şems-i ufḳ-ı mekkārim olan zamīr-i münīr-i ḥürşid-naẓīrleri [65b] revzene-i su‘āle mesāğ buyurılırsa bi-mennihi henüz maṭaḥ-ı ‘āfiyet-i āmāde vü sofrā-i ni‘met-i küşāde olup ḥatır-ı ḥāl-i misāfirīn müte‘ākīb enfās-ı nā-ma‘dūd nevāle-i du‘ā-yı şenālarıyla iştiğāl olundığı rezzāk-ı ‘ālem ü ‘ālemyāna nümāyāndur.

Vüzerāya terḳīmdür

Hālen bālā-nişīn-i şadāret-i ‘uẓmā ve müşerref-i maḳām-ı vekālet-i kübrā olan vezīr-i āşaf-naẓīr müşterī-tedbīr nāzım-ı umūru’l-cumhūr bi’r-re’yi’r-rezīn müşliḥ-i

meşālihu'l-enām bi'l-fikri'r-raşın müşeyyid-i bünyāni'd-devleti ve'l-iqbāl mümehhid-i erkāni's-sa'ādeti ve'l-iclālel-mahfūf bi-şünufi 'avāţifi'l-meliki'l-a'lā şadr-ı a'zam peder-i ekrem paşa *yesserallāhü külle mā-yürādü ve mā-yeşā* hazretleri hemvāre niyyet-i hālişa ile hāyiz-i merātib-i meşūbāt-ı cezile olmaga rāğib ve iktisāb-ı rızā-yı hazret-i rabbü'l-'ālemīne naqd-i cān ile tālīb olmağın silk-i mülk hizmetlerinde münharit olan memālik-i müşterālarından taraf-ı şerīflerine vaḳti i'rāf iden hāmil-i kitāb miskiyyetü'l-müsteṭāb üzre bu 'abd-i memlūkini ḥasbeten lillāhi ta'ālā ve ḥāsseten li-rūhi'l-emīn resūlihi'l-mu'allā i'tāḳ u tahrīr ve maẓīḳ-i rakdan ihṛac idüp sā'ir ahrār-ı asliyyīn zümresine ilḥāk buyurdılar.

Ricā-i manşib ile devletlü sa'ādetlü dārü's-sa'āde ağası hazretlerine teşekkür siyākında terḳımdür

Devletlü sa'ādetlü semāhatlü merḥametlü sultānum hazretlerinüñ menba'-ı cūybār-ı 'atebe-i devlet-penāh ve südde-i 'atıfet-i destgāhları ḥāk-i pākine vaż'-ı cebhe-i 'ubūdiyyet ve ferş-i çehre-i raḳıyyet olunup ma'rūz-ı devlet-i 'ināyet-perverleridür ki [66a] 'ināyetlü merḥametlü efendimüñ du'ā-yı devletlerine ber-vech-i me'nūs meşgūl ü muvāzabet üzre iken semāhatlü 'ināyetlü veliyyü'n-ni'am Ālim Efendimüz hazretleri bu 'abd-i dā'ilerin falān ḳazāsıyla behremend ü ihyā buyurmuşlardır. Maḥzā efendimüñ ḥüsn-i terbiye ve kelime-i ṭayyibe buyurup himmet-i 'aliyye-i kerīmāneleri āşarı olduğında şübhem yokdur. Hazret-i rabbü'l-mürībi'l-müste'ān vücūd-ı 'atıfet-āyınların āfāt u 'āḥātdan emīn ü sālīm idüp sāye-i merḥamet ü şefḳatlerin üzerimüzden dūr ü zā'il eylemeye āmīn.

Ḥālen maḥrūsa-i Selānik'de revnaḳ-dih-i şerī'at-ı garrā ve aḥkām-ı umūr-ı memleket-pirā olan semāhatlü sa'ādetlü faẓiletlü efendi hazretlerinüñ nādī-i sa'ādetlerine

Faẓiletlü semāhatlü meveddetlü mekremlü efendi hazretlerinüñ menba'-ı cūybār-ı 'izz ü iqbāl olan nādī-i şerīf-i İrem-mişālleri şavbına i'zāz u ikrām ve farṭ-ı tevḳire ihtirām ile cevāhir-i da'vāt-ı şüreyyā-nizām ve le'ālī-i tekrīmāt-ı pervīn-intizām ithāf u ihdā olunup ḥatır-ı 'atırları istinbā olunur. Hemvāre maşḥūbu'l-'āfiye olup umūrlarında maẓhar-ı tevḳīḳ-ı rabbü'l-erbāb olalar āmīn. Bi'n-nebiyyi'l-emīn ber-mübteğā-yı velā-i ḳadīm aḥvāl-i ḥulūşḳārları isti'lām-ı küşe-gır-i ṭab'-ı enverleri olursa bi-mennihi Te'ālā ve teḳaddes 'āfiyet üzre olup 'umūmen revnaḳ-efzā-yı mesned-i ḳazā ve ḳalem-zen-i ḥükm ü imzā olan ḥullānun siyyemā cenāb-ı 'izzet-

me'abuñ hayr du'ā ve meḥāsin-i evliyā-yı ni'am ḥazarātından cihet-i medḥ u şenāları kūrta-i şāhvār-ı mesāmi'-i 'aliyyeleri kılınmak ḥilālinde peyām-āver-i şafā-yı bālleri olan meveddet-nāme-i meserret-engīz ve hediye-i behiyye-i behcet-ḥīzleri vārid olup bā'iş-i inbisāt u sürürümüz olmuştur. [66b] Ḥaḥ celle ve 'alā her ḥālde mu'īn ü zahīrūñuz ola 'avākıb-ı umūrūñuzı dā'imen ḥayra ḥarīn eyleye. Bi-mennihi ve keremihi. Bākī sa'ādetde olalar.

Ḳādīaskerlere taḥrīr olan mektūbdur

Sa'ādetlü semāḥatlü mekremetlü efendim sultānum ḥazretlerinüñ mültecā-yı fasīhü'l-ircā-yı ecille-i 'ulemā olan sāḥa-i fezā'il-intimālarına levāzım-ı şadākat u darā'at ve merāsım-i edāt-ı meskenet ile 'arż-ı 'ubūdiyyet olup hemvāre erīke-ārā-yı mecd ü 'alā olmaları da'vātı mü'eddā-yı nāṭika-i müdāvemet kılınmak siyākında bende-i dīrīneleri oldur ki benüm sa'ādetlü semāḥatlü mekremetlü faẓiletlü sultānum ḥazretleri şavb-ı vālā-yı fezā'il-menāşlarına kemāl-i iḥlās-ı ḥāşşu'l-ḥāş ile rābıta-i 'ubūdiyyet-i şadākat-iḥtişāşumuz ḥudūd-ı ta'bīr ü tavşīfden berter idügi 'aks-endāz-ı mir'āt zamīr-i semāḥat-münīr eşerleri olmağın şimdiye degin 'abd-i şadākatkārları hezār bār ḥimāyet-i maḥşūşa ve mekārım-i seniyyelerine şān ü sezāvār buyurıldığına binā'en sirran ve 'alāniyen da'vāt-ı sa'ādetlerine kār idinüp dā'imā merātib-i ṭāq-ı eyvān-ı sü'ūde şu'ūd ve mevārid-i sa'ādet ü iḳbāle vürūd itmeleri içün dā'imen ve müstemirren dū dest-i du'ā merfū'-ı bārgāḥ-ı cenāb-ı Kibriyā kılınmakda iken el-mennetü lillāhi Te'ālā bu eyyām-ı meymenet-baḥşāda 'avātıf-ı 'aliyye-i cihān-dārı ve 'avārif-i bī-gāye-i şehriyārīden zāt-ı fezā'il-nişānları Anadolu kādīaskerliği rütbe-i celīlü'l-i'tibārları ile tevḳīr ü iḥtirām buyurdıkları peyām-ı behcet-irtisāmı resīde-i gūş-ı hūş ve sermāye-i sürür u ḥubūr u sürüş oldukda 'alāḳa-i 'ubūdiyyet-i ezeliyyeden nāşī 'alimallāhü sübhānehü ol mertebe behremend-i meserret ü şafā ve ḥisse-dār-ı behcet ü bahā olmamışdır ki debīr-i dehüm-i şikeste-raḳam [67a] vesāṭat-ı eşābī' u ḳalem ile vaşfını taştīr u beyanda i'tirāf-kerde-i ḳuşūr u nokşān olmağın hemān pīşe-i müstedīmem üzre du'ā-yı sa'ādet ü iḳbālleri vird-i zebān kılınmaḳdadur. Allāh sübhānehü ve te'ālā manşıb-ı vālālarınıñ ibtidā vü intihāsı mes'ūd u meymūn ve rütbe-i faẓl u 'irfānların dem-be-dem efzūn idüp dā'imā bendegān-ı dīrīnelerin eltāf u himemleriyle mesrūr u meymūn eyleye. Çünkü zāt-ı şerīflerine olan 'alāḳa-i 'ubūdiyyet-i maḥşūşānem inşā'e'r-raḥmān fezā'il-nişānları olmağla bundan şoñra bende-i ḥulūs-i'tibārları ve ṭarḥ-ı eşī'a-i envār-ı fezā'il-i

kalb-i t̄ab-d̄arlarından istib'ād buyurulmayup her bār h̄imāyet ve kerem ü l̄ütf u merh̄ametleri ile memnūn u dil-şād buyurmaları mutaẓarra'dur. Bākī sa'adet bād.

Siyāk-ı 'arz-ı hālde şeyhu'l-İslām-ı sellemehü's-selām ḥazretlerine firistādedür

'Ulüvv-şeref-i zāt-ı seyādet-simātı bā'ış-i tezā'üd-i şeref-i merātib-i cāh u celāl ve sümüvv-i leṭāfet-i ṭab'-ı sāfī-şifātı vāzı'-ı hatt-ı istivā-yı ma'delet ü i'tidāl olan devletlü semāhatlü mekremetlü erbāb-ı istihāle merh̄ametlü efendim sulṭānum افاض الله على الانام بره وجوده و صانه عن طوارق الايام والحد ثان وجوده ḥazretlerinüñ ḥavşala-i niṭāk-ı vaşf u ıtrādan bīrūn ve dā'ire-i beyān-ı hadd ü ihşādan efzūn celā'il-i meḥāmid-i me'şüre ve şemā'il-i medāyih-i meşküre ile men'ūt-i elsine-i enām olan vücūd-ı mes'ūduları dā'imā hā'iz-i kıst-ı evfā-yı ḥudūd-ı sü'ūd olmak zāt-ı bihbūduları da'vātı taḳdīm ve bisāt-küşe-i vücūd u keremleri leb-i tebcil birle telşim olundukdan şoñra 'arz-ı hāl-i 'abd-perverleri oldur ki iktizā-yı ḥikmet-i Kadīr ve Fa'al-i muḳtedir ile [67b] mütevārī olduğumuz kürbetkede-i ehvāle evliyā-yı ni'am-ı vālā-nevālūñ tarşid-i sünūh-ı 'avātıf u rahm ü efzālleriyle da'vāt-ı ḥayriyye[-i] tazarru' u ibtihāl vaḳf-ı inā' ü eṭrāf-ı nehār u leyāl ve ḥaşr-i evḳāt-ı ğudüvv ü āşāl kılındığı ihtiyāc-ı vesāṭat-ı beyān u taḳrīrden müstagnīdür. Bi'l-cümle ahvālümüz muḥāt-ı 'ilm-i 'alem-şümül-i veliyyü'n-na'māyeleri olup şāyān-ı me'ālī-nişānları olan 'afv-ı ḥaṭā-baḥş-ı mücrimān ḥuşuşı merşūd-ı çeşm-i ümīd olmağla ta'bīrāt-ı istigāşe-i şefkat ü rahm u nevāl ile taḥdīş-i mesāmi'-i ḥuddām 'atebe-i 'izz ü iḳbālde mısra' سکون تی بیان عندکم و mısra'-i mü'eddāsıyla te'eddüben iktifā olunup ḥacāle-i te'diye-i mühimme-i tebrīk ile yerā'a-i berā'a-i isti'tāf ve istirḥām-ı taḥrīre taḥrīk-i ḳalem olundu. Ḥaḳ sübhānehü ve te'ālā ol cāh-ı sa'adet-destgāh ve rāḥim-i 'aceze-i ḥaber-ḥ'āh ve sāmih-i şaffe-i şadāḳat-penāh olan zāt-ı 'ālilerine müstes'ad u meymūn ve ṭavāriḳ-ı ḥadeşātdan masūn u me'mūn eyleyüp sāye-i şefkat-māye-i 'ināyetlerin mefāriḳ-ı erbāb-ı istihāl ü isti'dād üzre mebsūt u memdūd eyleye āmin. Bākī der-mesned-i 'izzet bād.

Ḥālen muḥāfız-ı eyālet-i Erzurūm düstūr-ı ekrem sūtūde-şiyem vezīr-i a'ẓām devletlü semāhatlü 'atıfetlü sulṭānum ḥazretlerinüñ āstān-ı devlet-maşirlerine bi'l-ḥayr

Devletlü sa'adettlü semāhatlü 'atıfetlü sulṭānum ḥazretlerinüñ eyādī-i kerīme-i derya-nevālleri که کف کریم تو بحریست درافاضه جود که جذب حل سلیم مست یابانش vefḳı üzre

mevc-hız-i 'atā vü kerem ve telāṭum-ı cūd-şiyemdir. [68a] Hemvāre şatībī-merām-ı du'ā-gūyāne cevāhir- pāş-ı re'fet ü 'ināyet olmak da'vātı zımnında mizāc'-ı leṭāyif- imtizaçları istikşā olunur. Hemīşe dürr-i yekta-yı vücūd-ı mes'ūdları zīver-i ḥazāne-i ḥıfz-ı İlāhi olup şa'sa'a-i tūğ-ı zafer-fürūğları ta'ne-zen-i mihr ü māh olmadan olmaya ḥālī. İşr-i zā sa'ādetlü sultānum ḥazretleri dā'ī-i seciyye-i mürüvvetkārīleri aḥvāl-i dā'īlerinden isti'lām buyurılırsa bi-mennihi Te'ālā ve teḳaddes kāşāne-nişin-i 'āfiyet olup 'āmme-i erkān-ı devlet ve kār-fermānān-ı salṭanat ḥazarātınıñ siyyemā cenāb-ı mekārīm-nisābının du'ā-yı bi'l-ḥayrına iştigāl üzre iken zamīr-i münir-i ḥūrşid-naẓırlarına rūşen ü 'ayāndur. Ḥaḳ sübhānehü ve te'ālā herḥālde mu'in ü yāveriñüz olup ve nām-dāde oldukları ḥidemāt-ı 'aliyye-i şehriyārīden muvaffaḳun bi'l-ḥayr olalar. Bā'ış-i vurād-ı vedād-nāme-i falān efendi dā'ileri mülāzımlarımızdan olup sultānum ḥazretlerinüñ dahı ḥāşşa-i du'ā-gūylarından ta'dād olunmağla mütevaḳḳifü'l-ḥuşul-i 'ināyetleri olan ḥuşuşı tavsiye-i 'uhde-i re'fet ü merḥametleri kılınur. Mezkūr bendelerinüñ şayf-i aḥvālī şād-ābter-i zülāl-i mekārimleri buyurulmaḳ bābında lütf u kerem ṭab'-ı himemlerine menūṭ u müsellemdir. Bāḳī hemvāre mühim-sāzī-i müstemendān muḥalled bād.

Ḥālen muḥāfız-ı Ḳandiye olan vezīr-i mükerrerem-i āşāf-naẓır düstūr-ı efḥam eflāṭun-tedbīr sūtūde-şiyem vezīr bin vezīr ḥazretlerinüñ āstān-ı devlet- maşīrlarına meveddet-nāmedür

Devletli semāḥatlı sa'ādetli 'atıfetli sultānum ḥazretlerinüñ 'azīz-i mısr-ı cāh u celāl olan zāt-ı mekārīm-simāt u sürüş-ḥişālleri ki sāye-efken-i şeref ü iclāl oldığı emākin ü aḳṭār-ı neyl-i 'ināyetlerinden ṭarāvet-yāfte-i emn ü rāḥat ve müstezıll-i zıll-i zālil-i ma'deletleri olan deri enām-ı şīrīnkām-ı ḳand-i istirāhat [68b] oldığı müttefeḳun 'aleyh-i erbāb-ı 'adl ü nişfetdür. Hemvāre ta'ne-zen-i lem'a-i mihr ü māh olan tūğ u 'alem-i rūşenāyī-şiyemleri lāmi'u'l-işrāk olup eşi'a-pāş-ı emn ü emān ve medār-ı muḥāḳ-ı deycūr-ı zulm ü 'udvān olmadan olmayalar ḥālī. Benüm sultānum ḥazretleri ḥavze-i ḥimāye-i behcet-pīrāyelerinde olan medīne-i Ḳandiye ḳuṭṭānından resānende-i darā'at-nāme 'Ömer Efendi dā'ilerinüñ medīne-i mezbūrda merḥūm Zülfiḳār Paşa evḳāfından otuz seneden berü mutaşarrıf oldığı vaḳf-ı menzil-i merḥūm-ı müşārunileyhüñ ol ṭarafda iḫyā eylediği cāmi'-i şerīfnde imām olan falān kimse benüm meşrūṭumdur deyü şühūr-ı zūr iḳāmetiyle merḳūmuñ yedinden ahz[u] ḳabz idüp ḡadr-ı küllī itmekle mezbūr 'Ömer Efendi der-i devlet-medār-ı rüy-māl ve dīvān-ı ḥümāyūn-ı ma'delet-efzūna 'arz-ı ḥāl idüp mütevellisi yedinde mazbūt olan

vakfiye-i ma'mûlün bihāya ve bā-fermān-ı 'ālī nazar olunup imām ve mü'ezzine süknā meşrûta olmadığı ve menzil-i mezbûr icāre-i mu'accele vü mü'eccele ile icār oluna deyü ta'yîn oluna deyü taşrîh olundığı halen medīne-i falānda mesned-nişîn-i eyvân-ı kâzâ ve kâlem-rev-i hükm ü imzâ olan efendi hâzretleri i'lām itmeleriyle mezbûr falān dā'îlerinüñ yedine emr-i 'ālī 'ināyet buyurilup rû-be-râh-ı 'azm olmuşdur. Bi-meşîyyetillāhi sübhānehü ve Te'ālā şeref-i āstān-peyvest-i hâk-i pây-ı dāmen-büsîleriyle müstes'ad olduğda üzerinden hüsni nazar-ı kîmya-me'şer-i meymenet-eşerleriyle mesrûrû'l-fu'ād-ı tevcîh-i kerîmâneleri bî-dirîğ buyurilup hûşûşına muzâheret vesâ'ir umûrında kerem ü 'ināyet-i bî-gâyeleri buyurulmak menû't-ı tab'-ı mekârim-i seniyye-i bende-perverâneleridür. Bâkî der-mesned-i 'izz ü iclâl müstedām bād.

Şefâ'at-nāme-i nāmîdür berāy-ı düstî

Devletlü semāhatlü mekremetlü sultānum hâzretlerinüñ maķām-ı celîl-i zâhiru'l-irtifâ' [69a] ve mesned-i cemîl-i bâhirü'l-ittisâ'ları ki bi-faẓlillāhi'l-vehhâb erbâb-ı hâcâta kimerci' u me'âbdur şavb-ı sa'âdet-evbine elmas-ı isticâbet-iltimâs-ı du'â ve cevâhir-i ihlâş-me'şer-i şenâberîd-i huceste-nevîd-i iclâl ü şevk ile tevcîh ü şevk olunup seccâde-i mekârim-mu'tâdlar küşe-güzîn-i leb-i edeb birle telşîm olunmak zeylinde taraf-ı şubh u mesâda bezl-i mechûd-ı nâ-maḥşûr ve şarf-ı dest-māye-i maķdûr *be-şarḥ ānki şeved* 'özü-i bendegî[-i] ma'zûr ile sa'âdet-ķarîn bād devlet-i rehîn-i zafer hem-'inân ve şeref-i hem-nişîn-i du'â vü şenâların

نثار کوهر اخلاص هست عادت من

اگر قبول تو باید زهی سعادت من

müfâdınca dest-âviz-i maķsemü's-sürûrları itmek hilâlinde lâzime-i dînümüz ve ehemmi-i zimmetümüz olan meşâlih-i 'ibādullah temşîtinde ḥasbe'l-imkân şarf-ı maķdûr eşnâsında resânende-i varâka-i 'ubûdiyyet dā'îlerine vesîle-i dām-büsî ve 'ināyetlü sultānum hâzretlerine isticlâb-ı du'â-yı ḥayr ile iķdām u ihtimām üzre olduğumuzu küstâḥâne inhāya ictirâ' olundu. Merķûm dā'îleri maķām-ı dest-beste-i 'ubûdiyyetde ḥidmet-i du'âlarına sâ'îleri her vecihle ma'ķûl-i bendeleridür. Miḥrâb-ı tāk-ebrû-yı ḥâcet-revânelerine cebîn-sâ olduğda manzara-i çeşm-i re'fet ü me'şerleri olmağla sofrâ-i mebzûlû'n-ni'am-ı keremlerinden nevâle- i cenâb-ı nâ-yâb ile sîr-âb u ḥişşa-yâb buyurmuş olurlar ğıbb-ı zâ benüm sultānum nümune-i şenâkârîdür ki ma'lûm-ı intimâları olduğu üzre bu tarafda poliçe hûşûşı bir miķdâr şu'ûbetli olup ve

āstāne-i sa‘ādete gider emānetkār ādem dahı bu ezmānda bulunmamağla devletlū mekremetlū semāhatlū efendim sultānum hāzretlerinden maḥcūb olmak ḥavfindan nāṣī mūṣıl-ı du‘ā-nāme dā‘īleriyle maḥṣūl gönderilmesi dahı evlā görülmegin tārīḥ-i du‘ā-nāme günine gelince ḥāṣıl olan maḥṣūl firistāde-i ‘izz ü ḥuzūrları olmuştur. Bākī sa‘ādet bād. [69b]

Selām-ı lesīm-i nesīm ve senā-yı nesīm-i şemīm ol nihāl-i deyyāz-ı hüner ve gonce-i çemenistān-ı nīgū-seyr ve eser-i piser-i feyz-perverüm mahmūdū’l-hisāl

Şeyḥu’l-İslām-ı sellemehū’s-selām hāzretlerine firistāde-i savb-ı ‘ālileridür

Devletlū semāhatlū sa‘ādetlū veliyyü’n-ni‘am sultānum hāzretlerinüñ müzdahim-i cibāh-ı efāzıl ve mülteşem-i şifāh-ı ekābir ü emā’il olan ḥāk-i pāy-ı şerīflerine zerre-vār rüy-māl olunduktan soñra ber-mukteżā-yı ṭab‘-ı kerīm-i ‘adīmü’n-naẓīr tefakḳud-ı ‘abd-i fakīrleri şüret-nümā-yı mir’āt-ı zamīr-i münīrleri olursa bi-ḥamdihı sübhānehü bi-menn-i himmet-i veliyyü’n-ni‘amī ile maṣḥūbu’s-şihha olup vazīfe-i nazīfemüz olan devlet ü iḳbāl ü rif‘atlerine hemvāre bi’l-ğudüvvi ve’l-āṣāl müdāvemet ü iştiğāl üzre mülāḥaza-i ‘ālī buyurıla. Benüm merḥāmetlū sultānum كفى شرفالى مضاف اليك fehvāsı naḳş-ı nigīn-i ḥātem-i la‘līn-i kāmranī olup esnān-ı sa‘d-iḳtirānlarına intisāb-ı māye-i ni‘met-i cāvidānī ḥākdan ref‘-i şevābın iḥrāz ve beyne’l-akrān imtiyāz kaşdıyla eyādī-i kerīmeleri olan mektüb-ı şerīfleri vārid olduḳda tecdīd-i ‘ubūdiyyete bā’iş olduḳda bu devlet-ḥāh-ı sa‘ādet-iştimālleri ḥālīş u muḥliş du‘acıları olduḳumuz bī-merādur. Leyl ü nehār dergāh-ı Perverdigārdan niyāzımız oldur ki vücūd-ı mes‘ūdların kudūrāt-ı dehrden maḥfūz u maṣūn ve ‘ömr ü devletlerin rüz-be-rüz efzūn eyleyüp sāye-i sa‘ādet-māyelerini üzerimizden dūr ü zā’il eylemeye. Bi-mennihi ve keremihi ḥidmet-i ‘aliyyelerinde inşā’llahü Te‘ālā kemāl-i ihtimām ü istikāmet üzre taḳayyüd olunup rāfi‘ olan maḥṣūlāt mīqdār-ı mu‘ayyeneleriyle ism ü resimleriyle bī-kuşūr u bī-kūsūr efendim sultānum hāzretlerinüñ ḥāk-i pāy-ı devlet-masīrlerine firistāde olunur ancak herḥālde keyfiyetümüz ‘ināyet-i ‘aliyyeñüze menūt u müsellemdür. Zīrā taşranuñ ṭaṇtana-i aḥvālī velvele-endāz-ı gūş-ı pūr-hūş-ı sāmi‘a olduḳı gibi olmamak gerekdür. Bizden taḳṣīrāt şādır olmaz. Bākī sa‘ādet bād. [70a]

Ḥālen Yeñişehr-i Fenārda revnaḳ-efzā-yı şeri‘at-ı garrā olan sa‘ādetlū semāhatlū oglum efendi hāzretlerinüñ nādī-i ḥaṭīrlerine bi’l-ḥayr

Sa'adetlü semâhatlü mekremetlü oğlum efendi hazretlerininüñ ta'ne-zen-i sebzezâr-ı İrem olan nâdî-i şavb-ı mekremet-evbine ta'zîm ü ikrâm ve vâcibe-i tebcîl ü ihtirâm ile perverîş-yâfte-i eşdâf-ı derûn olan gevher-i le'âl-i girân-bahâ-yı du'â ve ferâ'id-i musaffâ-yı şenâ îşâr u nişâr olunup hâtır-ı 'âtırları istinbâ olunur. Hemîşe savn-ı Rabbü'l-'izzetde olup muvaffakun bi'l-hayr olalar âmîn ğıbb-ı zâ benüm fazîletmendüm oğlum hazretleri kalem-rev-i hükümetleri kuttânından hâmil-i hamâ'il-i nemîka eş-şeyh el-hâc 'Oşmân el-halvetî dâ'ileri ba'zı meşâlih-i mühimme mülâbesesiyle der-i devlet-i 'aliyyeye gelüp hâlen ol tarafa cemmâze-bend-i nehzat olmışdur. Bi-meşîyyetillâhi Te'âlâ ve takâddes şeref-i şöhbet-elîf-i mekremetleriyle müstes'ad olduğda üzerinden hüsn-i nazar-ı kîmyâ-eşer-i meymenet-me'serleri bî-dirîğ buyurılıp fi'l-hakîka du'â-yı bi'l-hayrları isticlâb olunacak bir zât-ı şerîf olmağın mütevaakkıf-ı 'inâyetleri olan umûr-ı cüz'iyeye vü külliyeleri huşûline müzâheret-i 'aliyyeleri hakkında celiyy buyurulmak mutazarrâ'dur. Bâkî 'ömret ziyâdet bâdâ. Benüm 'inâyetlü mekremetlü fütüvvetlü birâder-i ercümendüm efendi hazretleri fevka mâ-yüteşavver mâ-yütehayyel murâ'ât-ı hukûk-ı düst-dârî buyurulduğu isticzâ ve râbıta-i hulûş-ı vedâd itmişdür. Fî-mâ-ba'd dahı hâtır-ı 'âtırdan ihrâc buyurulmayup irdâf-ı mürâselât ile te'kîd-i müvâlât buyuralar. [70b]

Bi-meşîyyetillâhi sübhânehü hâlen medîne-i Şâm-ı cennet-meşâm-ı dârü's-selâmda revnağ-efzâ-yı seccâde-nişîn-i şeri'at garrâ olan efendi hazretlerininüñ nâdî-i rif'atlerine muhâleşat-nâme-i mekremet-sâmîdür

Sa'adetlü semâhatlü fazîletlü ah-ı e'azzüm efendi hazretlerininüñ fâyiha-bahş-ı lâyiha-i dârü's-selâm olan mahfîl-i cennet-meşâm istişmâmları şavb-ı sa'adet-evbine hezâr-ı 'izz ü ikram ve tebcîl-i ihtirâm ile da'vât-ı 'anberîyyetü'n-nefahât ve tekrîmât-ı miskîyyetü'l-fütühât ithâf u ihdâsıyla şemîm-i tab'-ı laţîfleri zîver-i meşâm-ı şevk u 'garâmları kılınur. Hemîşe 'abîr-i vücûd-ı mes'ûdları zîver-i hazâne-i 'âkıbet olup nükheth-bahş-ı 'izz ü ikbâl olmadan olmayalar hâlî. İşr-i zâ 'izzetmendüm medîne-i Kudüs-ü's-şerîfde me'mûr bi'l-iftâ olan hâmil-i hamâ'il-i meveddet-nâme 'Abdurrahîm-zâde oğlum es-Seyid Muhammed Efendi senâkârlarınıñ kalem-rev-i hükümetleri olan medîne-i Şâm-ı şerîfde ba'z-ı meşâlih-i mühimmesi olmağla bi-meşîyyetillâhi sübhânehü ve Te'âlâ şeref-i dâmen-bûs-ı meymenet-me'nûsları ve sohbet-i iksir-hâşîyetleriyle müstes'ad olduğda hasbe mâ-yüsâ'i dühû's-şer'u'l-kavîm umûrına mu'âvenet ü muzâheret buyurılıp fütühât-ı

miskiyyete nevāzişleriyle mu‘aţţaru’l-meşām buyurulmağ me’mül u mes’üldür. Bākī der-mesned-i mürüvvetkārī ber-devam bād.

Hālen medīne-i Dimaşku’s-Şām kazāsında seccāde-nişīn-i şerī‘at-ı garrā olan maḥdūm mekremetlü oğlum efendi ḥazretlerinin nādī-i sa‘ādetlerine

Devletlü mekremetlü semāhatlü sultānum ḥazretlerinin nümüne-nümā-yı naḥlistān-ı İrem olan maḥfil-i münif-i faẓl u efẓāl ve meclis-i şerīf-i ‘izz ü iḳbālleri şavb-ı nüzhet-evbine bā-‘izz ü iḳbāl ve vüfur-ı tebcīl ü ihtirām ile enderūn-ı [71a] şadefçe-i derūnda perverīş-yāfte-i reşehāt-ı ihlāş olan le‘ālī-i şafvet-āgīn-i tahīyyat u du‘ā ve yevākīt-i girān-bahā-yı ḥulūş u şenā meḥārātı ḥilālinde ḥatır-ı ‘atırları istinbā olunur. Hemīşe emān-ı Rabbü’l-‘izzetde olup mukadderāt-ı dehr-i dūndan me’mūn u maşūn ve her umūrlarında tevfiḳ-i rabbanīye maḳrūn olmadan olmayalar ḥālī. Ber-mübteğā-yı şīme-i kerīme-i ḥulūşkārī aḥvāl-i şenākārīden isti‘lām buyurilursa lillāhil-ḥamdü ve’l-minneh ‘āfiyet üzre olup ḥullānuḡ siyyemā cenāb-ı şerīf-i meveddetkārūḡ şenā’ bi’l-ḥayrlarıyla evḳāt-güzār iken aḥsen-i ezmānda peyām-ı āver-i sıḥḥat ü ‘āfiyetleri olan meveddet-nāmeleri vārid olup fevḳa’l-ḥadd memnūn u maḥzūz olmuşuzdur. Fī-mā ba’d daḡı muḥbir-i ‘āfiyetleri olan mektüb-ı belāğat-üslūbları ile dil-şād buyurular. Herḥālde Ḥaḳ sübhānehü ve Te‘ālā ḥazretleri mu‘īn ü zahīrleri olup umūrlarında tevfiḳin refiḳ eyleye. Bi-mennihi ve keremihi.

Hālen maḥrūsa-i Selānīk’de revnağ-dih-i şerī‘at-ı garrā olan ‘izzetlü faẓiletlü semāhatlü efendi ḥazretlerinin nādī-i dil-küşaları şavbına

Devletlü sa‘ādetlü faẓiletlü efendi ḥazretlerinin cilvegāh-ı şāhid-i faẓl ü efẓāl olan meclis-i pūr-nevāl olan vālā-maḳām-ı maḥfil-i İrem-mişāllerine چه مجلس چو ن چه مجلس چو ن vefḳı üzre şıdḳ-ı neşāt-baḡş-ı erbāb-ı şevḳ u şafādur. Derūnında nihānī[-i] perverīş-yāfte-i reşehāt-ı ihlāş olan gül-deste-i du‘ā ithāf-ı şavb-ı ‘ālīleri kılınup ḥatır-ı nezāket-‘atırları istikṣā olunur. Hemvāre şıḥḥatde olalar. [71b] zīver-i gülşen-i ‘izz ü iḳbāl oldukları umūr-ı ‘ibādullāhda maẓhār-ı tevfiḳ-ı Rabbü’l-erbāb ola āmīn. Bi-ḥürmeti’n-nebiyyi’l-emīn menlehü’l-‘izzü ve’t-temkīn şīme-i kerīme-i dil-nevāzī müsted‘āsınca aḥvāl-i muḥliş-i ḥālīşu’l-fu’ādları kıbelinden istiḥbār-ı cilveger-i ḥayāl-i şafvet-iştimālleri buyurilursa lillahi’l-ḥamdü ve’l-minneh ḳabā-yı ‘āfiyet ü şıḥḥat ārāyış-dih-i menkīb-i ḥayāt olup memalik-i ḥüsrevānīde revnağ-efzā-yı ḥükümet olan ḥullānuḡ siyyemā cenāb-ı meveddet-‘unvānuḡ meḥāfil-i evliyā-yı na‘māda şenā’ bi’l-ḥayrlarıyla iştiğāl üzre

iken bir dem-i hürremde harem-i peyām-āver-i şıhhat ü ‘āfiyetleri olan mektüb-ı behcet-engizleri vārid olduğda bir mertebe sürür-ı behcet-i hubūr hāşıl olmuştur ki ta‘biri nā-küncide-i havşala-i midād u aqlām olduğu hüveydādur. Fī-mā-ba‘dahı bu tarafa sedd-i niṭāḳ-ı ‘azm ider anı da derunda kulları vuḳu‘ında peyām-ı şıhhat ü ‘āfiyetlerini ifāde vü isti‘lāmdan ḫālī olmamaları mutaḫarra‘ u mes’üldür. Bāḳī hemīşe der-mesned-i ‘izz ü sa‘ādet bād bi-rabbi’l-‘ibād.

Hālen medīne-i İzmir’de revnaḳ-efzā-yı şerī‘at-i garrā olan sa‘ādetlü mekremetlü birāder-i ‘azīzüm efendi ḫazretlerinüñ nādī-i sa‘ādetlerine muḫāleşat-nāme-i nāmīdür

Devletlü mekremetlü ‘ināyetlü aḥ-ı e‘azz ü ekremüm efendi ḫazretlerinüñ menba‘-ı cüybār-ı faẓl u ‘irfān olan meclis-i şerīf-i dil-küşā ve maḥfil-i münīf-i cān-fezāları şavb-ı fezā’il-evbine enderün-ı eşdāf olan perveriş-yāfte-i reşehāt-ı ihlāş ve ferā’id-i giran-bahā-yı du‘ā ithāf u ihdasiyla ḫātır-ı ‘ātır-ı derya-meḫātır-ı isti‘lām olunur. Hemvāre emān-ı Rabbü’l-‘izzetde olup umūrlarında muvaffaḳun bi’l-ḫayr olalar. Cenāb-ı mücībü’s-sā’ilīn ve feyyāz-ı muṭlaḳ olan Rabbü’l-‘ālemīn [72a] her ḫālde yāver ü dest-gīr olup meṭālib-i a‘lāların iḥsān eyleye. İsr-i zā ‘izzetmendüm merḫūm Māhir Efendi bundan aḳdem ḳalem-rev-i ḫükümetleri olan medīne-i mezbūrda Timurcılar ḫanında muḳaffel ü memhūr şandūḳlar içinde ve ḫāricde dahı eşya ‘ibda ‘itmeleriyle ḫālen merḳūm mebrūruñ vaşıyy-i muḫtārları ḫāmil-i meveddet-nāme falān efendi dā‘īleri eşyā’-i mezbūreyi aḫz u ḳabz ve bu tarafa naḳl-i eşḳāl için şavb-ı şerīflerine tevciḥ-i sükkān-ı ‘azīmet ḫilālinde umūrına mu‘āvenet buyurulmaḳ bābında mektüb taḫrīr olunmuştur. Vuşūlde mezkūruñ üzerinden ḫüsn-i nazar-ı meymenet-me‘şerleri bī-dirīḡ buyurılıp muḳaffel ü memhūr olan şandūḳlaruñ mühürlerine ḫatm-ı şerīfleri ‘ilāve-i ḫāric ez-şandūḳ olan eşyā’-i mumzā vü maḫtūm defter ile vaşıyy-i mezkūre teslīm ve bu cānibe irsāl buyurulmaḳ bābında lütf u keremleri me’mül ü mütevaḳḳa‘dur. Bāḳī hemvāre der-mesned-i ‘izz ü sa‘ādet müstedām bād.

Hālen medīne-i Şofya’da seccāde-nişīn-i şerī‘at-ı garrā olan ‘izzetlü semāḫatlü oḒlum sulṭānum ḫazretlerinüñ nādī-i sa‘ādetlerine muḫāleşat-nāmedür

Sa‘ādetlü semāḫatlü faẓiletlü mekremetlü oḒlum efendi ḫazretlerinüñ meclis-i şerīf-i fā’i zu’n-nūr ve maḥfil-i münīf-i müstevcibü’s-sürūrları şavb-ı nüzhet-evbine

‘izz ü ikrām ve vüfūr-ı tebcil ü ihtirām ile cevāhir-i tahıyyāt-ı şüreyyā-nizām ve zevāhir-i tekrīmāt-ı pervīn-inbisāt u ibtisām mehārātıyla hātır u ‘atırları istinbā olunur. Hemīşe pīrāye-baḥş-ı kāşāne-i şıḥḥat ü ‘āfiyet olup umūrlarında muvaffakun bi’l-ḥayr olalar. Ber-muḳteżā-yı müvālāt-ı ḳadīme aḥvāl-i şenākārları peyker-efrūz-ı mir’āt-ı ṭab’-ı şafvet-kirdārları olursa lillāhi’l-ḥamdü ve’l-minneh ‘āfiyet üzre olup ḥalen ve ihvānuḥ [72b] siyyemā cenāb-ı meveddet-‘unvānuḥ şenā’ bi’l-ḥayrlarıyla leb-i cünbān-ı meḥāfil-i evliyā-yı na‘māda zıkr-i cemīlleri ferā’id-i zīver-i simṭ-ı takrīr ü beyān kılınmak ḥilālinde iken eyem-i evḳātta mektüb-ı şerīfleri vārid olup derūn-ı şadākat-meşḥūnında falān maddenüḥ ḥuṣūl-peżir olmasını iş‘ār u işāret ü tahrīr buyurulduğu ḥulūşkārlarına bir mertebe behcet ü sürūr ḥāşıl olmuştur ki beyān u takrīri ḥāric ez-‘uhde-i berā’a-i baḥrdur. Ḥaḳ sübhānehü ve te‘ālā cenāb-ı şerīflerin mu‘ammer ü müstedām ve cilveger-i derūnları olan merāmları ḥuṣūliyle behrever buyurılıp hemvāre neşāt-baḥş-ı ḳulüb-ı aḥibbā vü aşdıḳā olup a‘māl-i pesendide ile memdūḥu’l-ḥiṣāl ve meḳāşid-ı dü-cihānına neyl ile dil-küşā ve mesrūr u iḳbāl eyleye āmīn. Bi-rabbi’l-‘ibād. Bāḳī der-mesned-i müstedām-ı iḳbāl-i ‘izzet bād.

Ḥālen zīnet-efzā-yı şadāret-i Rūm olan sa‘ādetlü mürüvvetlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüḥ şavb-ı ‘ālilerine bi’l-ḥayr

Sa‘ādetlü semāḥatlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüḥ cilvegāh-ı şāhid ü iḳbāl olan nüzhetgāh-ı İrem-mişālleri şavbına cevāhir-i da‘vāt-ı icābet-maḳrūn ve yevāḳīt-i tekrīmāt-ı muḥāleşat-efzūn ithāfiyla ‘atır-ı hātır-ı mekārim-āşārları istinbā olunur. Hemvāre zīver-i mesned-i ‘izz ü ‘alā ve kevkeb-i dürr-i iḳbālleri ḥāver-i şarkdan ṭal‘at-nümā olmadan olmayalar ḥālī وهذا و دعاء لا يروء لانه اذا ما دعونا امتته nesīm-i lütf u keremleri ufḳ-ı tālī‘-i nevāzişden tenessüm ve gonçe-i hātır-ı ‘atırları tebessüm idüp aḥvāl-i şafiyyü’l-bālden istikṣā buyurulmak erzānī buyurılırsa el-ḥamdülillāh ḥüsn-i teveccüh-i kerīmāneleri ile ‘āfiyet üzre olup evḳāt-ı müteberrikada du‘ā-i bi’l-ḥayrlarına ve südde-i seniyye-i zıkr-i cemīlleri şenā-yı devlet-ḥ‘āhları [73a] istikṣā buyurulmak erzānī buyurılırsa lillāhi’l-ḥamdü ve’l-minneh ḥüsn-i nazar-ı kīmyā-eşerleriyle ‘āfiyet üzre olup evḳāt-ı müteberrikada du‘ā-yı bi’l-ḥayrlarına iştiḡāl ile evḳāt-güzār olduğumuz zāmīr-i münīr-i ḥurşid-nażirlerine sitebr değüldür. İşr-i zā fażiletmendüm sultānum ḥazretleri Tekfur Güli muvaḳḳıtı falān efendi bendeleri mülāzımlarımızdan olmaḡla bir ma‘ḳūl dā‘ileri olup muvaḳḳıtı olduğu ḳazā-i mezbūruḥ mutaşarrıfı olan ‘Ali Efendi falān olmaḡla tencīzen mazḥar-ı ‘ināyet ü keremleri olmak niyāziyle taşdı‘a ictirā olundu. Mekārim-

i bî-gāye ve me'āşir-i bî-nihāyelerinden mes'üldür ki mezbûr bendelerinüñ ahvālî maṭrah-ı envār-ı mekârim-perverleri buyurılıp ḳazā-i mezbûrî tencîz ile merḳûm dā'îlerini ihyâ buyurular. Haḳḳında sünûh iden gāyet ü nevâllerinden fevḳa'l-ḥad memnûn buyuruldığı bî-işṭibâhdur. Bâḳî der-mesned-i 'izz ü iḳbâl müstedâm bâd.

Ḥâlen şadr-ı Rûm olan 'ināyetlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüñ nādî-i sa'âdetleri şavb-ı 'izzet-evbine

Sa'âdetlü semāhatlü meveddetlü sultānum ḥazretlerinüñ reşk-āver-i gülzâr-ı behişt olan mevḳıf-ı münîf-i semāhat-perver ve mevḳî'-i menba'-ı sa'âdet-güsterleri cevāhir-i reng-â-reng-i du'â ile tezyîn ve zevāhir-i gûn-â-gûn-ı şenâ ile hem-güne-i zînet-i sipihr-i berîn kıılınur tab'-ı laṭîf-i mekârim-perver ve ḥâtır-ı 'âtır-ı merâhim-eşerleri istikşâ olunur. Hemvâre şûn-ı refî'-i cenâb-ı Rabbü'l-erbâb olup gül-çîn-i riyyâz-ı tevḳîḳ olmadan olmayalar ḥâlî. Ber-mübteğâ-yı velâ-i ḳadîm ahvâl-i dā'î-i müstedîm cilveger-i ḥâtır-ı 'âtır-ı mekârim-eşerleri olmaḳ erzânî buyurılırsa lillâhil-ḥamd ḥüsn-i teveccüh-i kerîmânelariyle peygüle-nişîn-i 'âfiyet olup du'â-yı devlet-i 'aliyyeleriyle evḳât-güzâr olduğumuz zamîr-i münîr-i tâb-dârlarına hüveydâdur. İşr-i zâ 'ināyetlü mekremetlü meveddetlü sultānum ḥazretleri arpalığumuz falân ḳazâsında rubûde olan [73b] Ṭabanlı Ḥüseyn-nâm kimesnenüñ âteş-i ṭâḳat-güzâr-ı zûlm ü 'udvânî ḥirmen-sûz-ı işṭibâr-ı re'âyâ vü berâyâ olmağın sükkân u ahâlî-i mezbûruñ mürtekib olduğu şenâyi'-i ahvâlim aḳzâr mantûḳı üzre nâ'ibümüzden vesâ'ir civârında birkaç ḳazâdan daḥı 'arz olup dâd-ḥâhâne rikâb-ı hümayûn-ı merâhim-'unvâna 'âzim olmalarıyla du'â-nâme taḥrîri ile taşdî'a ictirâ olundu. Mekârim-i 'âlem-şümûllerinden mes'üldür ki fuḳarâ vü zu'afânüñ ahvâline merḥamet buyurılıp ve bu rubûde-i mezbûruñ mezâlimi şer'an def' ve neyyir-i cihan-tâb-ı 'ināyetleriyle zûlmet ü istîlâsı ref' buyurıla ḥuşûş-ı mezbûrda siyyemâ müsâ'ade-i 'aliyyelerinden fevḳa'l-ḥad memnûn u mesrûr olmamız bî-işṭibâhdur. Bâḳî der-mesned-i iclâl ü rif'at müstedâm bâd.

Medîne-i Münevvere şerrefehallâhü Te'âlâ kādîsı olan devletlü semāhatlü faẓiletlü oğlum Muḥammed Efendi ḥazretlerinüñ celîlü'l-ḳadrları şavb-ı mekremet-evbine

Devletlü semāhatlü faẓiletlü oğlum sultānum ḥazretlerinüñ hem-rütbe-i cennetü'l-me'vâ olan nüzhetgâh-ı dil-peẓîr ve ḥarem-saray-ı İrem-naẓîrleri ki meṭâf-ı kerrûbiyân-ı cevlangâh-ı ḳâtıbe-i sürüşiyân olduğu müstagnin 'an en-yukâme lehü'l-

burhāndur. Favāyiḥ-i virdiyye-i du‘ā ve revāyiḥ-i miskiyye-i ṣenā her şubḥ u mesā itḥāf-ı şavb-ı sidre-i i‘tilālari kılınup mizāc-ı leṭāyif-ı imtizācları isti‘lām olunur. Hemvāre ḥıfz-ı Rabbü’l-‘ālemīnde ber-ḳarār olup semīr-i zamīrleri üzre ol maḳām-ı ‘āliyye şāyeste-i ḥidemāt-ı mebrūreye muvaffaḳ olalar āmīn. Bi-ḥürmeti *men lehü’l-‘izzü ve t-temkīn ve men ye’ummü şafā’atühü bi’l-vālideyn* işr-i zā benüm sulṭānum dā‘iye-i cemīli cebillīleri aḥvāl-i ḥulūşkārlarından istikṣā iḳtiṣa iderse bi-mennihi sübhānehü ve Te‘ālā me’mūr olduğumuz ḥidemāt-ı ‘aliyye-i sādāt-ı kirām [74a] ḥilālinde ṣenā-i bi’l-ḥayrlarıyla iştiḡāl üzre olduğumuz zamīr-i münīr-i şafvet-āḡinlerine hüveydādur. Haḳ sübhānehü ve te‘ālā vücūd-ı şerīflerin mükedderāt-ı rüzgārdan maḥrūs idüp ba‘de edā’il-merāsım maşḥūben bi’s-selāma maḳarr-ı me’lūfa-i avdet ve çeşm-düz-ı terkīb olduğumuz şeref-i şoḥbetlerine neyl ile şunūf-ı meserret müyesser ü muḳadder eyleye āmīn āmīn. Bāḳī der-mesned-i ‘izz ü sa‘adet dā’im bād.

Ḥālen maḥrūsa-i Saḳız’da revnaḳ-efzā-yı şerī‘at-ı garrā olan devletli semāḥatli birāderüm efendi ḥazretlerinüñ nādī-i laṭīflerine bi’l-ḥayr

‘İzzetlü faẓīletlü mekremetlü aḥ-ı e’azzüm efendi ḥazretlerinüñ muḥāt-ı ḳulzüm-i faẓl u kemāl olan nüzhetgāh-ı ‘iffet-penāhları perveriş-yāfte-i lücce-i ihlāş olan cevāhir-i girān-bahā-yı du‘ā ile ta‘ne-zen-i lālezār-ı İrem kılınup ḥātır-ı ‘atırları istikṣā olunur. Hemvāre ferīde-i vücūd-ı mes‘ūdları zīver-i eşdāf-ı şavn-ı İlāhī ve vāsitatü’l-‘aḳd-i elṭāf-ı nā-mütenāhī olmadan olmaya ḥālī. Şīme-i kerīme-i uḥūvvetkārī müsted‘āsınca muḥlişleri ḳıbelinden isti‘lām-ı lāyiḥa-i zamīr-i enverleri olur ise bi-lüṭfillāhi Te‘ālā evreng-nişīn-i şıḥḥat ü ‘āfiyet olup ḥullānuñ be-taḥşış cenāb-ı meveddet-‘unvānuñ ḥaber-i du‘ā ve mecālis-i evliyā-yı nā’māda medḥ u ṣenālarıyla iştiḡā lüzre iken aḥsen-i ezmānda şıḥḥat ü ‘āfiyet-i vālā-mekremetleri aḥbārını muḥtevī meveddet-nāme ḥāmīl-i şaḥīfe-i ḥulūş Çuḳadār bendeleri yediyle vürūd bulmaḡın fevḳa’l-gāye ḥazz olunmuşdur. El-haḳ tavsiye vü sipariş buyurduḳları üzre ‘Ömer Efendi bendeleri da‘vet olunup ol canibe teveccüh ibābında sünūḥ iden iltimasları ifāde olunduḳda ḥidmet-i şeriflerine kemāl-i raḡbet izḥār idüp lākin ‘iyālinüñ bu tarafda ḥavāyiclerin rü’yet ider kimesnesi olmayup ḥamli daḥı şeref-i zuḥūrda olmaḡla bir tarīḳ ile teveccüh mümkün olmamaḡla i’tizār [74b] eyledi. Lillāhi’l-ḥamd cenāb-ı şerifleri ḥidemāt-ı külliyyede olmaḡla vādī-i ḥükümetde rāsīḥu’l-ḳadem ve fi’l-cümle tevcīḥ-i zihinleri ihtimām-ı itmām-ı umūr-ı ‘ibādullāhda kāfī olduğu daḥı müsellemdür. Haḳ sübhānehü ve te‘ālā her ḥālide

muvaffak ve ‘avākīb-ı umūrların hayra karīn eyleye āmīn. Bākī der-mesned-i fażīlet muḥalled ü dā’im bād.

Ḥālen maḥrūsa-i Mıṣır’da seccāde-pīrā ve mesned-niṣn-i şerī’at-ı garrā olan semāḥatlü sa’ādetlü mekremetlü meveddetlü oğlum efendi ḥazretlerinüñ şavb-ı evbine

Devletlü sa ‘ādetlü mekremetlü oğlum efendi ḥazretlerinüñ reşk-efzā-yı behişt-i gülistān-ı İrem olan mevķıf-ı münīf-i ‘izzet-maṣīr ve mevķi’-i menī’-i behişt-nażīrleri şavb-ı semāḥat-evbine hezār ‘özü-i ikrām tevķīr-i ihtirām ile silk-i ta’zīmāt ve ‘aķdū’l-ferā’id-i nefahāt meḥārātı ḥilālinde ḥātır-ı ‘ātırları istinbā olunur. Hemvāre dürr-i yektā-yı vücūd-ı mes‘ūduları zīver-i ḥazāne-i şavn-ı Bārī olup umūrlarında mazḥar-ı tevķīk-ı rabbū’l-erbāb olalar āmīn. Bi-ḥürmeti’n-nebiyyi’l-emīn nesīm-i seḥer-i feyz-nevāzişleri ḥāver-i telaṭṭufdan teneffüs birle ḥadīķa-i aḥvālede ğonca-küşā-yı beyān-ı zamīre müsā’ade-i kirāmīleri buyurılırsa bi-mennihi Te’ālā çemenzār-ı ḥayātda hemvāre kenāre-niṣn-i cūybār-ı şıḥḥat ü ‘āfiyetde peyveste-i zīb-efzā-yı iķbāl olup hezār hezār destan-ı dil ü cān zemzeme-perdāz-ı ḥayr du‘ā ve kuşūr-ı bī-kuşūr meḥāfil-i evliyā-yı na’māda terennüm-sāz-ı medḥ ü şenāları oldıĝı hüveydā-yı tab‘-ı nükte-dān u mū-şikāflarıdır. İşr-i zā sa’ādetmendüm sultānum efendi ḥazretleri kalem-rev-i hükümet-i behcet-eşerleri olan maḥrūsa-i Mıṣır’da falān dā’īlerinüñ ‘avā’idi maḥşūlin falān kimesne aḥz itmekle mezbūruñ oğlı ḥāmil-i nemīķa-i vedād-ı falān bendelerininüñ müsā’ade-baḥş-ı hemyān-ı iķtidārları olmaķ babında [75a] zuhūr-ı kerem ve şudūr-ı ‘ināyet ü himemleri mercūdur ḥuşuş-ı mezbūruñ cilveger-i manaşsa-ı zuhūr olması ancak lütfu ‘ināyetlerine mütevaķķıf olmaĝla ḥuşūl-peżīr olması babında sūnūḥ-ı re’fetleri mezbūre ḥayāt-ı cāvidānī ve ḥulūşkārlarına bā’īs-i şafā-yı rūḥānī oldıĝı maḥall-i şübhe degüldür. رجوت کر یمآ قدو ثقت بلطفه و مآکان من یروجالکریم یحبیب Bākī der-mesned-i ‘izz ü iķbāl da’īm ü muḥalled bād.

Ḳudūs-i şerif ḳādīsına terķīm olunur

Devletlü semāḥatlü fażīletlü efendi ḥazretlerinüñ menba‘-ı cūybār-ı fażl u ‘irfān muallāĝān-ı zamān olan maḥfil-i münīf-i şerīf-i şeref-‘unvānları ki nümüne-nümā-yı naḥlistān-ı İremdür. Şavb-ı nüzhet-evbine perveriş-yāfte-i eşdāf-ı derūn olan ferā’id-i girān- bahā-yı ḥulūş-īşārun işār ile tab‘-ı ‘anberīn-nükhetleri istişmām

olunur. Hemväre zīver-i riyāz-ı ‘izz ü ikbāl olup umurlarında mazhar-ı tevfiḳ-ı Hudā-yı müte‘âlde tūl-ı ‘ömr ile mu‘ammer olalar.

Ḳudūs-i şerif ḳādīsı efendi huzūrlarına

Devletlü mekremetlü semāhatlü efendi ḥazretlerinüñ reşk-fermā-yı firdevs-i berīn olan nādī-i şerīf-i ‘izzet-elīfleri şavbına mezīd-i ikram u tevḳīr-i ihtirām ile ed’iye-i bīgāye ve eşniye-i mālā-nihāye ihdā vü ithāfiyla ḥātır-ı ‘atırları isti‘lām u istinbā olunur. Hemväre mesned-nişīn-i zīver-i şıḥḥat ve erīke-pīrā-yı maşḥūbū’l-‘āfiye olalar. Taraf-ı ahvālümüzden istifsār ile tefakḳud buyurulur ise lillāhi’l-hamdü ve’l-minneh ‘āfiyet üzre olup ‘umūmen aḥbābuñ siyyemā cenāb-ı şerīfün [75b] zıkr bi’l-ḥayrlarıyla iştiḡāl üzre olduğumuz hüveydā ve ḡıbb-ı zā benüm sa‘ādetmendüm dergāh-ı ‘ālīyeñ içerileri ḥāşekilerinden nāḳil-i nemīka cār-ı mülāsıkumuz falān muḥlişlerinüñ ta’yīn olundığı kılā’ u şüḡūrda sülūki sūtūde ve zimām-dāde-i riyāset olduğı umurda kār-āzmūde olmaḡla ḥālen ol ḥavze-i mübārekede berāy-ı muḥāfaza ikāmet iden Yeñiçeri oḡaları üzerine aḡa ta’yīn buyurulmaḡın rû-be-rāh-ı ‘azīmet olmuşdur. İnşā’allāhü te‘ālā ve teḳaddes şeref-i şoḡbetleriyle şeref-yāb olduḡda nizām-ı ‘ibādullāhda ittiḥād u ittifaḳ ve ḥüsn-i tedbīr-i vifāḳ idüp şalāh-ı memlekete sa’y-i belīḡ u ihtimām ve peyker-efrūz-ı şu‘ūr olmadığı umūr-ı ḥayriyyeyi ifade vü i‘lām buyurmaları mütevaḳḳa’dur. Bāḳī refi‘-i derecāt nā’il bād.

Ḳudūs-i şerif ḳādīsı ḥazretlerinüñ şavb-ı evbine

Ber-mübteḡā-yı vedād-ı ḳadīm cānib-i ahvālümüzden şāyeste-i tefakḳud buyurılırsa bi- mennihi Te‘ālā ve teḳaddes evreng-nişīn-i şıḥḥat ü ‘āfiyet olup ḥullānuñ siyyema cenāb-ı şerīf-i bāhirü’l-‘unvānuñ şehd-i tezkārlarıyla ḥulüvvü’l-mezāk olduğumuz ḳalb-i serīre-dān-ı mū-şikāflarına hüveydā vü āşikārdur ḡıbb-ı zā sa‘ādetmendüm dergāh-ı ‘ālī yeñiçerileri ḥāşekilerinden nāḳil-i nemīka-i ḥulūş-güster cār-ı mülāsıkumuz falān ḳalem-rev-i ḥükümetleri olan medīne-i Ḳudsü’s-şerīf muḥāfızıyçün ta’yīn buyurılan oḡalar üzerine aḡa ta’yīn buyurılmaḡla olḡaraf bāhirü’ş-şerīf-i ḥālīşu’l-elīfe ‘azm ü cezm itmişdür. Me’mūr olduğı ḥidemāt-ı ‘aliyye-i şehriyārīde sülūkı pesendīde ve nizām-ı memleketde kār-dīde-i muḥlişleridür. İnşā’allāhü te‘ālā şeref-i şoḡbetleriyle müstes‘ad olduḡda üzerinden ḥüsn-i nazar-ı meymenet-āşārları merḳūmuñ [76a] ḥaḳḳında bī-dirīḡ buyurılıp rişte-bend-i ittılā’ olmadığı ahvālī kendüye tefḥīm ü ta‘līm ve nevāziş-i pey-der-pey ile tekrīm ü tefḥīm buyurmaları mütevaḳḳa’dur. (Bād) Bāḳī hemīşe gül-i ra’nā şüküfte bād

Mevāliden şadr-ı Anatolî kādî-‘askeri olan efendi hazretlerinin nādî-i devlet-maşîrleri şavb-ı evbine

Devletlü semāhatlü faẓiletlü efendim sultānum hazretlerinin penāh-ı cāy-ı erbāb-ı emānî vü āmāl ve mültecā-yı aşhāb-ı ma‘ālî vü iqbāl olan mū‘eyyil-i refī‘-i rahībū’l-mecāl ve mevķıf-ı menī‘-i selībū’l-hemālleri ‘ıtırnāk-i feyz-iştīmāline taķdīm-i hıdmet-i lāzime-i istikānet ü ibtihāl ve ehemmi- veżā’if-i kādīme-i evķātumuz olan du‘ā-yı istizāde-i ‘ömr-i devletlerine taķdīm-i esbāb-ı müşāberet ü iştigāl kılınmak hilālden berdāşte-i devām-cūy-ı cāh u celālleri budur ki eger mā’ü’l-hayāt-ı rahm u şefķatleri cūşış-fermā-yı fermān-ı feyeżān ve nehrü’l-firāt-ı lütf u re’fetleri telāţum-nümā-yı seyl-āb-ı seyelan olup bu dūr üftāde-i pāygāh-ı devletleri ahvāline imāle-i lihāza-i pürsiş ü su’āl buyurılırsa lillāhi’l-hamdü ve’l- minneh neyl-i ni‘met-i sâbıķa-i şıhhat ü ‘āfiyet ile rāfi‘-i kemāl ve celb-i minhat-ı sâ’ife-i emn ü selāmet ile fāriġu’l-bāl olup me’mūr olduğumuz hıdemāt-ı mühimümüze iştigāl üzre cümle-i hıdemāt-ı mefrūzadan ma’dūd ve hulāsa-i mültezemāt-ı ezķār u dūrūd olan du‘ā-yı tezāyüd-i devlet ü iqbāllerine haşr-ı eyyām u leyāl kılındığı vāreste-i rayb ü eşķāldur. Hazret-i vāhibü’l-āmāl vücūd-ı fā’izu’l-cūdların maķrūn-ı envā‘-ı maķāmid ü su’ūd ve eţnāb-ı hıyām-ı ‘ömr ü devletlerin evtād-ı devām u hulūda meşdūd eyleye āmin. Bāķī der-mesned-i ‘ināyet ü bende-perverī müstedām bād. ‘Ubūdiyyetü’l-‘abdi’-d-dā’ī Muḥammed Rāşid el-kāzî bi-medīneti Ḥalebü’ş-şehbā. [76b]

Ķuzāt-ı ‘asākirden iki tūġlı paşā-yı zevî’l-ihtirāmlara taḥrîr olunur

Sa‘ādetlü semāhatlü necābetlü qarındaş-ı e‘azz ü ekremüm pāşā-yı celîlü’ş-şān hazretlerinin mu‘addil-i esbāb-ı iqbāl olan nādî-i ma‘ālî-iştīmāllerine merāsım-i ta’zīm ü ikrām ve levāzım-ı tevķîr ü ihtirām ile cevāhir-i da’vāt-ı icābet-peymā ve zevāhir-i taḥiyyāt-ı işābet-peydā ithāf u ihdā vü istifķād-ı hātîr-i sa‘ādet-meżāhirleri zeyl-i cerā’id-i istinbā kılındığı siyāķında zamîr-i münîr-i āftāb-ı ‘ālem-tāb zıyālarına nümāyende[-i] muḥibb-i muḥliş-ı bî-merāları budur ki hemvāre serîr-ārā-yı ‘izz ü sa‘ādet ve mesned-pîrā-yı mecd ü ‘āfiyet olmadan olmayalar ḥālî. Benüm sa‘ādetli mekremetlü necābetli qarındaş-ı e‘azz ü ekremüm pāşā-yı celîlü’l-ķadr hazretleri taraf-ı zî-şeref-i sāmîlerinden haber-i meserret-eşer vürūdına müterakķıb iken falān ķulları yediyle firistāde buyurılan kitāb-ı müstetāb-ı belāġat-nişābları el-ḥaķ resīde-i dest-i te‘āzīm ve keşīde-i silk-i sūtūr buyurılan nikāt-ı ḥoş-āyendesinde ḥasıl olan sūrūr-ı ḥubūruḡ ta’bîri ḥavşala-süz-ı ḥāme-i taḥrîrdür. Bu hilālde falān bendeleri Bağdad’dan ‘avdet ve cānib-i ‘ālîlerine ‘azîmet itmekle vesīle-i izḥār-ı hulūşumuz

olmuşdur. İnşā'allāhü te'ālā manzūr-ı nazar-ı 'ālileri buyuruldukda fīmā-ba'd rāfi' olan aḥbār-ı meserret-āşārları taḥrīr ü tafşilden ḥālī vü tehī olmayalar. Vürüdı bā'ış-ı inbisāt ve neşāt-baḥş-ı derün-ı mā-fī'l-bāl idügi muhtāc-ı iḳāmet-i burhān degüldür. Bākī hemīşe ṭabl ü 'alem revnaḳ-endāz bād.

Şeyḫü'l-İslam-ı sellemehü's-selām ḥazretlerine tehniyyet ve teşekkür-nāme-i nāmīdür

Devletlü semāhatlü sa'ādetlü faziletlü veliyyü'n-ni'am-ı 'ālem ḥazretlerinüñ kıblegāh-ı teveccüh-i aşḫāb-ı 'izz ü cāh ve cilvegāh-ı āşāre(-i) eltāf-ı ilāh olan nādī-ı [77a] refī'-i devlet- penāh-ı şadāret-destgāhları şavb-ı 'izzet-evbine edā-i merāsım i'zāz u ikrām ve itmām-ı levāzım-ı iclāl u ihtirām birle le'ālī-i ed'ıye-i fā'ıḳa-i lāyiḫa-i şüreyyā-intizām ve cevāhir-i eşniye-i muḥāleşat-irtisām taḳdīminden şoḡra ma'rüz-ı muḥliş-i ḳadīm ve dā'ī-i 'an-şamīm oldur ki eger ber-muḳteżā-yı mekārım-i 'aliyye-i 'ālem-nevāz tefakḳud-ı ḥāṭır-sāz ile devlet-ḥ'āhları daḫı şeref-yāfte-i imtiyāz buyurulmaḳ ḳarīn-i cevāz olursa el-ḥamdü lillāhi ve'l-minneh ni'met-i 'āfiyetden behre-dār ve ārāmğāh-ı sıḥḥātde ber-ḳarār olup edā-yı farīza-i du'ā-yı devlet ve ifā-yı vazīfe-i şenā vü midḥatlarında ḳuşūr olunmayup ḥuḳūḳ-ı düstī vü ḫayr-ḥ'āhīde ḫasbe'l-imkān daḳıḳa fevt olunmadığı zamīr-i rāz-dānlarına nihān degüldür. Ğıbb-ı zā eymen-i ezminede ve eyyām-ı ebrekede nevāziş-nāme-i 'izzet-iştımālleri ḥümā-mişāl fark-ı muḥlişıye sāye-efken-i iclāl olup dürc-i mazmūn-ı belāgat-meşḫūhında talṭif buyurılan envā'-ı dürr-i meknūn āvīze-i gūş-ı pür-ḫūş-ı dil-i şāf-derün ḳılınmışdur. Eltāf-ı ḡaybiyye-i kirdārīden çeşm-dāşt-ı ümīdvārīdür ki naḳş-ı murād-ı dil-i düstān-ı şadāḳat-perver pes perde-i ḡaybden aḫsen-i şuver üzre cilveger olup devlet-muḥāṭaba ni'me'l-bedel mükātebe olmaḳ muḳadder ü müyesser ola amīn.

Aḥbār-ı şıḥḥat birle terḳīmdür

Devletlü mekremetlü meveddetlü semāhatlü ḥazretlerinüñ maṭla'-ı envār-ı sa'ādet ü iḳbāl ve mazḫar-ı āşār-ı cāh u celal olan nādī-ı refī'-i me'ālī-iştımālleri şavb-ı 'izzet-evbine hezār gūne ta'zīm ü iclāl birle cevāhir-i da'vāt-ı lāyiḳa(-i) muḥāleşat-me'āl ve le'ālī-i eşniye-i fā'ıḳa(-i) müşāḍakat-minvāl taḳdīminden şoḡra ma'rüz-ı muḥliş-i ḳadīm ve muḥıbb-i 'an-şamīm oldur ki mekārım-i celīletü'l-āşār muḳteżāsınca dā'ī-i şenākārları tarafından istiḫbār-ı zamīr-i münīr-i ilḫām-peżīr ḫavālīsinden güzār iderse el-ḥamdü lillāhi ve'l-minneh ni'met-i [77b] 'āfiyetden

behrevār olup edā-i ẖidmet-i du‘ā-yı devlet-i ebed-peyvendlerinde ber-ķarār idigümüz muẖāt-ı ‘ilm-i ‘ālem-ārālarıdır.

Hālen Dimaşķu’ş-Şām-ı dāru’s-selām’da seccāde-pirā-yı şeri‘at-ı garrā olan devletlü semāhatlü mekremetlü sultānum ẖazretlerinüñ nādī-i devlet-maşīrlerine

‘İzzetlü sa‘ādetlü meveddetlü aḥ-ı e‘azzüm sultānum ẖazretlerinüñ reşk-fermā-yı dāru’s-selām olan nādī-i behcet-efzālari şavb-ı ‘izzet-evbine merāsım-i ikrām ve levāzım-ı ihtirām ile perveriş-yāfte-i şadefçe-i ihlāş olan ed‘iye-i sāfiye-i dūrriyyetü’n-nizām ve āyīne-i vāfiye-i miskiyyetü’l-ḥitām ithāfı siyākında mizāc-ı şerīf-ımtizaçları isti‘lām olunur. Hemvāre şeref-baḥş-ı mesned-i ‘āfiyet ve zīnet-dih-i serīr-i selāmet olup ‘āmme-i umūrlarında tevfiķ u ‘ināyet-i Bārī mu‘īn u zahīr u destyārīleri ile ber-ķarār olmağla mazhār-ı envā‘-ı füyūzāt-ı ilāhiyye olalar. İsr-i zā tarafumuzdan istihbār-ı ḥatır-ı ‘atırlarına güzār iderse lillāhi’l-ḥamdü ve’l-minneh henüz meyāmin-i ḥüsn-i teveccühleri ile hoş-ḥāl olup bi’l-ğudüvvi ve’l-āşāl ẖidmet-güzārī-i sa‘ādet-encām siyākında cenāb u ḥullānuñ ḥāşşaten cenāb-ı mekremet-me‘ābuñ ezķār-ı cemīleleriyle dem-sāz olduğumuz pūşīde-nümā-yı zamīr-i münīr-i ‘ālem-tābları degüldür. Benüm mürüvvetli efendim bā‘iş-i nemīka-i velā-şāmı e‘azz ü aḥbābumuzdan es-Seyyid Nureddin Efendi dā‘īlerinüñ Şām-ı Şerīf havālisinden üç kıt‘a berāt-ı ‘ālī-şān ile on yedi buçuk akçe vazīfe-i merāḥım-i şehriyārīden ḥişşası olup kendü bu tarafda ba‘ż-ı meşālīḥ ile muķīm olduğına binā’en hālen ol diyār-ı cemīlü’l-i‘tibār meşāyiḥinden eş-Şeyḥ İsmā‘il Efendi dā‘īlerin aḥz u ķabza ve kendüye işāle nā‘ib-i menāb ta‘yin idüp [78a] lākin ḥuşūl-i emr-i merķūm nīm-nigāḥ iltifatlarına menūṭ olmağla varaķa-i ḥulūşķārların tevessül eylemişdür. Mütemennādur ki ḥaķlarında kerem- i cibillīleri mebzūl buyurılıp meramlarına müsā‘ade-i kirāmīleri şudūrıyla muḥliş-i müstedīmlerin mesrūrü’l-fu‘ād buyurmaları mütevaķķā’dur. Bāķī der-mesned-i iķbāl ü der- rif‘āt bād.

Hālen Ordu-yı hümāyūn ķadısı olan mekremetlü fażīletlü aḥ-ı e‘azz ü ekremüm efendim ẖazretlerinüñ şavb-ı evbine

‘İzzetlü mekremetlü sa‘ādetlü semāhatlü aḥ-ı e‘azzüm sultānum ẖazretlerinüñ meclis-i refī‘-i ‘izzet-medārları şavbına ezķār-ı da‘vāt-ı cezīle ve ibhā-yı taḥiyyāt-ı celīle inhāsı siyākında ḥatır-ı şafvet-maşīrlar isti‘lām olunur. Hemvāre ḥıfz-ı rabbānī vü viķāye-i şamedānīde olalar. Ba‘de-zālīk nümüne-i şenā-āverī budur ki taraf-ı

hulûşkârlarından istiş‘âr-ı hâl buyurılırsa el-ḥamdü lillâhi ‘alâ-nâ‘mâ’ihî merzûk-ı ni‘met-i celîle-i ‘âfiyet olup cenâb-ı uhûvvet-me‘âblarınuñ ter-zebân-ı şenâ vü sitâyişleri olduğumuz iştibâh degüldür. Benüm sa‘âdetmendüm efendim ḥazretleri eymen-i evkâtde mektûb-ı belâgat-üslûbları vürüd bulup maẓmûn-ı dil-peẓîrinde ‘Ömer Efendi-nâm dâ‘îleri tarafumuzdan Yeñiçeriyân ordusuna ḳassâm ta‘yin buyurulması içün işâret-i ‘aliyyeleri şâdır olmuş bu bâbda re‘y cenâb-ı mekremet-penâhlarınuñdur. Kemâl-i mertebe ḥüsn-i sa‘yleri bâ‘iş-i bî-minnet-dârı olmuşdur. Himmet-i bî-hemtâları rütbe-i kuvvet-i ḳudsiyyeye ḳadem-nihâd olup re‘y-i şavâb-ârâları hemîşe tevfiḳ-ı cenâb-ı perverdigâra ḳarîn ola âmîn. Bâḳî der-mesned-i iḳbâl ü müstedâm bād.

Ḥâlen mesned-ârâ-yı şadâret-i ‘uzmâ ve ârâyîş-dih-i vekâlet-i kübrâ olan düstûr-ı ekrem devletlü semâhatlü sa‘âdetlü sulṭânüm ḥazretlerinüñ nâdî-i rif‘atlerine [78b]

Devletlü re‘fetlü semâhatlü ‘âtîfetlü sulṭânüm lâ-zâle li’d-dîni’l-metîn ḥayyen ve’l-âşârü’l-küfr mâ-ḥayyen ḥazretleri شعاع تیغ تو برقیست در دیار عدو که جزا جل نبود قطره های
ābâdi-i derya-nevâl ve âstîn-i ‘abḳarî-mişâl ḥazret-i düstûr-ı âşaf-ı ḡulâm ve nizâm-baḥş-ı kâffe-i enâm ebḳâhüllâhü te‘âlâ ilâ-yevmi’l-ḳıyâm leb-i edeb birle telşîm ü taḳbîl ve merâsim-i tebcîl ü tefḥîmleri kemâ-yenbaḡî edâ vü tekmîl olunup gül-deste-i ‘ubûdiyyet ve hulûş-ı nâm-zed-i reft ü rûb-ı pîşgâh-ı otaḳ-ı cevzâ-niṭâḳ ve cevâhir-i ed‘iye-i ‘abd-i maḥşûş nişâr-ı sâḥa-i bargâh-ı sipihr-iltişâḳ ḳılınur. Mede’d-duhûr ve’l-aḥḳâb gevher-i girân-ḳadr-i vücûd-ı mes‘ûdları zîver-i nigîndân-ı devlet ü iḳbâl ve çâr-bâliş-nişîn-i evreng-iclâl olup tûḡ u ‘alem-i ḥaşmet ü câhları felekü’l-eflâk-i celâlde ta‘ne-zen-i mihr ü mâh olmadan olmaya ḥâlî âmîn. چون دعای دولت آوردم
kerem-perverâ ve dâ‘î-nevâzâ evşâf-ı sûtûde-ḥişâlleri ta‘bîr ü tavşîf ü beyandan müstaḡnî eltâf-ı kerîmâne ve a‘ṭâf-ı ḥadîvâneleri müsted‘âsınca min-şiyemi’l-kerîm tefakkudü’l-huddâm mefhûmı mer‘î buyurılıp zerre-i nevâzî-i âftâb-ı ‘inâyetleriyle ser-firâz-ı menşûr-ı şeref-i iḳbâlüm olan meşrefe-i emr-iştimâlleriyle mümtâz buyurulmaḡın ol mülâttâfa-i ḥayât-efzâ sa‘âdetlü ḳâ‘im-maḳâm pâşâ ḥazretleri bendeleri taraf-ı şeriflerinden zîver-dih-i dest-i ibtihâc dâ‘î-i hulûş-intihâc olduğda mesrûrû’l-bâl cevâhir-i du‘â-nişârları telaḳḳı vü istikbâl olunup fermân-ı ‘âlîleri üzre ḥuşûş-ı mezbûr ber-vefḳ-i dil-ḥ‘âh ḥuşûl-peẓîr olmuşdur. Ḥaḳ sübhânehü ve te‘âlâ mevkib-i câh u celallerin bi-cünûdin lem-

*terevhā*⁵⁹ müeyyed ü manşūr ve a‘dā-i dīn ve hāzele-i müşrikīn menkūb u mahzūl ola
āmīn. Bākī der-mesned-i āşafī dā’im ü muḥalled bād.

**[79a] Hālen vezīr-i āşaf-naẓīr düstūr-ı ekrem müşīr-i efḥam sūtūde-şiyem
devletlü mürüvvetlü sa‘ādetlü semāḥatlü ‘ināyetlü sultānum ḥāzretlerinüḡ
devlet-maşīrleri evbine**

Devletlü semāḥatlü sa‘ādetlü mekremetlü sultānum ḥāzretlerinüḡ hem-rütbe-i
sipihr-i berīn olan mevķıf-ı münīf-i celālet-rehīnleri ‘aķd-i pervīn-i cevāhir-i du‘ā
birle ārāyiş ü tezyīn olunmak siyākında mizāc-ı leṭāfet-ımtizācları istikşā olunur.
Hemīşe hūrşīd-i vücūd-ı bihbūdları pertev-efken-i evc-i şuhūd olup iḥlāş-ı ḥadāyiķ-ı
āsāyiş dürrī ve enāma feyz-i nūr-ı rāḥat u ḥuzūr şa‘şa‘a-i şemşīr-i zafer-bendleri
zühre-şikāf-ı kāffe-i ehl-i şurūr olmadan olmaya ḥālī. Şīme-i kerīme-i mürüvvetkār
mübteġāsınca aḥvāl-i şafīyyü’l-bālleri kıbelinden tefahḥus ve istiḥbār-ı ḥātır-ı ‘ātır-ı
nevāziş-perverlerinden güzār iderse bi-lütḫillāhi Te‘ālā kāşāne-nişīn-i ‘āfiyet olup
‘umūmen erkān-ı devlet ve kāffe-i a‘yān-ı saltanat ḥazarātınüḡ ezķār-ı du‘ā-yı
ḥayrlarına müdāvamet üzre iken bezm-i dem-i ḥurrem ve vakt-i sā‘at-ı ferḫundede
müşerreffe-i meserret-engīz ve mülātṭafa-i nevāziş-āmīzleri mānend-i menşūr-ı şeref
ü iclāl ve zīver-dih-i dest-i iķbāl-i dā‘ī-i ḥālīşü’l-bāl olduķda خطاب ول كشت را بوسه دادم
vefķı üzre edā-i merāsım-i kemāl-i ta‘zīm ve sūtūr-ı pūr-nūrında
keşīde-i silk-i kilķ-i ‘ibārāt olan ferā’id-i girān-ķadr-i me‘ānī rişte-i resīde-i nazar u
şu‘ūr u itṭilā‘a nazar-ı tertīb ü tanzīm olunup lākin mültemesleri olan nekābet-i
nevāziş-nāmeleri vuşūlinden muḫaddem ol ṭarafda intisāb-ı şaḫīḫa aşḫābından falān
dā‘ī-i ḫadīmlerine işbu sene-i mübāreke-i şevvālū’l-mükerremi ġurresinden tefviz
olunup henüz daḫı vāşıl olmaġla ḥāmil-i du‘ā-nāme ol canibe imāle-i licām-ı ḫufūl
hengāmında **[79b]** ḫuşūline imkān olmadı inşā’e Ta‘ālā beş altı ay mürūrında is‘āf
olunup mektūbı ḫāk-i pāy-i sa‘ādetlerine īşāl olunur. Mes’ūldür ki mir‘āt-ı tābnāk-ı
tab‘-ı pāk-i enverleri gerd-i ḫātıra birle muġber ü mükedder olmayup dā‘ī-i devām-
cūyların ḫalb-i şerīflerinden dūr u mehcūr buyurmamaları muvaḫķa‘dur. Bākī zīver-i
erīke-i kevkeb-i cāh u celāl olalar.

**Hālen muḫāfız-ı memālik-i Rūm-ı behcet-mersūm vezīr-i mükerrem
sūtūde-şiyem Bermekī-kerem ‘ināyetlü semāḥatlü mekremetlü sultānum
ḥāzretlerinüḡ nādī-i devletlerine**

⁵⁹ Tevbe, 8/9. “Görmediġiniz askerlerle.”

Devletlü sa‘âdetlü mekremetlü mürüvvetlü sultānum hâzretlerinüñ mesned-i refî‘-i sa‘âdet ü ‘unvân ve südde-i menî‘-i devlet-âşiyânları ki maṭla‘-ı hürşîd-i ‘izz ü iḳbâl ve merkez-i dâ‘ire-i rif‘at ü iclâl olan şavb-ı mekârim-‘unvânlarına taḳdîm-i merâsim-i devlet-h‘âhî siyâkında cevâhir-i ed‘iye-i dürer-i intizâm ve yevâḳît-i âyîne-i şüreyyâ-nizâm işârlarıyla a‘tâb-ı felek-i‘tibârları hemvâre âstâne-i merâm-bahşları niyâzmendân-ı âfâḳ ve menba‘-ı yenâbî‘-i merâhim ü eşfâḳ olup sāye-i ‘âtîfet-mâyeleri memdûd-ı hâş u ‘âm olmak da‘vât-ı icâbet-âyâtına iştiğālümüz ‘arz-ı muḳaddimâtıyla ‘arîza-i dâ‘î-i senâkârı oldur ki lutfen ve keremen aḥvâl-i dâ‘î-i devletleri pîrâmen-güzâr-ı hâṭır-ı ‘âtır-ı derya-meḳâtırları olursa lillâhi‘l-ḥamdü ve‘l-minneh âşâr-ı ḥüsn-i teveccühleri ile muḡtenem-i ni‘am-ı ‘âfiyet olup bi‘l-ḡudüvvi ve‘l-âşâl pâdişâh-ı ‘âlem-penâh dâme ḥıyâm ü devletihî ilâ-yevmi‘t-tenâh ve vükelâ-i devlet-intibâh hazarâtınuñ devam-ı ‘ömr ü devlet ve kıyâm-ı ḥıyâm-ı rif‘atleri da‘vâtına iştiğâl üzre olduğumuz ḳalb-i şerîf-i pür-nür-ı lâmi‘u‘l-elîflerine ‘ayân u âşikârdur. İşr-i zâ ‘âtîfetlü mekremetlü sultānum hâzretleri bâ‘iş-i niyâz-nâme-i sa‘âdet-iltivâlarında Üsküb ḳādısı falân efendi dâ‘îleri [80a] eşrâf-ı ḳuzât-ı zevi‘l-ihtirâmdan ma‘lûm-ı kibar ve şâhib-i ḥüsn-i sülûk ve evzâ‘ u aḥvâli mergûb du‘âcıları olup ḥâşşaten bu dâ‘îleriyle mertebe-i uḥuvvetde bir şâdıḳu‘l-ḳavl dâ‘î-i şenâ-h‘ânlarıdur. Merâhim-i kerîmânelerinden ḥişşamend buyurulmaḳ devletine nâ‘il buyurılıp emşâli miyânında mümtâz u ser-firâz buyurmalarından bu dâ‘î-i ḥâlişu‘l-bâllerin fevḳa‘l-ḥad ve‘l-ḡâye memnûn u minnet-dâr buyuralar. Bâḳî hemvâre der-‘izz ü rif‘at bād.

Ḥâlen eyâlet-i Muşul muḥâfızı olan düstûr-ı ekrem devletlü mekremetlü meveddetlü sultānum hâzretlerinüñ nâdilerine

Devletlü sa‘âdetlü semâhatlü ‘âtîfetlü sultānum hâzretlerinüñ menba‘-ı cüybâr-ı cûd u kerem ve maṭla‘-ı âftâb-ı mihr ü himem olan mesned-i devlet-iltivâları ki merkez-i dâ‘ire-i ‘izz ü iḳbâl ve mültecâ-yı niyâzmendân-ı câh u celâldur şavb-ı evb-i rif‘atlerine mezîd-i iḥlâş u farṭ-ı ihtisâş birle perveriş-yâfte-i eşdâf-ı ḥulûs olan cevâhir-i ed‘iye-i fâhire ve zevâhir-i eşniye-i mütekâşire işâr-ı pîşgâh-ı devlet-penâhları ḳılınmaḳ siyâkında berdaşte-i dâ‘î-i ‘ubûdiyyet-râ‘îleri budur ki bermuḳteżâ-yı şiyem-i erbâb-ı kerem tefâḳḳud-ı ḥâl-i dâ‘îlerinden isti‘lâm-ı küşegüzâr-ı hâṭır-ı hürşîd-âşârları olursa ḥamden ‘alâ-âlâ‘i hi‘l-vâfire henüz ni‘am-ı şıḥḥat ü

selāmet-ķarīn hāl ü rehīn-i āmālümüz olup *anā'e'l-leyli ve eṭrāfe'n-nehār*⁶⁰ me'mūr olduğumuz hīdmet-güzārī 'ādāt-ı sa'ādet-āyāb-ı bāhirāt siyākında merātīb-i 'izz ü rif'atleri mānend-i a'dād-ı mütefāvit ü mütezāyid olup āmāl-i dū-cihānīleri ber-vefk-i dil elṭāf-ı rabbānīden sūnūḥ u zūhūr itmek içün dest ü dehān hīdmet-i du'āda tev'emmān olduğu zāmīr-i münīr-i hūrşīd-naẓīrlerine setīr degüldür. Cenāb-ı Bīçūn ve feyyāz-ı muṭlak ḥāzretleri lūtf u keremī ile ķarīn-i icabet idüp [80b] vüçūd-ı pūr-cūdların mede'd-duhūr zīnet-dih-i eyyām-ı sürūr eyleye bi-mennihi ve keremihi. Bākī hemīşe eyyām-ı devletet füzūn bād.

Hālen muḥāfız-ı Ŗzi olan düstūr-ı mükerrerem sūtūde-şiyem devletlü mekremetlü meveddetlü sulṭānum ḥāzretlerinüñ nādī-i rif'atlerine

Sa'ādetlü semāḥatlü 'āṭīfetlü mürüvvetlü sulṭānum ḥāzretlerinüñ evc-i mihr-i devlet olan sāḥa-i sipīhr-i ṭilālari ki mūmehhid-i būnyān-ı devlet ü 'izzet ve muessis-i ķavā'id-i rif'atdūr şavb-ı 'ālīlerine merāsīm-i hīdemāt-ı dā'iyāne ve levāzım-ı edevāt-ı muḥlişāne nesāyim-i dil-küşā-yı seḥerīden peydā ed'īye-i şāfiye ve eşniye-i vāfiye īsār-disār olunmak siyākında'arīza-i devlet-ḥ'āhlari budur ki ḥāmil-i ḥamā'il-i du'ā eşraf-ı meşāyihden eş-Şeyḥ 'Abdullah Efendi dā'īleri muḥaddemen ḥavza-i ḥimāye-i sāye-i sa'ādet-māyelerinde olan Memālikden Ḥarsova-nām ḳazada sākin olup ehālīsine 'alā-ḳadri't-ṭāḳa āyāt-ı beyyināt-ı kur'āniyye ve ḥādīş-i nebeviyyeden va'z u naşīḥat idüp devam-ı devlet-i 'aliyye-i şehriyārīye iḥtişāş-ı derūn birle da'vātda müdāvemmet ü iştigāl üzre iken ol ṭaraf ahālīsinden niçe kimesneler kendüye ğaraż ile ifk ü iftira eyleyüp kendüye nefy ü iclāsına bādī olup hāliyen erkān-ı devlet hāl ü şanına ittilā'larında ḳazā-i merķūma 'ıyāliyle temekkūn idüp ke'l-evvel ḥāzret-i pādīşāh-ı 'ālem-penāḥ ḥāzretlerinüñ devām-ı zafer-nümā-yı devlet ü iḳbālleri ed'īyesine iştigāl vesā'ir ol ṭarafda ümem-i nāsa va'z u naşīḥat itmeleri üzre izn-i 'ālī südur bulmağla ol semt-i bāhirü's-şerefe rū-be-rāh-ı 'azīmet olmuşdur. Mes'ül ü mütevaḳḳa'dur ki vuşūlinde aşḥāb-ı ağrāz ke'l-evvel ğarażların tenfīze sā'ī olurlar ise ol ṭaraf ḳuzātı istimā'ından memnū'lar olup dīvān-ı ḥūmayūn-ı şehriyārīde istimā'a ḥavāle buyurulmak mantūḳ-ı emr-i şerīfdür [81a] ḥāsıl-ı kelām nizām-ı aḥvālī menūṭ-ı ṭab'-ı kerem-bārlarıdur sāye-i ḥimāyelerinde āsūde-ḥāl olmağa bu dā'īlerin delālet-i hayrda ḥayr-ı mev'ūd olan āşārda ḥişşamend ü ḥişşa-yāb buyurmuş

⁶⁰ Taha, 20/130. "Gecenin bazı vakitlerinde ve gündüzün iki ucunda da tesbih et ki hoşnutluğa erişesin."

olduklarından memnūn-ı keremleri olup hāşşaten hayr du‘alarına iştigāl olunur. Bākī hemvāre der-mesned-i rif‘at bād.

Dāru’n-naşrı ve’l-meymenede hālen seccāde-pīrā-yı şerī‘at-ı garrā olan devletlü mekremetlü sultānum hāzretlerinüñ āstān-ı ‘azīzü’l-mikdārları şavb-ı evbine

Sa‘ādetlü (sa‘ādetlü) semāhatlü mekremetlü sultānum hāzretlerinüñ menba‘-ı cūybār-ı ‘izz ü iqbāl ve maṭla‘-ı āftāb-ı faẓl u kemāl olan sāha-i refī‘a-i sipihr-i evc-i i’tilālari ki mültecā-yı aşhāb-ı erbāb-ı hācātdur. Savb-ı mekārīm-evbine merāsīm-i ihlāş ile perveriş- yāfte-i şadefçe-i nīsān-ı vedād olan murvārīd-i girān-bahā-yı īşār u nişār olup pürsiş-ı hātır-ı derya-meḳātırları tefakḳud u isti‘lām olunur. Hemvāre mesned-i ‘izz ü ri‘fatda müstedām ve şahn ü selāmetde ber-devām olup ‘āmme-i ahvāllerinde tevfiḳ-ı Rabbānī refīḳ ve bedreḳa-i şamedānī rehber-i tarīḳleri olmağla ānen-fe-ānen āftāb-ı ‘izz ü iqbālleri her hālde i’tilāda ve māhtāb-ı cāh u celālleri incilāda olmak da‘vātı ser-levḫa-i dībāçe-i a‘māl ü āmālümüz oldığı şedde-i zāmīr-i münīr-i mü-şikāfları degüldür. İşr-i zā kerimü’s-şān sultānum bā‘iş-i niyāz-nāme hālen şeref-bahşā-yı hükümet oldukları dāru’n-naşru’l- meymenede sene-i sābıkada cizye-dār olan falān efendi dā‘īleri mu‘tād-ı kerem-i erbāb-ı mekārīm olup bu eşnāda hāşşaten ‘ināyetlü himmetlü mürüvvetlü sultānum hāzretlerinüñ manzūr-ı nazar-ı ‘ātıfet ü mekremet-eşerleri olmağa ihtiyāc-ı nāmī olmağla cür‘et-i du‘ā-nāmeye bādī olmuştur. Merāḫīm-i ‘ālem-şümüllerinden mütemennādur ki i’tāb-ı ‘aliyyelerine iltica eyledükleri huşuşlarda mertebe-i imkān müsā‘ade buyurulmağla mazhar-ı ‘ināyet ü eltāfları olduklarından **[81b]** bu şenākār-ı ḳadīmlerin fevḳa’l-gāye memnūn u minnetdār buyurılıp merḳūm dā‘īlerinüñ üzerinden hūsn-i nazar-ı kīmyā-eşer-i meymenet-me’şerleri bī-dirīg buyurmaları mes’ulümüzdür. Bākī der-mesned-i ‘izz ü iqbāl müstedām bād.

Hālen medīne-i Yeñişehir’de revnaḳ-efzā-yı seccāde-i şerī‘at-ı garrā olan efendi sultānum hāzretlerinüñ nādī-i devlet-maşīrleri şavb-ı evbine

Devletlü mürüvvetlü semāhatlü mekremetlü sultānum hāzretlerinüñ evcgeh-i hūmā-yı ‘izz ü iqbāl olan nādī-i ‘ālīlerine dürr-i yektā-yı du‘ā ve girān-bahā-yı medāyih ü şenā iblāğıyla hātır-ı ‘ātır-ı feyz-aşārları istikṣā olunur. Hemvāre zīver-i hāzīne-i hıfz-ı Bārī olup umūrlarında muvaffāḳun bi’l-hayr olalar. Şīme-i kerīme-i dil-nevāzī müsted‘āsınca ahvāl-i hulūşu’l-bālümüzden isti‘lām-ı hātır tecvīz

buyurılır ise lillāhi'l-ḥamd faẓl-ı Bārī ve lütf-ı şamedānī birle evreng-nişin-i 'āfiyet olup aḥbābuñ siyyemā cenāb-ı meveddet-nişābuñ şehd-i tezķārlarıyla şīrīn-meẓāk olduğumuz hüveydā-yı ṭab'-ı tābnāklarıdır. İşr-i zā sa'ādetmendüm falān efendi oğlumuz hısāl-i ḥamīde ve aḥlāk-ı pesendīde-i 'adīde şāḥibi bir kimesne olup dā'imā ḥükkām-ı kirām ḥaḳlarında nīk-ḥ'āh u ḥayr-endīş dā'īleridür. İnşā'allāhü'l-mevlā şeref-i şoḥbetleriyle müstes'ad olduğda melḥūz-ı kūşe-i çeşm-i iltifāt u nevāzişleri olup vāki' olan umūr-ı cüz'iyeye ve külliyyelerinde 'ilāve-i lütf u keremleri buyurulmak me'müldür mūmā ileyh ḥaḳķında sūnūḥ u zuḥūr iden meķārim-i bī-ğāyeleri cenāb-ı muḥlişlerine mūcib-i imtinān olduğu ḳalb-i āgāḥlarına āşīkār u hüveydādur. Bāķī der- mesned-i rif'at ü iḳbāl bād-ā-bād.

Ḥālen Dārü'n-naşrı ve'l-meymenede mesned-pīrā-yı şer'-i nebevī olan birāder-i cān berāberüm ḥāzretlerinüñ nādī-i rif'at-medārlarına

[82a] Devletlü mürüvvetlü mekremetlü efendi ḥāzretlerinüñ maṭla'-ı neyyir-i faẓl u kemāl olan nūzhetgāḥ-ı fesīhu'l-ircāları şavb-ı evbine hezār-ı 'izz ü iḳbāl ve vüfur-ı tekrīm ü iclāl ile gül-deste-i du'ā-yı icabet-me'al ithāf u ihdāsı siyākında ḥātır-ı 'ātır-ı derya-maḳāmları istikṣā olunur. Hemvāre emān-ı rabbü'l-'izzetde olalar. Umūrlarında mazḥar-ı tevfiķ-i ḥāzret-i veliyyü't-tevfiķ olmadan olmayalar ḥālī. İşr-i zā sa'ādetmendüm mūşıl-ı meveddet-nāme şuleḥādan ḥāfız 'Abdullah Efendi bendeleri hāre[-i] ni'met-i devlet-i 'aliyye-i saltānāt-ı seniyyeden sedd-i selime-i faḳr u ihtiyāca medār olacak cihete ta'ayyūşe neyl ümīdiyle 'āzim-i şāḥ-rāḥ-ı dārü'n-naşrı ve'l-meymene olmağın üzerinden ḥüsn-i nazar-ı ķīmā-me'şerleri bī-dirīğ buyurulmak bābında ḥulūşķārlarını istiṣfā'ına binā'en meveddet-nāme taḥrīr olunmuşdur. Vuşūlünde manẓūr-ı nazar-ı himmet-i 'aliyyeleri olup umūrunda her vechile ḥüsn-i imdād u müzāheretleri rū-numūn-ı ebnān ümīdi nevāle-i ḥ'āhişü merām birle meşḥūn buyurulmak istizḥār-ı ḡayret-i şanları ḥavāle-i himmet buyurmaları ḡāyet-i āmālümüzdür. Bāķī hemīşe der-mesned-i iḳbāl müstedām bād bi-rabbi'l- 'ibād.

Ḥālen 'alem-efzā-yı Emāretü'l-Ḥāc olup muḥāfız-ı kişver-i Şām-ı cennet-meşām olan devletlü semāḥatlü mekremetlü sa'ādetlü sulṭānum ḥāzretlerinüñ nādī-i rif'atlerine

Devletlü semāḥatlü sa'ādetlü 'āṭıfetlü sulṭānum ḥāzretlerinüñ merkez-i i'lām-ı cāḥ u celāl ve medār-ı ketā'ib-i 'izz ü iḳbāl olan maḥfil-i sāmī ve mevķıf-ı kirāmīleri

şavb-ı haşmet-evbine kemāl-i tevķir ü ta'zīm ve vüfur-ı tebcil ü tekrīm birle da'vāt-ı müstecābe-i bedī'u'l-ihlāş ve tekrīmāt-ı müstetābe-i refī'u'l-ihtişāş iblāğı kâ'idü'l-cuyüş-ı sūtūr-ı hülüş u meveddet ve talī'atü'l-hayl-i muhāleşatları [82b] kılınmak işri i bende-i 'arīza-güzārī-i muhliş-ı şenākārlarıdur ki kıble-nümā-yı hātır-ı 'atırları bathā-yı ahvāl-i şafıyyü'l-bālleri şavbına imāle buyurulmak tecvīz ü erzānī buyurılırsa lillāhi'l-hamdü ve'l-minneh harem-i muhterem-i hıfz-ı Bārīde ihram-ber-düş-ı hayāt-ı müste'ār olduğumuz hâlde tâ'if-i meţāf-ı 'āfiyet ve vākıf-ı vakfe-i şihhat ü selāmet olup huccāc-ı zevi'l-ibtihāc siyyemā cenāb-ı celādet-revāc hāzretlerinüñ du'ā-yı hayırları fi'ş-şubhi ve'l-mesā' tekrar ve taraf-ı bāhirü's-şereflelerinden ahbār-ı meserret-dürüdına terķib ü intizār üzre iken müsellemin-i dest-i iktidārı olan hidmet-i celīle-i şehriyārīde kemāl-i teķayyüd-i tām ve teşmīr-i sâ'id-i ihtimam buyurmalarıyla huccāc-ı kiram-ı zevi'l-ihtirām ile sālimen Muzeyrīb şahrāsına kufül buyurulmağla mazhar-ı elţāf-ı rabbü'l-verā ve iyāb u zehābda işāl-i hasāret-irāde iden harbü kıtāl-i hāsirine gurre[-i] tūğ-i Dimaşķ-nümā-yı ihāle olmağın bi'd-defa'āt 'uķde-i cem'iyetleri benān-ı şemşir-i hūn-feşān ile hāl buyurılıp ol gürūh-ı mekrūha şüret-nümā-yı rac'ü'l-kahķarī harāb oldukların nāţık-ı mülattafa-i meserret-engīzleri vārid olduğda irāş eylediği ibtihāc u sürūr برین مژده کر جاز افشانم u sürūr vefķınca tā küncide-i havşala-i ta'bīr olmağın ol vādide kümeit-i hāme icāle olunmayup izdiyād-ı hayr du'ālarına şurū' olunmuşdur. Her hâlde te'yīd-i rabbānī ve tevfiķ-ı şamedāniye mazhar olup hemvāre kevkebe-i satvetleri gürūh-ı eşkıyāyı tefriķ-sāz ve nice celādet ü haşmetleri girībān-ı istilāların temzīķ ile pey-der-pey mazhar-ı elţāf-ı hāzret-i şehinşāh-ı bülend-iktidār olmadan olmayalar hālī. Bāķī mesned-nişīn-i 'āfiyet olalar.

Hālen medine-i Münevvere şerrefehallāhü ta'ālada şeyhu'l-haremi'n-nebevī olan sa'ādetlü mürüvvetlü sulţānum hāzretlerinüñ huzūrları 'ālilerine

[83a] sa'ādetlü devletlü 'atıfetlü mekremetlü sulţānum hāzretlerinüñ şerefyāfte-i hidmet-i celīle-i niţāk-bend-i mehām ve mesā'i-i cemīlesi oldukları ravza-i kuds ve harem-i muhterem-i muķaddes ki meţāf-ı surūşıyan-ı mele'-i a'lā ve cevlangāh-ı kerrūbiyān-ı 'arş-ı mu'allā olduğu muhakķak ve *ravzatün min-riyāzı'l-cenneh* eşer-i şahīhine māşadaķdur. Ol harem-i kerrübī-hadem pīşgāhına 'aķd-i pervīn-i sipihr-i risālet olmağā şāyān cevāhir-i girān-bahā-yı şalāt u selām-ı hāzret-i Seyyidü'l-enām 'aleyhi efdalü's-şalāti ilā-yevmi'l- kıyām işār u nişārı imāme-i silkü'l-le'āl-i sūtūr-ı hayr du'ā ve vāsıtatü'l-'aķdi şafha-i hubb u velāları kılınur.

Hemvāre vücūd-ı bihbūd-ı seher-nümūdları āsīb-i gerdūndan me'mūn u maşūn ve hāzāne-i hıfz-ı İlāhide rū-nümūd olup telāzūm-i 'āfiyetde mānend-i farkadeyn ve ol maḳām-ı 'arş-ı i'tilānuḡ ḥidemāt-ı mebrūre vü mesā'ī-i meşķūresine kemā-hūve'l-uhṛā muvaffaḳ olmaḡa fi'd-dāreyn ḳarīrū'l-'ayn olalar āmīn. Bi-ḡaḳḳ-ı ṭāhā vü yāsīn işr-i zā sa'ādetmendūm āḡa-yı muḡterem ḡazretleri medīne-i Mūnevvere şerefehallāhū te'ālā ḳādısı iken mūteveccih-i riyāz-ı dārū'n-na'īm ve şādābter-i ḡiyāz-ı 'ayn-ı tesnīm olan oḡlum falān efendi merḡūmuḡ ol ḡavze-i mūbārekede 'ıyāl-i muḡdaribū'l-aḡvālī mazḡar-ı 'ināyet ü nevālleri olup istilā-yı faḳr u fāḳā ve istī 'āb-ı kemāl-i mūzāyaḡa ḡasebiyle tazyīḳ-ı erbāb-ı dūyūn muḡtarib u zebun itmeleriyle vādī-nişīn-i fīkr ü elem ve ḡarḳ-ābe-i lūcce-i endūh u ḡam olduklarını muḡtevī kerem-nāme-i meserret-baḡşları dergāh-ı ma'delet-penāh-ı ḡüsrevāniye taḡrīr buyurdıkları 'arż-ı nāfizū'l-mefhūm ḡāmil-i vedād-nāmeleri ile vārid oldukda bi-'ināyetillāhi Te'ālā nesīm-i himmet-i bī-hemtālari mevc-ḡīz-i deryā-yı 'avāṭıf-ı cihān-dārī olmaḡın merḡūm-ı mebrūruḡ nā'ibi falān efendi dā'ileri ilā-temāmi'l-mūdde bā-fermān-ı 'ālī ibḳā ve be-her sene ol ḡıṭṭa-i mūbāreke ḡükūmetiyle şerefyāb olan efendilere bender-i Cidde mālından ta'yīn olunan 'avā'id-i edā'-i deyn-i me'ūnete 'ıyāl ve tevsīk-ı rū-māl [83b] ü irtihāl için tamāmen īfā vü teslīm olunmaḡ bābında ḡālen Cidde vālisi pāşā-yı celilū'l-ḳadr ḡazretlerine ḡıṭāben fermān-ı cihan-muṭā' i'tā buyurulmaḡile ḡāmil-i meveddet-nāme bendeleri ol şavba 'inān-tāb-ı mūrāca'at u kufūl olmaşdır. Bi-lūṭṭillāhi te'ālā bi-'ināyetiḡi şeref-i dāmen-būslarıyla mūstes'ad oldukda cümlesi me'lūf oldukları sābıḳa-i 'ināyet ü re'fetlerine mazḡar buyurılıp şeref-yāfte-i şūdūr olan fermān-ı cihan- muṭā'uḡ manṭūḳı üzre umūrları itmāmına teḡayyud u ihtimām ve ḡuccāc-ı zevī'l-ibtihāc ile vaṭan-ı me'lūflarına i'āde ile muḡzıyyū'l-merām buyurulmaḡ bābında 'ināyetlerine mūtevaḳḳadur. Bāḳī dermesned-i rif'at mūstedām muḡalled bād.

Başlıksız

Sa'ādetlū semāḡatlū mekremetlū sultānum ḡazretlerinūḡ reşķ-efzā-yı ḡülistān-ı İrem olan mevḳıf-ı münīf-i 'izzet-maşīr ve mevḳi'-i menba'-ı behişt-naḡīrleri şavb-ı semāḡat-evbine hezār-ı i'zāz u ikrām vüfūr-ı tebcīl ü ihtirām birle silkū'l-le'āl-i ta'zīmāt-ı kāmile ve 'aḳdū'l-ferāyid-i tefḡīmāt muḡādātı siyāḳında vüfūr-ı ḡāṭır-ı 'āṭır-ı fezā'il-perverleri bi- kemālī't-ta'zīm istinbā olunur. Hemvāre dürr-i yektā-yı vücūd-ı mes'ūdları zīver-i ḡazāne-i şavn-ı Bārī olup umūrlarında mazḡar-ı tevḡīḳ-ı rabbū'l-erbāb olalar āmīn. Ber-mübteḡā-yı vedād-ı ḳādīm cānib-i aḡvālümüzden

şāyeste-i tefakḳud buyurılırsa bi-mennihi Te‘ālā ve teḳaddes şihḥat ü ‘āfiyet üzre olup ḥullānuḡ siyyemā cenāb-ı şerīf-i uḥuvvet-intimānuḡ şehd-i tezkārlarıyla şirin-mezāk olduğumuz ma‘lūm-ı ḳalb-i serīre-dān-ı mū-şikāflarıdır. İşr-i zā taraf-ı bāhirü’ş-şeref-i ‘ālilerinden nemīme-i zindegānī ve vişāḥu’s-sadr-ı emānī iken bir hengām-ı sa’d-encāmda lücce-i güher-zā-yı himmetlerinden imkān-ı rütbede [84a] endāḥte-i sāhil-i ‘ātīfet buyurulmak şadef-i pür-gevher ki nevāziş-nāmelerinden kināyedür. Māye-baḥş-ı neşāt ve vāye-dih-i inbisāt olup istinbāt olunan ferā’id-i bī-bahā ‘aḳd-kerden-i ibtihāc u şafā ḳılınup ḥāşıl olan sürür u ḥubūruḡ taḳriri zebāna sıgmaz mü’eddāsına mā şadaḳ olmuştur. Cenāb-ı ḥudā-yı müte‘ālden niyāzmendüm ki devḥa-i vüçüd-ı mes‘ūd ve şecere-i müşmire-i zāt-ı mevdūdların feyz-ı āb u hevāyı devlet-i iḳbāl ile pür-berg ü bār ve gül-ḡonce-i şāhid-i āmāllerin sāḥa-i gülşen-sarāy-ı baḥtiyārīde küşāde ve her dem bahār eyleyüp hemvāre çār-bāliş-nişīn-i ‘izz ü iḳbāl olalar āmīn. Bi’n-nebiyyi’l-emīn.

Taḥrīk-i silsile eşnāsında recā-yı neyl-i medrese-i muḳaddere zımnında terkīmdür

Devletlü mürüvvetlü semāḥatlü sultānum ḥazretlerinüḡ eşi‘‘a-i āftāb-ı cihan-tāb-ı ‘ināyetleri kāffe-i bī-kesāne reh-nümā-yı semt ü sedād ve şehāb-ı feyz-bār-ı mekremetleri ḥayāt-efzā-yı feyz ü reşād olup her şāyeste-i iltifāt u ḳabüle nevāle-i re’fet ü iḥsānları mebzūl ve her sezāvār-ı ‘ināyet olan müstemend-i mevā’id-i meḳārim-perver ve iltifātlarından ḥişşamend olmaḡla bu dā‘ī-i devletlerinüḡ kırḳdan infişālüm on seneye bāliḡ dīvāna dek taḥşīl-i ‘ulūm u ma‘ārife bezl-i maḳdūr ile ḥasbe’l-imkān gül-çīn-i ḥadīḳa-i ‘irfān ve müstehakḳ-ı ‘ināyet ü iḥsānları olduğum ecilden ‘arz-ı ḥāl ile isticlāb-ı ‘ātīfete cesāret olunmuştur. Eltāf-ı ‘aliyyelerinden tazarru’u niyāz olunur ki mes‘ūd-sāz-ı kāffe-i enām olan sāye-i ḥümā-yı devlet ü iḳbāllerinde bu bendeleri daḡı sā’ir erbāb-ı isti’dād gibi ruḡşat-yāfte[-i] iztīlāl buyurılıp şāhid-i ‘ātīfet ü ‘ināyetleri silsile-cünbān-ı lütf u keremleri olduğda bir medrese [84b] iḥsānı ile bu bende-i çāker-i müstedīmlerin daḡı ihyā vü mesrūr ve cebr-i ḥātır-ı meksūr buyurulmak bābında lütf u kerem ve ‘āfiyet ü iḥsān ‘ināyetlü veliyyü’n-ni‘am efendim sultānum ḥazretlerinüḡdür.

Üslūb-ı āḡar

Devletlü semāḥatlü mekremetlü sultānum ḥazretlerinüḡ pīrāye-i cebīn-i iḳbāl ü tütīyā-yı dīde-i iclāl olan ḥāḳ-i pāy-ı merām-baḥşlerine ‘arz-ı ḥāl-i dā‘ī-i şikeste-bāl

budur ki şehāb-ı nev-bahār-ı ‘ināyetleri kiştzār-ı ümīde mütekātır yani pürsiş-i hāl-i bendegāna bir dem teveccüh-i hātır buyurılırsa lillāhi’l-ḥamdü ve’l-minneh libas-ı ‘āfiyet ber-düş olup şebān-rüz du‘ā-yı devām-ı devletlerine iştiğāl ve āteş-i germī-i emniyet nesīm-i ümīd-i feyezān-ı himmetlerinden iştiğāl üzre olup lütf-ı ‘ālem-şümüllerinden me’müldür ki dā’imā bendeleri zīr-i sayebān-ı ‘ināyetlerinde mekīn ve efrūhte-i dest-i keremkār-ı himmetleri olan çerāğ-ı ümīdi nighbānī-i dāmān-ı ḥimāyetlerinde her tünd-bād-ı muḥālifden emīn ola. Hemān Haḳ celle ve ‘alā ‘ömr ü devletlerin ziyāde ve der-i nā-beste-i lütf u iḥsānların rüy-ı niyāzmendāne küşāde eyleye bi-mennihi ve keremihi.

Başlıksız

Devletlü semāhatlü kerāmetlü veliyyü’n-ni‘ām ‘amīmü’l-kerem efendim sultānum ḥazretlerinüñ hemvāre āftāb-ı devlet ü iḳbālleri ufḳ-ı istimrārda lāmi‘ ve ‘anābir-i eşhebiyye[-i] sa‘ādet ü iclālleri aḳtār-ı āfākda sātı‘ olmak du‘āları fi’ş-şubḥi ve’l-mesā fātiḥa-i evrād-ı vācibü’l-edā kılındığı ol ma‘rız-ı vālā-yı semā-hümāya ‘arz u inhā olunmak siyākında ḥāşiye-i bisāt-ı dīvān-ḥāne-i re’fet ü ‘unvānları şifāh-ı ādāb ile [85a] taḳbīl ü telşim ve kemā-yenbağī edā-yı vācibe-i ta’zīm ü tekrīmden şoñra ḥāl-i dil-i ḥadīka-i faḳīrden istifsāra tecvīz-kerde-i zamīr-i münīr-i ḥurşīd-naẓīrleri olursa lillāhi’l-ḥamdü ve’l-minneh cāme-i şihḥat ber-düş-ı ‘āfiyet olup ḥullānuñ siyyemā meveddet-‘unvānuñ du‘ā-yı icabet-me’şerleriyle evḳāt-güzār ve şenā-yı bi’l-ḥayrlarıyla dil-rubūde-i destyār-ı ‘ayyār olduğumuz bī-rayb ü āşikārdur.

Şüret-i tezkire

Devletlü mürüvvetlü mekremlü sultānum ḥazretlerinüñ zīver-i behişt-āstān mu’tād-ı ma‘delet ve erīke-pīrā-yı nüzhet-i şadāret olan mecma‘-ı meḥāsin-i kemāl nādī-i feẓā’il- ḳarīnleri şavb-ı übbehet-evbine gül-i icābet-şemim-i du‘ā ihdasıyla menhā-yı muḥliş- i ḳadīmleri oldur ki falān-nām kimesne bā’iş-i du‘ā-nāme Ḥasan Efendi meşāyiḥ-ı kirāmdan vācibü’l-ikrām dā’īleri olup bi-emrillāhi Te‘ālā iḥrākda menzilgāhı ve eşyā- i mütenevvi‘ası muḥterik olup muzdaribü’l-aḥvāl ve müşettitü’l-bāl olmağın her vechile merḥamet ü imdād ve i‘ānete muḥtāc olmağla cenāb-ı mürüvvetkārılarınuñ mazḥar-ı kerem ü lütufları ve maṣtar-ı ‘ināyet ü in‘ām u iḥsānları buyurılıp bu eşnāda ḥāline münāsib bir nesne ile mesrūr u muṭayyibü’l-ḥātır olmasına himmet-i bī-hemtā-yı ‘aliyyeleri ḥaḳḳında şudūr itmekle ‘indellāhi’l-meliki’l-müte‘āl bā’iş-i ucūr ve ecr-i cezīl olduğu bī-iştibāhdur mütevaḳḳa‘dur ki

mezbür dā‘ī-i müstedīm sā‘īleri hakkında fevka‘l-me‘mül lütf u keremleri şudürıyla bu muhlişlerin dahı memnūn u mesrūr buyurular. Bākī hemīşe himmet-i bī-hemtā- yı tū füzūn bād.

**Anatoli kādī-‘askeri olan devletlü mekremetlü faziletlü efendim sultānum
hazretlerinüñ nādī-i rif‘atlerine tehniyyet-nāme-i nāmīdür**

[85b] Devletlü mekremetlü sa‘ādetlü semāhatlü sultānum hazretlerinüñ hāk-i āstān-ı refī‘ü’ş-şānı leb-i edeb birle taḳbīl ve çehre-i niyāz-ı mālīde vü tebcīl kılınup devām-ı ‘ömr-i devletleri ed‘iyesi tilāvet ü tertīb olundukdan şoñra hullānuñ siyyemā cenāb-ı mekremet- nişābuñ zıkr-i cemīllerinde oldıgumuz müstağnin ‘an en-yükāme lehü’l-burhāndur. Bir dem-i sa‘ādet-maḳrūn ve hengām-ı hümāyūn idi ki

Nevīd-i berīd-i müfferih-edā

Bu vechile oldı meserret-fezā

Zekā-yı sipihr-i hüner rāşidā

Anatoli şadrına virdi zıyā

demdemesi taṇtana- zen-i şimāḥ-ı ḳalb-i şadāḳat-rehīn olup küleh-kūşe-i mübāhāt-ı ‘abd-i dā‘īlerin mümāss-ı çarḥ-ı berīn eyledigi ke’ş-şemsi fī’l-hevā rūşen ü āşikārdur. El-minnetülillāhi sübhānehü ve te‘ālā dest-i du‘ā sürādık-ı ḳabūl-i kibriyāya küşāde ve rüy-ı recā mihrāb-ı icābet-i cenāb-ı ḥudāya nihādedür ki şadr-ı celālet-şi‘ārların ḥuceste vü hümāyūn idüp miftāḥ-ı ḥazā’in-i ‘ulūm u efzāl ve mişbāḥ-ı şabāḥ-ı sa‘ādet ü iclāl ü celāl olan vücūd-ı merāḥim-ālūdların ḥaṭāyā vü zelelden maşūn ve ekdār u melelden me‘mūn idüp i‘lā-yı ma‘āric-i merāma vāşıl ve fevā’id-i mevā’idlerin kāffe-i enāma şāmil eyleye. Bi-lütfihi ve cūdihi. Zemīn-i pīşgāḥ-ı mezāḥim-intimāları pūşide-i leb-i şenā āzmādur ki hemvāre bu ‘abd-i dā‘īlerin muhliş-i şenākārların maṭmaḥ-ı lihāza-i çeşm-i ‘atıfetleri buyurulmaḳ bābında lütf u kerem ve ihsān-ı sürūr u ḥandān buyurular.

Āstān-ı āsmān-nişān türābına ‘arz-ı dā‘ī-i bī-imtinān budur ki Medīne-i Şofya’da falān muḳāṭa‘asından yevmī yedi akçe vazīfeye mutaşarrıf olan ‘umdetü’ş-şālihīn eş-şeyḥ ‘Ali dā‘īlerinüñ berātı zāyi‘ olmağın maḥallinden iḥrāc olunmaḳ bābında ‘ināyet-i ‘aliyye-i sultāniyye ve sezāvār-ı mekremet-i şehriyāriyye recāsıyla vāḳi‘u’l-ḥālī [86a] devlet- maşīre ‘arz olundu.

Devletlü ‘ināyetlü mekremetlü sultānum hazretlerinüñ pīrāye-i cebīn ü iḳbāl ve dīde-i tūtiyā-yı iclāl olan hāk-i pāy-ı ‘ināyetleri geştzār-ı ümīde müteḳātır yani

pürsîş-i hâl-i bendegâna bir dem teveccüh-i hâtır buyurılırsa lillâhi'l-hamdü ve'l-minneh libâs-ı 'âfiyet ber-düş olup şebân-rûz du'â-yı devam-ı 'ömr ü devletlerine iştigâl üzre olup âteş-i germî-i emniyet nesîm-i ümîd-i feyeżân-ı himmetlerinden işti'âl olmamadır. Lutf u ihsan-ı âlem-şümullerinden me'muldür ki daim çaker-i müstedîmleri zîb-i zîr-i sâye-bân-ı 'inâyetlerinden mekîn ve efrûhte-i dest-i keremkârî-i himmetleri olan çerâğ-ı ümîdi nighbânî-i dāmân-ı emân-ı himâyetlerinde her tünd-bād-ı muhâlifden emîn ola. Hemân Hağ celle ve 'alâ 'ömr ü devletlerin ziyâde ve der-i nâ-beste-i şâyân-ı lütf u ihsânların rûy-ı niyâzmendâne küşâde eyleye bi-mennihi. Bâkî hemîşe mesned-nişîn-i 'âfiyet olalar. Devletlü semâhatlü mekremetlü veliyyü'n-ni'am-ı 'âlem sultânüm hazretlerinüñ farîza-i zimmet-i ibtihâlüm olan du'â-yı devlet ü iqbâlleri hidemât-ı haşr-ı eyyâm-ı mâh u sâl kılınmak hîlâlinde 'arz-ı hâl-i 'abd-i kadîm ve çâker-i müstedîmleri oldur ki kerem-i 'âlem- şumûl-i veliyyü'n-na'mâyelerinden bu çâker-i bî-kesi bu kerem-i bende-perverâneleri [86b] sünûh-ı himmetleriyle çerâğ u efrûhte vü ihyâ buyurmaları bâbında lütf u ihsân u kerem bende-nevâz-perverlerinüñdür.

Başlıksız

Devletlü mekremetlü semâhatlü sultânüm hazretlerinüñ meclis-i meserret-nizâm u beşâret-irtisâm nāmîleri şavbına vecd-engîz-i sitîz-i mehâfil-i kudsiyân ve hâlet-bahş-ı mecâmi'-i rûhâniyân ola. Hağ râst-rev-i da'vât ihdâsı siyâkıında ma'rûz-ı perde-güzîn-i ihlâşları oldur ki cenâb-ı sa'âdet-i bülend-câhlarınıñ idâre-i hüsn-i sîret ve şîyt ü şadâ-yı lütf u tabî'atları âvâre[-i] yekser-i iştihâr ve şûr-efgen-i mesâmi'-i şîğâr u kibâr ve harekât-ı maţbû'aları kâr-bend-i nağş-ı uşûl ve cünbiş-i mu'tedilâneleri pâ-beste-i hüsn-i kabûl olmağın ferdâ dâ'ire[-i] zerrîn-i hûrşîd-i tâbân dest-i râmişger-i gerdûnda nümâyân oldığı eşnâda kudûm-i sa'âdet-lüzûmları ile hâne-i hāmûşânemüzi eşref-i âheng-i mağâmât ve ser-i iftihârumuzı vâşıl-ı evc-i mübâhât-ı muhâleşat buyurmaları hulâşa-i âmâlümüzdür. Bâkî der-devlet-i rûz-efzûn bād.

Başlıksız

Mekremetli birâder-i cân birâderüm hazretlerinüñ reşk-fermâ-yı hem-reng-i heşt-behişt olan meclis-i sāmîleri evbine gül-i muzâ'af-ı du'â ârâyîş-dih-i destâr-ı sükkân mekân-ı semevât-ı 'alâ kılıldığı siyâkıından şoñra menhâ-yı muhlişâneleri oldur ki cenâb-ı uhuvvet-me'âblarıyla leb-i cûybâr-ı mülâkâtta tedbîr-i tebrîd-i

harâret-i iştîyâk ve ta'dîl-i mizâc-ı itfirâk nüहुfte-i zâviye-i zamîrümüz olmağın inşâ'allahü te'âlâ inficâr-ı emvâc-ı tebâşîr-i şubh-ı felâk miyânında habâb-ı âftâb-ı cereyâne derkâr oldığı eşnâda [87a] ifâza-i istifâza-i salsâl-i teveccüh ile raṭb-ı dimâğ-ı intizâr ve izâle-i sevdâ-yı iğbirâr-ı ğubâr buyurmaları derḥ'âstür.

Başlıksız

Devletlü semâhatlü sa'âdetlü efendim sultânüm ḥazretlerinüñ pîşgâh-ı rif'atlerine revâcibât-ı mezâdgâh-ı melekût olmağa erzânî emti'a-i da'vât-ı icabet-ihdâsına sezâvâr-ı muḥâleşat kılındığı siyâkından soñra sermâye-dâr-ı kâlâ-yı 'izz ü 'irfân olan zât-ı daḳıka-dânlarıyla maḥzen-i âmîziş ittihâd u ittfâkâtta teng-küşâ-yı ḥarîr-i muvâneset ü muvâḥât ve endâze-nümâ-yı yekke-tâze-i germiyyet ü ülfet olmaḳ zâviye-gîr-i kârbân-sarây-ı zamîrümüz olmağın inşâ'allahü te'âlâ tamğâ-yı zerrîn benderce-i kenâre-i atlas-ı felekde şüret-nümâ-yı temkîn olduğu hengâme-i ribât-ı nişîmen-i dil-nişînümüzde muvâzene-i eczâ-yı mihr-i muḥabbet için taḥrîk-i terâzû-yı kâdîme-i 'azîmet buyurmaları çeşm-i ârzû-yı intizârumuzdur.

Başlıksız

Semâhatlü meveddetlü 'inâyetlü sultânüm ḥazretlerinüñ meclis-i feyz-me'şerleri kireşk-fermâ-yı ḥürâ vü ğilmân ve nüzhet-âbâd-ı bâğ-ı heşt-i behîşt-naẓîrleri ki İrem-cinândur şavb-ı semâhat-evbine mezîd taḥiyyât-ı übbehet-i girân-ḳadr-i teslîmât-ı nûkhiyyet ihdâsı siyâkında berdâşte-i şenâ-güzârlarıdır ki ḥâmil-i ḥamâ'il-i vedâd es-Seyyid Ḥâmidü'd-dîn Efendi bendeleri ḥüsn-i edeb-i şer'iyye ile ârâste olup ol şavb-ı sa'âdet-iştîmâle rû-be-râh-ı 'azîmet olmuştur. Gerekdür ki umûr u ḥuşûşında ḥüsn-i naẓar-ı kimyâ-eşerleri bî-dirîğ buyurulmayup kerem-i cûd u himemleriyle dil-şâd buyuralar. [87b]

Muḳaddemen Şâm-ı Şerîf Kâdîsı Efendi Ḥazretlerinden Şeyḥu'l-İslâma

Devletlü mekremetlü meveddetlü tale beḳâhü ḥazretlerinüñ ma'rız-ı eşḥâ ve mevḳıf-ı esnâ vü enşerlerine ta'zîmât-ı kâmile ve tekrîmât-ı şâmileye ref'-i 'arîza-i du'â zımnında berdâşte-i dâ'î-i dîrîn budur ki benüm sa'âdetlü efendi oğlum efendi ḥazretleri ḥıttâ-i Haleb'e seccâde-i şerî'at olan falân efendi[-i] nâ-murâd bi-lütfillâh 'âzim-i maḥkeme-i kübrâ-yı uhḫrâ olmuşturdur ve *kâne emrullâhi ḳaderan maḳdûrâ*⁶¹ ḥazret-i Bârî te'âlâ cenâb-ı sa'âdetine 'ömr-i tavîl iḫsân eyleye lâkin merḥûm düyûn-ı

⁶¹ Ahzab, 33/38. "Allah'ın hükmü değışmez kaderdir."

nā-maḥsūreye ibtilāsı gibi emrāz-ı ‘adīdeye mübtelā olmağın geldiği günden berü daḥı ferāyiş-i nā-tuvānīden ser-berāverde olmak müyesser olmayup tedbīr-i edā-yı dīn degül tedbīr-i taṣḥīḥ-i bedene bile ḳudret bulamayup ‘ākıbet hücum-ı leşker-i cān-güdāz-ı emrāz binā-yı terkīb-i vücūdın taḥrīb idüp eytām u etbā‘ı birbirine mütekāfil dūyūn-ı vāfire taḥtında esīr olduklarından ğayrı āstāneye mu‘āvedet itdükleri şüretde zād-ı rāh ve kirāre-i iḥmālden bile ‘āciz ü nā-tuvān giryān u biryān pā-beste-i künc-i ‘azīmet ü aḥzān olup ḳalmışlardır. Eger dest-gīr-i evliyā-yı ni’am ḥāl-i perīşānlarına merḥamet-resān olup etfāl u ‘ıyālī āstāne[-i] devlete ‘avdet içün dereke-i cerr ü su’āle nüzūlden ğayrı çāre bulamayup āstāneye vuşūlleri taḳdīrinde dest-i guremāda ebeden giriftār-ı şikenc-i zindān olacakları emr-i muḥaḳḳaḳdur. Ḥaḳ budur ki bunā-murādla böyle maḥalde çāre-sāzlık aḳvā-yı ḥasenāt ve aḳbel-i taṣadduḳāt olacağı lā-raybdür. Ḥāllerine merḥameten ḥālen aḥālī-i Ḥalebü’ş-şehbā ve ḥükkām-ı beled-i tazarru‘-ı mu‘allā sūdde-i veliyyü’n-ni’amīye ‘arz-ı recā itmişlerdür. İnşā’llahü te’ālā ve taḳaddes yevm-i fevtinden tekmīl-i müddetine dek eytāmına ibḳā ḥuṣūşında cenāb-ı sa‘ādetlerinüñ daḥı şudūr-ı mesā‘ī-i müşfiḳānesi sebebiyle [88a] ḥişsa-yāb-ı şevāb-ı bī-ḥisāb olmağa teveccüh-i eşrefüñüz şudūrı aḳdem-i mes’ulātumuzdur. Merḥūmuñ evlād u ‘ıyālīnüñ zükūr u ināşı şebān-rüz ḥāne-i müstemendānemüze mülāzım olup ğam u endūhlarına müşterek olmuşuzdur. Ḥazret-i vāhibü’l-āmāl bu nā-murādların endūhın çend-māha dek sürūra taḥvīl idüp cenāb-ı sa‘ādet ḥaḳḳında du‘ā-yı ḥayrlarunuñ müşāhede-i te’şīrine dīde-küşā-yı dil ü intizāruz. Bāḳī der-‘izz ü rif‘at müstedām bād.

Başlıksız

Devletlü merḥametlü efendim sultānum ṭāle beḳāhü ḥazretlerinüñ hemīşe ‘unvān-dād-ı ḥaḳları reşk-fermā-yı faẓl u ‘irfān ve ğıbtā-dih-i faẓilet-me’ābları ki zemzeme-i her şāḥib-i te‘līf ü tasnīf olup devlet-i rüz-efzūnları evlād-ı zevi’l-iḥtirām ve etbā‘-ı ḥuddām-ı şadāḳat-irtisāmlarıyla yevmen fe yevmen müstezād-ı a’dād-ı vāfire gibi müzdād-ı iḳbāl-i cāh u celāl olmadan olmayalar ḥālī. ‘Arz-ı ḥāl-i çāker-i bī-miḳdārları oldur ki bu miḥnet-zedeleri taḳşīrāt-ı ḥôdīden nāşī ḥidmet-i ‘aliyyelerinden maṭrūd u istib‘ād buyurmalarıyla nice işkence- i şedīd ü ḥabs-i medīde düş u firifte ve ğün-ā-ğün felāket-zede vü elem-keşīde oldığum muḥāt-ı ‘alem-i ‘ālem-ārālarıdır. Sa‘ādetlü mürüvvetlü merḥametlü sultānum ḥazretlerinüñ kerem ü lütf u bī-kerānlarından mütevaḳḳa‘dur ki zaḥm-ı ḥürde-i mecrūḥ-ı ḥāl-i zārıma merhem-i süleymānī-i iḥsān ve in‘ām-ı lütf-ı bī-ğāyelerin ḥaḳḳumda bī-dirīĝ

buyurılıp hüsn-i nazar-ı kimyā-me'şerleri sünūh-ı ıtab'-ı mekârim-perverlerine menûṭ u müsellemdür. Hâk sübhānehü ve te'ālā sāye-i hümā-māyelerin üzerimizden dūr eylemeye. Āmīn bi-hürmeti men-lehü'l-'izzü ve't-temkīn [88b]

Faziletli Rümeli Kādī-'askeri Efendi ḥazretlerine berāy-ı manşib 'arz-ı ḥāldür

Devletli sa'ādetli semāhatli efendim sulṭānum ṭāle beḳāhü ḥazretlerinüñ gülşen-i iḳbālleri her dem şüküfte ve bahār u rüz-efzūn-ı sa'ādetlerin rüşen ü nehār olmaḳ da'vātı ehemmi-ı umūr-ı 'abd-i bī-mīḳdār eşniyesi siyāḳında hemīşe vücūd-ı 'ātifet-i cūdlarına vikāye-i rabbü'l-erbābda sāye-endāz-ı nī'am-ı vālā-yı sıhhat ü āfiyet olup naḥl-i ṭübā olan ebdān-ı şemere-i 'āfiyetde şāh-rāh-ı mekremet olmadan olmayalar ḥālī. 'Arz-ı ḥāl-i ḥāme-i şikeste-zebān u dest-bürd-i dehān şu vechile 'arz-ı maḳāl-i beyān ider ki āstāne-i sa'ādet-āşiyānları cārüb-keşleri zümresinden olup sefer ü ḥazarda revān ve devān-ı ḥidmet-i 'aliyye-i sa'ādet-sāyelerinden rū-gerdān olmayup ḥidmet-i 'ināyet-perverlerin her vechile kendüme iksīr-i sa'ādet ve sermāye-i selāmet ü rif'at bildigüm ecilden lillāhi'l-ḥamdü ve'l-minneh teşrīf-sāz-ı şadāret-i rüm ile müstes'ad olduklarında çehre ve cebhe-fersā-yı zemīn-i secdegāh-ı Rabü'l-'ālemin kılınup sürüş-ı⁶² melekūti's-semāvāti ve'l-araẓīn daḥı sa'ādetli ḥazretlerinüñ kevkeb-i iḳbālleri istizāde-i mekremetlerine dest-i niyāz-ı dergāh-ı kibriyā olmışlardır. Kalem-i müşḡin-raḳamların ḥakkumda gül ü nesrīn-fām buyurup rütbemde bir manşib ile ihyā buyurmaları ıtab'-ı mekârimlerine menûṭ u müsellemdür. Hâk sübhānehü ve te'ālā erīke-nişīn-i şadāretlerinde müstedām eyleyüp sāye-i sa'ādet-māyelerin zümre-i devlet-ḥ'āhları üzerinden dūr u zā'il eylemeye bi-mennihi ve keremihi. Bāḳī lüṭf u iḥsān efendimüñdür. [89a]

Nābī Efendi ḥazretlerine firistādedür

Devletli mekremetli semāhatli oḡlum efendi ḥazretlerinüñ şüretā menba'-ı faẓl u 'irfān ve ma'nī[-i] fiten-i buḥrān olan meclis-i laṭiflerine (yine) kendülerüñ ḥavşala-i şıḍḳ u endāze-i ḥulūşlarına muvāfıḳ du'ā vü şenā ihdāsı siyāḳında hezār-ı mesā'il-i müteḥālife vü akvāl-i mütenākızayı muḥtevi nüşḥa-i heyet-i nümūdār olan ḳalb-i mütelevvinleri istifsārından şöḡra nümūde-i şenāverī budur ki dest-i irādet-i bī-'illet ve yed-i mi'mār-ı ḳudret ile binā-yı erkānumuz ḥilḳat-ı sıḍḳ u ḥulūş üzre nihāde olduğına binā'en nice müddet hevā-yı germā-yı müfāreḳatları çekilüp

⁶² Bi-ma'nā melā'ike.

nesīm-i āsāyiş-resān-ı haber-i ‘āfiyetlerine revzen-küşā-yı çeşm-i intizār olup bā-
 huşuş cenāh-ı himmetle küşe-i lihāza-i bām-ı kaşr-ı merāma pervāz itdükleri
 eyyāmdan bu ana dek mektûblarımız murğ-ı perr ü bāl-rîhte gibi herkese vâşıl
 olduğça bu rif‘at-cûyları bir selām-ı muḥabbet ithāmılarına kaṭ‘ā şâyeste görülmeyüp
 hem-âgûş oldukları ‘arûş-ı murāduñ taḥşîl-i vişâlinde cümleden efzûn u dāmen be-
 miyān olduğumuz ferāmûş olundığından şişe-i kalb-i ḥazîne hezār-ı inkisār mütetarıḳ
 olmışiken nāgāh bir mektûb ser-be-mihrlere vâşıl olmağın pîş-i nîşter-i
 müfāraḳatlarından ḥāşıl olan zaḥm u inkisāra merhem olmak ümīdiyle mınṭıka-i
 kîsesine nāḥun-ı ârzû hezār-ı iştiyāk-ı zûr-nümü ile iftitāh ve ser-bestesine küşād
 virildükde

Bülendî merhemüñ keyfiyyeti ey yār-ı bî-pervā

Bu merhemden yine ol zaḥma kā’ildür dil-i şeydā

maḳālî üzre ümīd-i cevāhir eylese istirāk-ı şandûḳ-ı mār-perverān itmişüz
 derûn-ı mektûbda hezārān ef‘î-i süḥān-ı zehr-efşān nümāyān olmağın ârzû-yı
 muḳāseme-i ḥişşa-i rûz-ı sürûr-ı zevḳ için müctemi‘ olan ḥavāss u kuvāy her biri bir
 cānibe gürîzān olmışdur. [89b] āferin کر باده چنین شده خماری بهترین مرهم تازه زخم داری بهتر
 benüm oğlum efendi ḥāṭır- nevāzî ve düst-sāzî ise ancak olur bu ḥiyānet nice sene
 rāci‘ olmak vehmi ile ol ḥoḳḳa-i zehr-āgîne bir miḳdār tiryāk-ı ta‘biyesinden daḥı
 ḡaflet itmeyüp bu gûne erbāb-ı ma‘ārifüñ meclislerinden dūr u istib‘ād olduḳ ve bu
 gendüm-nümā vüçüd-fürüşluḡa āḡāz idüp çin-i cebîn göstermişüz ammā öyle
 degüldür sizi hemān bu meclise iştiyākuñuzı müzdād idüp nā’il-i merām oluncaya
 dek bu āşiyānede ārāmuñuz pervāza müsta‘id olacak ve bāl ü per kesb idecek
 mertebe olduğu bizüm muḥāṭ-ı ilmümüz gibi devletlü veliyyü’n-ni‘am efendimüzüñ
 daḥı ma‘lûm-ı ‘ālem-ārālarıdur lâkin mektûb-ı nezāket-maşḥūbuñuzda bu
 muḥlişlerin rind olmak üzre tavşîf ve cenābuñuzı zühd ile ta‘rîf buyurup cenābuñuzı
 kemā-yenbaḡî eklübān-ı aḥbābuñ i‘tikādların ifsāda sa‘y eylemişsiz ammā biz bu
 ta‘rîfe rāzıyuz bu aşḥāb-ı ḥaḳîḳat nazarında zemm ü medḥ ne tarafda cilve eylediği
 hüveydādur kult ü mā-fîhden muḳaddem felāḥ lafzı irtikāb olundığına istiḡrāb
 olunmışdur ḡālibā rindān-ı rend-i ḥaḳîḳat bu kār-ḥāne-i ḥikmetüñ mebde’in taḥḳîḳ
 idüp şâyeste-i dergāh-ı eḥadiyyet olacak ‘ubūdiyyet sâ‘î olduklarına ‘adem-i i‘ṭilādan
 ḡayrı nesne degüldür. ای پرتو سجود زاهدان وقت نماز وی طاعت رندان بتو هست کام نیاز کراهل
 از مefhūmına ‘adem-i i‘ṭilādan nāşî rind ü zāhide işbāt-ı tezād buyurmışsınız bi-ḥamdillāh süḥān-şinās u daḳîḳa-dānlık ile

‘alem ve eşnâf-ı ‘ilm ü ‘irfân ile müselleme ve dâniş-i hünerde ser-bülend iken mazmûn-ı mektûb bi-aynihî kendü taqdîr-i dil-peżîrleri olup mertebe-i rızâlarından bir harf ziyâde vü nokşân tahrîrine me’zûn olduğumuz bizden a‘lâ bilirsiniz ve bir mektûb ki tamgâ-yı nigîn-i kem-yâbları olmadıkça sikke-peżîr-i i‘tibâr olmayacağına [90a] vukûf yetiştürmek gereksiz bu ma’nâlara i‘tilâdan şoñra mebdâ-i âvîhte olan dahı perde-i muşâfatı varak-pâre-i kabûl gibi sîne-şâf ve şarefeynden mün‘akid olan habl-i metîn-i muvâneseti karîn-i menâf idüp mir’ât-ı taqdîrde cenâblarıyla şûret-i ülfet müşâhede vü mu‘âyene olundığı günden bu ana gelince ‘alâka-i ülfete istiḥkâm virmeden ḥâlî olunmayup ser-rişte-i ülfetüñ bize düşenlerin itmede tekâsül degüldür. Sizlere düş-ı ḥubb u velânuñ icrâsına biz dahı mu‘terif olmuşuz ve’s-selâm.

Ḥâlen mesned-nişîn-i vekâlet-i kübrâ düstûr-ı ecel ve efḥam u a‘zam sûtûde-şiyem bermekî-kerem semâhatlü efendim sulṭânüm ḥazretlerinüñ nâdî-i rif‘atleri şavbına

Devletlü semâhatlü ‘âtîfetlü sulṭânüm ḥazretleri edâmallâhü bi’l-iḳbâl ḥazretlerinüñ seng-i rikâb-ı kamer-cenâblarına licâm-ı i‘tizâr u ‘inân-ı iftiḳâr ile ‘arz-ı meṭâyâ-yı gerdün-neverd-i da‘vât-ı rûḥânî-peyvend ve şevḳ-ı âsmân-gerd-i tahıyyât-ı melâ’ik-pesend zemîninde ‘arza-dâşt-ı selâmet-ḥ’âh oldur ki ḥazret-i kerîm-i çâre-sâz şadr-ı şudûr-ı âfâk olan zât-ı kerîmü’l-aḥlâkların ber-tıḳ-ı dil-ḥ’âh ârâyiş-i şadr-ı dîvân-ı ‘adl ü iḥsân ve nazar-ı memâlik-perverlerin kalem-rev-i İslâma vesîle-i âsâyiş ü emân [90b] eyleye ser-cüş-ı yenbû’-ı ‘âtîfetlerinden bu dâ’î-i nâ-tuvâna iḥsân buyurdukları hezâr-ı dînâr-ı eşrefi küre-i sürûra vâsıta-i galeyân ve kîse-i şu‘ûra vesîle-i feverân olup kendü ‘ıyâl-i maḥşûsuñuz maḳûlesinden olan ahâlî-i ḥâne-i faḳîrânemüz du‘â-yı ‘ömr ü devletleri istid‘âsında hem-dehân u yek-zebân-ı ittifâḳ oldukları mecâl-i muḥtâc-ı tekellûf-i beyân degüldür. Cenâb-ı muḳaddes-i İlâhî ‘ömr-i ṭabî’î mertebesine dek vücûd-ı biḥbûd-ı iḳşîr-me’şerlerin merkez-i iḥsân u in‘âmda şâbit ve bu faḳîrüñ ḥadîka-i emânîsin reşâşe-i feyz-i ‘inâyetüñüz ile şâbit eyleye âmîn. Bî-hürmeti men lehü’l-‘izzü ve’ş-şeref bi-ḥamdillâhi Te‘âlâ umûr-ı ittîşâfuñuzla kemâl-i şöhret ü şân ve ḥimâyet-i nâmûs-ı salṭanat ve muḥâfaza-i umûr-ı memleketde himmet-i bî-hemtâ buyurduğıñuz vaḳt-i âvâzeleri az müddetde çârcihet-i âfâka ve nûh-eḫlâk-i heşteḳ bâka fevka mâ-yüteşavver şâ yi’ olup zulme bir vechile ve bir tarîkle rızâñuz olmadığı ḥavâşs u ‘avâmuñ vird-i zebânı olmuşdur. Şahîfe-i ‘âlemde maḥv-ı âşâr-ı zulm ü bî-dâd ve bide’-ı mebdâî[-i] meşḳûke-i meslûke-i eslâfdan ḥaber-i maḥz olduğu maḥâll-i iştibâḥ degüldür. Ḥazret-i

müyessiru'l-me'arib her umûr-ı mevfûr-ı müstevcibü's-sürûrların hayra tevfiķ eyleye. Bâ'ış-i vedād-nāme Şeyh Şalāhaddin 'ilm-i zāhiriyye vü bâṭıniyye ile ārāste ve zühd ü takvā ile olup fî'l-haķīķa du'ā-yı hayrları isticlāb olunacaķ olmağla ol-ṭaraf-ı bāhirü's-şerefe rū-be-rāh-ı 'azīmet olmuşdur. Şeref-i dāmen-būslarıyla müstes'ad olduğda dūş-ı umurlarında hūsn-i mu'āvenet ü terbiyet buyurmaları cenāb-ı mekremet-nişāblarına menūṭ u müsellemdür. Bāķi der-mesned-i kāmķār müstedām bād.

[91a] Hirevī Fāyіз Efendi'den Hindī Şeyh Muḥammedī'ye zımn-ı şefā'atle firistādedür

Rif'at-i me'āli-penāh seyādet-i necābet-destgāh ḥullet ü şadāķat-intibah şemsen li'd-devleti ve'r-rif'ati ve'l-iclāl seyyiden ve maḥmûden ba'de izhār-ı du'ā-yı müştākāne merfû'ra'y-ı sipihr-i incilā mīgerdāned ki el-ḥamdü lillāhi ve'l-minneh ki bi-meyāmen eltāf bī-ğāye ḥazret-i vācibü'l-vücûd ve mecāri-i ḥālāt-ı güzerānest ve sevā-yı dūri mülāķāt mekrūhı vāķi' nīst 'anķarīb müsebbibü'l-esbāb vesile sāzed ki şeref-i mülāķāt-ı rûzı müyesser gerded āmīn bi-ḥürmeti ānān ki ḥāṭır⁶³ [91b]

Ḥalebü's-şehbā Kādīsı iken düstûr-ı ekrem mesned-i vālā ve sûtûde-şiyem İbrāhim Pāşā edāmallāhü mā-yeşā' ḥazretlerine firistāde olunan nāme-i kirāmīleridür

[92a] Maṭla'-ı kevākib ü sa'ādet ü şehāvet ve mevākib-i semāhat ü ḥimāyet devletlü sa'ādetlü semāhatlü mekremetlü efendim sultānum vezīr-i Risṭō-naẓīr ḥazretlerinüñ maḥaṭṭ-ı rekā'ib-i 'izz ü iķbāl ve menāṭ-ı ketā'ib-i cāh u celāl olan mevķı'-ı refī'-ı celālet-'unvān ve mü'evvil-i menba'-ı celālet ü celādet-penāhları şavb-ı vālā[-i] devlet-evbine maḥzûn-ı ḥazīne-i 'ubūdiyyet ü iḥlās ve meknûz-ı defā'in-i darā'at u ihtişāş olan cevāhir-i eşniye-i da'vāt-ı icābet-ğāyāt ve cevāhir-i rezīne-i taḥiyyāt u istikānet-āyāt 'arz u taķdīm ve istizāde-i eyyām-ı 'ömr ü devlet ve istidāme-i ķadr ü menzilet-i āşafāneleri du'ā-yı ķabûl-fermāsı aķdem-i ḥidemāt-ı bendegī olduğđ inhā'-ı emrinde şāyān-ı şān-ı me'ālī-nişānları olur vech üzre murā'āt-ı ādāb ve tecbīl ü ta'zīm olundūķdan şoñra merfû'-ı ṭaraf-ı bāhirü's-şeref-i eşref-i vezīrāneleri oldur ki işbu gurre-i müstelzimü'l-meserre-i zi'l-ka'deti's-şerīfeden zābt itmek üzre Ḥalebü's-şehbā ķazāsı kıbel-i devlet-i 'aliyye ebeddehallāhü Ta'ālādan bu du'ā-gūy-ı 'ömr-i devletlerine iḥsān buyurulmağile muķtezā-yı ḥāl üzre ber-vech-i

⁶³ Devamı Farsça bir mektuptur ve bu kısım transkribe edilmemiştir.

ta‘cıl niyābeti Gūrānī Aḥmed Efendi dā‘ilerine irsāl ve tahrīk-i raḳīme-i du‘ā ile şavb-ı devletlerinden isticrā-yı feyeżān-ı birr ü efzāl olunmuşdur. İnşā‘allāhü te‘ālā ḥüsn-i nażar-ı kimyā-eşer-i āşafānelerin mühim-sāz-ı ḥāl-i dā‘ī-i ḥālişu’l-bāllerine derkār ve icrā-yı aḥkām-ı şer‘iyyede mezbūr bendelerine mu‘āzadet nīrū-yı ‘avn ü ‘ināyetleriyle dā‘ī-i devletlerin memnūn u minnet-dār buyurmaları mütevaḳḳa‘dur. Bāḳī āstāne-i devletet ber-devām-ı müstedām tā-be-rūz-ı kıyām der-iḳbāl bād. [92b]

**Vezīr-i āşaf-naẓīr düstūr-ı mükerrerrem müşīr-i efḥam sūtūde-şiyem Aristo-
tedbīr Rüstem-dilir devletlü ‘atıfetlü semāḥatlü mekremetlü efendim sultānum
ḥazretlerinüñ nādī-i ‘ālilerine du‘ā-nāmedür**

Sa‘ādetlü semāḥatlü mekremetlü qarındaş-ı ekremüm sultānum paşa-yı celīlü’l-şān ḥazretlerinüñ serī‘-i mecd ü iḳbāl olan nādī-i sa‘ādet-iştimālleri süy-ı dil-cüyına şerāyiṭ-ı ādāb ve tebcīl-i mütezammin-ı celā’il-i da‘vāt-ı me’sūreki nefāyis-i taḥiyyāt-ı mevfūre iblāğıyla du‘ā-yı istizāde-i ḳadr ü menziletleri da‘vātı taḳdīm olunduḳdan şoñra berdāşte-i du‘ā-güy-ı dil-cüyları oldur ki falān ḳulları yediyle firistāde-i şavb-ı şenāverī olan mektūb-ı belāḡat-uslūb ve ḳā’ime-i siḥr-maşḥūbları vārid ü vāşıl ve mażmūn-ı münīflerine ittīlā‘-ı ḥāsıl olup müşārun ileyh bendelerininüñ ‘avdeti vesīle-i ‘arż u ihlāş olmuştur. Mercūdur ki taraf-ı devlet-ḥ‘āh-ı ḳadīmlerin ḥātır-ı ‘atırlarından iḥrāc u istib‘ād buyurmayalar ḥüsn-i nażar-ı kimyā-me’sher ü ‘ināyet-perverlerin bī-dirīḡ buyurular.

Kalem kec-dil mürekkeb rū-siyeh kāḡaz dü-rū bilmem

Kimi itsem o şāha ‘arż-ı ḥālüm yazmaḡa maḥrem

Bāḳī der-mesned-i sa‘ādet bād bi-rabbi’l-‘ibād.

Başlıksız

Cenāb-ı ḥazret-i müte‘āl-i zū’l-celāl ḥalka-i dergāh-ı sipihr-iştibāh-ı cāh u celāli tavḳ-ı gerden-i ibtihālüm olan devletlü ‘ināyetlü ‘atıfetlü ‘āleme menfa‘atlü veliyy-i-ni‘met-i ‘ālem şüreyyā-himmetüm veliyy-i ni‘am-ı ‘ālemiyān [93a] efendim sultānum mette‘anallāhü bi-devāmi ‘ömrihi ve devletihi ilā-yevmi’l-ḳiyām ḥazretlerinüñ rābiṭa-i eczā-yı nizām-ı dīn ü devlet ve vāsıta-i eczā-yı meḥām-ı mülk ü millet olan vücūd-ı mes‘ūd-ı fā’izu’l- cūd-ı meḳārim-ālūdların mesned-i mu‘allā-yı şadāret ü kām-baḥşāyī ve cāh-ı vālā-yı ḥāstkār-ı fermāyide ilā-yevmi’t-tenād pīrāye-baḥş-ı ‘uḳūd-ı sinīn ü a‘vām eylemek istid‘āsı mütezammin-ı farīza-i zimmet-i ‘ubūdiyyet ü istikānetüm olan du‘ā-yı icābet-peymā ile eydī-i niyāz-ı dergāh-ı

ķābilü'd-da'vāt kıbeline merfû'a ve ħāk-i pāk-i 'ıtırnākī-i kuĥl-i cilā-yı a'yün-i erbāb-ı 'izz ü iclāl ve tūtiyā-yı dīde-i aşĥāb-ı mecd ü ikbāl olan 'atebe-i 'aliyye-i 'ālem-me'āb ve sūdde-i seniyye-i gerdün-kıbābları türāb-ı iksīr-niṣābına murā'āt-ı ṣerā'it-ı ādāb u tebcīl birle ċin-i darā'at u ibtihāl mevzū'a kıılınup ṣifāh-ı i'zām u tefĥīm ile zeyl-i bisāt-ı dīvān-ĥāne-i cāh u celālleri telsīm olundukdan ṣoĥra 'arz-ı ĥāl-i 'abd-i ķadīm ve ċāker- i müstedīmleri oldur ki seccāde-i nāṣiye-i ibtihācum olan ĥāk-i feyznāk-i dergāh-ı 'ālem-penāĥlarından ṣavb-ı me'müne rū-be-rāh olaldan dūr-ı żarūr-ı bāb-ı devlet-me'āblarından ġayri bir endīṣe-i ĥātır-ĥırāṣ görölmeden sāye-i ĥümā-māye-i devlet-i 'aliyyelerinde ṣafā-yı bāl ve refāh-ı ĥāl ile māh-ı zı'l-ķa'deti'ṣ-ṣerīfenüĥ on sekizinci cuma ġünü maĥrūse-i Ĥalebü'ṣ-ṣehbāya ĥatt-ı riĥāl ve temṣīt-i meṣālīĥ-i müsliṣine mübāderet ile devām-ı 'ömr ü devlet ü iclāl ve kıyām-ı ĥıyām-ı necdet ü ikbālleri içün isticlāb-ı du'a-yı ĥayr-ı 'ibāda isti'cāl olunmuşdur. Devletlü 'atıfetlü 'āme-i dūnyāya menfa'atlü efendim 'alimallāh ve *kefā billāhi ṣehīden*⁶⁴ yollarda müşāhede eyledigüm emniyet-i tarīķ u bilād rāĥat-ı re'āyā-yı 'ibādı bir vechile ķādir degülem bu vaķitde meṣĥūr olan [93b] ĥālet maĥzā eṣer-i ĥulūṣ-ı niyyet-i ĥāzret-i ṣehinṣāh-ı enām ve netīce-i ṣarf-ı himmet-i ṣadr-ı sudūr-ı 'ālī-menķabetdür deyü her menzilümüz merāĥil-i ehālisi lisānlarından mesmū'-ı faķīr-i 'abd-i müstehām olduğundan mā'adā iyāben ve zehāben muṣādif olduğumuz ehl-i sebīl fevcen ba'de fevc başlu başlarına ġelüp ġidüp kimse kimseden muĥtāc-ı taĥammül-i minnet-i refāķat olmadığı tārīķe yazılacak miṣli mesmū' u meṣĥūd olmayan umūr-ı müstaġribeden bir ma'nā olduğı ve ārāste-i rayb u imtirādur. Hemān Cenāb-ı vāhibü'l-emān zāt-ı kerimü's-ṣıfāt-ı me'ālī-simātların cihān u cihāniyāna feyz-baĥṣ-ı berekāt eyleyüp sāye-i nihāl ve ṣavn u ĥimāyelerin 'āme-i 'ibād ve ĥāṣṣaten bu 'abd-i 'ubūdiyyet-mu'tādları üzerinden dūr u zāyil eylemeye āmīn. Bi- cāhi'n-nebiyyi'l-emīn her ĥālde ķadīmden me'lūf u me'nūs olduğum nażar-ı 'atıfet-me'ṣer-i veliyyü'n-na'māyelerine ihtiyācum taṣdī' u imlāle nā-muĥtāc olmaġla ol bābda emr ü fermān ve kerem ü iĥsān devletlü 'atıfetlü bu kemīne ċākerine himmetlü veliyyü'n-ni'am-ı 'ālem ü 'ālemiyān olan efendim sultānum ṭāle beķāĥü ĥāzretlerinüĥdür.

Budur ümmīdim efendim ķi ferāmūṣ itmez

Nażar-ı 'atıfetüĥ rāṣid-i meĥcūr ise de

⁶⁴ Fetih, 48/28. "Bütün dinlerin üzerindeki yerini alsın diye resulünü doğru yol rehberi ve hak din ile gönderen O'dur. Buna tanık olarak da Allah yeter."

Mihr-i t̄abānun ider pertevī zīrā rūşen

Şemsden rūy-ı zemīn her ne kadar dūr ise de

Bākī der-mesned-i iķbāl bād. Tā-ebede'l-ābād

Raķam-ı kīlk-i ķalem minnet-dāde-i iştīyākı beyān u zımn-ı şefā'atde terķīm ve firistāde-i şavb-ı āstāne-i mekremet-penāhdur

Devletlū semāhatlū sa'ādetlū ķarındaş-ı ekremūm ḥazretlerinūñ menāt-ı 'izz ü iķbāl olan nādī-i bī-hemālleri şavbına kemāl-i tefhīm ü iclāl birle cevāhir-i da'vāt-ı şüreyyā-nizām ve zevāhir-i teslīmāt-ı miskiyyetü'l-ḥıtām iblāğıyla merāsım-i isti'lām-ı ḥatır-ı 'atır-me'şerleri mūrā'āt olunmak ḥilālinde nümūde-i du'ā-gūy-ı devlet-cūyları oldur ki nākīl-i nemīķa-i du'ā eş-Şeyḥ Muḥammed Efendi dā'ileri Haleb'de vākī' Şeyḥ Bāberān zāviyesinūñ bā-berāt-ı 'ālī-şān zāviye-dārı olup tereddūd-i küllī kesb itmekle Kilis-Gülbes-nām muķāṭa'asından kendüye mu'ayyin olan vezāyifin aḥz için şavb-ı kemālilerine rū-be-rāh-ı 'azm olmuşdur. Mercūdur ki edāsiyçün Rubūde Ağa ķullarına tenbīh buyurup muķziyyü'l-merām 'avdet ü ric'āt itdirilmege himmet-i bī-hemtāları niyāz olunur. Bākī der-mesned-i sa'ādet bād bi-rabbi'l-'ibād.

Veẓīr-i āşaf-şiyem düstūr-ı ekrem Bermekī-kerem ecell ü efḥam meveddetlū semāhatlū sa'ādetlū mekremetlū efendim sulṭānum ḥazretlerinūñ nādī-i rif'atlerine

Devletlū semāhatlū sa'ādetlū 'atıfetlū sulṭānum ḥazretlerinūñ menāt-ı 'izz ü şeref olan mü'eyyil-i refī'-i me'ālī-medār ve mevķıf-ı menba'-ı meķārim-deştārları şavb-ı 'izzet-evbine mūrā'āt-ı merāsım-i i'zāz u ikrām [94b] birle leṭāyif-i da'vāt-ı me'şüre ve leṭāyif-i taḥiyyāt-ı mevfūre iblāğıyla du'ā-yı tezāyüd-i ķadr ü menziletleri tekrārından şoñra 'arīza-i devlet-ḥ'āhī budur ki pādāşī-i teveccüh-i şerīfleri ile māh-ı zī'l-ķa'deti'-ş-şerīfenūñ falānıncı günü maḥrūsa-i Halebü's-şehbāya ḥatṭ-ı riḥāl ve temşīt-i meşālih-i 'ibādullah ile kıbeli-i evliyā-ı ni'amda isticlāb-ı da'vāt-ı ḥayriyye-i 'ibāda iştigāl olunmuşdur. Kemāl-i keremlerinden niyāz u recā iderem ki her aḥvālüm ma'lūm olmağla umūr-ı vākī'amda bā-ḥuşuş veliyyü'n-ni'am efendimüz ḥazretlerinūñ va'd-i kerīmleri üzre 'ubūdiyyet-nāmede taḥrīr itdigüm birāder bendeleri medresesi ḥuşūsında bezl-i naķdīne-i himmet-i bī-hemtāları ve iksīr-i nażar-ı re'fetleri bī-dirīğ buyurulup ahālī-i belde miyānında bā'iş-i iftiḥār ve

mevâcib-i iştihâr buyurmaları tab‘-ı kerem-şî‘ârlarına menûtdur. Bâkî der-rif‘at ü ikbâl müstedâm bād.

Âstâne-i sa‘âdet-i iştimâle zımn-ı istişfâ‘ birle terkîm ve hazret-i veliyyü’n-ni‘ama firistâdedür

Sa‘âdetlü semâhatlü ‘âtıfetlü qarındaş-ı ekremüm efendim sultânüm paşa-yı celilü’ş-şân hazretlerinüñ nādî-i menî‘u’l-cenâbları şavb-ı rif‘at-me‘âbına kemâl-i müvâlât u incizâb birle nefâyis-i da‘vât-ı hullet-nişâb ve celâ’il-i tahıyyât-ı şevk-intisâb meharâtı zımnında merâsim-i isti‘lâm-ı hâtır-ı ‘âtır-ı münîr-i necdet-maşırları murâ‘ât-ı şerâ’it-i tevķîr ü tevķîr birle mü’eddâ kılındukdan şöñra berdaşte-i devlet-cüyları budur ki bir zamân istimâ‘-ı maḥâmid-i ‘aliyyeleri mesâmi‘-i vedd ü ihlâşumuzu teşyîf idüp ba‘de hüşeref-i [95a] mülâkâtları nâzıra-i ibtihâcumuzu teşrîf itdükte cânib-i ‘âlîlerine ‘âlâka-i maḥşûşa kesb olunup hengâm-ı mülâkâtumuzdan berü bu tarafda nesr-i meḥâsin-i razıyyeleri menâz-ı hużzâr ve a‘tâb-ı ḥazarât-ı evliyâ-ı ni‘ama merfû‘ olan vesâ’ilümüzde etvâr-ı marziyyelerin pîrâye-i sûtür-ı tezķâr kılmaḥdan ḥâlî olduğumuz nâķil-i raķîme-i velâ Zekerıyyâ Efendi dâ‘îlerinüñ meşhûdı olmışdur. Mezbûr bendeleri müte‘allikât-ı dîrînemüzden olduğu vâreste-i külfet ü ta‘rîf olmaḡla ḥaḳķında mebzûl olan mu‘âmele-i müsteḥaḳķ-ı nevâzânelerin vukû’ında ithâf-ı cevâhir-i gâliyetü’l-esmân mürâselât-ı behiyyeleri ile şahme-i erzân meveddet ü muḥâzenetümüzü taķrîz ü teşyîf buyurmaları mercûdur. Bâkî der-mesned-i istidâmet bādâ.

Zîver-i ârayış-i teslîmâtı zebân-âver-i tekrîmât birle firistâde-i iştıyâķâne-i vedâd-nâmedür ki şevķle terkîm ü tahrîre mübâderet olundu

Devletlü ‘âtıfetlü semâhatlü aḡ-ı e‘azz ü emcedüm sultânüm hazretlerinüñ nümüne-dâr-ı vādî-i behişt ü şerâfet-sirişt olan nādî-i muḥabbet-i diķķat-mebâdîleri süy-ı dil-cüyları sa‘âdet-esâs ve nezâket-libâsına kavâ‘id-i istînâs ve âdâb-ı tebcîl-i mümâss ve ta‘zîm ü tekrîmi ḥavî [95b] da‘vât-ı ferâyid-i nizâm-ı icâbet-pezîr ve tahıyyât-ı fîniyyetü’l-ḥıtâm-ı serî‘atü’t-te’şîr ithâf u iblaḡıyla mürâ‘ât-ı merâsim-i pürsiş ve isti‘lâm-ı zamîr-i münîr-i hâtır-ı ḥaṭîr-i neyyir-âfîr ü mihr-nażîrları ḥilâlinde farîza-i gerden-i maḥz-ı muḥliş ve tarâvet-baḡş-ı leb-i ihlâş olan ezķâr-ı cemîlleri zebân-güzâr-ı dâ‘î-i bî-iştibâhlarıdır. Eger mâ‘ü’l-hayât-ı ülfetleri cüşiş-fermâ-yı feyezân ve nehrü’l-firât-ı luṭf u re’fetleri şüret-nümâ-yı cereyân olup bu dūr-üftâde-i şöḡbet ve leṭâfet-engîz ü nezâket-âmîzlerinden isti‘lâm-ı küşe-güzâr-ı zamîr-i münîr-i

hürşid-şifâtları olunursa el-hamdü lillâhi ve'l-minneh şıhhat ü 'âfiyet ile râfi'u'l-hâlve emn ü selâmet ile fârîgu'l-bâl olup peyâm-ı 'âfiyet-i zât-ı memdûhu's-simâtların kerem-nâme-i meserret-bağşâlarıyla bu dâ'îlerin maḥbûrû'l-fu'âd buyurmak çeşm-dâşt-ı teraḫḫub-ı müştâḫnemüzdür ve's-selâm. Bâḫî der-mesned-i kâmkârî müstedâm bād.

Ẓımn-ı şefâ'atde terḫîmdür

Devletlü semâhatlü mekremetlü sultânüm ḥazretlerinüñ maḥatt-ı faẓl u efzâl olan nâdî-i recebü'l-mecâl ve maḥfil-i münîf-i selîbü'l-hemâlleri şavb-ı evbine mürâ'ât-ı kâ'ide-i ikrâm birle cevâhir-i da'vât-ı miskiyyetü'l-ḥıtâm ve zevâhir-i teslîmât-ı şüreyyâ-intizâm müthaf ü mühdâ ve merâsim-i pürsiş-i ḥâtır-ı 'âtırları mer'î vü mü'eddâ kılındukdan şoñra nümûde-i şenâverî budur ki nâḫil-i raḫîme-i vedâd falân bendeleri ḥazret-i Halîl 'alâ-nebiyyinâ ve 'aleyhi şalavâtü'l-meliki'l-celîl vaḫf-ı şerîfi kâtibi olup taraf-ı muḥlişîye tereddüd-i muvâlât ü teveddüdi olmağla üzerinden ḥüsn-i nazar-ı kimyâ-me'şerleri bî-dirîğ buyurilup [96a] umûrlarında mu'âvenet ü muzâheretleriyle bu mâye-dâra meveddet-i ḫadîme taḥmîl-i minen-i cesîme buyurmaları mercûdur.

Aḥibbâ ve aşdâf-ı aşdıkâya çigûnegî-i ḥâtır-ı ṭab'-ı âtırları zımnında firistâde-i şavb-ı âşinâyân[-ı] ferḥunde-fâldür

Sa'âdetlü semâhatlü meveddetlü sultânüm ḥazretlerinüñ mâye-i ḥâtır-ı rif'at-masîr ve mü'eyyil-i 'azîz-i necdet-semirleri şavb-ı mekremet-evbine enfüs-i da'vât-ı me'sûre ve atıyeb-i taḫiyyât-ı mevkûre taḫdîm ü inhâ ve murâ'ât-ı merâsim-i tebcîl ü ihtirâm birle ḥâtır-ı 'âtır-ı mekârim-me'şerleri tefâḫḫud u istinbâ kılındığı ḫilâlinde nümûde-i du'â-güy-ı devlet-cüyları budur ki dūrî-i zarūrî-i şavb-ı 'inâyet-perver ü kerem-güsterlerinden gayrı ḥâtır-ı du'â-güy u şenâ-ḫ'âhlarına bir nesne 'arîz olmadın ṭayy-i zamân u mekân iderek ḥareketümüz otuz dördünci ve zi'l-ḫa'deti's-şerîfenüñ on sekizinci günü maḥrûse-i Ḥalebü's-şehbâda ḥatt-ı riḫâl ve du'â-yı devam-ı 'ömr ü devlet ü iḫbâl-ı evliyâ-i ni'am ve e'izze-i eşdâf-ı aşdıkâya bi'l-gudüvvi ve'l-âşâl iştiğâl olunmuşdur. Mercûdur ki bu du'â-güy u şenâ-pîşeleri ḥâtır-ı ḥâtırlarından iḫrâc buyurmayup vâridîn ü şâdirîn vuḫu'ında mekâtib-i dürer-bâr ve meserret-bağşâ-yı sâre ile yâd ve belâgat-üslûbları ile dil-şâd buyuralar. Bâḫî der-mesned-i iḫbâl müstedâm bād. [96b]

Siyāk-ı meveddet-nişāb-ı iştīyākāne terkīm ve Hācī Muḥammed Halebī-nām kimesneyi şefā‘at birle firistādedür

Semāḥatlü sa‘ādetlü ‘ātīfetlü qarındaş-ı ekremüm pāşā-yı celīlü’ş-şān ḥazretlerinüñ nümüne-dār-ı İrem ü ‘arim-i bāğ-ı behişt olan nādī-i sa‘ādet-siriştleri süy-ı semāḥat ü mekremet-esāsına şerā’i-i istīnās ve ādāb u tebcīl ü ta‘zīmī muḥtevī cevāhir-i ed‘iye-i icabet-pezīr ve zevāhir-i taḥiyyāt-ı serī‘atü’l-ķabūl ve’t-te’şīr ithāf u iblağıyla pürsiş-i zamīr-i ḥātır-ı ḥūrşīd-naẓīr-i lāzimü’t-tevkīr ve müstelzimü’t-tevfīrleri ḥilālinde du‘ā-yı istizāde-i ķadr ü menziletleri da‘vātı taķdīm olunduķdan şoñra berdāşte-i du‘ā-gūy-ı dil-cūylarıdur ki resānende-i rakķ-ı mūmehhid Hācī Muḥammed ķulları ba’zı umūrın temşīt içün bu ṭarafa gelüp ṭaraf-ı şenāverīye ķadem-i tereddübine binā’en itmām-ı maşlaḥat birle ‘avdet itmegin vesīle-i ‘arż-ı meveddet olunmuşdur. Taraf-ı bāhirü’ş-şereflerine vuşūlinde mezbūruñ cānib-i devlet-h‘āhlarına olan ta‘alluk-ı ķadīmīne ibtinā ile üzerinden ḥüsn-i naẓar-ı mihr-me’şerleri bī-dirīğ buyurulmaķ niyāz u ricā olunur ġāyetü’l-ġāye memnūn u minnet-dār olduğumuz ma’nādur. Bāķī der-mesned-i kāmķārī müstedām bād. Bi-rabbi’l-‘ālem ve’l-‘ibād ve’s-sādāt bād-ā-bād.

EKLER

Ek1. Eserin Kapağı



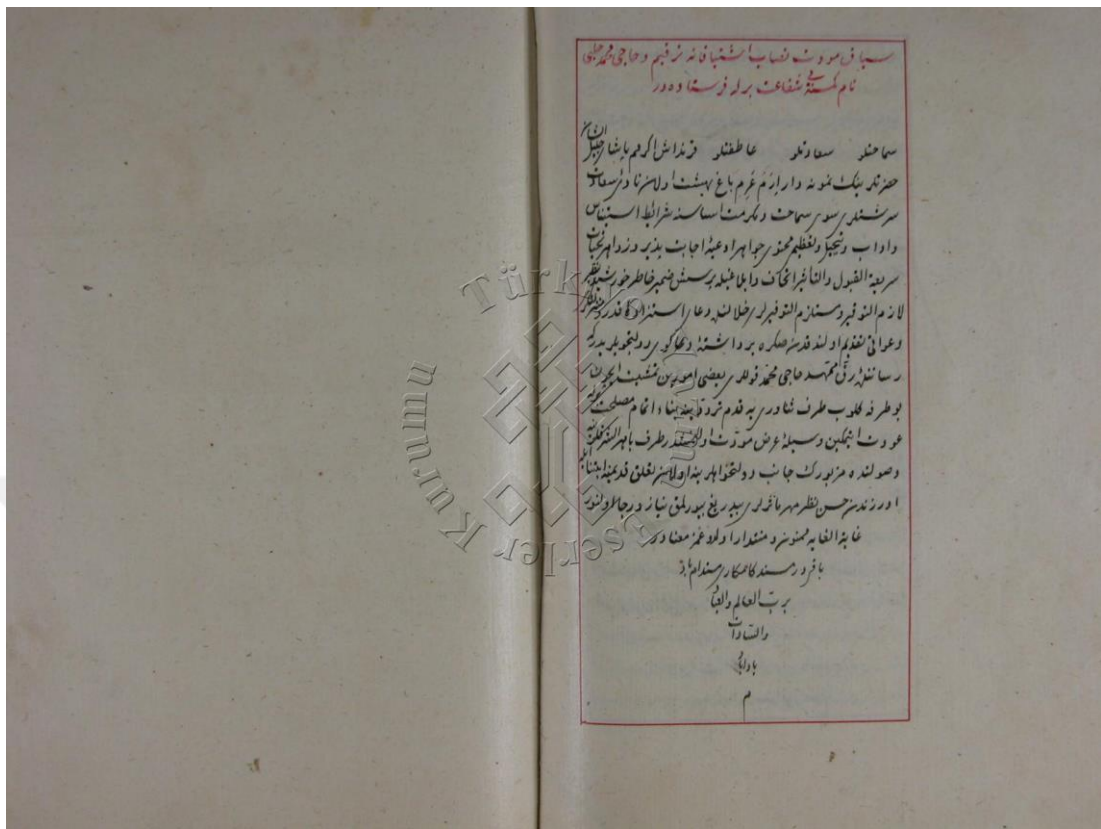
Ek2. Eserin Zahriyyesi



Ek3. Eserden Bir Sayfa



Ek4. Eserin Son Sayfası



ÖZ GEÇMİŞ

Şeyma Olcay KAPLAN, Şehit Nedim Tuğaltay Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Uşak Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 2018 yılında mezun olmuştur. Ayrıca Uşak Üniversitesi'nde 2018 yılında Pedagojik Formasyon Sertifikası almıştır. Yine 2018 yılı içerisinde Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans kazanmıştır.

İyi düzeyde İngilizce okuma ve anlama becerisine sahip olup B2 düzeyinde İngilizce bilgisi vardır. Ayrıca Ankara Üniversitesi Tömer'den Yabancılar Türkçe Öğretimi Sertifikası almıştır.

İletişim Bilgileri

ORCID ID: 0000-0003-3024-6602